

Tid: kl. 13:00

Plats: Tingshuset, Bollebygd

Ordförande

Ulf Rapp (S)

Ledamöter

Daniel Persson (SD), vice ordförande

Stefan Hederdal (M), 2:e vice ordförande

Beatrice Ekelund (S)

Helena Thelin (S)

Tomas Bedö (M)

Peter Gregorics (FR)

Cecilia Carlhson (KD)

Fredrik Olofsson (C)

Ersättare

Jonas Ahlgren (S)

Lisette Vermeulen (SD)

Eva Svantesson (M)

Jonatan Backlund (M)

Rose-Marie Grune (MP)

Barbro Ridell (V)

Michael Plogell (FR)

Rune Kennborn (KD)

Hannu Sutinen (L)

1. Upprop

2. Val av protokollsjusterare

Ärendet i korthet

Förslag digital signering: Tisdag 9 september kl 10.30.

3. Information kring överklaganden DP Fjällastorp efter antagande (inga handlingar)

Karl Fjällglim, tf plan- och exploateringschef, Erika Eliasson 13:00

Ärendet i korthet

10 min.

4. Svar på medborgarförslag om ändring av bestämmelser i detaljplan i Bollebygd och Erikstorp (KS2024/234)

Karl Fjällglim, tf plan- och exploateringschef 13:15

5. Svar på motion (C) om utveckling av Varpås (kf fattar slutligt beslut) (KS2025/52)

"-"

6. Svar på motion (FR) om redovisning av projekten Tyftet och Bergadalen (kf fattar slutligt beslut) (KS2024/226)

"-"

7. Planbesked Flässjum 3:137 (KS2025/160)

Erika Eliasson, samhällsplanerare

8. Detaljplan för Kråktorp 2:8, Kråketorp Västergård (KS2025/171)

"-"

9. Fördjupad lokaliseringsstudie för särskilt boende för äldre (KS2025/50)

"-"

10. Detaljplan Nyhem, Flässjum 2:59 och 2:69 (KS2024/125)

Anna Dahlbäck, planarkitekt

11. Svar på initiativärende (SD)/(KD) om heltid som norm (KS2025/66)

Ulrika Borg, HR-chef 14:30

12. Förslag på nya hållbarhetsmål - information (KS2025/153)

Peter Krahll-Rydberg, miljö- och hållbarhetsstrateg 14:40

13. Investeringsbudget nya Bollebygds skolan 7-9 (kf fattar slutligt beslut) (KS2024/260)

Daniel Aronsson, ekonomichef, Said Dawodi, projektledare 14:50

14. Budgetunderlag kommunstyrelsen, 2026-2028 (KS2025/216) Daniel Aronsson, ekonomichef
15. Åtgärder utifrån utredning om Åsastugorna (KS2025/156) "-"
16. Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 (RUS) - yttrande (KS2020/128)
17. Sammanträdesplan 2026 för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott (kf fattar slutligt beslut ang kf plan) (KS2025/173)
18. Revidering av förbundsordning för Tolkförmedling Väst (kf fattar slutligt beslut) (KS2025/111)
19. Svar på motion (FR) om publicering av kallelser och protokoll från bygg- och miljönämnden (kf fattar slutligt beslut) (KS2024/306)
20. Svar på motion (KD) om representation i kommunala råd (kf fattar slutligt beslut) (KS2025/36)
21. Svar på medborgarförslag om uppförandekod för förtroendevalda (KS2025/131)
22. Revidering av reglemente för socialnämnden (kf fattar slutligt beslut) (KS2021/28)
23. Uppdrag kring utvärdering av ny organisation på nämnds- och förvaltningsnivå (KS2023/92)
24. Redovisning av delegeringsbeslut

Ärendet i korthet

Protokoll

Kommunstyrelsens arbetsutskotts protokoll finns på Bollebygds kommuns hemsida:
Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-08-21

Delegeringsbeslut

- KS2025/117-3 Tilldelningsbeslut: Tryckeritjänster
- KS2025/118-2 Direktupphandling av vård och omsorgsboende
- KS2024/216-5 Tilldelningsbeslut: Fönsterputs inkl. höghöjdsstädning
- KS2025/30-3 Tilldelningsbeslut: Konferensanläggningar
- KS2025/186-1 Flässjum 1:173 - Överenskommelse för tillfällig väg
- KS2025/121-8 Plankostnadsavtal - DP Flässjum 1:7 m.fl, Malmgården - Planändring
- KS2025/152-3 Tilldelningsbeslut: Försäkringsförmedlare

25. Meddelanden

Anmälningar

- KS2025/1-52 Information textilinsamling Bollebygd
- KS2025/57-5 Mötesanteckningar från kommunala pensionärsrådet 18 juni 2025

26. Information från politiska uppdrag (inga handlingar)

27. Kommundirektören informerar (inga handlingar)

4. Svar på medborgarförslag om ändring av bestämmelser i detaljplan i Bollebygd och Erikstorp KS2024/234

§97

KS2024/234

Svar på medborgarförslag om ändring av bestämmelser i detaljplan i Bollebygd och Erikstorp**Beslut****Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsen avslår medborgarförslaget med hänvisning till gällande planprioritering (KS2025/69).

Ärendet

Kommunfullmäktige har på sammanträdet 2024-09-19 överlämnat förslaget till kommunstyrelsen för handläggning och beslut. Medborgarförslaget är skrivet av Åza Rydberg 2024-08-11. Förslaget syftar till att justera detaljplaner i Erikstorp för att ge föreningar möjlighet att utveckla området med t ex utegym och odlingsytor. Kommunstyrelsen beslutade 2025-06-17 (KS2025/69) om en planprioriteringslista för att nyttja kommunens resurser såväl ekonomiska som personella. Detaljplanerna i Erikstorp är inte med på denna lista.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att medborgarförslaget ska avslås med hänvisning till den gällande planprioriteringen (KS2025/69).

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen avslår medborgarförslaget med hänvisning till gällande planprioritering (KS2025/69).

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Svar på medborgarförslag om ändringar av detaljplaner i Bollebygd och Erikstorp
- Medborgarförslag(178945) _Bortredigerad

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Linus Gustavsson

Från: Åza Rydberg [REDACTED]
Skickat: den 11 augusti 2024 21:33
Till: Funktionsadress Kommunstyrelsen
Ämne: Medborgarförslag

Du får inte e-post ofta från aza.rydberg@gmail.com. [Se varför det här är viktigt.](#)

Hej

I Bollebygd Erikstorp finns det detaljplaner från 70-talet som i dagens ljus är omoderna. Planerna pekar ut alla ytor mellan bebyggelsen som allmän plats vilket gör det omöjligt för kommunen att låta föreningar använda ytorna för att till exempel uppföra ett utegym, odlingsytor eller en naturlekplats. Mitt förslag är att kommunen uppdaterar detaljplanerna eller utvalda delar för Erikstorp och upp till Höga för att ge föreningar möjlighet att utveckla området. Intresset finns och minst en förening står i startgropen att skapa, söka stöd och sköta men detaljplanen sätter stopp för det.

Med vänliga hälsningar,

Åza Rydberg
[REDACTED]

--

Ha en fin dag!

/Åza

5. Svar på motion (C) om utveckling av
Varpås (kf fattar slutligt beslut) KS2025/52

§98

KS2025/52

Svar på motion (C) om utveckling av Varpås

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen med hänvisning till gällande beslut om planprioritering (KS2025/69).

Ärendet

Yvonne Andrén (C) föreslår i motion 2025-03-20 att kommunfullmäktige beslutar att låta flera byggföretag komma med förslag på hur Varpås kan utvecklas.

Kommunfullmäktige har överlämnat motionen till kommunstyrelsen för handläggning. Motionen lyder i sin helhet: Kommunfullmäktige beslutar att låta fler byggföretag komma med förslag på hur Varpås kan tas till vara på bästa sätt med olika former av boende. Det ska även finnas plats för rekreation, gångvägar och cykelbana. Kommunen ska ta kontakt med Trafikverket om en ny in- och utfart Varpås-gamla riksväg 40.

Kommunstyrelsen beslutade 2025-06-17 (KS2025/69) om en planprioriteringslista för att nyttja kommunens resurser såväl ekonomiska som personella. Varpås är inte med på denna lista.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att Varpås inte kan prioriteras med hänsyn till den gällande planprioriteringen.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att avslå motionen med hänvisning till gällande beslut om planprioritering (KS2025/69).

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Svar på motion (C) om utveckling av Varpås
- Motion (C) om utveckling av Varpås

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Motion Varpås

Det är trevligt att många människor vill bo i Bollebygd – det gör att samhället växer och då behöves det bostäder av olika slag.

Vi i Centerpartiet vill därför att Varpås utvecklas – här finns det plats för bostäder av flera olika slag, såväl för familjer som för ungdomar och 65+ och kommunen äger redan marken.

Området blir en levande del av kommunen som naturligt knyter ihop Bollebygd med Olsfors.

Det kommer även att behövas en ny väg för att inte Erikstorp ska belastas med mer trafik och då vill vi ha en ny in och utfart ner mot gamla Flügger och i en förlängning även en ny större hållplats, kanske t o m station, vid nya Flügger / vägen till Hyssna. Här är ju inte heller så långt till Viared, vem vet kanske kan det så småningom bli ett nav även för lokaltrafik till och från Viared.

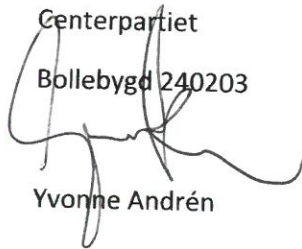
Lägger följande förslag:

Låt flera byggföretag komma med förslag på hur Varpås kan tas till vara på bästa sätt med olika former av boende. Det ska även finna plats för rekreation, gångvägar och cykelbana.

Ta kontakt med Trafikverket om en ny in-utfart Varpås – gamla riksväg 40.

Centerpartiet

Bollebygd 240203

Yvonne Andrén

6. Svar på motion (FR) om redovisning av projekten Tyftet och Bergadalen (kf fattar slutligt beslut) KS2024/226

§99

KS2024/226

Svar på motion (FR) om redovisning av projekten Tyftet och Bergadalen

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen och ger kommunstyrelsen i uppdrag att som information redovisa projekten Tyftet och Bergadalen under kommunstyrelsens sammanträde 2025-12-02 och kommunfullmäktiges sammanträde 2025-12-10.

Ärendet

Michael Plogell (FR) föreslår i motion 2024-07-07 att kommunfullmäktige förordnar att projekten Tyftet delar 1-3 och Bergadalen 1-3 redovisas för kommunfullmäktige, vad gäller sistnämnda delprojekt när mellanhavandena med medprojektör avslutats och kommunens fastigheter i projektet avyttrats. Projekten Tyftet del 3 och Bergadalen del 2 och 3 kommer redovisas detaljerat. Tyftet del 1 och 2 samt Bergadalen del 1 kommer redovisas överskådligt. Redovisningen ska genomföras innan årsskiftet 2025/2026. Kommunfullmäktige har överlämnat motionen till kommunstyrelsen för handläggning.

Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att projekten Tyftet och Bergadalen ska redovisas.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen och ger kommunstyrelsen i uppdrag att som information redovisa projekten Tyftet och Bergadalen under kommunstyrelsens sammanträde 2025-12-02 och kommunfullmäktiges sammanträde 2025-12-10.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Svar på motion (FR) om redovisning av projekten Tyftet och Bergadalen
- Motion (FR) om redovisning av projekten Tyftet och Bergadalen

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Från: "Suzanna Bengtsson" <suzanna.bengtsson@bollebygd.se>
Skickat: Mon, 5 Aug 2024 12:30:03 +0100
Till: "Suzanna Bengtsson" <suzanna.bengtsson@bollebygd.se>
Ämne: Motion (FR) om redovisning av projekten Tyftet och Bergadalen

-----Ursprungligt meddelande-----

Från: Michael Plogell
Skickat: den 7 juli 2024 13:25
Till: Suzanna Bengtsson <suzanna.bengtsson@bollebygd.se>
Ämne: Motion

Under årens lopp har kommunen bedrivit ett flertal byggprojekt, såsom Bergadalen och Tyftet. Vi står inför ytterligare större projekt såsom skola, Prästgårdsgärdet och Fjällastorp. Oaktat det idag är osäkert hur omfattande kommunens engagemang kommer att bli i de två sistnämnda projekten, menar vi att det kan vara nyttigt att göra en sammanställning över kommunens alla kostnader och utgifter samt intäkter och inkomster, före och efter bokföringsmässiga dispositioner, samt hur många nya kommuninvånare som tillkommit som effekt av projekt, så att vi förtroendevalda och allmänheten kan utvärdera nyttigheten av ett projekt. Arbetet med att sammanställa uppgifterna kan vara läropengar inför hanteringen av framtida projekt. Som ett första steg bör samtliga delprojekt i projekten Tyftet och Bergadalen utvärderas; Bergadalen 3 i anslutning till att alla mellanhavanden med medprojektör avslutats och fastigheter avyttrats. Därför lämnar vi följande

Motion

Folkets Röst hemställer att kommunfullmäktige förordnar att projekten Tyftet delarna 1-3 och Bergadalen delarna 1-3 redovisas i enlighet med principerna ovan för kommunfullmäktige, vad gäller sistnämnda delprojekt när mellanhavandena med medprojektör avslutats och kommunens fastigheter i projektet avyttrats.

Med vänlig hälsning/ Best regards

Michael Plogell (FR)

7. Planbesked Flässjum 3:137 KS2025/160

§100

KS2025/160

Planbesked Flässjum 3:137

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ger ett positivt planbesked för ändring av gällande detaljplan, inom fastigheten Flässjum 3:137, enligt plan- och bygglagen 5 kap. 2 § (2010:900).

Ärendet

Syftet med ett planbesked är att ge den sökande besked om kommunen anser att det är lämpligt att starta upp ett detaljplanearbete. Bedömningen som görs i samband med planbesked utgår från Plan- och Bygglagen, och fokuserar främst på platsens fysiska förutsättningar. Ett planbesked är inte bindande och kan inte överklagas.

En ansökan om planbesked för ändring av detaljplan för fastigheten Flässjum 3:137 inkom 2025-05-03. Planändringens främsta syfte är att utöka byggrätten på fastigheten genom att ta bort det som kallas prickmark i detaljplanen. Prickmark innebär att byggnation på ett specifikt område är förbjuden. Den föreslagna ändringen är i linje med kommunens översiktsplan, vision och gällande detaljplanens syfte. Att ändringen är i linje med gällande detaljplans syfte är en förutsättning för att få lov att ändra detaljplanen, istället för att ta fram en helt ny detaljplan.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Ändringen av detaljplanen antas inte bidra med några större störningar på den lokala miljön. Flässjum 3:137 är inom en grundvattenförekomst och har avrinning ned i Sörån, samtidigt som fastigheten är utpekad som potentiellt förorenad. Till följd kommer en markmiljöutredning och VA- och dagvattenutredning krävas.

Kommunen är skyldig att återkomma med planbesked senast 4 månader efter inkommen ansökan, om inget annat avtalats.

Planarbetet avses utföras av kommunen och kommunen kommer därmed stå för alla kostnader kopplat till planarbetet. Om fastighetsägaren sedan inkommer med en bygglovsansökan för att bygga ut nuvarande verksamhet kommer en planavgift utkrävas. Detaljplaner som bekostas genom planavgift innebär ofta att kommunen tar en del av kostnaden, då kostnaden för planen ofta är högre än inkomsten från planavgiften.

Plan- och exploateringsavdelningen bedömer att en planändring av gällande detaljplan för Flässjum 2:13 m.fl., Hede, är lämplig. Plan- och exploateringsavdelningen rekommenderar därför att ett positivt planbesked ges. Planarbetet förväntas påbörjas tredje kvartalet 2026 och färdigställas tredje kvartalet 2027.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger ett positivt planbesked för ändring av gällande detaljplan, inom fastigheten Flässjum 3:137, enligt plan- och bygglagen 5 kap. 2 § (2010:900).

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Planbesked Flässjum 3:137
- Planbesked Flässjum 3:137, planbeskedsansökan
- Planbesked Flässjum 3:137, planbeskedsberedning
- Planbesked Flässjum 3_137, plankarta gällande detaljplan

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Fastighetsbeteckning

Flässjum 3:137

Fastighetens adress

Rinnavägen 17

Bebyggelse

- ☐ En- eller tvåbostadshus
- ☐ Rad-, par- eller kedjehus
- ☐ Flerbostadshus
- ☐ Fritidshus
- ☒ Industri- eller lagerbyggnad
- ☐ Hus för äldre eller personer med funktionsnedsättning
- ☐ Annat:

Antal berörda lägenheter

0

Varav specialbostäder

0

Beskrivning av projektet

Hej! Vi vill ändra detaljplanen för fastigheten Flässjum 3:137. Orimligt mycket prickad mark vilket hindrar oss från att söka bygglov till utbyggnad av befintlig fastighet. Haft möte med Anna lund, Karl Fjällglim samt Fia Wickström om detta. Önskar söka bygglov snarast för tillbyggnad av befintlig fastighet. Vill påbörja nybyggnad våren 2026.

Exploatörssamverkan i detaljplaneprocessen

- ☐ Ja
- ☒ Nej

Namn på företag/privatperson som söker

Alfredsson Communication AB

Person- eller organisationsnummer

5560663170

Telefonnummer

0703284470

E-postadress

johan@alfredssons.com

Utdelningsadress

Rinnavägen 17

Postnummer och postort

51733 Bollebygd

Kontaktperson, om sökande är ett företag

Johan Sala

Godkännande av avgift

- ☒ Jag har tagit del av information om taxor och förstår att min ärende kommer debiteras enligt gällande taxa.

Samtycke

2025-05-03 06.52 Jag har läst informationen om hur mina personuppgifter kommer att hanteras.

8. Detaljplan för Kråktorps 2:8, Kråketorps Västergård KS2025/171

§101

KS2025/171

Detaljplan för Kråketorp 2:8, Kråketorp Västergård

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ger kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram en detaljplan för Kråketorp Västergård, Kråketorp 2:8. Kommunstyrelsen ger kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att säkerställa att detaljplanearbetet inleds med att utreda detaljplanens påverkan på Bollebygds tätorts centrumhandel.

Ärendet

Kommunstyrelsen gav 28/1–2025 positivt planbesked för Kråketorp 2:8. Därefter har kommunstyrelsen även beslutat att i enlighet med namnberedningens förslag namnge planen till Kråketorp Västergård. Exploatören vill starta planarbetet, vilket förutsätter att kommunstyrelsen först ger kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att starta upp planarbetet.

Beroende på vilken typ av verksamhet som etableras på Kråketorp Västergård, kan detta tänkas få olika påverkan på Bollebygds tätorts centrumhandel. Samtidigt bidrar olika typer av verksamheter även till olika många arbetsplatser och har olika stark konkurrenskraft sett utifrån sitt läge. Handelutredningen avser att fördjupa sig i denna fråga för att utgöra ett underlag inför utformningen av detaljplanen.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Efter att handelsutredningen är genomförd kommer denna presenteras för politiken för att de ska få möjlighet att ta ställning till dess innehåll och arbetet framåt.

Detaljplanen för Kråketorp Västergård kommer vara exploatörsdriven, vilket innebär att exploatören står för samtliga av detaljplanens kostnader. Kommunen kommer fortsatt vara ansvarig för att säkerställa detaljplanens kvalitet samt vissa lagstadgade steg i detaljplaneprocessen, något som kommer göras i mån av tid. Även den tid som kommunens tjänstepersoner lägger ned på detaljplanearbetet kommer faktureras till exploatören. Kommunen förväntas därigenom inte ha några kostnader kopplade till detaljplanen.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att ta fram en detaljplan för Kråketorp Västergård, Kråketorp 2:8. Kommunstyrelsen ger kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att säkerställa att detaljplanearbetet inleds med att utreda detaljplanens påverkan på Bollebygds tätorts centrumhandel.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Detaljplan Kråketorp Västergård, planuppdrag
- Detaljplan Kråketorp Västergård, karta, planuppdrag

Skickas till

Kommunstyrelsen

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

9. Fördjupad lokaliseringsstudie för särskilt boende för äldre KS2025/50

§102

KS2025/50

Fördjupad lokaliseringsstudie för särskilt boende för äldre

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Ärendet sänds på remiss till socialnämnden, utbildningsnämnden och kommunala pensionärsrådet (KPR) för yttrande. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 2025-10-03.

Ärendet

Samhällsbyggnadsnämnden fick i kommunens Mål och budget 2024-2026 (KS2023/257) i uppdrag att inleda arbete med förstudie avseende nytt äldreboende. Plan- och exploateringsavdelningen tog då fram en lokaliseringsutredning för särskilt boende för äldre, som presenterades för kommunstyrelsen i april 2025. Kommunstyrelsen gav i samband med detta kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att gå vidare med Södra Fjällastorp och Rävaberget i en fördjupad lokaliseringsstudie för särskilt boende för äldre (§ 58). Denna har nu färdigställts och utgör beslutsunderlag till detta beslut.

Både Södra Fjällastorp och Rävaberget anses kunna ge förutsättningar för byggnation av ett fungerande särskilt boende för äldre, vilket är skälet till att dessa områden inkluderades i den fördjupade lokaliseringsstudien. Avvägningen mellan de båda alternativen har därför främst grundats på deras genomförbarhet och ekonomiska förutsättningar. Det finns även forskning som visar på att samarbete mellan särskilt boende och förskola, där möten mellan barn och äldre sker regelbundet, kan ha positiva effekter på exempelvis mental hälsa. En

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

samlökalisering kan även leda till ekonomiska samordningsvinster, då verksamheterna kan dela på vissa funktioner. En mer nyanserad bild av de två lokaliseringsalternativen, där även frågor om exempelvis jordbruksmark, siktlinjer och gångstråk lyfts fram finns att läsa i den fördjupade lokaliseringsstudien. I alla projekt ska en dialog med närliggande markägare/andra exploaterare ske för att undersöka om/vilka möjligheter det finns som kan gynna båda parter.

I den fördjupade lokaliseringsstudien konstateras det att det i denna fas är svårt att fastställa vilken lokalisering som skulle bidra med minst direkta kostnader. Det som istället särskiljer områdena är det faktum att det redan finns ett politiskt beslut att lokalisera en förskola på Södra Fjällastorp. Därmed kommer kommunen behöva ta kostnader för detaljplanläggning och vissa åtgärder för exempelvis dagvattenhantering, oberoende om ett särskilt boende lokaliseras här. Genom att samlökalisera särskilt boende och förskola behöver endast en detaljplan tas fram och endast ett område behöver förberedas för byggnation. Därigenom antas en lokalisering på Södra Fjällastorp innebära lägre totalkostnad för kommunen vid byggnation av förskola och särskilt boende, jämfört med om dessa placerades på olika platser.

Plan- och exploateringsavdelningen bedömer att Södra Fjällastorp är det lokaliseringsalternativ som är mest gynnsamt för kommunen ur ett ekonomiskt perspektiv, samtidigt som det även möjliggör för ett välfungerande boende med bättre förutsättningar för exempelvis god arbetsmiljö och säkerhet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar att vid byggnation av nytt särskilt boende för äldre ska

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

detta placeras på Södra Fjällastorp, Flässjum 3:99 m.fl.

Ledamöternas förslag till beslut

Ulf Rapp (S) föreslår följande: Ärendet sänds på remiss till socialnämnden, utbildningsnämnden och kommunala pensionärsrådet (KPR) för yttrande. Yttrandet ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 2025-10-03. Förslaget antas.

Beslutsunderlag

- Lokaliseringsstudie för särskilt boende för äldre, beslut om lokalisering
- Lokaliseringsstudie för särskilt boende för äldre, Översiktskarta
- Fördjupad lokaliseringsstudie för särskilt boende för äldre

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Lokaliseringsutredning för särskilt boende för äldre i Bollebygd tätort

Upprättad av Plan- och exploateringsavdelningen,
Kommunstyrelseförvaltningen

SAMMANFATTNING

I en lokaliseringsstudie som färdigställdes våren 2025 utreddes olika lokaliseringsalternativ för att se vilken plats som är bäst lämpad för etablering av ett nytt särskilt boende för äldre. Där undersöktes och jämfördes tio olika platser, varav en i Töllsjö respektive Olsfors och övriga åtta i Bollebygd.

De lokaliseringsalternativ som benämnts som Södra Fjällastorp och Rävaberget (vattentornskullen) var de som rankades högst i den förra studien. Genom denna fördjupade lokaliseringsstudie har dessa två alternativ studerats ytterligare, med ett större fokus på genomförbarhet och ekonomi. Studien konstaterar att båda alternativen kan möjliggöra ett välfungerande särskilt boende för äldre, men att Södra Fjällastorp är fördelaktigt sett utifrån ett ekonomiskt och tidsmässigt perspektiv.

Innehållsförteckning

1.	Inledning.....	4
1.1	Uppdrag och syfte.....	4
1.2	Begreppsförklaring.....	4
2.	Förändrade förutsättningar sedan tidigare lokaliseringsstudie.....	5
3.	Nybyggnation eller ombyggnation?	6
4.	Metod.....	8
5.	Beskrivning av lokaliseringsalternativ.....	9
5.1	Södra Fjällastorp.....	10
5.2	Rävaberget.....	16
6.	Slutsatser.....	20

1. Inledning

1.1 Uppdrag och syfte

En lokaliseringsstudie för särskilt boende för äldre har sedan tidigare tagits fram, där åtta platser i Bollebygd tätort, en i Olsfors och en i Töllsjö undersöktes. Med denna studie som grund gav kommunstyrelsen i april 2025 (§ 58) i uppdrag att göra en fördjupad lokaliseringsstudie där endast två av dessa alternativ inkluderades. Dessa alternativ har i studien benämnts som Södra Fjällastorp och Rävaberget.

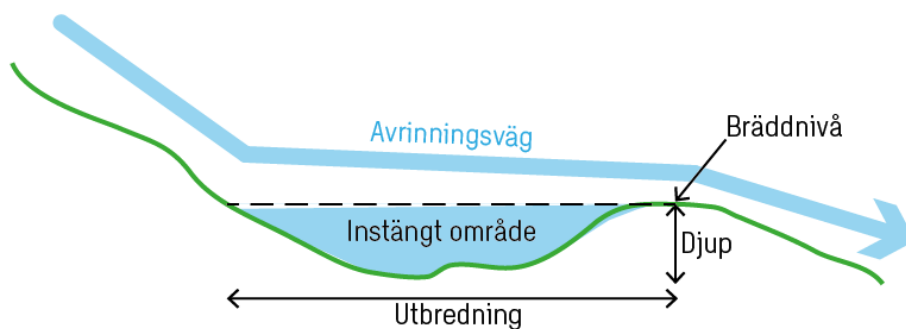
Den fördjupade lokaliseringsstudien avser att ge en mer nyanserad bild av de två områdena, för att på så sätt ge ett mer gediget underlag inför kommande beslut om lokalisering.

1.2 Begreppsförklaring

I utredningen används två begrepp som är hämtade från kommunens översvämningskartering från 2018. För att undvika repetitiva förklaringar, beskrivs dessa istället här:

Ytligt avrinningsstråk: När det regnar uppstår vad som kallas för ytliga avrinningsstråk. Dessa uppstår i sänkor och dalar, dit regnmängder från höjderna runtomkring samlas. Det ytliga avrinningsstråket rinner sedan vidare för att till sist nå vattendrag och sjöar. Vid stor nederbörd kan platserna där dessa avrinningstråk passerar bli mycket blöta. Dessa avrinningstråks storlek beskrivs med enheten hektar, vilket mäter hur stort avrinningsområde som det ytliga avrinningsstråket har.

Instängt område: Ett område där vattnet ansamlas på grund av landskapets utformning kallas här för instängt område. Dessa mäts i vattendjup, vilket alltså innebär hur djupt det ansamlade vattnet kan bli innan det "rinner över kanten" och fortsätter sin färd nedåt, se Figur 1.

Figur 1. Visar ett exempel på hur ett instängt område kan uppstå i landskapet.

2. Förändrade förutsättningar sedan tidigare lokaliseringsstudie

En ny lokalresursplan förväntas antas under hösten 2025. Som en del av detta arbete har nya beräkningar genomförts, där behovet av nya boendeplatser på särskilt boende för äldre minskat i jämförelse med när förra lokaliseringsstudien togs fram. Medan den tidigare lokalresursplanen identifierade ett behov av 32 nya boendeplatser, bedöms behovet i den nya planen istället till 25 boendeplatser.

Den nya beräkningen grundar sig på att andelen personer som är över 80 år som bor på särskilt boende minskar successivt. Därför har beräkningen justerats för att ta denna förändring i beräkning. Det är dock viktigt att poängtera att behovsbedömningen är just en bedömning, ingen beskrivning av en definitiv framtid. Kommunen behöver därför vara flexibla i sitt arbete framåt.

Det kan även konstateras att behovsbedömningen kan variera beroende på en rad andra faktorer. Sådana faktorer är enligt socialnämnden exempelvis tillgång till korttidsboende, insatser som möjliggör att äldre kan bo kvar hemma längre och komplettering av det allmänna bostadsbeståndet genom trygghetsboenden. Det är med andra ord en rad olika aspekter som samspelar för att hålla nere behovet av nya boendeplatser, och arbetet med detta behöver därför ske parallellt.

3. Nybyggnation eller ombyggnation?

Att utöka med omkring 25 nya boendeplatser i kommunen, skulle kunna lösas antingen genom att Bollegården byggs ut eller att ett nytt boende på annan plats uppförs. Då det inte ingått i uppdraget att fördjupa sig i möjligheten att bygga ut Bollegården, har frågan inte analyserats utifrån ett ekonomiskt perspektiv. Däremot finns det en rad olika praktiska aspekter som starkt talar för att ett nytt boende byggs på annan plats.

Bollegården byggdes under en tid med andra behov och standarder. Exempelvis har vårdbehovet förändrats, där vi idag har en större andel boende med någon form av kognitiv svikt, jämfört med när Bollegården byggdes. Detta påverkar kvaliteten på den vård och omsorg som kan erbjudas på Bollegården idag.

Boendets utformning leder även till andra typer av brister för verksamheten. Då personalen har svårt att överblicka boendet krävs en högre bemanning än vad som egentligen är nödvändigt, samtidigt som lägenhetsstorlekarna varierar till den grad att vissa anses undermåliga till följd av dess storlek medan andra är onödigt stora sett till det stora behovet av fler lägenheter. Både personalbehov och lägenhetsstorlek bidrar till ökade driftskostnader för boendet.

Sedan Bollegården byggdes har ett antal mindre renoveringar genomförts, som ett sätt att förbättra dess funktion och livslängd. Dessa har dock inte varit tillräckliga på lång sikt och mer omfattande åtgärder krävs för att service och vård ska kunna skötas på ett effektivt och kvalitativt sätt. Därmed är det alltså inte tillräckligt att Bollegården byggs ut, boendet i sig skulle även behöva genomgå större renoveringar. En så stor investering i Bollegården innebär att kommunen låser fast sig vid en fastighet som trots renoveringar antas inte kunna erbjuda lika god arbetsmiljö, effektivitet, trygghet eller trivsel som ett nytt boende antas kunna.

I samband med en sådan utbyggnad och renovering skulle även stora störningar för de boende uppstå, vilket är särskilt allvarligt för en grupp människor som inte

på egen hand kan ta sig från boendet för lugn och ro. Vissa av de boende kan även antas behöva flyttas tillfälligt, för att möjliggöra en renovering. Flytt av äldre är enligt forskning förknippat med stora risker, där ökad stress, förvirring, svårhet att orientera sig och försämrad mental hälsa är vanligt, men flytt i hög ålder kan i vissa fall även innebära en livsfara. Det är därför eftersträvarsvårt att så få flyttar som möjligt genomförs, och tillfälliga flyttar kombinerat med stora störningar på boendet ses därför som en stor riskfaktor.

Om Bollegården byggs ut ökar detta även belastning på gemensamma utrymmen och funktioner, där exempelvis utemiljö, parkeringar, allrum och restaurang behöver nyttjas av fler människor. Det ökade behovet av gemensamma funktioner kan i vissa fall vara svårt att möta inom den nuvarande fastigheten.

För att ett särskilt boende för äldre ska anses vara effektivt krävs enligt Socialförvaltningen att det har minst omkring 60 boende. Då prognosen är nedskriven till 25 boendeplatser innebär detta att kommunen kommer behöva upp till 110 boendeplatser i kommunen, inklusive korttidsboende. Tidigare har det diskuterats att bygga ett nytt mindre boende, samtidigt som delar av Bollegården fortsätter nyttjas för särskilt boende. Då två olika boenden inte kan fyllas med tillräckligt många boende för att anses vara effektivt, skulle ett fullstort nytt särskilt boende innebära lägre driftskostnader.

Trots att Bollegården inte anses uppfylla de standarder som finns på sådana boenden idag, innebär detta inte att det inte kan vara väl fungerande för en annan typ av verksamhet. Exempelvis kan Bollegården göras om till trygghetsboenden och det skulle även vara möjligt att tillåta hemtjänsten ha sina lokaler här. Därigenom skulle deras samarbete med hemsjukvården, som redan nyttjar lokalerna idag, kunna stärkas. En annan lösning som tidigare diskuterats är att låta en del av boendeplatserna på det nya boendet hyras ut till andra kommuner. Det är dock fortsatt osäkert om detta alls är en möjlighet och det är därför inte en lösning som kan tas för given, även om det kan bli intressant att fördjupa sig i frågan när det väl blir aktuellt.

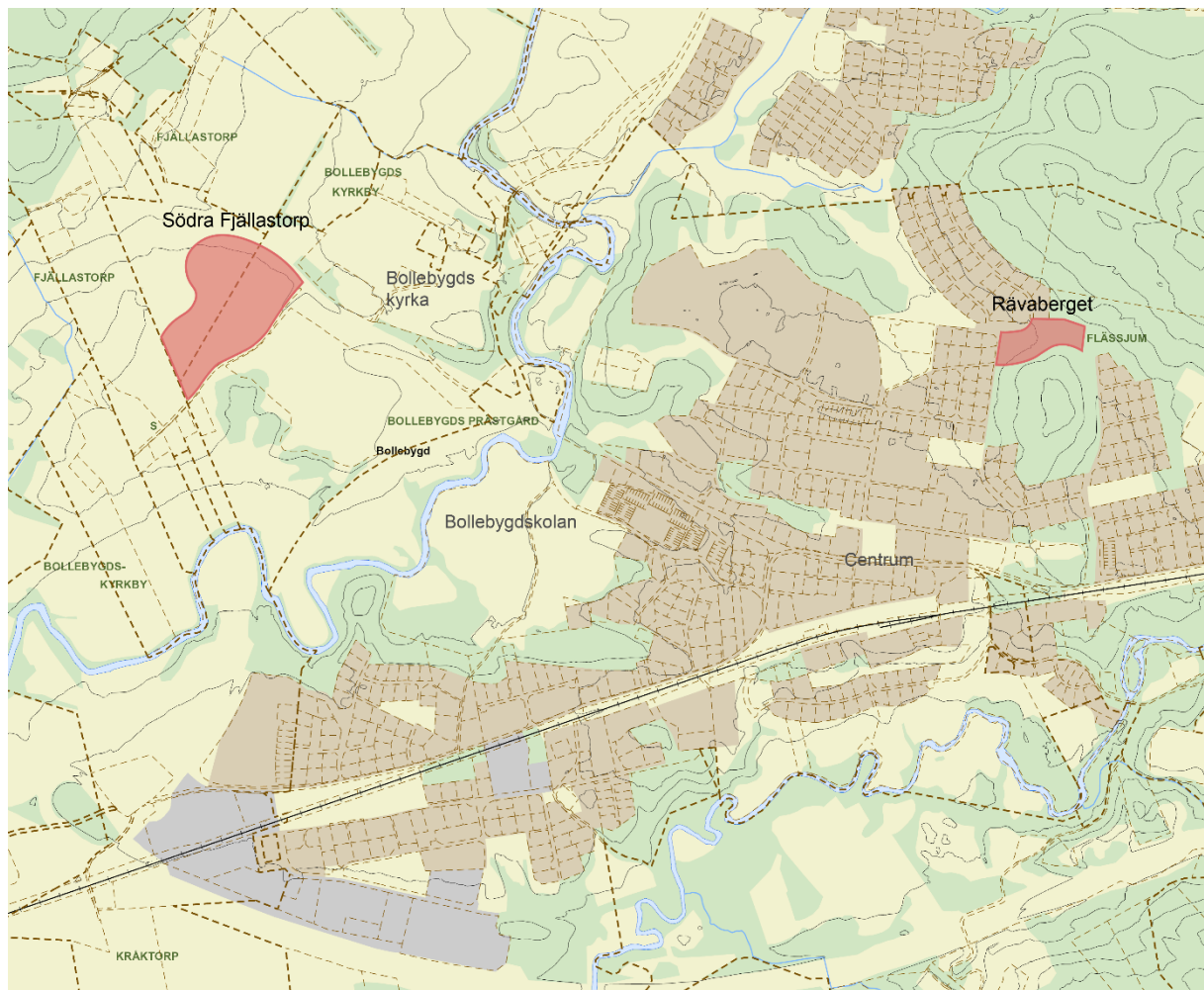
Med allt detta sagt är ett nytt särskilt boende för äldre en stor investering för kommunen och i slutändan måste vi hitta en lösning där det ökade behovet av nya boendeplatser möts, samtidigt som kommunens ekonomiska kalkyl går ihop. I slutändan är det därmed en politisk fråga hur kommunens pengar ska fördelas för att kunna säkerställa alla kommuninvånares behov.

4. Metod

Denna fördjupade lokaliseringsstudie har utgått från den analys som genomfördes i förra lokaliseringsstudien. Då både Södra Fjällastorp och Rävaberget redan har konstaterats utgöra goda alternativ för lokalisering av särskilt boende för äldre, har ett större fokus nu lagts på ekonomi och genomförbarhet. En del av informationen som presenteras om de två lokaliseringsalternativen är detsamma som i förra studien, medan en del information är uppdaterad eller fördjupad. Mer detaljerad information om metoden finns att läsa i den förra lokaliseringsstudiens (KS2025/50–5) metodkapitel.

Det som tydligt särskiljer den fördjupade studien mot den förra, är att resultatet inte presenteras i form av en tabell. Detta är för att denna studie avser att ge en mer nyanserad bild och slutsatsen består därför av en diskussion.

I Figur 2 visas lokaliseringen av Södra Fjällastorp och Rävaberget på en mer översiktlig karta. Var områdena är belägna beskrivs även i text i kapitel 5.

Figur 2. Kartan visar lokaliseringen av Södra Fjällastorp och Rävaberget på en ~~en~~^{mer} översiktlig karta.

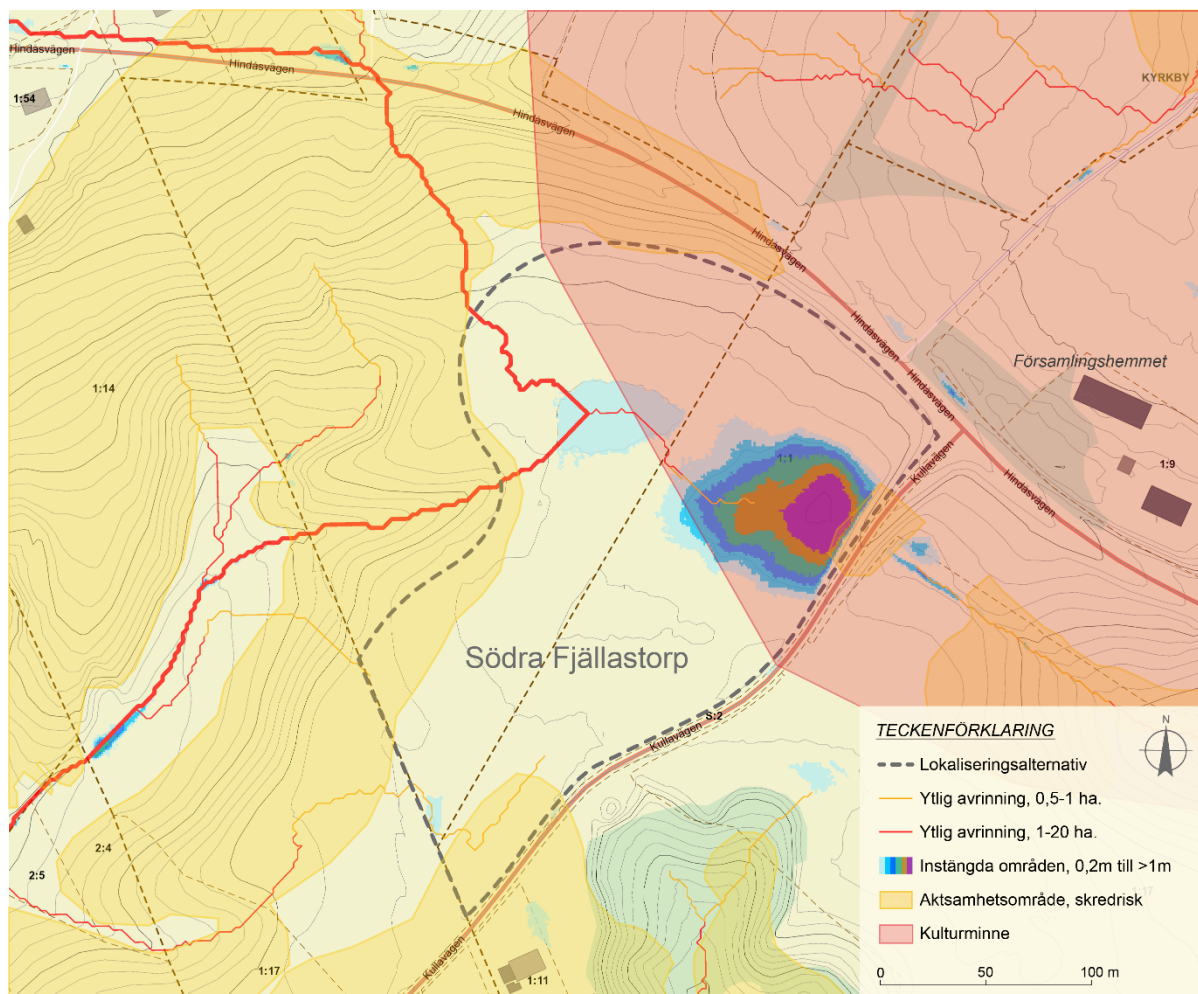
5. Beskrivning av lokaliseringsalternativ

5.1 Södra Fjällastorp

I den fördjupade lokaliseringsstudien har avgränsningen av Södra Fjällastorp justerats för att både inkludera en del av den kommunalägda fastigheten Flässjum 3:99 och fastigheten Bollebygds Prästgård 1:1 som ägs av Svenska Kyrkan. Detta beror på att kommunstyrelsen sedan tidigare har fattat beslut om att bygga en förskola på Flässjum 3:99 och inför uppstart av detta arbete har Göteborgs Stift (Svenska Kyrkan) visat intresse att även deras fastighet Bollebygd Prästgård 1:1 inkluderas i detaljplanen. Vid detaljpaneläggning kan det då bli intressant att visst utbyte av mark sker, så att de olika funktionerna inom detaljplanen kan placeras på ett lämpligt sätt. Med detta som grund har lokaliseringsalternativets avgränsning utökats.

Något faktiskt planuppdrag för en förskola på Södra Fjällastorp har ännu inte getts, så frågan om vilka fastigheter som ska inkluderas är ännu inte fattad. Ett slutgiltigt ställningstagande gällande Svenska Kyrkans fastighet görs alltså först då.

I Figur 2 visas den nya avgränsningen tillsammans med viktiga förhållanden som behöver tas i beaktning inför ett lokaliseringsbeslut. Vad kartan visar beskrivs

även i den flytande texten nedan.

Fysiska och miljömässiga förhållanden:

Södra Fjällastorp är beläget på, och omgivet av, **brukeningsbar jordbruksmark**. Jordbruksmark är skyddad enligt lag och får därför endast exploateras i de fall då kommunen kan visa på att detta är av väsentligt samhällsintresse. För att ta reda på detta tas en lokaliseringsstudie för exploatering av jordbruksmark fram, något som redan upprättats för de intilliggande detaljplanerna för Prästgårdsgärdet och Fjällastorp. Denna utredning har även inkluderat Södra Fjällastorp, vilket innebär att den kan bli applicerbar även här, genom vissa justeringar. Utredningen antas

därför inte bli särskilt kostnadsdrivande i detaljplanearbetet. Förhoppningen från kommunens sida är att denna utredning ska stå sig juridiskt vid ett överklagande, något som satts på prov till följd av flera inkomna överklaganden av detaljplanen för Fjällastorp 3:6. Att utredningen står sig juridiskt är en förutsättning för att Södra Fjällastorp ska ses som en lämplig placering av särskilt boende för äldre.

I kommunens naturvårdsprogram från 2010 pekas Nolåns dalgång ut som ett **värdefullt odlingslandskap**. Ytterligare naturvärden är inte utpekade i programmet, däremot finns ett antal **rödlistade arter** i eller i närheten av området registrerade i Artportalen (Sveriges Lantbruksuniversitets databas). Bland dessa rödlistade arter finns bland annat fladdermöss, som av erfarenhet från detaljplanen för Prästgårdsgärdet är något som vi måste göra vissa anpassningar för. En **naturvärdesinventering** för Södra Fjällastorp behöver därför tas fram för att kartlägga vilka värden som finns och vilka anpassningar som behöver göras för att säkerställa dessa värdens fortlevnad.

Kommunens kulturhistoriska byggnadsinventering från 1997 inbegriper utöver enskilda byggnader även ett antal **kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer**, däribland "Bollebygds sockencentrum och del av Nolåns dalgång". Området beskrivs som ett estetiskt tilltalande och böljande odlingslandskap, där dalgångens jordbruksmark omges av skogb eklädda och delvis bebyggda sluttningar. Nordöstra delen av Södra Fjällastorp är inkluderad i detta område. Bebyggelse i området behöver förhålla sig till dessa värden.

Genom detaljplanen för Fjällastorp 3:6 m.fl. har ett grönstråk i nord-sydlig riktning säkerställts, för att bibehålla siktlinjen längs dalgången. Denna siktlinje måste fortsatt bevaras genom Södra Fjällastorp.

Det böljande landskapet innebär dock inte bara estetiska värden utan bidrar även till vissa utmaningar. Placering av funktioner inom planområdet behöver utgå från topografin, då framför allt ett särskilt boende för äldre med fördel placeras på flack mark. Topografin kan även i vissa fall leda till risk för skred, om lutningar kombineras med jordarter med låg stabilitet eller höga vattenflöden. Västra delarna av Södra Fjällastorps är utpekade för skredrisk i finkornig sand i Sveriges

Geologiska Institutets (SGI) databas. Detta är dock bara baserat på en översiktlig topografisk analys, inte på faktiska provtagningar. Därför måste en **geoteknisk utredning** genomföras vid planläggning av Södra Fjällastorp.

Det finns ingen information om att Södra Fjällastorp ska vara förorenat. Då en förskola och eventuellt bostäder ska placeras på platsen, som klassas som känslig verksamhet, kommer dock en **markmiljöutredning** ändå krävas.

Genom området rinner ett stort avrinningsstråk (>20 ha.), från Hindåsvägen i norr till ravinen i väster. En del av vattnet ansamlas även i instängda områden i östra delen av Södra Fjällastorp, för att sedan passera genom den kulvert som går under Kullavägen. Detta kommer vara en viktig fråga att hantera i en detaljplan, där marknivåer kommer behöva justeras för att säkerställa att dagvattnet passerar på ett säkert sätt genom området. Därmed behövs en **VA- och dagvattenutredning**, men även fysiska åtgärder som kan leda till en del kostnader. Det som är fördelaktigt med Södra Fjällastorp är dock att området är så pass stort att det inte borde innebära några tekniska svårigheter att hantera dagvattnet inom området.

I Södra Fjällastorp finns dels buller från riksväg 40, men allra främst från Hindåsvägen. Hastigheten förväntas dock sänkas när antalet bostäder i området ökar, och därmed förväntas även bullernivåerna gå ned. En **bullerutredning** behöver dock ändå genomföras för att visa på att inga bullervärden överskrids.

Området berörs inte av riskavstånd från farlig gods eller störande verksamhet. Det berörs inte heller av strandskydd. Då ljusinsläpp inom eller i anslutning till planområdet inte förväntas utgöra någon större utmaning behöver ingen solstudie tas fram.

Planeringsförutsättningar:

Området pekas ut i översiktsplanen som lämpligt för centrumändamål, vilket både inkluderar en större mängd bostäder samt kommunal service. Därmed anses utvecklingen vara i linje med översiktsplanen.

Till följd av att det redan finns ett politiskt uppdrag att inleda en förstudie inför byggnation av en förskola på Södra Fjällastorp, behöver en detaljplan tas fram oberoende av var det särskilda boendet för äldre placeras. De utredningar och åtgärder som nämns under rubriken *Fysiska och miljömässiga förutsättningar* är alltså något som kommunen till stor del ändå behöver finansiera. Om Göteborgs Stift är fortsatt intresserade av att planera för bostäder kan vissa kostnader för detaljplanen även delas.

Tillgänglighet och teknisk infrastruktur:

På 700 meter gångavstånd från lokaliseringsområdet Södra Fjällastorp finns Bollebygds skolans busshållplats, där både linje 101 och 110 stannar. Med dessa bussar nås Göteborg, Erikstorp samt Borås. Då ett stort antal bostäder förväntas tillkomma i närområdet kan det dock inte uteslutas att det i framtiden kan finnas underlag för att placera en ny busshållplats längs Hindåsvägen. Detta är dock inget som kan antas, då inga sådana överenskommelser finns mellan Västtrafik och kommunen.

Det planeras att anläggas en gång- och cykelbana längs med Hindåsvägens södra sida, vilket kommer möjliggöra för att personer som jobbar eller besöker det särskilda boendet kan ta sig dit utan bil. Gångbanan planeras att vara iordningställd innan ett särskilt boende väntas vara på plats. Det är utifrån dessa förutsättningar som gångsträckan beräknats till 700 meter. Detta uppnår dock inte det rekommenderade avståndet till kollektivtrafik enligt Sveriges Kommuner och Regioner, vilket kan försvåra rekrytering.

Att det är nästan 1,5 kilometer in till Bollebygds centrum är även det en faktor som kan påverka möjligheten till rekrytering. Att inte ha nära till såväl kommunal som kommersiell service, för att på så sätt kunna gå ärenden eller köpa lunch under rasten, kan komma att påverka arbetsplatsens attraktivitet.

En fördel med Fjällastorp är att det är placerat i nära anslutning till Hindåsvägen. Detta innebär att leveranser, besökare och personal kan nå till boendet utan att det bidrar till ökade trafikflöden inne i tätorten. Det bidrar även till betydligt mindre störningar under byggnationsfasen, både i form av just transporter, men

även buller och vibrationer. Hur många som blir störda under byggfasen beror dock på hur långt utbyggnaden av Prästgårdsgärdet och Fjällastorp kommer.

I dagsläget finns inget kommunalt vatten och avlopp, men detta planeras byggas ut i samband med att de nya bostadsområdena tillkommer. Detta innebär att när väl ett särskilt boende är på plats så är även VA-ledningarna det.

Verksamhetsmässiga aspekter:

Det utpekade området på Södra Fjällastorp är omkring 40 000 kvadratmeter (4 hektar) i sin helhet. Inom ungefär samma område är det dock även beslutat att placera en förskola och Göteborgs Stift är även intresserade av att planlägga för bostäder. Med detta sagt kan det dock ändå konstateras att här finns tillräcklig plats för att ersätta Bollegården i sin helhet samt utöka med det antalet boendeplatser som verksamheten efterfrågar.

Genom att lokalisera det särskilda boendet för äldre på Södra Fjällastorp kan denna projekteras i samband med förskolan, vilket kan bidra till vissa samordningsvinster. Hur stora dessa samordningsvinster kan bli beror på hur stort boende som byggs och hur intresserade de två verksamheterna är av att samarbeta.

En fråga som diskuterades i den tidigare lokaliseringsstudien var även lokaliseringens påverkan på verksamhetens effektivitet. Allra främst åsyftade detta avståndet mellan nuvarande och framtida särskilt boende, då detta kan påverka samarbetet mellan gammalt och nytt boende men även med hemtjänst och hemsjukvård. Södra Fjällastorp ligger 3 minuter bilfärd från Bollegården och detta anses därför inte vara någon avgörande faktor.

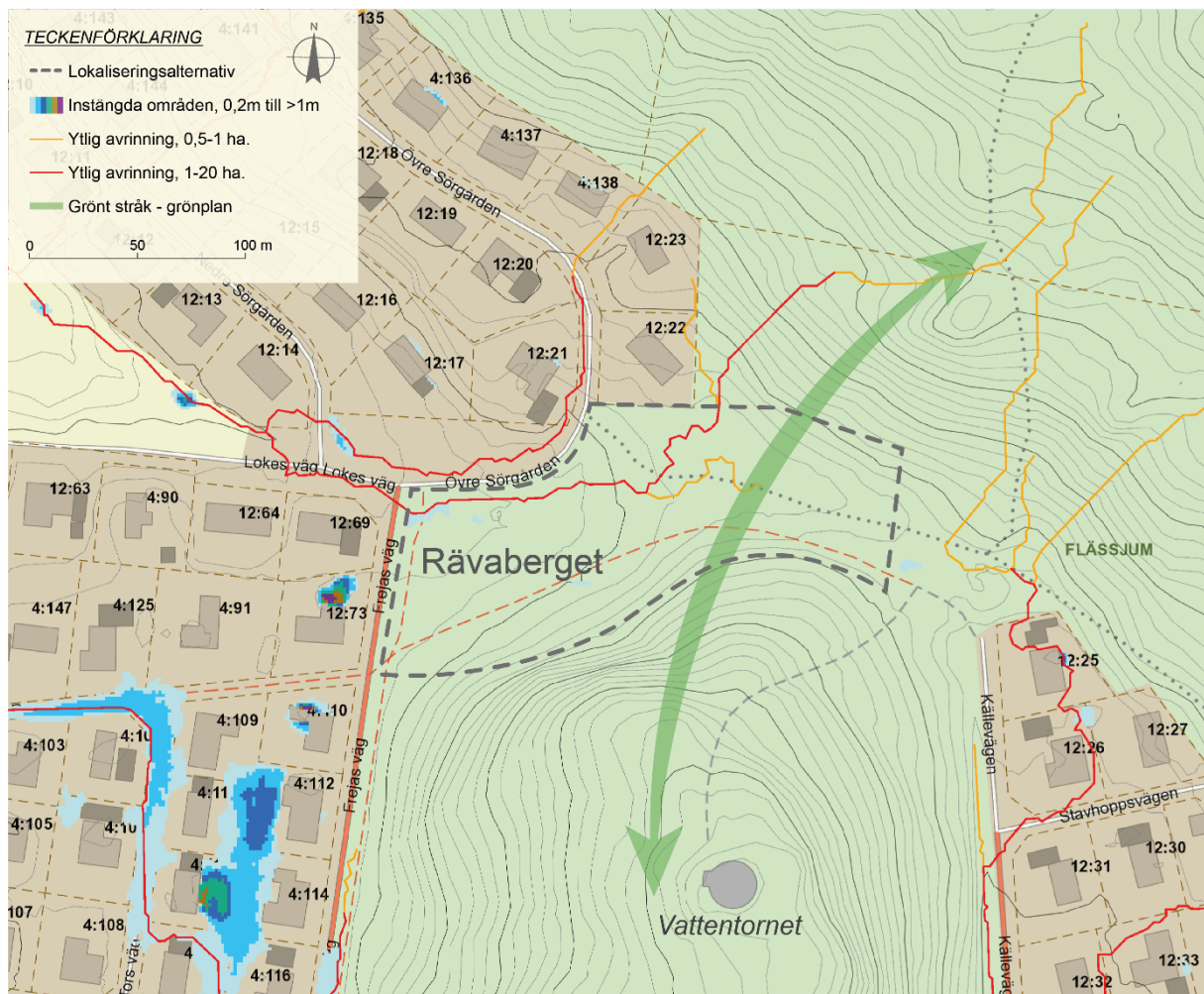
Om Södra Fjällastorp väljs som lokalisering innebär detta dock att boendet inte är i direkt anslutning till centrum. I dagsläget förekommer det att någon enstaka boende tar sig ut på egen hand för att gå till centrum, något som inte kommer vara ett alternativ på Södra Fjällastorp. Samtidigt blir den genomsnittliga åldern på särskilt boende för äldre allt högre och en allt större andel lider av kognitiva

besvär. Möjligheten för enskilda individer att vid enstaka tillfällen besöka centrum bör vägas mot andra samhälleligt viktiga värden.

5.2 Rävaberget

Fysiska och miljömässiga förhållanden:

Området är beläget norr om Rävaberget, även känt som vattentornskullen, där ett gångstråk idag passerar genom grönområdet. Vid byggnation kan detta gångstråk ledas om så att invånarna fortsatt kan passera genom området. I Figur 3 visas avgränsningen för lokaliseringsalternativ Rävaberget samt viktiga förhållanden som behöver tas i beaktning inför ett lokaliseringsbeslut.

Figur 3. Kartan visar avgränsningen för Rävaberget. Här framgår även var avrinningsstråk samt grönstråk

Rävaberget har enligt grönplanen höga sociala värden samt utgör ett viktigt grönstråk. Ett grönstråk är en passage som möjliggör för djur och växter att förflytta eller sprida sig i området och bidrar på så sätt till den biologiska mångfalden. I Artportalen (Sveriges Lantbruksuniversitets databas) finns den rödlistade (nära hotad) arten spillkråka registrerad i området. I samband med ett eventuellt detaljplanearbete behöver därför en **naturvärdesinventering** genomföras samt hänsyn tas till att grönstråket genom området är fortsatt funktionellt.

Området är förhållandevis plant och ligger beläget mellan två höjder. Att området är plant är ekonomiskt fördelaktigt vid byggnation. Samtidigt bidrar de två höjderna till att avrinningsstråk (1–20 hektar) passerar genom området, vatten som främst kommer från Varpås skogar i öster. Avrinningsstråket här är mindre

än på Södra Fjällastorp och inga instängda områden finns utpekade. Samtidigt var det tydligt vid ett platsbesök att vatten ändå kan bli stående, allra främst i östra delen av området. Till följd kommer en **VA- och dagvattenutredning** krävas vid framtagandet av en detaljplan för området vid Rävaberget.

Närheten till Rävaberget bidrar även till skugga under en stor del av dagen, boendet skulle främst få sol under eftermiddagarna. Rikligt med ljusinsläpp bidrar till trivsel, samtidigt som skuggan bidrar till lägre temperaturer. Till följd av klimatförändringarna kommer värmeböljor bli allt vanligare och en av de grupper som löper högst hälsorisk vid höga temperaturer är just äldre. Därmed finns både för- och nackdelar med att boendet är placerat på en mer skuggad plats. Vid framtagande av en detaljplan behöver en **solstudie** tas fram för att säkerställa att ljusinsläppet i boendet uppnår en godkänd nivå

Området vid Rävaberget är inte utpekat för skredrisk i Sveriges Geologiska Instituts databas. Som tidigare nämnt är detta dock inte en garant, då det endast är baserat på en topografisk analys, inga faktiska provtagningar har genomförts. Därför behöver fortsatt en **geoteknisk utredning** tas fram. Området är inte heller inom riskavstånd för farligt gods eller för någon form av störande verksamhet. Inte heller är det inom strandskyddat område.

Planeringsförutsättningar:

I översiktsplanen ingår Rävaberget i område T1, vilket innebär att det anses lämpligt för centrumändamål. Detta inkluderar förtätning av bostäder, mångfunktionell bebyggelse samt olika servicefunktioner. Därmed anses ett särskilt boende för äldre vid Rävaberget vara i linje med översiktsplanen.

Området är även inkluderat i tre olika gällande detaljplaner från 1964, 1968 respektive 1973. I samtliga av dessa planer är lokaliseringsalternativ Rävaberget utpekat som natur. För att ett särskilt boende för äldre ska kunna anläggas här krävs att en **ny detaljplan** tas fram. Kommunen behöver finansiera kostnaden för en sådan detaljplan, detaljplanen måste även integreras i planprioriteringen. Då vi har begränsat med resurser måste vi antingen starta upp planarbetet längre fram, eller prioritera ned någon annan detaljplan.

Tillgänglighet och teknisk infrastruktur:

Från Rävaberget är det under 500 meter gångavstånd till en busshållplats där buss 110 mot Borås respektive Erikstorp avgår. Det är drygt 800 meter till tågstation och busshållplats där avgångar mot Göteborg, Borås och flera orter i Härryda kommun finns.

Det finns redan ett fungerande vägnät och bostäderna runtom är redan anslutna till det kommunala vatten- och avloppssystemet, vilket innebär att Rävaberget kommer kunna anslutas utan större omkostnader. Samtidigt utgörs vägnätet av mindre gator som passerar genom tätorten, och därmed kan byggnation här antas bidra med större störningar än på Södra Fjällastorp.

Rävaberget är även lokaliserat på en plats som gör att alla leveranser, samt de boende och personal som anländer med bil, måste passera genom tätorten. Än större blir störningarna under byggnationsfasen, som bland annat bidrar till högre bullernivåer, försämrad luftkvalitet och lägre trafiksäkerhet. Samtidigt innebär läget att personal har närhet till Bollebygds centrum, något som antas bidra till en mer attraktiv arbetsplats.

Verksamhetsmässiga aspekter:

Området är 8000 kvadratmeter, vilket är tillräckligt stort för att Bollegården ska kunna ersättas och verksamhetens framtida behov ska kunna tillgodoses här. Området är dock förhållandevis smalt och det är därför inte säkert att det är möjligt att rymma en byggnad med stängd innergård, något som efterfrågats från verksamheten. Detta är dock inget måste, men hade varit gynnsamt både för boende och personal.

Avståndet från Rävaberget till Bollegården motsvarar 2 minuter bilfärd eller 5 minuter promenad, vilket ses som gynnsamt för samarbetet mellan det nya boendet och Bollegården, hemtjänsten och hemsjukvården. Det är även bara 150 meter till Odengårdens förskola, vilket skulle kunna möjliggöra för visst samarbete mellan verksamheterna. Förutsättningarna för samarbete här är dock

desamma som mellan förskolan och Bollegården redan idag. Mer ekonomiskt gynnsamma samarbeten i form av att verksamheterna kan dela på vissa funktioner både inomhus och utomhus är dock inte möjligt.

6. Slutsatser

Det finns en rad för- och nackdelar med båda förslag. Det som kan konstateras är att båda lokaliseringarna har tillräckliga kvaliteter för att möjliggöra för ett välfungerande särskilt boende för äldre. Samtidigt finns det ett par frågor som väger tyngre och som gör avvägandet mellan Södra Fjällastorp och Rävaberget mer komplext.

Båda lokaliseringarna medför vissa kostnader, både för detaljplanearbetet med sina utredningar, men även för åtgärder som behöver genomföras inför byggnation. Vad som kan tänkas bli dyrare är svårt att fastställa med säkerhet, det vi däremot vet är att det redan finns ett politiskt beslut om att bygga en förskola på Södra Fjällastorp. Som tidigare nämnts innebär detta att en stor del av kostnaden för att lokalisera en särskilt boende på Södra Fjällastorp ändå kommer uppkomma genom detaljplanering, projektering och byggnation av förskolan. Den totala kostnaden för kommunen skulle av denna anledning bli lägre genom att placera boendet här. Detaljplanen för förskolan på Södra Fjällastorp har även angivits som prioritering 1 i den politiskt antagna planprioriteringen. Om en detaljplan för Rävaberget skulle tas fram behöver någon annan detaljplan prioriteras ned eller så behöver detaljplanen för Rävaberget invänta att någon annan plan färdigställs.

Ur ett ekonomiskt och tidsmässigt perspektiv antas därför Södra Fjällastorp vara mer gynnsamt.

Det finns dock framför allt en faktor som talar emot Södra Fjällastorp: ovissheten som skapas genom jordbruksmarken. I juli 2025 överklagades detaljplanen för Fjällastorp 3:6 m.fl., och vi kommer inte med säkerhet veta vad detta kommer ha för utfall innan ett politiskt beslut om lokalisering fattas. Om domstolen väljer att

gå vidare med fallet kan detta innebära att vi inte med säkerhet vet om Fjällastorp 3:6 m.fl. vinner laga kraft förrän upp till ett år senare. Om domstolen upphäver detaljplanen skulle detta antagligen förhindra andra detaljplaner från att antas. I sådana fall finns det risk att arbetet som läggs ned på Södra Fjällastorp, fram till dess att vi får ett definitivt besked från domstolen, går förlorad.

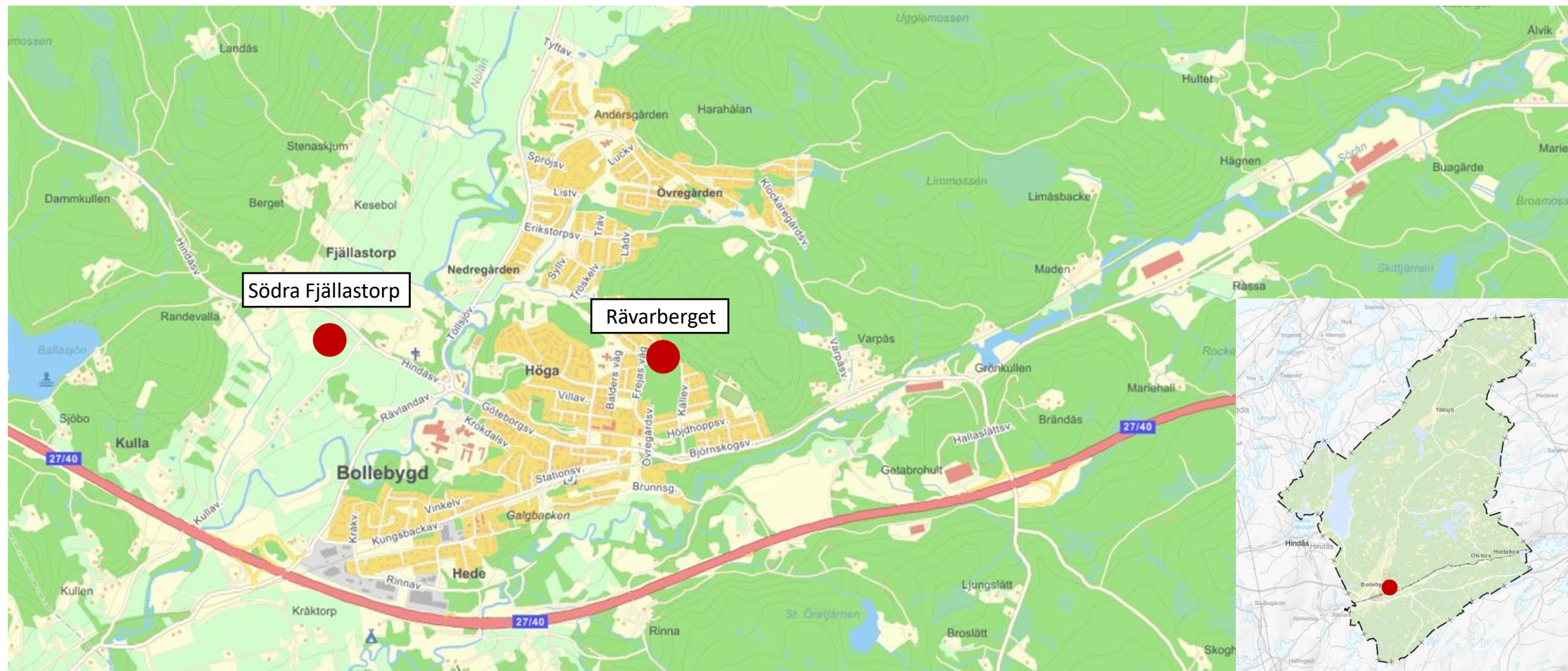
Som nämndes ovan finns dock ett politiskt beslut om att planera för en förskola på Södra Fjällastorp och detta arbete kommer alltså ändå fortgå. Den eventuella ekonomiska förlusten kommer därför bli ungefär densamma som om det särskilda boendet inte hade inkluderats i planen. Därmed blir den främsta konsekvensen, om domstolen upphäver detaljplanen för Fjällastorp 3:6 m.fl., att planarbetet för det särskilda boendet för äldre försenas.

Med detta som grund kommer plan- och exploateringsavdelningen rekommendera att ett särskilt boende för äldre lokaliseras på Södra Fjällastorp.

Översiktskarta

BOLLEBYGDS
KOMMUN

10. Detaljplan Nyhem, Flässjum 2:59 och 2:69 KS2024/125

§103

KS2024/125

Detaljplan Nyhem, Flässjum 2:59 och 2:69 - beslut om samråd**Beslut****Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsen beslutar skicka detaljplanen för Bollebygd, Flässjum 2:59 m.fl., Nyhem på samråd.

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade 2022-06-14 § 131 att ge planuppdrag för Flässjum 2:59 med syfte att tillåta en större byggrätt som föreslås användas till bostäder och kontor/handel.

Kommunstyrelsen beslutade den 2024-05-28 § 69 att avsluta planuppdrag och ge ett nytt planuppdrag för fastigheten Flässjum 2:59 och 2:69 i syfte att byggrätten uppnår en mer stadsmässig kvartersstruktur.

Planområdet består av redan bebyggd mark och är beläget vid korsningen mellan Stationsvägen och Kungsbackavägen. Förslaget innebär att de befintliga byggnaderna rivs och ersätts med ny bebyggelse. Den nya bebyggelsen möjliggör både bostäder och centrumverksamheter, utan att någon specifik fördelning mellan dessa användningar regleras. Inom området föreslås bebyggelse i upp till fem våningar samt ett underjordiskt parkeringsgarage. Även gång- och cykelnätet föreslås kompletteras längs Kungsbackavägen för att förbättra tillgängligheten.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Detaljplanen finansieras genom planavgift enligt gällande plantaxa.

Komplettering av gång-och cykelväg finansieras av kommunen. Planförslaget bedöms som lämplig att pröva i en samrådsprocess.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar skicka detaljplanen för Bollebygd, Flässjum 2:59 m.fl., Nyhem på samråd.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Detaljplan Nyhem, Beslut om samråd
- Detaljplan Nyhem, Planbeskrivning, Samråd
- Borttagen på grund av personuppgifter.
- Detaljplan Nyhem, Översiktskarta, 250716
- Detaljplan Nyhem, Illustrationsplan, Samråd
- Detaljplan Nyhem, Plankarta, Samråd

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

PLANBESKRIVNING

Detaljplan för Flässjum 2:59 m.fl., NYHEM

Bollebygds kommun, Västra Götalands län

Samrådshandling

Plan- och bygglagen (SFS 2010:900)

Kommunstyrelseförvaltningen

2025-08-14

SAMMANFATTNING

Kommunstyrelsen gav 2022-06-14 § 131 i uppdrag att ta fram en detaljplan för Flässjum 2:59. Planuppdraget avslutades i samband med att ett nytt planuppdrag gavs 2024-05-28 § 69 för Flässjum 2:59 och 2:69. Planområdet ligger i korsningen Kungsbackavägen/Stationsvägen och är cirka 3600 m² stort. Marken ägs av Två Kannor i Bollebygd AB, Strand AB, privata fastighetsägare och en liten bit i planområdets nordvästra hörn ägs av kommunen.

Detaljplanen syftar till att möjliggöra bostäder och centrumverksamhet i upp till fem våningar och avser att bidra till en mer stadsmässig utveckling i centrala Bollebygd. Området är i dagsläget redan exploaterat med en lägre exploateringsgrad.

Till detaljplanen hör följande handlingar:

- Plankarta, Bollebygds kommun, 2025-08-14
- Illustrationsplan, Bollebygds kommun, 2025-08-14
- Grundkarta, Sweco Sverige AB, 2025-02-24
- Fastighetsförteckning, Sweco Sverige AB, 2025-03-06

Utredningar som tagits fram under planarbetet redovisas nedan:

- Trafikutredning, Norconsult, 2024-09-26
- Geoteknisk utredning, Lektus, 2024-09-27
- Trafikbullerutredning, Norconsult, 2024-09-27
- Vibrationsutredning, Norconsult, 2024-09-27
- VA-och dagvattenutredning, AFRY, 2025-02-11
- PM Kapacitet dagvattensystem, AFRY, 2025-03-18
- Solstudie, Bollebygds kommun, 2025-06-27
- Undersökning betydande miljöpåverkan, 2023-08-18

Utredningar som tagits fram tidigare i processen som använts som underlag för denna detaljplan:

- Rapport, Skyddsavstånd till transportleder för farligt gods, Borås Stad (WUZ, 2016-12-19)
- Översiktlig karta radon, Bollebygds kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PLANBESKRIVNING.....	1
1 INLEDNING OCH SYFTE	6
1.1 DETALJPLANENS SYFTE	6
1.2 PLANOMRÅDE	6
1.3 ÄRENDEINFORMATION	7
2 BEBYGGELSE	8
2.1 SOL- OCH SKUGGFÖRHÅLLANDEN	8
2.2 BEBYGGELSESTRUKTUR OCH STADSBILD	9
2.3 BOSTÄDER	12
2.4 GESTALTNING.....	12
2.5 ARBETSPLATSER	13
2.6 SERVICE	13
2.7 KULTURMILJÖ.....	14
3 GATOR OCH TRAFIK	15
3.1 GATUNÄT	15
3.2 BILTRAFIK OCH BILPARKERING	17
3.3 KOLLEKTIVTRAFIK	19
4 MARK, MILJÖ OCH HYDROLOGI	20
4.1 GRÖNSTRUKTUR	20
4.2 GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN	21
4.3 REKREATION	21
4.4 HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN.....	22
4.5 HUSHÅLLNING AV MARK- OCH VATTENOMRÅDEN	23
4.6 MILJÖBEDÖMNING	23
4.7 MILJÖKVALITETSNORMER.....	23
5 SOCIALA PERSPEKTIV	25
5.1 MÖTESPLATSER	25
5.2 TILLGÄNGLIGHET	25
5.3 TRYGGHET	25
5.4 BARN OCH UNGA.....	25
5.5 JÄMLIKHET	25
6 HÄLSA OCH SÄKERHET	26
6.1 RISK FÖR ÖVERSVÄMNING	26
6.2 RISK FÖR RAS, SKRED OCH EROSION	26
6.3 TRAFIKBULLER.....	26
6.4 VIBRATIONER.....	27
6.5 SKYFALL	28
6.6 FÖRORENAD MARK OCH RADON	28
6.7 RISK FÖR BRAND.....	28
6.8 SLÄCKVATTEN.....	29
6.9 ÖVRIG RISK	29
7 RIKSINTRESSEN	30
7.1 TRAFIKKOMMUNIKATION	30

8	KOMMUNALA, REGIONALA OCH NATIONELLA PLANERINGSUNDERLAG	31
8.1	KOMMUNALA.....	31
8.2	REGIONALA	33
8.3	NATIONELLA.....	33
9	MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR	35
9.1	MOTIV TILL REGLERINGAR.....	35
10	TEKNISK FÖRSÖRJNING	39
10.1	TEKNISKA ÅTGÄRDER	39
10.2	UTBYGGNAD ALLMÄN PLATS	39
10.3	VATTEN OCH AVLOPP	39
10.4	DAGVATTEN	39
10.5	VÄRME	40
10.6	EL, TELE OCH FIBER	40
10.7	AVFALLSHANTERING	40
11	GENOMFÖRANDEFRÅGOR.....	41
11.1	MARK- OCH UTRYMMESFÖRVÄRV	41
11.2	FASTIGHETSRÄTTSLIGA FRÅGOR	41
11.3	EKONOMISKA FRÅGOR.....	42
11.4	KULTURVÄRDEN	42
11.5	PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING	43
11.6	UPPLYSNINGAR	43
12	ORGANISATORISKA FRÅGOR	44
12.1	HANDLÄGGNING	44
12.2	PRELIMINÄR TIDPLAN.....	44
12.3	HUVUDMANNASKAP	44
12.4	GENOMFÖRANDETID	44
12.5	EXPLOATERINGSAVTAL	44
12.6	MEDVERKANDE I PLANARBETET.....	45

1 INLEDNING OCH SYFTE

1.1 DETALJPLANENS SYFTE

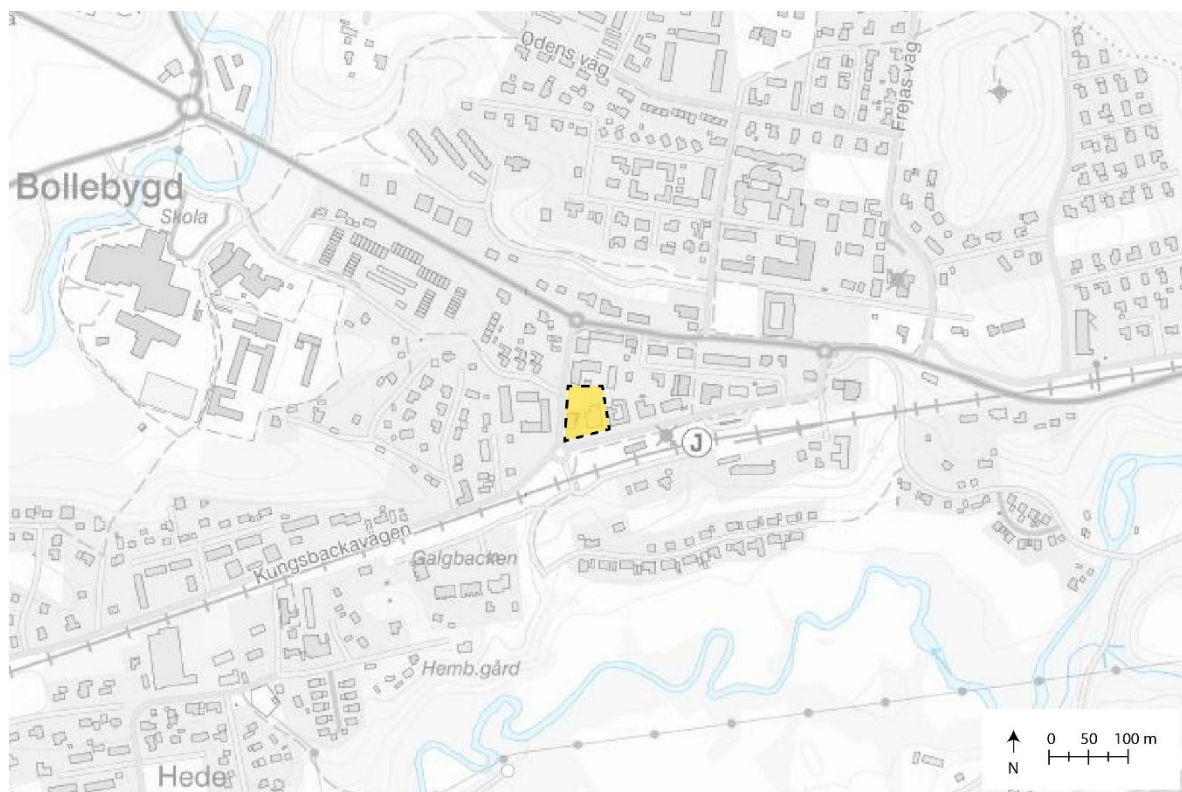
Detaljplanens syfte är att möjliggöra för bostäder och centrumverksamhet.

1.2 PLANOMRÅDE

Planområdet ligger i Bollebygds tätort mellan Kungsbackavägen och Stationsvägen och omfattar cirka 3600 m². I huvudsak består planområdet av Flässjum 2:59 och 2:69 samt delar av Flässjum 2:87 och 12:77. Flässjum 2:59 ägs av Två Kannor i Bollebygd AB, Flässjum 2:69 av privatperson, Flässjum 2:87 ägs av MS Strand AB, Flässjum 12:77 ägs av Bollebygds kommun. Planområdet angränsar i norr till Flässjum 2:58 som ägs av Bollebygds hyresbostäder, i väster till S:3, en samfällighet som ägs av flera parter och i söder till Flässjum 12:77. Nuvarande bebyggelse inom planområdet uppfördes omkring 1950-talet och mindre ombyggnationer har gjorts efter det.

Översiktskarta över området som visar fastighetsgränser och fastighetsbeteckning. Planområdet är markerad med en punktstreckad linje.

Översiktskarta över området. Källa: Lantmäteriet. Planområdet är markerat i gult.

1.3 ÄRENDEINFORMATION

Kommunstyrelsen gav 2022-06-14 § 131 i uppdrag att ta fram en detaljplan för Flässjum 2:59. Samhällsbyggnadsnämnden avlog 2022-12-12 §216 exploatörens förfrågan om att ta fram detaljplanen genom exploatörssamverkan. Detta med anledning av att samverkansformen var ny för kommunen och ansågs behöva utvärderas innan fler detaljplaner tas fram genom den typen av process. Kommunstyrelsen gav sedan 2024-05-28 § 69 nytt planuppdrag för fastigheterna Flässjum 2:59 och 2:69. Detta för att uppnå en tillfredställande kvartersstruktur som möjliggör en rationell exploatering i området, som gynnar utvecklingen i Bollebygd tätort.

Enligt 2 kap. plan- och bygglagen ska hänsyn tas både till allmänna och enskilda intressen vid prövningen av lämpligheten av föreslagen planläggning. Bestämmelserna om hushållning med mark- och vattenområden i 3 och 4 kap. miljöbalken (1998:808) ska tillämpas. Sammantaget bedöms detaljplanen vara förenlig med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser enligt 3 kap. miljöbalken.

2 BEBYGGELSE

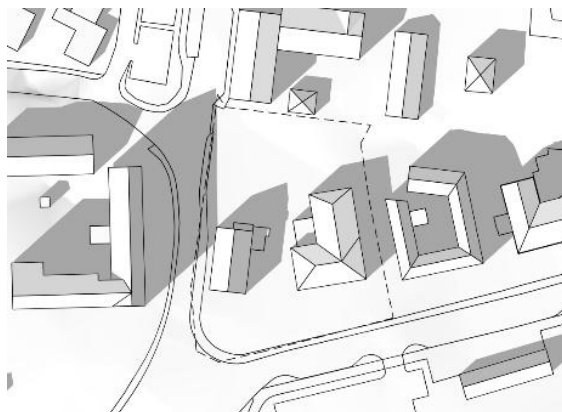
2.1 SOL- OCH SKUGGFÖRHÅLLANDEN

En solstudie har tagits fram utifrån den maximal byggrätten för huvudbyggnad inom detaljplanen. Komplementbyggnader och vegetation har inte inkluderats. Solstudien följer den redovisade illustrationsplanen som är ett exempel på hur området kan bebyggas. Den faktiska utformningen kan alltså avvika från illustrationsplanen. Studien omfattar skugganalys och beräkning av soltimmar, utförd i programmet SketchUp. Syftet är att bedöma hur planförslaget påverkar omgivande bebyggelse och utemiljöer samt att säkerställa goda ljusförhållanden för boende.

Solstudien består av två delar: en analys av hur planförslaget skuggar omkringliggande bebyggelse och utemiljöer, samt en beräkning av antalet soltimmar på fasaderna och innergård för den planerade bebyggelsen. Skuggberäkningen görs vid klockan 9, 12 och 15 under tre olika tillfällen på året; vårdagjämning, höstdagjämning och sommarsolstånd. För soltimmarna beräknas antalet timmar vid varje hel timme mellan kl. 9-15 under dessa samma tillfällen.

2.1.1 BEFINTLIGT

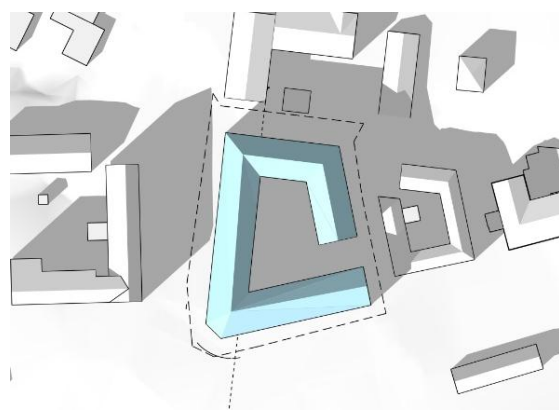
Sammanfattningsvis har nuvarande bebyggelsen inom planområdet en liten skuggpåverkan på omkringliggande bebyggelse. Det finns i dagsläget en liten skuggpåverkan från bostadsområdet väster om planområdet. Annars är skuggbildningen liten inom planområdet och tillgången till sol bedöms som god utifrån dagens användning.

Utdrag ur utförd solstudie. Befintlig bebyggelse vid vårdagjämning klockan 15:00. Planområdet visas med streckad linje.

2.1.2 NYTT

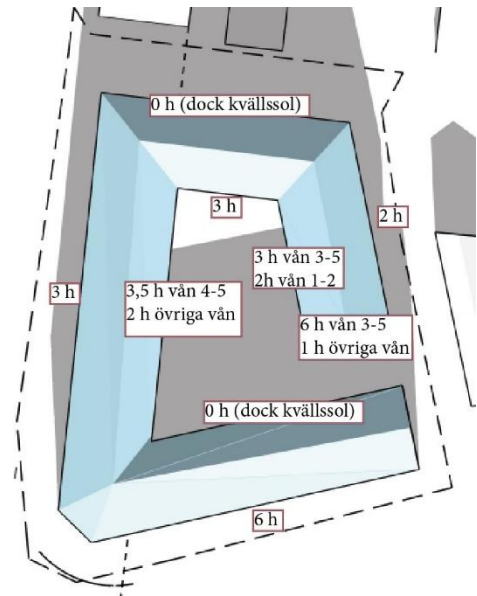
Den nya bebyggelsen påverkar främst utemiljöer med ökad skuggning, särskilt området norr om planområdet och till viss del Kungsbackavägen. Under vår- och höstdagjämning förlängs skuggorna och påverkar bostadsgårdar samt offentliga ytor under större delen av dagen. På sommaren minskar skuggpåverkan på fasaderna, men vissa utemiljöer kan fortfarande skuggas på eftermiddagen. Beräkningen av soltimmar för planförslaget visar att innergården får cirka fyra timmars solljus vid vår- och höstdagjämning, främst i den norra delen av gården. Under sommarsolståndet ökar soltiden till sex timmar, då större delar av gården får sol.

Utdrag ur utförd solstudie. Föreslagen bebyggelse vid vårdagjämning klockan 15:00. Planområdet visas med streckad linje.

2.1.3 KONSEKVENSER

Sammanfattningsvis bedöms skuggpåverkan vara i linje med praxis och Boverkets riktlinjer. Eftersom planlösningarna för den föreslagna bebyggelsen ännu inte är fastställda, är det svårt att dra slutsatser om solförhållandena för enskilda bostäder. Vissa fasader uppnår inte Boverkets praxis om minst fem soltimmar under vår- och höstdagjämning, särskilt fasader mot innergården i den sydvästra delen av planområdet. Detta innebär att ensidiga lägenheter mot dessa fasader kan få otillräcklig tillgång till direkt solljus. För att säkerställa goda ljusförhållanden i bostäderna kan det vara nödvändigt att överväga planlösningar med fönster åt två håll eller andra gestaltungs-lösningar i det fortsatta arbetet.

*Antal timmar med direkt solljus mot fasad under
vårdagjämning mellan klockan 09:00-15:00.*

2.2 BEBYGGELSESTRUKTUR OCH STADSBILD

2.2.1 BEFINTLIGT

Bebyggelsen inom planområdet består av två byggnader, den ena byggnaden har två våningar och den andra byggnaden har tre våningar inklusive inredd vind. Båda byggnaderna innehåller bostäder. I bottenplan på ena fastigheten finns en butik och på den andra finns ett café med samlingslokal. Merparten av markytan är asfalterad och används som parkering. Bebyggelsen öster om planområdet utgörs av något enstaka friliggande bostadshus och flerbostadshus i en till två våningar. Norr och väster om planområdet finns flerbostadshus i tre till fem våningar. Bebyggelsens skala inom och runt planområdet är alltså varierande.

Foto taget från Kungsbackavägen åt söder.

Foto taget från Krokdalsvägen åt öster.

Foto taget från Stationsvägen åt nordväst.

Foto taget från korsningen Kungsbackavägen/Stationsvägen.

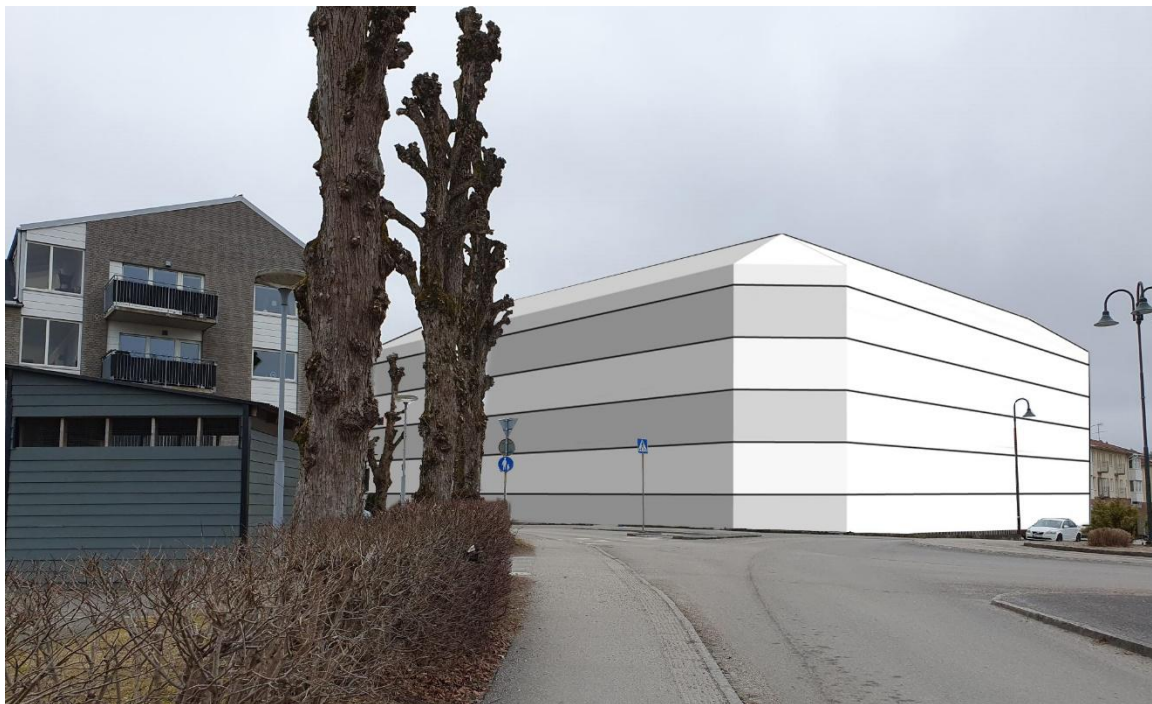
2.2.2 NYTT

Planförslaget innebär att befintliga byggnader ersätts med ny bebyggelse. Planförslaget medger användning för både bostäder och centrumverksamhet, utan att andelen för respektive användning regleras. Flerbostadshus upp till fem våningar med underjordiskt parkeringsgarage föreslås. Detaljplanen möjliggör för upp till cirka 130 bostäder i flerbostadshus. I huvudsak planeras det för mindre lägenheter mellan ett till tre rum och kök.

Längs Stationsvägen och södra delen av Kungsbackavägen regleras rumshöjden i bebyggelsens entréplan för att säkerställa att lokaler för centrumverksamhet inte omöjliggörs. Bebyggelsens placering regleras för att tillskapa en innergårdsmiljö avskärmad från trafikbuller och för att skapa en mer stadsmässig karaktär mot Stationsvägen och Kungsbackavägen.

Fotomontage från Stationsvägen med föreslagen bebyggelsevolym. Framtagen av Bollebygds kommun 2025-06-30.

Fotomontage från Kungsbackavägen med föreslagen bebyggelsevolym. Framtagen av Bollebygds kommun 2025-06-30.

Fotomontage från norra delen av Kungsbackavägen med föreslagen bebyggelsevolym. Framtagen av Bollebygds kommun 2025-07-08.

2.2.3 KONSEKVENSER

Tillkommande bebyggelse kommer att påverka och förändra områdets karaktär genom att ny bebyggelse blir högre än befintlig och får en mer stadsmässig karaktär med en innergårdsmiljö. Till följd av bestämmelser om placering kommer befintliga huvudbyggnader inom Flässjum 2:59 och 2:69 bli planstridiga.

2.3 BOSTÄDER

2.3.1 BEFINLIGT

Inom området finns det ett tiotal bostäder i form av hyresrätter.

2.3.2 NYTT

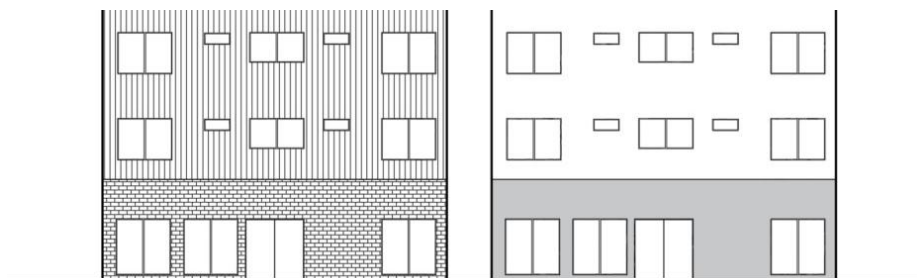
Detaljplanen möjliggör för upp till cirka 130 bostäder i flerbostadshus. I huvudsak planeras det för mindre lägenheter mellan ett till tre rum och kök.

2.3.3 KONSEKVENSER

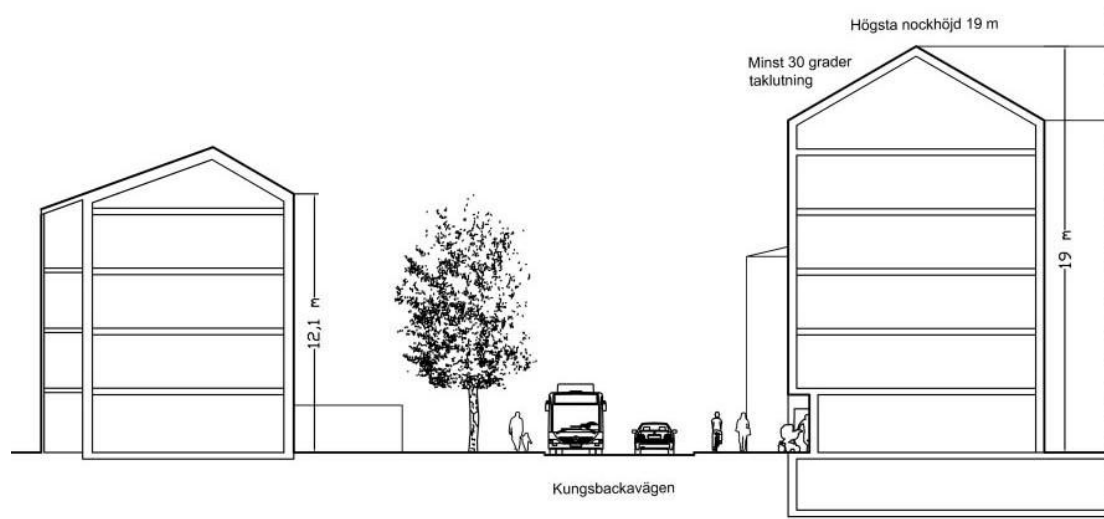
Det är ej reglerat hur stor del av området som ska bestå av bostäder respektive centrumverksamhet. Om bebyggelsen till stor del består av bostäder kommer tillskapandet av bostäder utgöra en viktig del av kommunens planerade byggnation av bostäder. Vidare bedöms tillkommande bostäder stärka underlaget för kollektivtrafik, privat och offentlig service i Bollebygd tätort. Vid ny bostadsbebyggelse bedöms den kunna erbjuda en mer varierad bebyggelse och boendeform i området.

2.4 GESTALTNING

Planområdet utgör ett strategiskt viktigt läge i Bollebygd tätort eftersom det ligger vid några av centrumets mest aktiva stråk för bil, gång- och cykeltrafik och utgör en del av första intrycket för resenärer som åker till eller passerar Bollebygd kollektivt. Bebyggelsens skala i området varierar. Det är därför viktigt att platsen utformas med omsorg för gaturummet och hur det relaterar med omgivande bebyggelse för att skapa ett ordnat och genomtänkt uttryck. Planförslaget reglerar därför att bottenvåning och källarvåning ska utföras med markerad sockel. Detta kan utföras med ett avvikande material eller färg i förhållande till resterande fasadmateriell eller fasadfärg på byggnad. För att uppnå god anpassning till den omgivande bebyggelsens skala och minska risken att nya byggnader upplevs som dominerande regleras nockhöjd, minsta takvinkel och att huvudbyggnader ska utföras med sadeltak.

Principskiss på byggnader med markerad sockelvåning. Illustration Bollebygds kommun 2025-04-30.

Principsektion Kungsbackavägen. Illustration Bollebygds kommun 2025-04-30.

2.5 ARBETSPLATSER

2.5.1 BEFINLIGT

Inom planområdet finns det idag butik, café och föreningsverksamhet. I Bollebygds centrum finns det flertalet kommersiella och offentliga arbetsplatser i form av service, handel, restauranger och caféer samt Bollebygds kommun som är en stor arbetsgivare.

2.5.2 NYTT

Planförslaget möjliggör för användningen centrumverksamhet inom vilken bland annat handel, kontor och samlingsplatser ingår.

2.5.3 KONSEKVENSER

Det är ej reglerat hur stor del av området som ska bestå av bostäder eller centrumverksamhet. Om bebyggelsen till stor del består av bostäder kommer underlaget för handel och service i Bollebygds centrum öka som helhet. Om planområdet bebyggs för centrumverksamhet kan nuvarande verksamheter finnas kvar såväl som nya arbetstillfällen uppstå.

2.6 SERVICE

2.6.1 BEFINLIGT

Planområdet är beläget i Bollebygds centrum, nära buss- och tågstationen. Där finns ett relativt stort och varierat utbud av offentlig och kommersiell service i form av livsmedelsaffärer, banker, pizzerior, bibliotek, kläd- och inredningsbutiker, apotek, vårdcentral med mera. Verksamheterna är i huvudsak lokaliserade längs med huvudgatan Göteborgsvägen men även längs Stationsvägen, Kungsbackavägen och runt Gästgivaretorget. Bollebygds skola, med förskola och årskurs F-9, ligger cirka 500 m väster om planområdet.

2.6.2 NYTT

Detaljplanen möjliggör för service genom bestämmelsen för centrumändamål.

2.6.3 KONSEKVENSER

Tillskottet av bostäder innebär att underlaget för den kommersiella och offentliga servicen ökar.

2.7 KULTURMILJÖ

2.7.1 BEFINTLIGT

Vägvisarsten nordväst om planområdet är markerat med gult och planområdet är markerat med svart punktstreckad linje.

Det finns inga fornlämningar inom planområdet. I anslutning till planområdet finns en vägvisarsten som av Riksantikvarieämbetet är registrerad som en fornlämning.

2.7.2 KONSEKVENSER

Planförslaget bedöms inte medföra några konsekvenser på kulturmiljö.

3 GATOR OCH TRAFIK

3.1 GATUNÄT

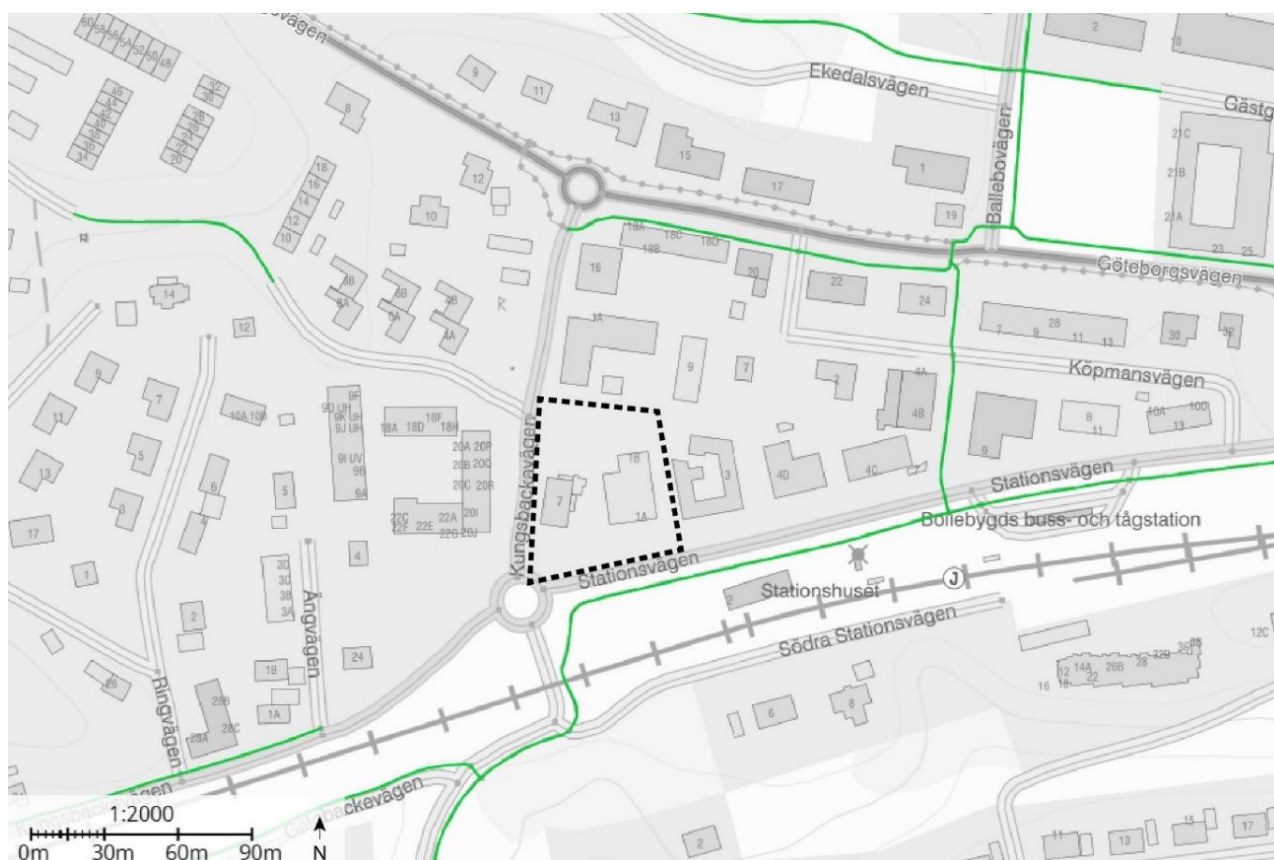
3.1.1 BEFINTLIGT

Längsmed Göteborgsvägen och Stationsvägens södra del finns en gång- och cykelväg. Längsmed Kungsbackavägen finns endast gångbana. Del av Kungsbackavägen och Stationsvägen ingår i planområdet. I områdets norra del ligger en enskild väg, Kyparens gränd. Via denna sker varuleveranser till livsmedelsbutiken som ligger cirka 100 meter från planområdet i öster. På Kyparens gränd finns i dagsläget ingen separat gångbana och vägbana.

Cirka 1,5 kilometer sydväst om planområdet finns närmsta påfart till riksväg 40, med direkt anslutning till Borås och Göteborg. Riksväg 40 nås från planområdet via Kungsbackavägen eller Göteborgsvägen och Rävlandavägen.

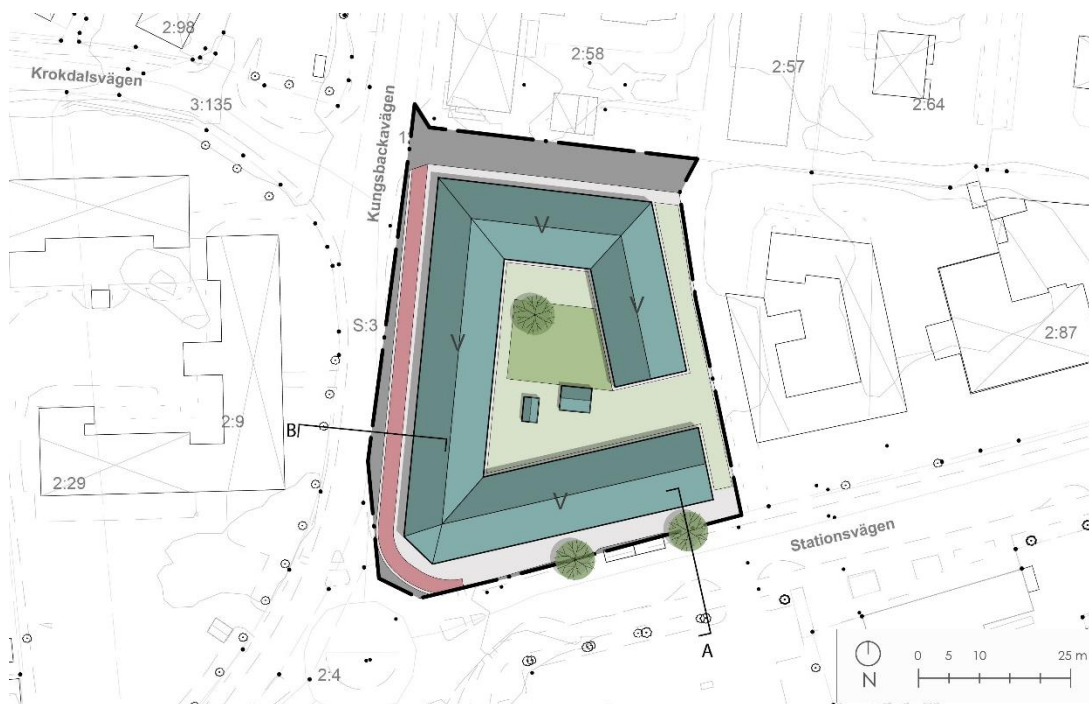
Enskild väg Kyparens gränd i planområdets norra del. Foto taget från korsningen Kyparens gränd/ Kungsbackavägen.

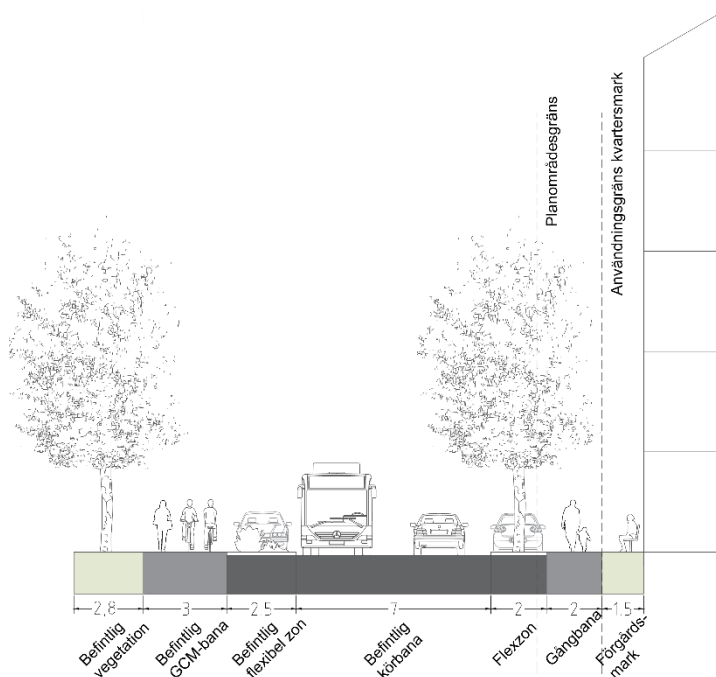
Utdrag ur Trafikverkets karta (2025-03-03). Cykelvägar är markerade med grönt och ungefärligt planområde med streckad svart linje.

3.1.2 NYTT

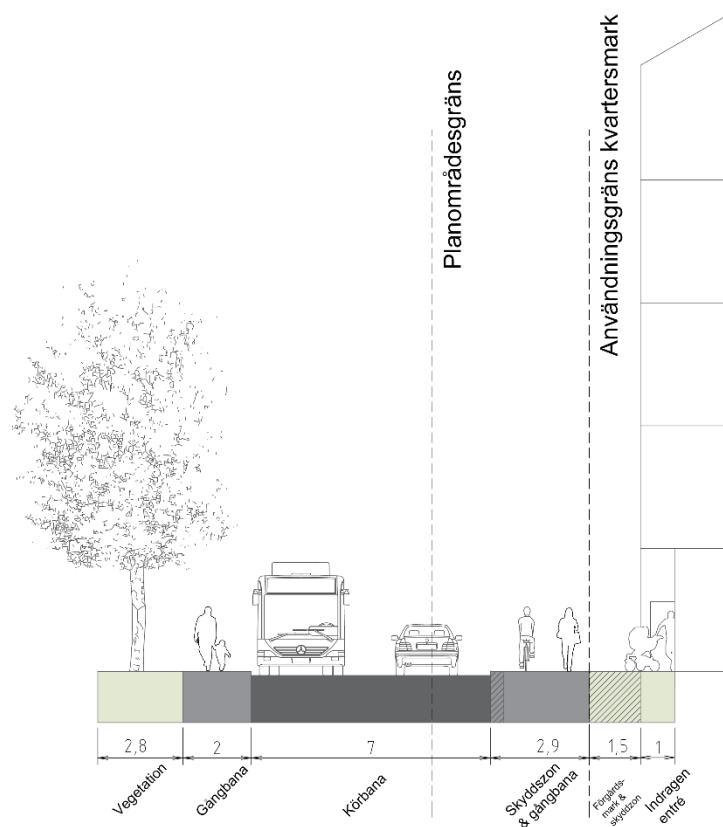
Inom planområdet vid Stationsvägen föreslås allmän plats GATA utökas för att skapa längsgående parkeringsfickor och gångbana. Byggnader föreslås placeras 1,5 meter från användningsgräns kvartersmark. Inom planområdet vid Kungsbackavägen föreslås att allmän plats GATA utökas för att skapa en bredare körbana och utöka befintlig gångbana till en gång- och cykelbana. Inom kvartersmark föreslås entréer i planområdets västra del placeras 2,5 meter från användningsgräns kvartersmark för att uppnå säkerhetsavstånd till gång- och cykelbana.

Illustrationsplan där markeringar visar var gatusektionerna på nästkommande sida är lokaliserade. Gång-och cykelbana är markerat med rött. Illustration Bollebygds kommun 2025-07-07.

Gatusektion A. Exempel på gatusektion längs Stationsvägen. Måtten är angivna i meter. Illustration Bollebygds kommun 2025-07-07.

Gatusektion B. Exempel på gatusektion längs Kungsbackavägen. Måtten är angivna i meter. Illustration Bollebygds kommun 2025-07-07.

3.1.3 KONSEKVENSER

I och med att Kyparns gränd blir en gemensamhetsanläggning möjliggörs en ny infartsväg till planområdet. Planförslaget innebär en komplettering av gång- och cykelnätet i centrala Bollebygd. En ny gång- och cykelbana bedöms skapa en mer konsekvent och sammanhållen gatustruktur. Utökningen bedöms vara positivt för att främja framkomligheten för gång- och cykeltrafikanter i området och i Bollebygd tätort.

Avståndet mellan användningsgräns för kvartersmark och entréer föreslås för att säkerställa ett ur säkerhetssynpunkt tillfredställande avstånd mellan entréer och gång- och cykelbana vid Kungsbackavägen. På så vis uppnås tillgängliga entréer och möjliggöra yta för eventuell centrumverksamhet att nyttja, såsom plats för gatupratare, sittbänkar med mera.

3.2 BILTRAFIK OCH BILPARKERING

3.2.1 BEFINTLIGT

Stora delar av planområdet utgörs av hårdgjord mark som nyttjas för parkering. Planområdet nås med bil från Stationsvägen i söder och Kungsbackavägen i väster. Det finns inte några utförda trafikmätningar längs de närmsta vägarna i anslutning till planområdet. Den närmsta mätningen finns på Göteborgsvägen som ligger norr om planområdet. Göteborgsvägen är en genomfartsväg genom Bollebygd där en stor del av trafiken i tätorten rör sig. En mätning gjord år 2016 visar att trafikmängden var cirka 5300 fordon per dygn (ÅDT) (Trafikverket, 2016).

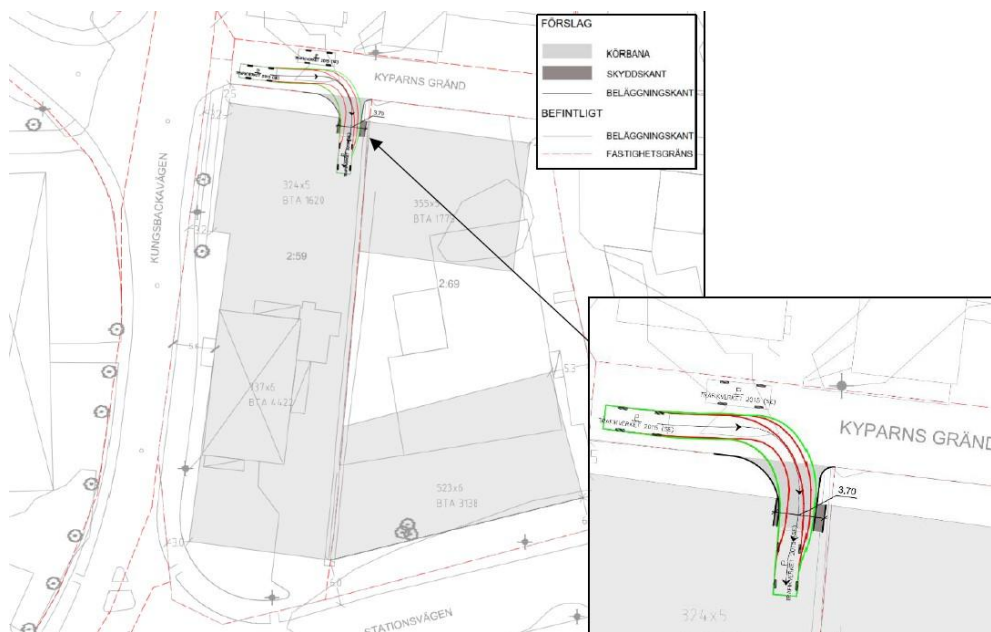
Norr om planområdet finns Kyparns gränd som bland annat nyttjas av en livsmedelsbutik som har sitt varuintag längre in på gatan. För gällande detaljplan råder utfartsförbud mot delar av

Kungsbackavägen och Stationsvägen. Den huvudsakliga parkeringen för Flässjum 2:69 nås genom en infart från Stationsvägen i söder. Flässjum 2:59 och dess största parkeringsyta nås genom en infart från Kungsbackavägen samt några parkeringsplatser som nås via Stationsvägen i söder. Söder om planområdet intill buss- och tågstationen finns parkeringsplatser på kommunal mark.

3.2.2 NYTT

Parkering för bostäder planeras att utföras i underjordiskt parkeringsgarage inom planområdet. Kyparns gränd inom planområdet planläggs som en gemensamhetsanläggning för att möjliggöra en ny infart till planområdet där en eventuell in- och utfart till parkering kan skapas. I samband med att denna detaljplan byggs ut kan långsgående parkeringsplatser för service tillskapas längsmed Stationsvägen. Ytan för detta ligger utanför detaljplaneområdet och ingår därför inte i denna detaljplan. Fastigheten för Stationsvägen ägs av kommunen som därför har rådighet över en sådan utbyggnad.

En trafikutredning har genomförts av Norconsult på uppdrag av kommunen. Trafikutredningen rekommenderar in- och utfart till underjordiskt parkeringsgarage i det nordöstra hörnet av fastigheten Flässjum 2:59, via Kyparns gränd. Detta eftersom trafikmängderna är låga längs Kyparns gränd och att placeringen inte stör omkringliggande korsningar. In- och utfarten föreslås placeras längre in på vägen för att skapa ett så stort avstånd som möjligt till närmsta korsning. Delar av det befintliga utfartsförbudet mot Kungsbackavägen och Stationsvägen behålls för att värna en säker trafiksituation vid cirkulationsplatsen söder om området.

Skiss från trafikutredning på placering av in- och utfart till underjordiskt parkeringsgarage.

3.2.3 KONSEKVENSER

I detaljplanens trafikutredning har alstring av fordon för den planerade bebyggelsen och behovet av parkeringsplatser för bilar beräknats. Vid full utbyggnad bedöms bostäder och verksamheter tillsammans generera 140 fordon per dygn. Detta motsvarar ungefär två till tre procent av trafikmängden längs Göteborgsvägen uppmätt år 2016. Med hänsyn till det låga antalet fordon som förväntas tillkomma bedöms planens genomförande inte innebära någon påtaglig påverkan på det närliggande trafikinätet.

Planområdet ligger inom zon 1 enligt kommunens parkeringsnorm vilket är ett område inom Bollebygd tätort som kännetecknas av god tillgång till kollektivtrafik, bra serviceutbud och en tät bebyggelsestruktur. Inom zon 1 förväntas ett mindre behov av parkering per bostad, särskilt för mindre bostäder.

Trafikutredningen omfattar även en analys av möjligheten att anordna parkering i ett underjordiskt parkeringsgarage inom Flässjum 2:59 och 2:69. Inom Flässjum 2:59 ryms det cirka 36 parkeringsplatser vilket inte är tillräckligt för att uppfylla kommunens parkeringsnorm som säger att 45 parkeringsplatser krävs vid samnyttjande mellan bostäder och verksamheter och upp till 54 platser utan samnyttjande. Om båda fastigheterna bebyggs med underjordiskt garage kan parkeringsbehovet enligt norm tillgodoses fullt ut, med totalt cirka 83 platser vid samnyttjande. Om endast en av fastigheterna förses med garage behöver övriga parkeringsplatser anordnas på annan plats i anslutning till planområdet. En sådan lösning ska säkerställas med avtal.

3.3 KOLLEKTIVTRAFIK

3.3.1 BEFINTLIGT

Bollebygds busstation och tågstation ligger cirka 100 meter från planområdet. Tågstationen trafikeras med sträckan Göteborg – Borås. Från busstationen avgår bussar mot Göteborg, Borås och Mölnlycke. Från busstationen finns även anropstrafik mot Töllsjö, Jordås och Sandared.

3.3.2 NYTT

Tillskottet av bostäder och eventuella arbetsplatser innebär ett ökat underlag för kollektivtrafiken i centrala Bollebygd.

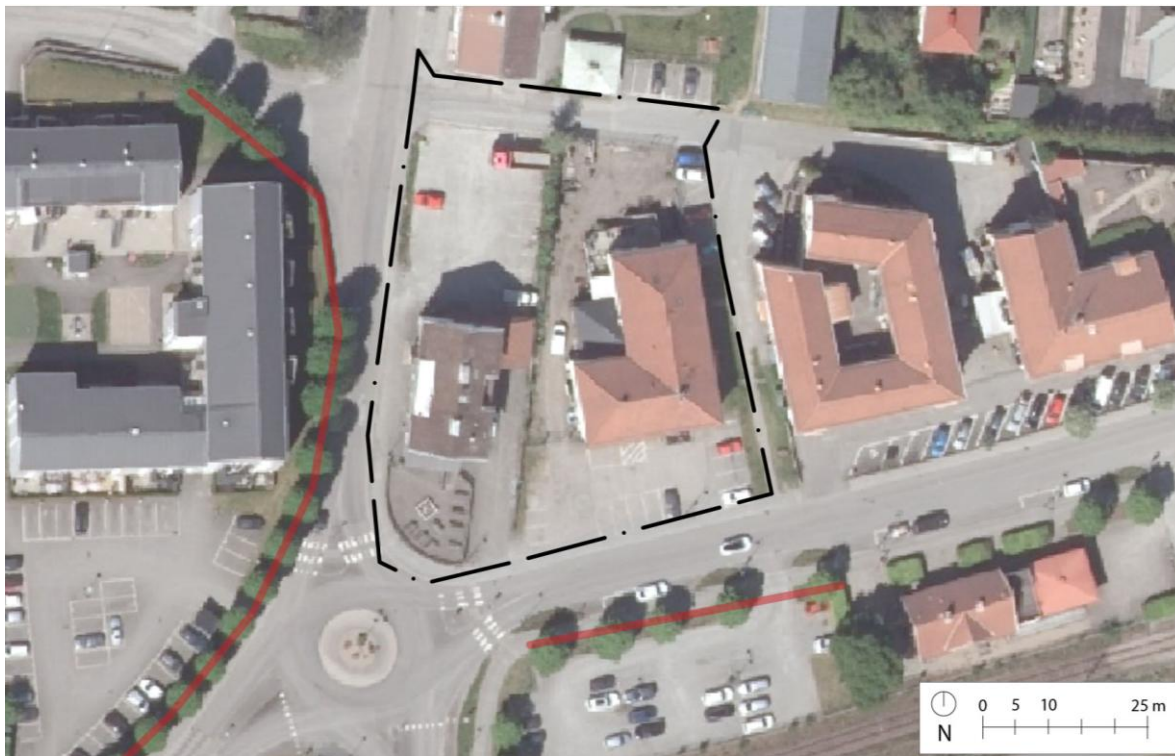
3.3.3 KONSEKVENSER

Utöver det förbättrade underlaget så innebär inte planförslaget några konsekvenser för kollektivtrafiken.

4 MARK, MILJÖ OCH HYDROLOGI

4.1 GRÖNSTRUKTUR

4.1.1 FÖRUTSÄTTNINGAR

Trädalléer omkring planområdet är markerat med rött och planområdet är markerat med svart punktstreckad linje.

Området består av mark som redan är ianspråktagen och består därför av byggnader och hårdgjord yta med enstaka buskage. Marknivåerna skiljer cirka en meter från den norra till den sydöstra delen av planområdet där den södra sidan är lägre. Direkt väster och söder om området finns trädalléer som omfattas av det generella biotopskyddet. Mellan fastigheterna Flässjum 2:59 och 2:69 finns vegetation i form av sly och något mindre träd.

4.1.2 NYTT

Inom planområdet säkerställs en yta för gårdsmiljö med reglering om markens nyttjande. Denna yta regleras med planbestämmelser att den till 30 procent ska utföras med vegetation.

4.1.3 KONSEKVENSER

Planförslaget bedöms inte ha några medföljande nega konsekvenser på naturen och vegetationen inom området. Allén väster om området får till viss del skuggning av föreslagen bebyggelse. Trädarten är lind vilken är ett sekundärträd som klarar av skuggigare miljöer. Planförslaget bedöms därför inte påverka allén negativt.

Tillskapandet av en innegårdsmiljö bedöms kunna bidra till den biologiska mångfalden inom området.

4.2 GEOTEKNISKA FÖRHÅLLANDEN

De geotekniska förhållandena på platsen framgår i sin helhet av det geotekniska utlåtandet som upprättats inför samrådet. Sammanfattningsvis kan det fastslås att de geotekniska förutsättningarna är mycket goda för planerad markanvändning.

4.2.1 FÖRUTSÄTTNINGAR

En geoteknisk utredning har utförts av Lektus på uppdrag av kommunen. Undersökningar visar att jordprofilen domineras av grovkorniga och fasta jordarter, huvudsakligen grusig sand, som ej medför särskilda geotekniska risker. Förekommande jordarter är dränerande och ej tjälfarliga vilket innebär att inga särskilda åtgärder erfordras i detta avseende. Grundvattenytan är belägen cirka åtta meter under markytan och bedöms inte utgöra ett problem för planerade byggnader inom planområdet.

Området är plant och närmsta slänt är belägen cirka 70 meter från planerade byggnader vilket innebär att inga stabilitetsrisker föreligger förutsatt att jordprofilen i området är homogen, vilket allt tyder på baserat på utförda undersökningar och tillhandahållet underlag från intilliggande detaljplaner. Inga särskilda lastrestriktioner erfordras.

Då inga finkorniga jordarter har påträffats finns ingen risk för långtidssättningar. Eventuella rörelser kommer att uppstå momentant under byggtiden och kan minimeras genom erforderlig urgrävning och packning av fyllnadsmaterial.

4.2.2 KONSEKVENSER

De geotekniska förutsättningarna bedöms som mycket goda för planerad markanvändning. Planerade byggnader kan anläggas med platta på mark. Jordens bärighet i läge för planerade byggnader bör dock kontrolleras när lastnedräkning är utförd för att säkerställa att inga särskilda åtgärder krävs sett till urgrävningsdjup etc.

Den huvudsakliga risken är differentialsättningar mellan byggnadsdelar som anläggs med källare och delar som anläggs utan källare. Byggnadsdelar som anläggs med källarplan kommer att röra sig mindre än övriga delar och en nivåskillnad kan uppstå vid färdigställande av byggnadsdelarna vilket kan medföra problem i driftskedet. Dessa rörelser kan uppskattas när byggnadernas utformning är fastslagen och lastnedräkning utförd av konstruktör. Om beräknade skillnader i rörelser mellan olika byggnadsdelar är acceptabla erfordras inga särskilda åtgärder. I annat fall kan grundläggningen anpassas för att hantera detta problem.

4.3 REKREATION

4.3.1 FÖRUTSÄTTNINGAR

Det finns inga ordnade rekreationsmöjligheter i området idag. Närmsta lekplats finns på Bollebygdskolans skolgårdsområde cirka 500 meter västerut. Inom skolområdet finns fotbollsplan. Skattegårdsparken finns cirka 550 meter nordväst om området. Cirka 200 meter söder om planområdet finns skogs- och ängsmark. Inom planområdet finns lokaler där föreningsverksamhet bedrivs.

4.3.2 KONSEKVENSER

Plankartan reglerar inte plats för rekreation och lek. En obebyggd yta säkerställs inom området som möjliggör en innegårdsmiljö inom kvartersmark där naturliga mötesplatser för grannskapet kan tillskapas.

4.4 HYDROLOGISKA FÖRHÅLLANDEN

4.4.1 FÖRUTSÄTTNINGAR

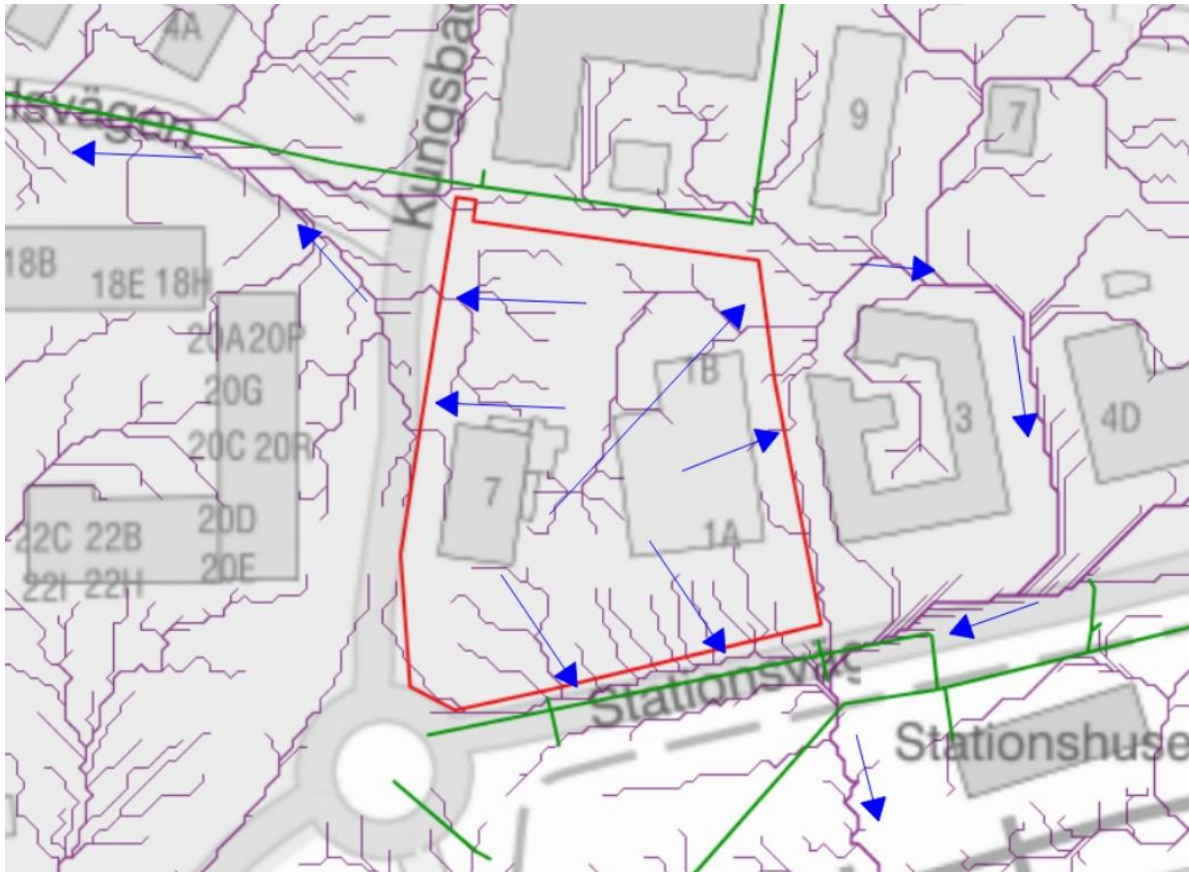

Bild från utförd VA-och dagvattenutredning. Befintlig avrinning från planområdet. Lila linjer är avrinningsvägar, blå pilar visar flödesriktning och gröna linjer är kommunala dagvattenledningar.

En VA-och dagvattenhantering har genomförts av AFRY. Ytavrinningen inom planområdet sker i tre olika riktningar. En del rinner västerut mot Kungsbackavägen och avrinningen mot söder och öster möts vid Stationsvägen i söder och fortsätter sedan i samma rinnväg vidare söderut. Nästan 75 % av avrinningen sker mot söder. Det finns inga markavvattningsföretag i anslutning till planområdet. Den västra avrinningen når så småningom recipienten Nolån och avrinningsvägarna mot söder når recipienten Sörån.

4.4.2 KONSEKVENSER

Den geotekniska utredningen konstaterar att förekommande jordarter är dränerande och ej tjälfarliga vilket innebär att inga särskilda åtgärder erfordras i detta avseende. Grundvattenytan är belägen cirka åtta meter under markytan och kommer ej att utgöra ett problem för planerade byggnader inom planområdet. VA-och dagvattenutredning föreslår att fördröjning och rening av dagvatten sker i ett makadammagasin. Skyfall kan hanteras och negativ påverkan på nedströms områden kan undvikas genom en nedsänkt yta på gårdsytan inom kvarteret.

4.5 HUSHÅLLNING AV MARK- OCH VATTENOMRÅDEN

I 3 kap. Miljöbalken (1998:808) finns ett antal grundläggande bestämmelser för hushållning med mark- och vattenområden av betydelse för vissa allmänna intressen. Dessa ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada de utpekade intressena.

4.5.1 FÖRUTSÄTTNINGAR

Detaljplaneområdet består av mark som redan har tagits i anspråk för exploatering

4.5.2 KONSEKVENSER

Eftersom marken redan har exploaterats hushålls de resurser som annars hade använts vid ett oexploaterat område.

4.6 MILJÖBEDÖMNING

Enligt 6 kap. 6 § Miljöbalken (1998:808) ska kommunen genomföra en undersökning för att ta ställning till om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, varvid en miljöbedömning kan bli aktuell. Detaljplanen medger bostäder, centrum och gata, med bebyggelse upp till fem våningar, med underjordiskt parkeringsgarage och innergård. Bebyggelsens placering och höjd regleras för att säkerställa god anpassning till omgivande miljö, både ur ett estetiskt och strukturmässigt perspektiv. Planen anger även tekniska lösningar för vatten, avlopp samt dagvattenfördröjning och -rening.

Detaljplanen är förenlig med översiktsplanen och miljökvalitetsnormer för luft, vatten och buller bedöms inte överskridas. Riskavstånd till järnväg beaktas och trafiken medför ingen påverkan på kringliggande vägnät. Slutsatsen är att miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning, MKB, inte erfordras.

Följande frågor är dock viktiga att belysa i det fortsatta planarbetet:

- Buller
- Vibrationer
- Dagvattenhantering
- Skuggbildning

4.7 MILJÖKVALITETSNORMER

Det finns miljökvalitetsnormer (MKN) för buller, luft och vatten. För att följa miljökvalitetsnormerna ska detaljplanens reglering om markanvändning, allmänna platser, placering av byggrätter, reserverande av mark för nödvändiga dagvattenfunktioner och liknande, tillsammans skapa förutsättningar för att MKN ska kunna följas. Om detaljplanens genomförande förväntas innebära att en miljökvalitetsnorm inte följs får planen inte antas.

En VA-och dagvattenutredning har utförts av AFRY med uppgift att undersöka detaljplanens eventuella påverkan på miljökvalitetsnormer för grundvattenförekomst. Planområdet ligger ovan en grundvattenförekomst – Bollebygd, som är en sand och grusförekomst. Dagvatten inom planområdet bör hanteras via dagvattenledning samt vattentätt magasin för att inte riskera att föroreningar i dagvattnet sprids till grundvattenförekomsten. Fördröjning och rening av dagvatten föreslås ske i ett makadammagasin. Föroreningshalter och mängder från planområdet efter rening

i makadammagasin ligger under befintlig nivå och bedöms inte påverka recipientens MKN negativt. Recipient för dagvatten från planområdet är Sörån.

Biltrafik är den främsta orsaken till luftföroreningar. Detaljplanen bedöms medföra liten trafikalstring och miljökvalitetsnormerna för luft förväntas inte överskridas. Planen anses följa översiktsplanens riktlinjer, som förutsätter att risken för människors hälsa är liten om dessa beaktas.

Planområdet påverkas av buller från Kungsbackavägen, Stationsvägen och Kust till kustbanan men riktvärden för buller bedöms kunna följas. Sammanfattningsvis bedöms inte planförslaget innebära att någon miljökvalitetsnorm överskrids.

5 SOCIALA PERSPEKTIV

5.1 MÖTESPLATSER

Planförslaget möjliggör för bostäder i form av flerbostadshus vilket blir ett tillskott för ett mer varierat bostadsbestånd i Bollebygd som kan tilltala en blandad målgrupp. Detaljplanen möjliggör genom bestämmelsen centrum för bland annat handel, tillfällig vistelse, samlingslokaler, kontor vilket kan utgöra förutsättningar för att olika mötesplatser kan skapas. Innergården kan nyttjas för rekreation för boende i och i anslutning till området.

5.2 TILLGÄNGLIGHET

En tydlig avgränsning mellan körbana och gång- och cykelbana bidrar till ett mer lättorienterat gaturum inom planområdet. Det förbättrar områdets orienterbarhet och främjar säkerhet och god framkomlighet. En sådan utformning är särskilt viktig för att personer med nedsatt kognitiv eller rörlighetsförmåga ska kunna ta sig fram och vistas i området på lika villkor. Parkering anordnas inom den egna fastigheten i direkt anslutning till bostaden.

5.3 TRYGGHET

Planförslaget skapar förutsättningar för ökad närvaro i området genom tillskott av bostäder och centrumverksamheter. Fler människor i rörelse under dygnets olika tider stärker den sociala kontrollen och ökar den upplevda tryggheten. Bebyggelsen placeras närmare gaturummet längs Stationsvägen, vilket definierar stadsrummet tydligare. Om entréplanet förses med entréer, exempelvis till bostadstrapphus eller till centrumfunktioner, ökar rörelserna i området. Denna typ av aktivitet bidrar till en mer levande gatumiljö, vilket i sin tur upplevs som trygghetsskapande.

En tydlig separation mellan körbana och gång- och cykelbana gör gaturummet mer ordnat och förutsägbart, vilket ökar säkerheten för alla trafikanter.

5.4 BARN OCH UNGA

Grundskola och förskola är beläget cirka 500 meter väster om planområdet. I dagsläget är gång- och cykelnätet fragmenterat vid planområdet vilket gör att gång- och cykeltrafikanter får dela på en yta som egentligen bara är avsedd för fotgängare. En gång- och cykelväg föreslås i planområdets västra del vid Kungsbackavägen och på så vis ges mer utrymme för framkomlighet. Detta bidrar till en säkrare väg till förskola och skola.

Detaljplanen syftar till att möjliggöra bostadsbyggnation i form av flerbostadshus i ett kollektivtrafikhärlig och centrumnärlig läge. Om lägenheterna utformas som mindre lägenheter kan dessa gynna ungas möjligheter att komma in på bostadsmarknaden.

En innergård skapar avskärmning mot trafiken runt området vilket anses positivt ur ett barnperspektiv.

5.5 JÄMLIKHET

Den planerade bostadsbebyggelsen i form av flerbostadshus bidrar till att skapa ett mer varierat bostadsbestånd i centrala Bollebygd. Planområdets läge, med närhet till kollektivtrafik samt kommunal och kommersiell service, skapar goda livsvillkor för människor i olika livssituationer och med olika behov.

6 HÄLSA OCH SÄKERHET

6.1 RISK FÖR ÖVERSVÄMNING

Det finns inga större vattendrag eller sjöar i planområdets närhet och planområdets topografi är relativt plan. Området bedöms därför inte vara utsatt för översvämningsrisk.

6.2 RISK FÖR RAS, SKRED OCH EROSION

Den geotekniska utredningen visar inte på några ras- eller skredrisker. Det finns inga vattendrag inom planområdet och därmed ingen risk för erosion. Inga skyddsåtgärder anses vara nödvändiga.

6.3 TRAFIKBULLER

6.3.1 FÖRUTSÄTTNINGAR

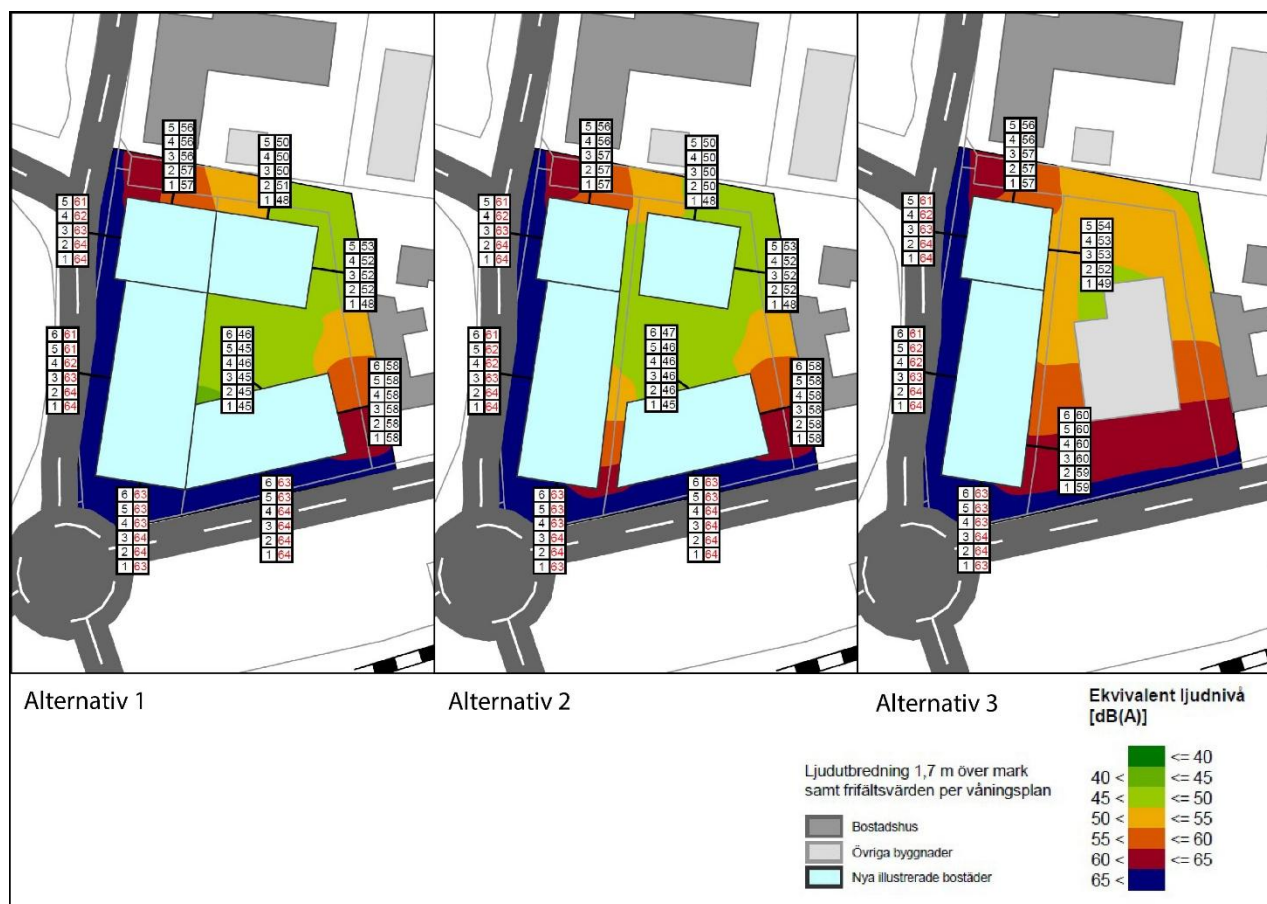
Planområdet är beläget i anslutning till Kungsbackavägen, Stationsvägen och Kust till kustbanan som alla utgör källor för trafikbuller.

Enligt förordning om trafikbuller vid bostadsbyggande (2015:216) bör buller från spårtrafik och vägar inte överskrida 60 dBA (dBA = hörselanpassad decibel) ekvivalent ljudnivå vid en bostadsbyggnads fasad. För bostäder som är upp till 35 kvadratmeter gäller i stället 65 dBA för ekvivalent ljudnivå vid fasad. Om riktvärden vid fasad överskrids bör minst hälften av bostadsrummen vara vända mot en skyddad sida där 55 dBA ekvivalent ljudnivå och 70 dBA maximal ljudnivå klaras mellan klockan 22:00 och 06:00. Varje bostad bör ha en uteplats, gemensam eller privat, där riktvärdet på 50 dBA ekvivalent ljudnivå och maximal ljudnivå på 70 dBA klaras. För kontor finns inget riktvärde för ljudnivåer utomhus. För att klara riktvärdena inomhus krävs att fönster och fasader utformas med fönster med god ljudisolering enligt krav i BBR.

6.3.2 KONSEKVENSER

En trafikbullerutredning för järnvägsbuller och vägbuller har genomförts av Norconsult. Utredningen gjordes efter tre olika utbyggnadscenarion. I alternativ 1 är byggnaderna anslutna över fastighetsgränserna. I alternativ 2 är byggnaderna inte anslutna över fastighetsgränserna och sitter inte ihop. I alternativ 3 bebyggs endast Flässjum 2:59 och befintlig bebyggelse inom Flässjum 2:69 står kvar.

För samtliga alternativ klaras riktvärdet för ekvivalent ljudnivå vid fasad, 60 dBA, för lägenheter vid fasad mot gården, mot öster och mot norr. I alla alternativen överskrids riktvärden vid fasad mot Kungsbackavägen och Stationsvägen med 1-4 dBA. Om planområdet bebyggs enligt alternativ 1 finns skyddad sida in mot gården men det kan bli svårt att få till planlösningar för lägenheter i hörnen i nordväst och sydväst. Ett alternativ är att placera mindre lägenheter, upp till 35 kvadratmeter vid fasad med ekvivalent ljudnivå mellan 61-64 dBA, eftersom riktvärdet för mindre lägenheter är 65 dBA i ekvivalent ljudnivå och därmed klaras. Om planområdet bebyggs enligt alternativ 2 eller 3 krävs bullerskyddsåtgärder alternativt att bostäder upp till 35 kvadratmeter placeras i vid fasad med ekvivalent ljudnivå mellan 61-64 dBA.

Bilden redovisar tre olika scenarion och de bullernivåer för tåg- och vägbuller som trafikbullerutredningen kom fram till.

6.4 VIBRATIONER

6.4.1 FÖRUTSÄTTNINGAR

Området ligger cirka 40 meter från järnväg. En vibrationsutredning har genomförts av Norconsult. Främsta störningskällan är järnvägstrafik, men även vägtrafik på intilliggande gator. I mätpunkten uppmättes maximala komfortnivåer till cirka 0,49 mm/s vägd RMS (RMS= kvadratisk medelvärdesnivå) i horisontell riktning. I vertikal riktning är högsta uppmätta nivå 0,41 mm/s vägd RMS.

6.4.2 KONSEKVENSER

Då egenfrekvenser i byggnad eller bjälklag kan förstärka inkommande vibrationer från spårtrafik har responsspektraberäkningar utförts samt beräkningar utförts och jämförts med gällande riktlinjer. Dessa analyser har utförts för att estimerar vibrationsnivåer i planerade byggnader. Resultaten från analyserna visar att risk för komfortstörande vibrationer överskrider riktvärdet 0,4 mm/s vägd RMS.

Möjliga principiella åtgärder för att reducera vibrationer är:

- Bygga tung källargrund
- Vid platta på mark; pålning för ”låsning” av grunden i marklager med lägre vibrationsamplitud.
- Styva bjälklagskonstruktioner
- Byggnad med hög sidostyvhet för hög lästa egenfrekvens hos byggnad.

Genom dimensionering av nybyggnad enligt en eller flera av dessa punkter (beroende på vilka åtgärder som utförs) bedöms riktvärdet 0,4 mm/s vägd RMS kunna säkerställas.

6.5 SKYFALL

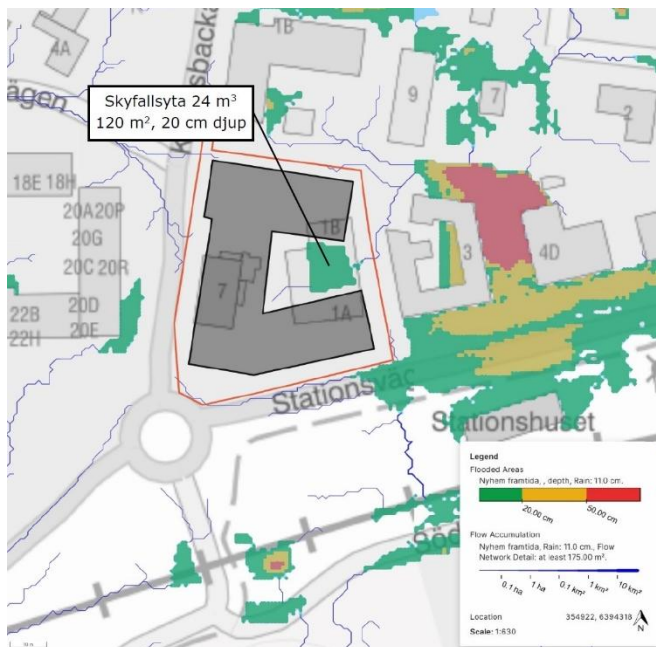
6.5.1 FÖRUTSÄTTNINGAR

Enligt Svenskt Vattens rekommendationer ska inga skador på nybyggda fastigheter ske vid ett 100-årsregn. En översiktlig skyfallsanalys har utförts av AFRY i VA- och dagvattenutredningen. Det finns tre lågpunkter inom planområdet som fylls upp med vatten vid skyfall i en total ansamling om 23,5 m³.

6.5.2 KONSEKVENSER

En skyfallsyta i form av en nedsänkt gräsyta kan placeras inom planområdet för att hantera skyfallsvatten och undvika negativ påverkan på nedströms områden vid skyfall. Denna yta kan vara en nedsänkt och 120 m² stor med 20 cm djup som tillåts översvämmas vid skyfall.

Höjdsättning inom planområdet behöver planeras så att skyfallsvatten avleds mot föreslagen skyfallsyta och sedan mot närliggande gator likt befintligt.

Bilden redovisar VA- och dagvattenutredningens föreslagna skyfallsyta som åtgärd för hantering av skyfall.

6.6 FÖRORENAD MARK OCH RADON

6.6.1 FÖRUTSÄTTNINGAR

Ingen radonmätning har utförts. Området är enligt kommunens översiktliga markradonkartering klassat som normalriskområde. Det är byggherrens uppgift att tillse att varje konstruktion uppförs på sådant sätt att gränsvärdena för radon inte överskrids. Sett till planområdets tidigare användning som bostäder finns ingen anledning att misstänka förorenad mark.

6.6.2 KONSEKVENSER

Planförslaget bedöms inte förorena marken. Någon markmiljöutredning bedöms inte behövas.

6.7 RISK FÖR BRAND

6.7.1 FÖRUTSÄTTNINGAR

Bollebygds brandstation är belägen ca 500 meter öster om planområdet. Räddningstjänsten i området använder endast bärbara brandstegar vilka räcker upp till 11 meter. Detta innebär att bostadsbebyggelse i centrum som utgör mer än fyra våningar behöver utforma särskilda trappuppgångar för att klara utrymning vid brand.

Avståndet från räddningstjänstens uppställningsplats för släckfordon till angreppsväg såsom entré, bör inte överstiga 50 meter. Avståndet från släckfordon till brandpost bör inte överstiga 75 meter.

Närmsta brandpost finns i angränsning till planområdet i korsningen Kungsbackavägen/Kyparns gränd.

6.7.2 KONSEKVENSER

Vid byggnader som har mer än elva meter upp till fönstrets nedre kant ska annan byggnadsteknisk lösning, till exempel Tr2-trapphus, tillämpas. Räddningstjänsten behöver kunna komma åt minst ett fönster i varje lägenhet. Planförslaget bedöms kunna skapas i enlighet med de avstånd som krävs mellan släckfordon, brandpost och angreppsväg. Att ny bebyggelse utformas enligt brandskyddskrav säkerställs i bygglovsprocessen.

6.8 SLÄCKVATTEN

6.8.1 FÖRUTSÄTTNINGAR

Planområdet bedöms vara utom räckhåll för känsliga områden som skulle kunna nås av förorenat släckvatten, förutsatt att fördröjningsmagasinet går att stänga.

6.8.2 KONSEKVENSER

AFRY utförde på uppdrag av kommunen en VA-och dagvattenutredning. Utredningen föreslår att dagvattnet inom planområdet tas om hand genom dagvattenbrunnar, dagvattenledningar och makadammagasin. Magasinet bör installeras med avstängningsventil vid utloppet för att möjliggöra stängning av utloppet i händelse av brand. Släckvatten ska hanteras inom fastigheten och får inte hamna i kommunalt dagvattensystem eller i recipienten. Underjordiska parkeringsgarage ansamlar stora mängder kontaminerat släckvatten. Åtgärder behöver göras för att släckvattnet inte ska rinna direkt ut i dagvattnet.

6.9 ÖVRIG RISK

6.9.1 FÖRUTSÄTTNINGAR

Söder om planområdet ligger Kust till kustbanan vilken är en utpekad led för farligt gods. Avstånd är drygt 40 meter från järnvägens mitt till planområdets gräns. För flerbostadshus krävs ett skyddsavstånd på minst 40 meter för att uppnå en låg risknivå enligt Wuz Risk Consultancys översiktliga riskanalys (2016). För kontor/handel räcker 30 meter. Analysen togs fram på uppdrag av Borås Stad men då samma led passerar Bollebygds centrum bedömer kommunen att riskanalysen är applicerbar även i detta fall.

6.9.2 KONSEKVENSER

Eftersom planområdet ligger inom 80 meter från en farligt gods-led regleras i plankartan att luftintag placeras högt och utrymningsvägar ska planeras bort från transportleden. Detta är för att säkerställa säkra flyktvägar och minska risken vid utsläpp av giftig gas från järnvägen vid en olycka.

7 RIKSINTRESSEN

7.1 TRAFIKKOMMUNIKATION

Riksväg 40, Göteborgsvägen samt järnvägen Kust till kustbana utgör de riksintressen som ligger i närheten av planområdet. Dessa bedöms inte påverkas negativt av planförslaget. Eftersom planområdets trafikmängder är så pass låga bedöms den inte ha en större påverkan på det närliggande trafiknätet. Kollektivtrafiken i området bedöms få ett utökat underlag.

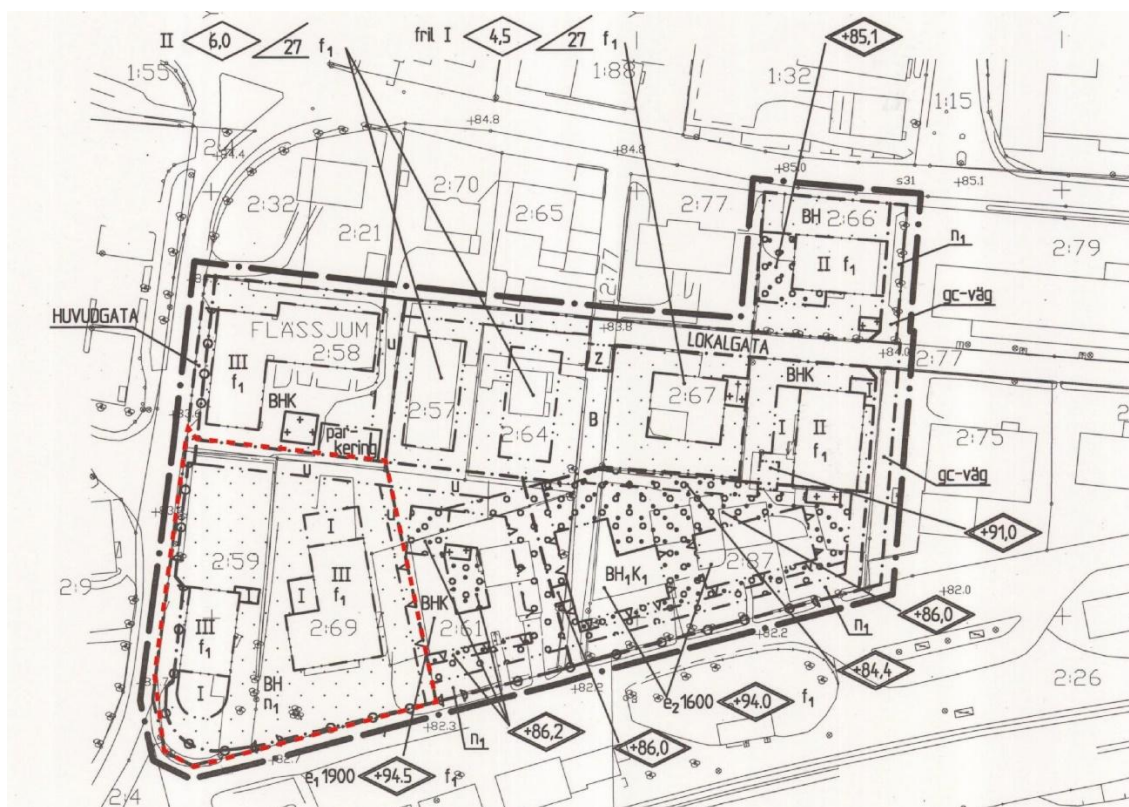
Översiktskarta över centrala Bollebygd tätort där planområdet är markerat med gult. Göteborgsvägen, Kust till kustbanan och riksväg 40 utgör riksintressen.

8 KOMMUNALA, REGIONALA OCH NATIONELLA PLANERINGSUNDERLAG

8.1 KOMMUNALA

8.1.1 DETALJPLAN

Den nu gällande detaljplanen för området, Detaljplan för verksamheter och bostäder vid Stationsvägen, fick laga kraft år 1998. Detaljplanen medger att marken får användas till bostäder (B) samt handel (H). Fastigheternas möjligheter till förtätning begränsas av bestämmelser som reglerar bebyggelsen från en till tre våningar och bestämmelsen om prickmark.

Utdrag ur gällande detaljplan, Detaljplan för verksamheter och bostäder vid Stationsvägen, laga kraft 1998. Planförslagets planområdesgräns är markerat med rött.

8.1.2 PLANUPPDRAG

Kommunstyrelsen beslutade den 14 juni 2022 att ge planuppdrag för Flässjum 2:59, KS2022/54 §131 med syfte att tillåta en större byggrätt som föreslås användas till bostäder och kontor/handel.

Kommunstyrelsen beslutade den 28 maj 2024 att avsluta planuppdrag KS2022/54 och ge ett nytt planuppdrag för fastigheten Flässjum 2:59 och 2:69, §69 KS2024/125 i syfte att möjliggöra för ett större flerbostadshus i centrum för bostäder och handel som uppnår en mer stadsmässig kvartersstruktur.

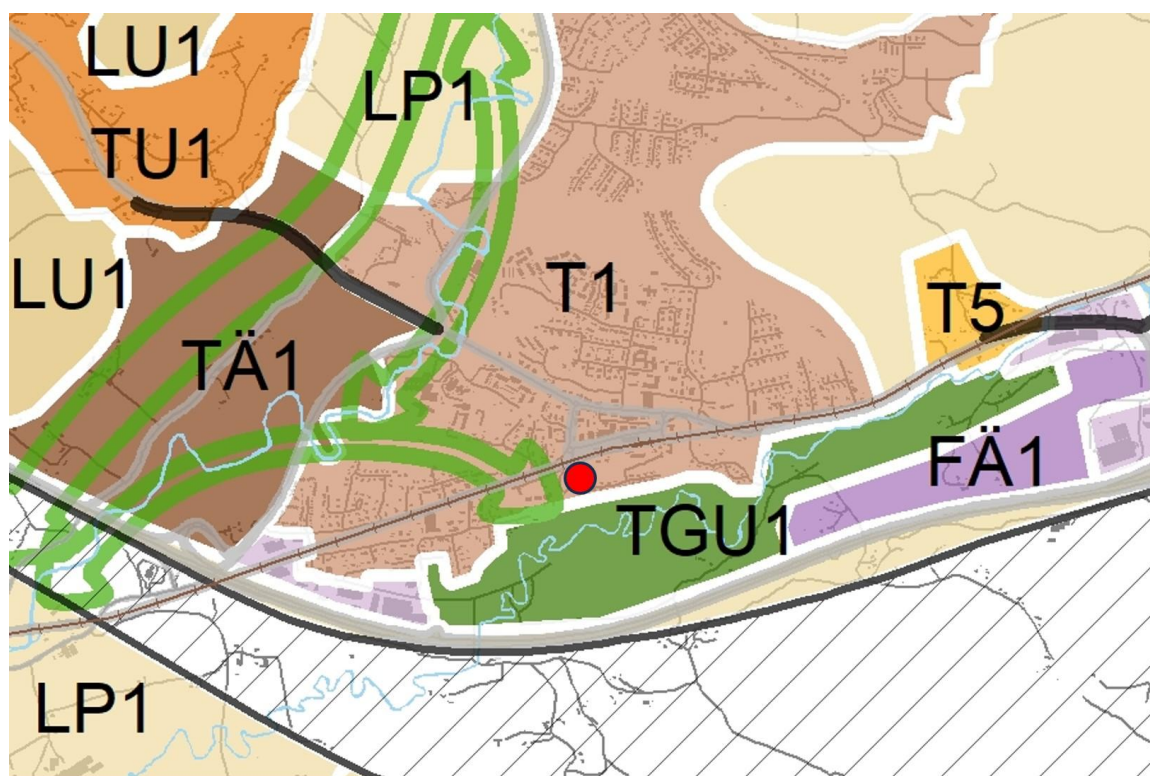
8.1.3 GRUNDKARTA

Grundkartan som används som underlag till plankartan är upprättad av Sweco AB den 2025-02-28. Framställningsmetoden är utdrag ur primärkartan och nya inmätningar av höjder. Till grundkartan gjordes även en fastighetsförteckning.

Plansystem är SWEREF 99 13 30 och höjdsystem är RH2000.

8.1.4 ÖVERSIKTSPLAN

Planområdet ingår i översiktsplanens område ”T1-Centrum”. Inom området för centrum bedöms cirka 500 bostäder tillkomma genom förtätning, varav cirka 350 är lägenheter och 150 småhus. Tätorten ska utvecklas med mångfunktionell bebyggelse och karaktär och innehålla många olika servicefunktioner tillsammans med bostäder. Planförslaget bedöms i sin helhet vara förenligt med översiktsplanen.

Utdrag ur Bollebygds översiktsplan antagen 2022. Planområdet är markerat med rött.

8.1.5 BOSTADSFÖRSÖRJNINGSPROGRAM

Bollebygds bostadsförsörjningsprogram 2022–2026 anger att kommunen ska planera för ett långsiktigt hållbart bostadsutbud som möter en växande befolkning, med sikte på cirka 15 000 invånare till år 2035. För att nå dit lyfter programmet behovet av bostäder med olika upplåtelseformer och storlekar som är tillgängliga i olika skeden av livet. Viktiga utgångspunkter är förtätning i centrala lägen, goda kollektivtrafikförbindelser och närhet till service. Bostadsbyggandet ska främja social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet och bidra till ett tryggt, integrerat och levande samhälle.

Av kommunens nuvarande bostadsbestånd utgör småhus cirka 70 procent, flerbostadshus utgör 25 procent och resterande andel består av specialbostäder. Utbudet av lägenheter i flerbostadshus är begränsat, särskilt vad gäller mindre och större lägenheter. Programmet pekar också på behovet

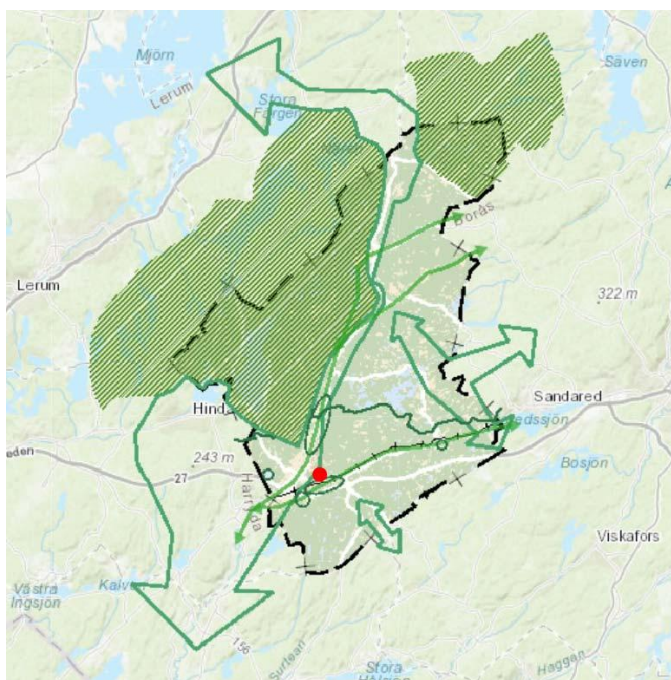
av fler hyresrätter och trygghetsbostäder för äldre. Ett varierat utbud skapar möjligheter till flyttkedjor och ökar förutsättningarna för att invånare ska kunna bo kvar i kommunen när livssituationen förändras.

Den aktuella detaljplanen möjliggör för flerbostadshus i ett centrumnära läge, vilket bidrar till att öka andelen lägenheter i kommunen och möta efterfrågan på olika boendeformer. Genom sitt läge med god tillgång till kollektivtrafik och service, stödjer planen bostadsförsörjningsprogrammets mål om ett varierat, tillgängligt och hållbart bostadsutbud.

8.2 REGIONALA

8.2.1 REGIONAL HANDLINGSPLAN FÖR GRÖN INFRASTRUKTUR

Västra götalandregionen har en aktuell handlingsplan för grön infrastruktur som ska beaktas vid samhällsplanering, tillståndsprövning, riktade naturvårdsinsatser eller vid pågående brukande av mark- och vattenområden. Handlingsplanen innebär ett ökat fokus på att utveckla en fungerande grön infrastruktur i regionens land-, vatten- och havsområden och kan även fungera som ett kunskapsunderlag vid detaljplanering. Kommunens arbete med grön infrastruktur hanteras till stor del i översiktsplanen. Planområdet ligger utanför utpekade områden för regionala samband för natur.

Grön kontur med pilar utgör det utpekade regionala sambandet för natur, röd prick är ungefärlig lokalisering av planområdet.

8.3 NATIONELLA

8.3.1 MILJÖMÅL

Sveriges miljömål fungerar som riktmärken för miljöarbetet i Sverige. Målen visar vägen mot en hållbar utveckling och utgör den miljömässiga dimensionen av Agenda 2030. Sveriges miljömål består av ett övergripande generationsmål, 16 miljökvalitetsmål samt flera etappmål. Kommunen ska aktivt arbeta för att eftersträva miljömålen på alla nivåer i planeringsprocessen.

De fem mål som bedöms vara relevanta för denna detaljplan är markerade med fet stil. På övriga miljömål bedöms planen ha ingen eller mycket begränsad påverkan.

- **Begränsad klimatpåverkan**
- **Frisk luft**
- Bara naturlig försurning
- Giftfri miljö
- Skyddande ozonskikt
- Säker strålmiljö
- Ingen övergödning
- **Levande sjöar och vattendrag**

- **Grundvatten av god kvalitet**
- Hav i balans samt levande kust och skärgård
- Myllrande våtmarker
- Levande skogar
- Ett rikt odlingslandskap
- Storslagen fjällmiljö
- **God bebyggd miljö**
- Ett rikt växt- och djurliv.

Begränsad klimatpåverkan

Transporter är en betydande källa till utsläpp av växthusgaser. För att minska vägtrafik behöver hållbara transporter främjas framför användandet av bilen. Planområdet är placerat i centrala Bollebygd tätort där det finns goda möjligheter till hållbara transporter i form av gång- och cykeltrafik och nyttjande av kollektivtrafik. Genom detaljplanen utvecklas befintlig gång- och cykelväg vilket vidare bedöms bidra till målet om begränsad klimatpåverkan.

Frisk luft

Vägtrafik är en stor källa till luftföroreningar. Den tillkommande biltrafiken som detaljplanen bedöms innebära marginell påverkan på luftkvaliteten i området. Planområdets centrala läge innebär goda möjligheter till att använda hållbara transporter.

Grundvatten av god kvalitet

Åtgärder för fördröjning och rening av dagvatten sker lokalt inom planområdet för att inte påverka recipient och grundvattenförekomst.

Levande sjöar och vattendrag

Fördröjning och rening av dagvatten som regleras i detaljplanen bedöms vara relevant och bidra till målet för levande sjöar och vattendrag.

God bebyggd miljö

Detaljplanen förväntas bidra till målet om en god bebyggd miljö genom att bidra till ett mer varierat bostadsbestånd, skapa en långsiktigt hållbar kvartersstruktur, attraktiva och trygga gång- och cykelvägar, närhet till kollektivtrafik samt en god vardagsmiljö som främjar hållbara transporter. Eftersom detaljplanen medför en förtätning inom tätorten och omkringliggande natur- och grönområden därför bevaras, bedöms den bidra till god resurshållning av mark.

9 MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR

Nedan följer de bestämmelser som nyttjats i plankartan samt motiv till dessa.

9.1 MOTIV TILL REGLERINGAR

ANVÄNDNING AV ALLMÄN PLATS

GATA	Marken föreslås få kommunalt huvudmannaskap. Syftet är att säkerställa tillgången för allmänheten och tillskapa gång- och cykelbana.
-------------	--

ANVÄNDNING AV KVARTERSMARK

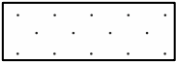
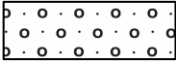
B-Bostäder:	Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra för byggnation av flerbostadshus i centrala Bollebygd.
C-Centrum:	Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra för centrumverksamhet såsom kontor och handel.

GENOMFÖRANDETID

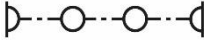
Genomförandetiden är 10 år över hela planområdet och börjar gälla fr.o.m. laga kraft datum.	Genomförandetiden anger den tidsrymd inom vilken en detaljplan är tänkt att genomföras och ska bestämmas till mellan fem och femton år. Innan genomförande tiden har utgått får planen inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja.
--	---

EGENSKAPSBESTÄMMELSER FÖR KVARTERSMARK

UTFORMNING	
Tak för huvudbyggnad ska utformas som sadeltak.	Syftet med bestämmelsen är att tillsammans med bestämmelser om högsta nockhöjd säkerställa att bebyggelse kan uppföras i det avsedda antalet våningar, men inte mer.
Takkupor och frontespiser får uppföras på högst 1/3 av takfotslängden.	Syftet med bestämmelsen är att tillsammans med bestämmelser om högsta nockhöjd säkerställa att bebyggelse kan uppföras i det avsedda antalet våningar, men inte mer.
f₁ – Balkonger får inte kraga ut mot allmän plats.	Syftet med bestämmelsen är att säkerställa framkomlighet i gaturummet.
MARKENS ANORDNANDE OCH VEGETATION	

n₁ – Vegetation ska utgöra minst 30 % av egenskapsområdet.	Syftet med bestämmelsen är att säkerställa grönska på innergården.
BEGRÄNSNING AV MARKENS UTNYTTJANDE	
 Marken får inte förses med byggnad.	Syftet med bestämmelsen är att säkerställa avstånd till befintlig omkringliggande bebyggelse och möjliggöra för in- och utfart till området.
 Marken får endast förses med komplementbyggnad. Marken får byggas under med planterbart bjälklag.	Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra underjordiskt parkeringsgarage och innergårdsmiljö.
HÖJD PÅ BYGGNADSVERK	
Högsta nockhöjd på huvudbyggnad är 19,0 meter.	Nockhöjden regleras med avsikt att möjliggöra flerbostadshus med fem våningar och en vindsvåning.
Högsta nockhöjd på komplementbyggnad är 4,0 meter.	Syftet med bestämmelsen är att möjliggöra för byggnation av komplementbyggnad som uppförs till en höjd av maximalt 4 meter.
h₁ – Högsta höjd ovasida gårdskonstruktion (bjälklag samt överbyggnad) är + 84,5 meter över nollplanet. Utöver detta får upphöjd växtbädd anordnas.	Syftet med bestämmelsen är begränsa höjden på innergården så att det finns en god koppling mellan innergård och omgivande gatumiljö.
MARKRESERVAT FÖR GEMENSAMHETSANLÄGGNINGAR	
g₁ – Markreservat för gemensamhetsanläggning.	Bestämmelsen syftar till att möjliggöra in- och utfartsväg till området.
PLACERING	
Byggnad ska placeras minst 2,0 meter från fastighetsgräns alternativt sammanbyggas i fasthetsgräns	Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att bebyggelsen kan byggas ihop för att skapa en sluten kvartersstruktur.
p₁ – Byggnad ska placeras 2,0 meter indraget från användningsgräns mot GATA.	Bestämmelsen syftar till att styra huvudbyggnaders avstånd/relation till gator. Placeringen avser bidra till områdets stadsmässiga karaktär samtidigt som tillräcklig yta för tillgängliga entréer säkerställs.
SKYDD MOT STÖRNINGAR	

Byggnader och uteplatser ska placeras och utformas så att gällande riktlinjer för trafikbuller klaras.	Bestämmelsen syftar till att säkerställa att tillkommande byggnader och uteplatser utformas så att gällande riktlinjer för trafikbuller klaras. Vidare syftar bestämmelsen till att fungera över tid i takt med att eventuella riktvärden ändras.
Byggnader ska utformas så att vibrationer från väg och järnväg inte överstiger 0,4 mm/s RMS i boningsrum.	Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att gränsvärden för vibrationer inte överskrids.
Luftintag ska placeras minst 8,0 meter över marknivån och flyktväg bort från transportled ska anordnas.	Bestämmelsen syftar till att minimera risken för giftig gas att strömma in i byggnaden vid eventuell olycka och möjliggör säker utrymning vid eventuell olycka från järnvägen som är en farligt godsled.
Dagvatten ska renas och fördröjas lokalt.	Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att miljö kvalitetsnormer för vatten inte påverkas.
TAKVINKEL	
Minsta takvinkel för huvudbyggnad är 30,0 grader.	Syftet med bestämmelsen är att tillsammans med bestämmelser om högstanockhöjd säkerställa att bebyggelse kan uppföras i det avsedda antalet våningar, men inte mer.
UTFÖRANDE	
b₁ – Fasader mot allmän plats ska utformas med en markerad sockel som omfattar bottenvåning och källarvåning.	Sockelvåningarna skapar ett intryck av att bebyggelsen ej är alltför storskalig.
b₂ – Entré mot allmän plats ska placeras 2,5 meter från användningsgräns.	Syftet med bestämmelsen är att se till att entréer inte kommer för nära gång- och cykelbana. Detta gör att mindre av gångytan tas i anspråk, ökar tillgängligheten samt att entréer blir väderskyddade.
b₃ – Entré till innergård som inte passerar genom huvudbyggnad ska uppföras.	
BYGGNADERS ANVÄNDNING	
s₁ – Lägsta tillåtna rumshöjd i bottenvåningen är 2,7 meter. Bottenvåningen ska förberedas för centrumfunktioner genom att färdigt golv anpassas till anslutande gatunivå.	Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att bottenvåningen får en tillräcklig rumshöjd för att möjliggöra framtida centrumverksamheter samt att golvbjälklagets höjd anpassas till marknivån för att underlätta tillgänglighet och flexibel användning av lokalerna. Detta bidrar till en långsiktigt hållbar och anpassningsbar bebyggelse.

UTNYTTJANDEGRAD	
e₁ 000 – Största byggnadsarea är 80 % av fastighetsarean inom egenskapsområdet. Parkeringsanläggning under mark och/eller planterbart bjälklag ska inte räknas in.	Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att byggnader uppförs i lämplig storlek samtidigt som tillräcklig friyta säkerställs.
e₂ 000 – Största sammanlagda byggnadsarea för komplementbyggnader är 30 m².	Syftet med bestämmelsen är att säkerställa att komplementbyggnader uppförs i lämplig storlek samtidigt som tillräcklig friyta säkerställs.
MARKRESERVAT FÖR ALLMÄNNYTTIGA ÄNDAMÅL	
u₁ – Markreservat för allmännyttiga underjordiska ledningar.	Syftet med bestämmelsen är att reservera utrymme för schakt vid befintliga VA-ledningar samt eventuella nya dagvattenledningar på kvartersmark.
STÄNGSEL, UTFART OCH ANNAN UTGÅNG	
 Utfartsförbud	Syftet med bestämmelsen är säkerställa att in- och utfart placeras med hänsyn till cirkulationsplats.

10 TEKNISK FÖRSÖRJNING

10.1 TEKNISKA ÅTGÄRDER

Masshantering av jord kommer att vara aktuellt om underjordiskt parkeringsgarage ska anläggas.

10.2 UTBYGGNAD ALLMÄN PLATS

I plankartan finns allmän platsmark i form av gator och gång- och cykelvägar. Utbyggnad av allmän platsmark utförs av kommunen.

10.3 VATTEN OCH AVLOPP

10.3.1 FÖRUTSÄTTNINGAR

En VA-och dagvattenutredning har genomförts av AFRY (2025-02-11) som därefter kompletterades med en hydraulisk modell över dagvattensystemet utförd av AFRY (2025-03-18). VA finns utbyggt i planområdet och är anslutet vid Stationsvägen. För planområdet har det dimensionerande dricksvattenflödet beräknats till 20,98 liter per sekund. Det dimensionerande spillvattenflödet uppgår till 12 liter per sekund. För att säkerställa tillräckligt tryck vid högsta tappställe inom planområdet krävs ett minsta tryck i anslutningspunkten för dricksvatten på 37 meter.

För vatten- och spillvattenförsörjning krävs dimensionering av vattenledningar till 160 millimeter för att uppnå ett dimensionerande dricksvattenflöde på 20,98 liter per sekund och spillvattenflöde på 12 liter per sekund. Även befintlig kommunal vattenledning i Stationsvägen bör dimensioneras upp till 160 millimeter.

10.3.2 KONSEKVENSER

För att kunna försörja planområdet med det beräknade dricksvattenflödet bör vattenledningen dimensioneras till 160 millimeter eller större. Även den kommunala vattenledningen i Stationsvägen bör dimensioneras upp till samma storlek. För att hantera det dimensionerande spillvattenflödet föreslås en servisledning med dimension 160 millimeter.

10.4 DAGVATTEN

10.4.1 FÖRUTSÄTTNINGAR

Enligt ställningstagande i Bollebygds kommuns dagvattenpolicy ska krav ställas på att fördröjning i första hand ska ske inom fastighet/kvartersmark vid ny exploatering och ombyggnad i befintliga områden.

Utredningarna visar att befintlig dagvattenledning (D200 PP) i Stationsvägen, som planområdet föreslås anslutas till, har begränsad kapacitet. Även simuleringar i den hydrauliska modellen bekräftar att det befintliga systemet är underdimensionerat och inte klarar ett 20-årsregn. Trycknivåer överskrider marknivå på flera platser, vilket medför översvämningsrisk, särskilt nedströms vid Guldsandbivägen.

10.4.2 KONSEKVENSER

I den hydrauliska modellen analyserades tre olika tänkbara lösningar för hantering av dagvatten. Slutsatsen var att alla alternativ förbättrar förhållandena inom planområdet men problemen

nedströms kvarstår. Planförslaget förvärrar inte den nuvarande situationen, men långsiktigt krävs ytterligare åtgärder.

Kommunen föreslår att ett fördröjningsmagasin anläggs inom planområdet. Magasinet bör placeras i nivå med vattengången i dagvattenserviserna för att uppnå god funktion. Exakt utformning och dimensionering avgörs i den fortsatta projekteringen, i relation till den faktiska exploateringsgraden. Denna åtgärd förbättrar förhållandena i delar av dagvattensystemet uppströms järnvägs korsningen, men minskar inte översvämningsriskerna vid Guldsandbivägen.

VA-och dagvattenutredningen föreslår att fördröjning och rening sker i ett makadammagasin som bör installeras med vattentät duk för att skydda grundvattnet. Efter rening bedöms dagvattnet inte påverka recipienten Sörån negativt.

Bild från utförd VA-och dagvattenutredning. Principlösning för dagvattenhantering. Blå pilar avser föreslagen avvattningsriktning.

10.5 VÄRME

Fjärrvärme finns tillgänglig i nära anslutning till området och kan anslutas vid behov.

10.6 EL, TELE OCH FIBER

I området ansvarar Vattenfall för elförsörjning och Telia/Skanova för tele-och försörjning.

10.7 AVFALLSHANTERING

Närmsta miljöstation finns vid Gästgivaretorget, cirka 300 meter nordost om planområdet. Återvinningscentral finns vid Råssa, cirka tre kilometer österut. Avfall ska hanteras i enlighet med Bollebygds kommuns renhållningsordning. Förslaget har tagit hänsyn till framtida fastighetsnära insamling, där fler fraktioner ska sorteras ut inom den egna fastigheten, genom att säkerställa att yta för avfallsbehållare finns.

11 GENOMFÖRANDEFRÅGOR

Genomförandedelen redovisar de fastighetsrättsliga och ekonomiska åtgärder som behövs för ett ändamålsenligt och i övrigt samordnat plangenomförande. Det ska förutom en beskrivning av hur genomförandet ska gå till även framgå vilka konsekvenser som detaljplanens genomförande medför för de berörda fastighetsägarna och andra som berörs av planen.

Genomförandebeskrivningen har inte någon självständig rättsverkan utan fungerar som vägledning till de olika genomförandeåtgärderna. Avgöranden i frågor som rör lantmäteriatgärder, VA-anläggningar, vägar med mera regleras, prövas och genomförs enligt respektive särskilda lag.

11.1 MARK- OCH UTRYMMESFÖRVÄRV

Inom planområdet finns fastigheterna Flässjum 2:59, Flässjum 2:69, Flässjum 2:87 samt Flässjum 12:77. Flässjum 2:59, Flässjum 2:69 samt Flässjum 2:87 är privatägt. Flässjum 12:77 ägs av kommunen.

Planområdet omfattas inte av några befintliga fastighetsindelningsbestämmelser eller tomtindelningsplaner.

11.1.1 SKYLDIGHET INLÖSEN, HUVUDMAN

Detaljplanen föreskriver att kommunen är huvudman för allmän plats och ansvarar för utbyggnad och framtida drift samt underhåll. Detaljplanen medför rättighet samt skyldighet för kommunen att lösa in mark utgörande allmän plats.

Kommunen ska lösa in allmän plats, GATA, cirka 310 kvadratmeter av Flässjum 2:59 och cirka 185 kvadratmeter av Flässjum 2:69. Delarna föreslås överföras till kommunens fastighet Flässjum 12:77 alternativt att det utgör en egen fastighet. Exploatören bekostar förrättningen för dessa delar.

11.1.2 RÄTT TILL INLÖSEN, HUVUDMAN

Enligt 6 kap. 13–15 §§ PBL har kommunen rätt att lösa in mark under vissa specifika omständigheter, till exempel för att genomföra allmän plats med kommunalt huvudmannaskap. Till denna undergrupp hör information som rör sådan rätt till inlösen.

Tagga stycket: Tema Genomförandefrågor, Grupp Mark- och utrymmesförvärv, Undergrupp Rätt till inlösen, huvudman

11.2 FASTIGHETSRETTSLIGA FRÅGOR

11.2.1 FÖRÄNDRAD FASTIGHETSINDELNING

Genomförandet av detaljplanen medför att befintliga fastighetsgränser behöver förändras. Fastighetsbildning ska ske i enlighet med detaljplanen, vilket bland annat innebär att fastighetsbildning av allmän plats ska ske enligt ovan.

Kvartersmarken inom detaljplanen kan bilda en eller flera fastigheter.

11.2.2 RÄTTIGHETER

Inom planområdet finns ett officiälservitut gällande gångväg, parkering samt väg till förmån för Flässjum 2:69 och belastar Flässjum 2:87.

11.3 EKONOMISKA FRÅGOR

Exploatörerna får utgifter för planavgift, bygglov, förrättningskostnader, exploateringsbidrag alternativt kostnad för utförande av allmän platsmark, anslutningsavgifter, masshantering inklusive erforderliga tillstånd, geotekniska åtgärder, eventuella åtgärder för biotopskydd samt dispensansökan och byggnation inom kvartersmarken.

För det fall att exploatören bygger ut allmän platsmark ska dessa anläggningar överlåtas till kommunen utan ersättning.

Kommunen får utgifter för planläggning.

Kommunen får inkomster i form av anläggningsavgifter enligt gällande va-taxa, planavgift samt bygglovsavgift enligt gällande taxa. Anslutningsavgifterna är beroende på upplåtelseform, antal fastigheter/bostäder som bildas etc.

11.3.1 PLANEKONOMISK BEDÖMNING

Planförslaget möjliggör för förtätning av bostäder i ett centrumnära läge. Befintlig infrastruktur och service finns redan i närheten och planen bedöms samhällsekonomiskt positivt.

Detaljplanens genomförande bedöms inte medföra några intäkter till kommunen vilket innebär att projektet resulterar i ett mindre ekonomiskt underskott.

11.3.2 PLANAVGIFT

Planavgift tas ut i samband med bygglov enligt gällande plantaxa.

11.3.3 INLÖSEN

Inlösen av mark från exploatörernas fastigheter hanteras i överlåtelseavtal mellan kommunen och exploatören.

11.3.4 GEMENSAMHETANLÄGGNINGAR

Gemensamhetsanläggning för väg bildas inom områdena märkta med g₁.

11.3.5 DRIFT ALLMÄN PLATS

Teknik- och serviceförvaltningen får ökade driftskostnader för den tillkommande allmänna platsmarken i form av lokalgata och GC-väg.

11.3.6 DRIFT VATTEN OCH AVLOPP

Teknik- och serviceförvaltningen får ökade intäkter från brukningstaxan samt kostnader för ökade driftskostnader för tillkommande va-anläggningar.

11.4 KULTURVÄRDEN

Inom planområdet finns inga kända kulturvärden. Kulturvärden kommer därför inte behöva beaktas på något sätt i genomförandet av detaljplanen.

11.5 PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING

Det behövs ingen prövning enligt annan lagstiftning.

11.6 UPPLYSNINGAR

Planförslaget gör att befintliga byggnader inom planområdet blir planstridiga.

Eftersom platsen är utsatt för vibration och buller behöver tillfredställande nivåer kunna säkerställas i bygglovsskedet.

Dagvattnet ska renas och fördröjas inom planområdet.

12 ORGANISATORISKA FRÅGOR

12.1 HANDLÄGGNING

Detaljplanen för Flässjum 2:59 m.fl., Nyhem hanteras enligt reglerna för plan- och bygglagen (2010:900).

Detaljplanen handläggs med standardförfarande enligt 5 kap. 6–7 §§ plan- och bygglagen. Utökat förfarande är inte aktuellt eftersom detaljplanen:

1. är förenlig med översiktsplanen,
2. inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse, eller
3. inte antas medföra en betydande miljöpåverkan

Ett antagande av detaljplanen avses beslutas av kommunstyrelsen.

12.2 PRELIMINÄR TIDPLAN

Samråd	3 kvartalet 2025
Granskning	4 kvartalet 2025
Antagande	1 kvartalet 2026
Laga kraft	1 kvartalet 2026

Tidplanen förutsätter att inga allvarliga synpunkter på detaljplanen inkommer som fördröjer planarbetet.

Byggstart är beräknad till 2026.

12.3 HUVUDMANNASKAP

Detaljplanen föreskriver att kommunen är huvudman för allmän plats och ansvarar för utbyggnad samt drift och underhåll.

12.4 GENOMFÖRANDETID

Genomförandetiden är 10 år från den dag planen får laga kraft. Under genomförandetiden har fastighetsägare en garanterad rätt att efter ansökan om bygglov få bygga i enlighet med planen. Detaljplanen fortsätter dock gälla efter genomförandetidens slut, men då har kommunen rätt att ändra eller upphäva detaljplanen utan att fastighetsägaren har rätt till ersättning (för exempelvis förlorad byggrätt).

12.5 EXPLOATERINGSAVTAL

Enligt PBL (SFS 2010:900) ska kommunen redovisa vilka exploateringsavtal som i samband med detaljplanens genomförande ska tecknas och dess huvudsakliga innehåll. Innehåll kan vara utbyggnad av allmän plats, fastighetsbildningsåtgärder, ledningsflytt med mera. Detaljplanens konsekvenser för exploitören avseende bland annat ekonomi och åtaganden ska beskrivas.

Innan detaljplanen antas ska, i enlighet med kommunens riktlinjer för exploateringsavtal, avtal tecknas mellan kommunen och exploitör angående genomförandet av planen. Genom exploateringsavtalet regleras bland annat utbyggnaden av kommunaltekniska anläggningar inom

avtalsområdet. Exploatören förbinder sig att betala ett exploateringsbidrag till kommunen och att i förekommande fall ställa en ekonomisk säkerhet i samband med avtalets tecknande.

Exploateringsavtalet medför bland annat att planens genomförande säkerställs ekonomiskt samt att samordningen mellan exploatören och kommunen regleras avseende utbyggnad av kvartersmark respektive allmän plats. För exploatören innebär exploateringsavtalet att kostnader för planens genomförande tydliggörs och att exploatören känner till kommunens intentioner avseende utbyggnad av allmän plats med mera.

12.6 MEDVERKANDE I PLANARBETET

Detaljplanen har upprättats av Bollebygds kommuns plan- och exploateringsavdelning.

Plan- och exploateringsavdelningen

Anna Lund

Plan- och exploateringschef

Anna Dahlbäck

Planarkitekt

Karl Fjällglim

Mark- och exploateringsingenjör

KOMMUNSTYRELSEFÖRVALTNINGEN

POSTADRESS Bollebygd, 517 83 Bollebygds kommun

BESÖKSADRESS Ballebovägen 2 TFN 033-23 13 00

E-POST samhallsplanering@bollebygd.se

WEBBPLATS www.bollebygd.se

Fastighetsförteckning

2025-03-06

Aktualitetsdatum i fastighetsregistret, 2025-03-04

Ärendenummer

30068648-007

Fastighetsförteckning till detaljplan för Flässjum 2:59 och 2:69, Bollebygds kommun, Västra Götalands län

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt
----------------------	--------------------------	--------

FASTIGHETER INOM PLANOMRÅDET

Flässjum 2:59	Två Kannor I Bollebygd AB Exportgatan 5 422 46 Hisings Backa
Flässjum 2:69	Cronestad, Bernt Christer Roland Knarreviksvägen 156 471 98 Fagerfjäll
Flässjum 2:87	Ms Strand AB Köpmansvägen 4b 517 34 Bollebygd
Flässjum 12:77	Bollebygds Kommun 517 83 Bollebygd

MARKSAMFÄLLIGHETER INOM PLANOMRÅDET

Inga kända

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt
----------------------	--------------------------	--------

ANLÄGGNINGSSAMFÄLLIGHETER INOM PLANOMRÅDET

Flässjum ga:15 Deläggande fastigheter är ej fullständigt redovisade	BOLLEBYGDS VÄGFÖRENING Ingen känd adress	Vägar
---	---	-------

RÄTTIGHETER INOM PLANOMRÅDET

Sv. 1443-69.4 Till förmån för: Flässjum 2:58	Se fastigheter utanför planområdet	Officialservitut Väg
Sv, 15-IM3-18/19A.1 Till förmån för: -	-	Avtalsservitut Kraftledning mm Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77 m fl
Sv, 15-IM3-18/63.1 Till förmån för: Trollhättan Lextorp 7:1	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning mm Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77 m fl
Sv, 15-IM3-18/65.1 Till förmån för: Trollhättan Lextorp 7:1	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning mm Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77 m fl

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt
Sv, 15-IM3-18/66.1 Till förmån för: Trollhättan Lextorp 7:1	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning mm Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77 m fl
Sv, 15-IM3-18/67.1 Till förmån för: Trollhättan Lextorp 7:1	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning mm Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77 m fl
Sv, 15-IM3-18/68.1 Till förmån för: Trollhättan Lextorp 7:1	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning mm Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77 m fl
Sv, 15-IM3-71/64.1 Till förmån för: Härryda Stockabäck	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77 m fl
Sv, 15-IM3-72/3649.1 Till förmån för: Härryda Stockabäck	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning mm Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77 m fl
Sv, 15-IM3-87/13238.1 Till förmån för: Backa 1:17	Bollebygds Kommun 517 83 Bollebygd	Avtalsservitut Vattenledning Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 2:87

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt
Sv, 15-IM3-87/13238A.1 Till förmån för: Forsa 1:18	Bollebygds Kommun 517 83 Bollebygd	Avtalsservitut Spillvatten- ledning Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 2:87
Sv, 15-IM3-87/13238B.1 Till förmån för: Flässjum 12:77	Se fastigheter inom planområdet	Avtalsservitut Dagvatten- ledning Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 2:87
Sv, 15-IM3-71/1206.1 Till förmån för: Härryda Stockabäck 1:14	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77
Sv, 15-IM3-80/9602.1 Till förmån för: Härryda Stockabäck 1:14	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77
Sv, 15-IM3-81/10023.1 Till förmån för: Forsa 1:18	Bollebygds Kommun 517 83 Bollebygd	Avtalsservitut Vattenledning Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77
Sv, 15-IM3-81/10024.1 Till förmån för: Backa 1:17	Bollebygds Kommun 517 83 Bollebygd	Avtalsservitut Spillvatten- ledning Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt
Sv, 1443IM-06/19368.1 Till förmån för: Vänersborg Begonian 10	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77
Sv, 1443IM-07/175.1 Till förmån för: Vänersborg Begonian 10	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77
Sv, 1443IM-08/2816.1 Till förmån för: Vänersborg Begonian 10	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77
Sv, 1443IM-08/2817.1 Till förmån för: Vänersborg Begonian 10	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning, nätstation Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77
Sv, D201400525255:1.1 Till förmån för: Vänersborg Begonian 10	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77
Sv, D201500432832:1.1 Till förmån för: Vänersborg Begonian 10	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt
Sv, D201600319253:1.1 Till förmån för: Vänersborg Begonian 10	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77
Sv, D201800252471:1.1 Till förmån för: Vänersborg Begonian 10	Vattenfall Eldistribution AB Ru 2560 169 92 Stockholm	Avtalsservitut Kraftledning Ej lokaliserad Belastar: Flässjum 12:77
Lr, 1443-122.1 Till förmån för: Telia AB	Skanova Box 3010 169 03 Solna	Ledningsrätt Tele

FASTIGHETER UTANFÖR PLANOMRÅDET

Flässjum 2:4	Benjaminsson, Irene Sofia Sjögared 9 517 93 Töllsjö
	Benjaminsson, Lars Peter Sjögared 30 517 93 Töllsjö
	Benjaminsson, Jan Christer Sjögared 30 517 93 Töllsjö
Flässjum 2:5	Bollebygds Kommun 517 83 Bollebygd

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt
Flässjum 2:9	Kvarteret Lyckebo AB C/O Abas, Bergkvist & Sandblom AB Box 51 517 21 Bollebygd	
Flässjum 2:57	Telia Sverige Net Fastigheter AB 169 94 Solna	
Flässjum 2:58	Stift Bollebygds Hyresbostäder 517 83 Bollebygd	
Flässjum 3:135	Bollebygds Kommun 517 83 Bollebygd	

MARKSAMFÄLLIGHETER UTANFÖR PLANOMRÅDET

Flässjum S:3 Delägende fastigheter däribland 3 av 25:		Vägar
Flässjum 2:4	Se fastigheter utanför planområdet.	
Flässjum 1:16	Bollebygds Kommun 517 83 Bollebygd	
Flässjum 3:99	Bollebygds Kommun 517 83 Bollebygd	

RÄTTIGHETER UTANFÖR PLANOMRÅDET

Sv, 1443-69.3 Till förmån för: Flässjum 2:69	Se fastigheter inom planområdet	Officialservitut Gångväg, parkering, väg
--	---------------------------------	--

Beteckning på kartan	Ägare/Innehavare, adress	Övrigt
Lr, 1443-69.1 Till förmån för: Telia AB	Skanova Box 3010 169 03 Solna	Ledningsrätt Tele

UPPLYSNING

Utredningen saknar servitut som tillkommit genom vattendom eller liknande. Vidare saknas eventuellt avtals- och nyttjanderättigheter som inte är offentliggjorda genom inskrivning

Fastighetsförteckningen upprättad enligt LMV-Rapport 1999:10, 5kap. 9§ PBL.

Fastighetsförteckningen upprättad av

Jessica Wennerlund

Fastighetsförteckningen bestyrks

Monika Andersson

11. Svar på initiativärende (SD)/(KD) om
heltid som norm KS2025/66

§95

KS2025/66

Svar på initiativärende (SD)/(KD) om heltid som norm

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen noterar informationen och anser initiativärendet besvarat och att det är lydelsen som arbetsgivare och fackliga parter i Central samverkansgrupp, CSG, kommit överens om i sin lydelse som gäller:

Heltid, med möjlighet till deltid.

Det innebär ingen rättighet för medarbetaren att gå ner i tjänstgöringsgrad, utöver lagstadgad rättighet, men kan beviljas av chef, baserat på en dialog mellan chef och medarbetare, om verksamheten så tillåter.

Ärendet

Ett initiativärende om revidering av fattat beslut kring heltid som norm väcks av Daniel Persson (SD) och Cecilia Carlhson (KD) på kommunstyrelsens sammanträde 2025-03-04.

Initiativärendet lyder: De fackliga representanterna har lämnat in en skrivelse till dagens möte där de begär revideringar av det beslut som fattades.

Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna stödjer deras uppfattning och var även på samma linje vid beslutstillfället 2022. Vi anser att deras åsikt har betydelse och vill att frågan omprövas. Vi yrkar att beslutet från KS 2022-12-13 § 251 rivs upp, och att kommunstyrelsen beslutar att Bollebygds kommun ska införa en heltidsorganisation i alla kommunens verksamheter. Införandet innebär att samtliga tillsvidareanställningar ska erbjudas heltid från och med 1 april 2026. Kommunstyrelsen beslutar också att alla nya tjänster från och med 1 januari 2025

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

ska annonseras som heltidstjänster, med deltid som möjlighet. Den anställda ska varje år ges möjlighet att uttrycka sin önskade sysselsättningsgrad. Beslutet kring denna grad fattas efter en dialog mellan chefen och medarbetaren, där såväl verksamhetens behov som den anställdes livssituation tas i beaktande.

Finansiering sker inom befintlig ram.

Ulf Rapp (S) föreslår på mötet följande: Kommunstyrelsens begär hos kommunstyrelseförvaltningen beredning av initiativärende "Heltid som norm" med fördelar och nackdelar utefter arbetstagare, arbetsgivare samt samhället i stort vilket bifalles efter omröstning.

Bakgrund

Beslutet KS 2022-12-13, § 251 lyder:

"Kommunstyrelsen beslutar att Bollebygds kommun ska införa en heltidsorganisation i alla kommunens verksamheter. Införandet innebär att samtliga tillsvidareanställningar omregleras till heltid från och med 1 april 2026. Kommunstyrelsen beslutar också att alla nya tjänster från och med 1 januari 2025 ska annonseras som heltidstjänster, där finansiering sker inom befintlig ram."

Då det i beslutsformuleringen inte står att det ska finnas möjlighet till deltid har en diskussion uppkommit mellan flera olika parter där det står klart att ett förtydligande måste till så att det inte råder tveksamhet om hur beslutet ska tolkas.

I dialog med nuvarande majoritet var beslutet från 2022 menat att ge utrymme för deltid även om beslutsformuleringen i protokollet har tolkas på annat sätt av kommunstyrelseförvaltningen och fackliga parter.

Kommunstyrelseförvaltningen har i samverkan i CSG, som leds av kommundirektören, haft frågan om heltid som norm med utgångspunkt i det beslut som fattades i december 2022 och de fackliga parternas skrivelse samt utifrån initiativärendet uppe för en dialog under våren 2025.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Den lydelse av heltid som norm som såväl arbetsgivaren som de fackliga parter i CSG är överens om och vill ska gälla lyder:

Heltid, med möjlighet till deltid.

Det innebär ingen rättighet för medarbetaren att gå ner i tjänstgöringsgrad, utöver lagstadgad rättighet, men kan beviljas av chef, baserat på en dialog mellan chef och medarbetare, om verksamheten så tillåter.

Mot bakgrund av kollektivavtal, initiativärendet, dialog med nuvarande politisk majoritet och facklig samverkan tycks samtliga parter, såväl majoritet som opposition som fackliga parter, vara eniga i hur heltid som norm ska utläsas och införas.

Eventuella kostnader för den av heltid som norm som träder i kraft 2026 ska i största möjliga mån tas inom befintlig budget. Ryms det inte inom befintlig budet måste respektive nämnd hantera det i den årliga budgetprocessen.

Heltid som norm är en viktig del utifrån jämställdhet och likvärdiga rättigheter samt en förutsättning för att klara kompetensförsörjningen framöver. För den enskilde individen är det en trygghet att alltid erbjudas heltid bland annat ur försörjningsperspektivet. För samhället innebär det att fler får möjlighet till helt egen försörjning samt att det är en viktig faktor när det handlar om kompetensförsörjningens utmaningar framöver.

Som arbetsgivare gör kommunstyrelseförvaltningen bedömningen att ett införande av heltidsorganisation är en nödvändighet utifrån kompetensförsörjningsperspektiv och för att kunna attrahera nya medarbetare i framtiden. Det krävs dock en omställning av organisation och arbetssätt samt att arbetsgivaren måste se till verksamhetens behov före arbetstagarens önskemål

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

om deltid.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen och anser initiativärendet besvarat och att det är lydelsen som arbetsgivare och fackliga parter i Central samverkansgrupp, CSG, kommit överens om i sin lydelse som gäller:

Heltid, med möjlighet till deltid.

Det innebär ingen rättighet för medarbetaren att gå ner i tjänstgöringsgrad, utöver lagstadgad rättighet, men kan beviljas av chef, baserat på en dialog mellan chef och medarbetare, om verksamheten så tillåter.

Ledamöternas förslag till beslut

Daniel Persson (SD) föreslår bifall till initiativärendet.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns två förslag. Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

- Svar på initiativärende (SD)/KD om heltid som norm
- § 36 KS Initiativärende (SD)/(KD) om heltid som norm

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

§36

KS2025/66

Initiativärende (SD)/(KD) om heltid som norm

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar att initiativärendet får väckas.

Kommunstyrelsen begär hos kommunstyrelseförvaltningen beredning av initiativärende "Heltid som norm" med fördelar och nackdelar utefter arbetstagare, arbetsgivare samt samhället i stort.

Ärendet

Ett initiativärende om revidering av fattat beslut kring heltid som norm väcks av Daniel Persson (SD) och Cecilia Carlhson (KD) på dagens sammanträde.

Initiativärendet lyder: De fackliga representanterna har lämnat in en skrivelse till dagens möte där de begär revideringar av det beslut som fattades.

Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna stödjer deras uppfattning och var även på samma linje vid beslutstillfället 2022. Vi anser att deras åsikt har betydelse och vill att frågan omprövas. Vi yrkar att beslutet från KS 2022-12-13

§ 251 rivs upp, och att kommunstyrelsen beslutar att Bollebygds kommun ska införa en heltidsorganisation i alla kommunens verksamheter. Införandet innebär att samtliga tillsvidareanställningar ska erbjudas heltid från och med 1 april 2026. Kommunstyrelsen beslutar också att alla nya tjänster från och med 1 januari 2025 ska annonseras som heltidstjänster, med deltid som möjlighet. Den anställda ska varje år ges möjlighet att uttrycka sin önskade sysselsättningsgrad. Beslutet kring denna grad fattas efter en dialog mellan chefen och medarbetaren, där såväl verksamhetens behov som den anställdes livssituation tas i beaktande.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Finansiering sker inom befintlig ram.

Ledamöternas förslag till beslut

Ulf Rapp (S) föreslår följande: Kommunstyrelsens begär hos kommunstyrelseförvaltningen beredning av initiativärende "Heltid som norm" med fördelar och nackdelar utefter arbetstagare, arbetsgivare samt samhället i stort.

Daniel Persson (SD), med instämmande av Lisette Vermeulen (SD), föreslår bifall till initiativärendets lydelse.

Beslutsgång

Ordföranden frågar först om initiativärendet kan väckas eller inte och finner att kommunstyrelsen beslutar att det får väckas. Därefter konstaterar ordföranden att det finns två förslag; dels Daniel Perssons (SD) m.fl, dels Ulf Rapps (S).

Ordföranden ställer förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Ulf Rapps (S) förslag. Omröstning begärs och ska genomföras.

Följande beslutsgång godkänns vid omröstningen:

Ja-röst för Ulf Rapps (S) förslag.

Nej-röst för Daniel Perssons (SD) förslag.

Omröstningsresultat

Med 5 ja-röster mot 4 nej-röster beslutar kommunstyrelsen enligt Ulf Rapps (S) förslag. Omröstningslista finns i anslutning till paragrafen i protokollet.

Skickas till

HR-chef

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Mötesdatum

2025-03-04

Voteringslista: § 36**Ärende:** Initiativärende (SD)/(KD) om heltid som norm, KS2025/66

Voteringslist(or)

Ulf Rapps (S) förslag vs Daniel Perssons (SD) m.fl

Ledamot	Ja	Nej	Avstår
Ulf Rapp (S), ordförande	x		
Daniel Persson (SD), vice ordförande		x	
Ingridh Anderén (M), 2:e vice ordförande	x		
Helena Thelin (S), ledamot	x		
Stefan Hederdal (M), ledamot	x		
Peter Gregorics (FR), ledamot		x	
Fredrik Olofsson (C), ledamot		x	
Jonas Ahlgren (S), ersättare	x		
Lisette Vermeulen (SD), ersättare		x	
Resultat	5	4	0

12. Förslag på nya hållbarhetsmål - information KS2025/153

§96

KS2025/153

Förslag på nya hållbarhetsmål - information

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen noterar informationen om uppdrag som kan ges till styrelsen och nämnderna samt förslagen på hållbarhetsmål. I kommande budget- och målarbete är det upp till respektive parti att hantera uppdrag och förslag.

Ärendet

I kommunfullmäktiges budget för 2025 fick kommunstyrelsen i uppdrag att "ta fram förslag på ett eller två miljö- och hållbarhetsmål. Målen ska förhålla sig till redan befintliga strukturer och åtagande som kommunen har inom bland annat Klimatlöften 2023 och Regional avfallsplan".

Bollebygds kommun har sedan tidigare en rad styrdokument, åtaganden och budgetmål inom hållbarhet. Genom att analysera befintliga målsättningar och kommunens pågående hållbarhetsarbete identifierades områden och arbetssätt där nya mål eller mer styrning har potential att öka takten och effekten i hållbarhetsarbetet. Under processen involverades olika grupper och personer för att bredda bilden och för att fånga upp eventuella konflikter och synpunkter. Bland annat involverades hållbarhetsrådet, kommunens ledningsgrupp, pensionärsrådet och ungdomsrådet.

Resultatet har sammanfattats i en kort rapport där alla förslag är belysta med en motivering och en enkel konsekvensbeskrivning. Utifrån synpunkterna som har spelats in har några målförslag omvandlats till förslag på uppdrag.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Totalt har det tagits fram förslag på tre uppdrag och två mål. Alla förslag kan fungera var för sig men det finns synergieffekter där förslagen gynnar varandra. Några befintliga målsättningar från kommunfullmäktiges budget har arbetats in i förslagen.

Förslag uppdrag

De förslagna uppdragen syftar till att stärka kommunens interna kapacitet att öka genomförandet och måluppfyllningsgraden med utgångspunkt i befintliga mål och styrdokument. Förslagen liknar essentiella delar i miljöledningssystem.

Budgetuppdraget efterfrågade hållbarhetsmål men det som efterfrågades, att målen ska förhålla sig till befintliga strukturer och åtaganden, bedöms kunna lösas bättre med uppdrag på arbetssätt än med renodlade mål.

Förslag 1 – Kartläggning

Samtliga nämnder genomför en kartläggning av, för respektive verksamhet prioriterade hållbarhetsområden och formulerar aktiviteter och mål till sina verksamhetsplaner. Kartläggning aktualiseras varje mandatperiod.

Förslag 2 – Konsekvensbedömning

I beredning av alla politiska beslut som är strategiska, kommunövergripande eller med större samhällspåverkan ska konsekvensen för hållbarhetens tre dimensioner redovisas i beslutsunderlagen. Till stöd för bedömningen tas det fram en handbok.

Förslag 3 – Utbildning

Var fjärde år ska alla medarbetare och politiker få en verksamhetsanpassad hållbarhetsutbildning.

Förslag mål

Förslagen fokuserar på områden där bedömningen är att handlingsbehovet är stort och där mer styrning kan göra skillnad.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Förslag mål 1 – Mobilitet och trafik

Resandet och trafiken i Bollebygd står för tillgång till service, arbete, utbildning och fritidsaktiviteter. Trafiken som den ser ut idag leder också till stor miljö- och klimatpåverkan och kan vara exkluderande för vissa grupper. I Bollebygd ska mobilitet vara tillgänglig för många, ekonomiskt effektiv för samhälle och individ samt orsaka så liten miljö- och klimatpåverkan som möjligt.

Stödjande mål och indikatorer:

- Senast 2030 är kommunens fordon fossilfria till den grad krisberedskap och teknik tillåter det.
- Gång, cykel och kollektivtrafik ökar i tillgänglighet och attraktivitet så att invånarnas genomsnittliga körsträcka med bil minskar långvarigt samt att invånarnas fysiska aktivitetsnivå ökar. Särskilt fokus på Olsfors, Hultafors och Töllesjö avseende utökad kollektivtrafik.

Förslag mål 2 – Hållbara investeringar

Bollebygd står inför investeringar och byggnation av bland annat skola, reningsverk, äldreboende, och allaktivitetshall. Dessa byggnader ska finnas länge i samhället för kommande generationer att vistas i och att förvalta. Därför ska byggnationen ske på ett långsiktigt hållbart och cirkulärt sätt.

Stödjande mål och indikatorer:

- Vid nybyggnation ska kostnadseffektiva åtgärder vidtas för att tydligt minska byggnadens klimatpåverkan under hela livscykeln.
- Våra nya byggnader ska uppfylla kraven för att kunna låna via så kallade gröna lån.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Inget av de nya förslagen medför en direkt kostnadsökning. Behov av utökade medel kan uppstå efter en första uppstartsperiod och behöver då hanteras via budgetprocessen.

Förslagen på uppdrag medför inga direkta nya kostnader men kräver arbetstid, framför allt initialt. Det finns risk för att tiden saknas i andra uppdrag som då behöver prioriteras ner.

Förslagen på mål kan medföra en del nya arbetsuppgifter och i längden också behov av medel för t.ex. konsultutredningar eller investering i infrastruktur. Behov av budgetmedel behöver i så fall läggas fram av respektive nämnd.

Resultatet efter utförd analys och sammanställning blev fler uppdrag och mål än vad som efterfrågades i uppdraget. Resultatet ger ett urval och är också ett underlag inför det framtida hållbarhetsarbetet. Bollebygds kommun har ett aktivt hållbarhetsarbete inom flera områden och med förslagen kan luckor slutas och kapaciteten för genomförandet stärkas.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen noterar informationen om uppdrag som kan ges till styrelsen och nämnderna samt förslagen på hållbarhetsmål. I kommande budget- och målarbete är det upp till respektive parti att hantera uppdrag och förslag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Förslag på nya hållbarhetsmål
- Förslag på nya hållbarhetsmål, 2025

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

2025-07-09

Kommunstyrelseförvaltningen

Förslag på nya uppdrag och hållbarhetsmål för Bollebygds kommun

Kommunstyrelseförvaltningen

Handläggare: Peter Krahlf Rydberg

	2
Innehåll	
Bakgrund och uppdrag.....	2
Metod.....	3
Befintliga mål och styrdokument.....	3
Gap-analys.....	4
Samråd och omvärldsbevakning	5
Slutsatser.....	6
Förslag på nya hållbarhetsmål.....	6
Uppdrag ledningssystem	6
Förslag på uppdrag 1 - Kartläggning	7
Motivering.....	7
Konsekvenser.....	8
Förslag på uppdrag 2 - Konsekvensbedömning	8
Motivering.....	8
Konsekvenser.....	8
Förslag på uppdrag 3 - Utbildning.....	8
Motivering.....	9
Konsekvenser.....	9
Mål viktiga områden	9
Förslag på mål 1 - Mobilitet och trafik.....	10
Motivering.....	10
Konsekvenser.....	12
Förslag på mål 2 - Hållbara investeringar	12
Motivering.....	13
Konsekvenser.....	14

Bakgrund och uppdrag

I kommunfullmäktiges budget för 2025 gavs kommunstyrelsen i uppdrag att ”*ta fram förslag på ett eller två miljö- och hållbarhetsmål. Målen ska förhålla sig till redan befintliga strukturer och åtagande som kommunen har inom bland annat Klimatlöften 2023 och Regional avfallsplan*”.

Bollebygds kommun har sedan tidigare styrdokument, externa åtagande och budgetmål inom hållbarhet. Bredden och nivåskillnaderna i dessa nämnda ambitioner kan leda till en upplevelse av otydlighet och ett behov av ett paraply för området.

Metod

För att kunna identifiera förslag på nya hållbarhetsmål utgick utredningen från befintliga mål och styrdokument för att se om det finns luckor eller potential att skapa en paraplystruktur. En enkel gap-analys genomfördes för att undersöka inom vilka områden det saknas styrning. Genom samråd med olika funktioner och målgrupper kunde ytterligare bristområden identifieras och förslag på målformuleringar undersökas.

Befintliga mål och styrdokument

Inom området hållbarhet med de tre dimensionerna ekologisk, ekonomisk och social hållbarhet finns det ett antal mål, styrdokument och åtaganden.

Hållbarhet är ett brett begrepp och nästan alla styrdokument berör hållbarhet på ett eller annat sätt. Nedanför listas de mål, styrdokument och åtaganden som har de mest tydliga kopplingar till hållbarhetsdimensionerna och som beskriver ett arbete som sträcker sig längre än lagstiftning, regler och annan extern styrning.

Budgetmål

- Skola - höga och jämna resultat, betygskriterier, behörighet, meritvärde
- Företagande – insiktsmätning, alla ska bidra
- Attraktiv arbetsgivare – hållbart medarbetarengagemang, alla ska bidra
- Fritids- och kulturaktiviteter – Rinna, kulturskola
- Hållbarhet – Energianvändning, ekologiska och närproducerade livsmedel
- Utökad kollektivtrafik
- Ekonomiskt resultat och egna medel

Styrdokument

- Vision
- Hållbarhetspolicy (Agenda 2030)
- Miljöpolicy (miljömålen)
- Avfallsplan
- Översiktsplan, grönplan
- Skogsbruksplan
- Inköps- och upphandlingspolicy och riktlinjer
- Finanspolicy
- Bostadsförsörjningsprogram

- Kultur- och fritidsplan
- Planeringsstrategi
- Program för publik laddinfrastruktur
- Åtgärdsplan brottsförebyggande
- Integrationsstrategi
- Näringslivsstrategi
- (Program för social hållbarhet, inte antagen än)
- (Energiplan, under framtagande)
- (Mobilitetsplan, under framtagande)
- (Hållbar byggnation, planerad)

Åtagande

- Klimat 2030 inklusive regionala klimatmål samt lokalt antagna klimatlöften (Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen)
- Regional utvecklingsstrategi (RUS). (Västra Götalandsregionen)
- Åtgärdsprogram för miljömålen (Länsstyrelsen)
- Åtgärdsprogram för vatten (Länsstyrelsen)
- Strategin Jämställt Västra Götaland

Gap-analys

Analysen grundar sig i en genomlysning av styrdokument, mål och åtagande samt åtgärder och aktiviteter kopplade till dessa. Dessa matchades mot Sveriges miljömål och de globala målen för en hållbar utveckling som Bollebygd kommun jobbar med utifrån miljöpolicy och hållbarhetspolicy. Utifrån att Sverige och dess kommuner inte når upp till de flesta miljö- och hållbarhetsmål kan konstateras att det finns mer att göra i så gott som alla områden. Fokus i gap-analysen ligger på områden där avståndet mellan nuläge och önskvärt tillstånd är som störst och där kommunen har möjligheter att påverka utvecklingen.

Syftet är att identifiera hållbarhetsområden som saknar styrning eller mål och där det finns anledning att öka åtgärdstakten.

Områden som har identifierats att sakna tillräcklig styrning eller mål för att öka måluppfyllelse är:

- Mobilitet och trafik
- Byggnation och investeringar
- Natur och biologisk mångfald
- Jämlikhet och inkluderande samhälle
- Grundläggande kapacitet för genomförande

En motivering för områdena finns efter respektive mål- eller uppdragsförslag.

Samråd och omvärldsbevakning

För att fånga upp tankar och synpunkter på olika nivåer och från olika perspektiv tillfrågades olika grupper och experter. Bland annat hölls det workshops eller avstämningar med:

- Hållbarhetsrådet
- Kommunledningsgruppen
- Interna nätverket med ansvariga för åtgärder inom avfallsplan, miljömål och klimatlöften
- Ungdomsråd
- Pensionärsråd

Synpunkter från politik och tjänstepersoner har arbetats in i målförslagen. Ungdomsråd och pensionärsråd involverades inte på samma detaljnivå då det inte går att förutsätta samma kunskap och engagemang i kommunala strukturer och arbete. Frågor som diskuterades handlade om synen på hållbarhetsarbetet i kommunen generellt samt områden som är särskilt viktiga för målgrupperna.

Ungdomsrådet:

Vid mötet och samtal med ungdomsrådet belystes några hållbarhetsområden som särskilt aktuella eller intressanta för ungdomar:

God tillgång till kollektivtrafik: kollektivtrafiken är en viktig förutsättning för unga att kunna ta sig till utbildning, sommarjobb och fritidsaktiviteter. Både att kollektivtrafik finns tillgänglig och till en låg kostnad för resandet lyftes som viktiga aspekter.

God, jämlika tillgång till utbildning: Här lyftes särskilt att elevers eventuella behov av särskilt stöd eller annan anpassning behöver identifieras tidigt för att skapa mer lika förutsättningar för att kunna lyckas i skolan.

Mat och ingen hunger: Ungdomarna lyfte att det kan variera hur bra elever äter i skolan och att maten borde vara sådan att fler väljer att äta i skolan.

Klimat: Klimatförändringar är något som orsakar en oro inför framtiden.

Pensionärsrådet:

Vid mötet med pensionärsrådet lyftes framför allt tre områden.

Mobilitet och möjligheten att förflytta sig mellan kommunens tätorter. Flera äldre saknar möjlighet att åka bil och därför är en fungerande kollektivtrafik viktig för att kunna ta sig till bland annat mötesplatser.

Mötesplatser för äldre som helst är centralt belägna och kan nås med korta gångavstånd och kollektivtrafik.

Delaktighet genom tillgång till digitala verktyg och kunskap om användandet av digitala verktyg.

Utöver samrådet genomfördes också en omvärldsbevakning genom att bland annat undersöka andra kommuners hållbarhetsmål i budget, arbetssätt för agenda 2030 och andra kommuners hållbarhetsstrategier och liknande dokument.

Slutsatser

Bollebygds kommun har ett antal styrdokument, mål och åtaganden som styr hållbarhetsarbetet. Kommunen har även ett hållbarhetsråd för att belysa och prioritera frågor med målet att kommunen ska arbeta aktivt, strukturerat och målinriktat med aktuella hållbarhetsfrågor, precis som med övriga frågor i kommunen.

Genom att grunda sin styrning i de globala målen för hållbar utveckling samt Sveriges miljömål finns det inga områden som har lämnats utanför. I steget från den övergripande till den mer detaljerade nivån finns det dock en större variation avseende detaljeringsgrad, helhetstäckning och prioritering. Det finns områden som saknar en mer detaljerad styrning och/eller naturlig hemvist i organisationen. För dessa områden föreslås det mål under avsnittet ”Mål viktiga områden”.

När det kommer till genomförande och efterlevnad av redan befintliga mål och styrning varierar arbetet i intensitet och engagemang. Det gäller framför allt när ansvaret för åtgärder inte sammanfaller tydligt med uppdrag inom kärnverksamheten. Det blir en utmaning att prioritera åtgärderna eller så saknas det rätt kunskap och verktyg för att driva frågan. Detta gäller särskilt när ansvaret ligger på alla verksamheter och verksamheterna dessutom är ansvariga för att konkretisera HUR ett mål eller åtgärd ska utföras. Här finns både en stor utmaning men också en stor potential.

För att bemöta denna utmaning finns det förslag på uppdrag under avsnittet ”Uppdrag ledningssystem”. Dessa uppdrag är inspirerade av system för miljö- och hållbarhetsledning och beskriver ett arbetssätt som leder till större måluppfyllnad generellt.

Förslag på nya hållbarhetsmål

Uppdrag ledningssystem

Ett bättre genomförande av befintlig styrning kan inte formuleras som ett mål i sig och därmed följer de förslagna uppdrag inte budgetuppdragets formulering. I

budgetuppdraget står dock också att *”Målen ska förhålla sig till redan befintliga strukturer och åtagande...”* och det gör de föreslagna uppdragen.

Förslagen kan fungera var för sig men kan också ses som ett paket. Målen stärker kommunens grundläggande kapacitet för genomförande av befintliga mål och styrdokument och att prioritera rätt baserat på verksamheternas förutsättningar. Från början har det funnits med ett förslag på en hållbarhetsrapport som skulle upprättats minst en gång per mandatperiod. Förslaget har inte tagits med i slutversionen då arbetsinsatsen bedöms vara hög och effekten osäker.

Förslag på uppdrag 1 - Kartläggning

Samtliga nämnder genomför en kartläggning av, för respektive verksamhet prioriterade hållbarhetsområden och formulerar aktiviteter och mål till sina verksamhetsplaner. Kartläggning aktualiseras varje mandatperiod.

Motivering

På de flesta områden är det inte bristen på styrning som hindrar hållbarhetsarbetet utan det är bristen på genomförandekapacitet. Förutom nya mål inom områden där styrning saknas är den viktigaste insatsen att jobba med den styrning som redan finns. I flera styrdokument åläggs nämnderna att införa åtgärder i sina verksamhetsplaner, till exempel i hållbarhetspolicyn och miljöpolicyn. Efterlevnaden varierar men är generellt låg. Det beror delvis på att en del av det vanliga arbetet ligger i linje med hållbarhetsambitioner utan att detta lyfts fram. Det kan också vara svårt att prioritera andra frågor än kärnverksamheten och en del hållbarhetsfrågor saknar roller och personer som driver dessa i verksamheten och som har djupare kunskap inom området. Utgångspunkt för kartläggningen är kommunens hållbarhets- och miljöpolicy, program för social hållbarhet samt åtagande inom avfallsplan, Klimat2030, regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen och liknande åtaganden och dokument inom hållbarhet. Genom att förankra befintliga ambitioner i nämndernas verksamhetsplaner kan takten i hållbarhetsarbetet öka. Kartläggningen ger en helhetsbild och tydlighet kring nämnders hållbarhetsarbete vilket gör det lättare att identifiera luckor och brister samt att mäta resultat och visa på framgångar.

Kartläggningen sker initialt med större omfattning och uppdateras sedan vid behov men senast i början av en ny mandatperiod. Hur kartläggningen sker bestäms av respektive nämnd, en rekommendation är att involvera de roller i kommunen som har sakkompetens inom olika hållbarhetsområden. Denna kompetens finns bland annat hos hållbarhetsstrateg, folkhälsostrateg, fritids- och kulturchef, avfallschef, fastighetschef, måltidschef m.fl.

Konsekvenser

En kartläggning kräver arbetstid, både initialt och senare vid uppföljning och aktualisering. Hållbarhetsarbetet kan öka i omfattning efter kartläggningen men den kan också bekräfta och visa upp hur väl verksamhetens arbete redan matchar med hållbarhetsambitioner. Generellt blir uppdraget tydligare, lättare att prioritera och följa upp. Kartläggning är ett bra planeringsunderlag som också ger stöd i att synliggöra behov av resurser eller samarbeten.

Ökar hållbarhetsarbetet i omfattning till den grad att det krävs nya resurser hanteras det via ordinarie budgetprocess.

Förslag på uppdrag 2 - Konsekvensbedömning

I beredning av alla politiska beslut som är strategiska, kommunövergripande eller med större samhällspåverkan ska konsekvensen för hållbarhetens tre dimensioner redovisas i beslutsunderlagen. Till stöd för bedömningen tar kommunstyrelsen fram en handbok.

Motivering

Genom att göra en konsekvensbedömning utifrån de tre hållbarhetsdimensionerna, ekonomisk, ekologisk och social hållbarhet, ökar kvalitén i beslutsunderlagen. Målkonflikter eller synergier belysas så att ärenden kan optimeras och politiken kan fatta mer avvägda beslut. Att utföra bedömningarna ger handläggaren möjlighet att pröva nya perspektiv och vinklar. Bedömningen ger även intresserade invånare en bättre inblick i eventuella avvägningar.

Vid framtagande av bedömningssystemet tas det hänsyn till bedömningar som redan görs idag såsom barnkonsekvensanalys, ekonomiska förutsättningar och i vissa fall miljöbedömningar. Uppdraget leder förhoppningsvis till att bedömningarna ser mer likartade ut framöver.

Konsekvenser

Redan idag sker en bedömning av de ekonomiska förutsättningar och konsekvenser ur ett barnperspektiv, i vissa fall även ur ett miljöperspektiv. Bedömningar sker med olika detaljeringsgrader och arbetsinsatsen anpassas utifrån beslutets omfattning. Att bedöma utifrån alla tre hållbarhetsdimensioner kommer innebära några nya arbetsmoment vilket framför allt initialt leder till visst merarbete. Samtidigt minskar risken för oupptäckta och ohanterade målkonflikter som i sig riskerar att leda till större kostnader på längre sikt eller att uppsatta mål inte kan nås.

Förslag på uppdrag 3 - Utbildning

Var fjärde år ska alla medarbetare och politiker få en verksamhetsanpassad hållbarhetsutbildning.

Motivering

Många hållbarhetsmål- eller åtgärder kräver att många har rätt kunskap och agerar utifrån den. Mantrat att "det ska vara lätt att göra rätt" kräver just kunskap om vad som är rätt. Det gäller till exempel upphandling och inköp där många personer gör köp eller beställningar, eller källsortering, energibesparing, minskning av mängden engångsartiklar med mera. En utbildning som fokuserar på respektive verksamhetens förutsättningar och prioriterade områden gör det lättare att göra rätt. Kunskap om gällande styrdokument och det egna ansvaret i hållbarhetsarbetet gör att det blir många fler som hjälps åt att öka måluppfyllelsen.

Utbildningen sker på ett sätt som är anpassat till verksamhetens förutsättningar och med hänsyn till resurser. Chefer, politiker och tjänstepersoner med mer strategiska arbetsuppgifter och som förväntas göra konsekvensbedömningar inom hållbarhet deltar i en fysisk utbildning. Övriga medarbetare utbildas digitalt med hjälp av filmer eller liknande.

Konsekvenser

En utbildning kräver tid från dem som ska delta och från den eller dem som organiserar utbildningen. Formatet för utbildningen och omfattningen behöver anpassas till respektive verksamhetens förutsättningar att kunna delta. Under samrådet har flera uttryckt att utbildningen borde utföras internt vilket skulle innebära att det är hållbarhetsstrategen som organiserar utbildningen. Ett annat alternativ är att köpa in utbildning vilket det idag inte finns avsatta medel för. För att bedöma kostnaden för en köpt utbildning behöver behovet specificeras närmare för att inhämta en kostnadsuppskattning.

Kommunen har cirka 800 medarbetare och politiker som ska utbildas varav uppskattningsvis 200 personer fysiskt och 600 personer digitalt. Den fysiska utbildningen sker i grupper på i snitt ca. 10 personer och fördelat över 4 år med en genomsnittlig utbildningslängd på 10 timmar inklusive för och efterarbete skulle det resultera i en arbetsinsats på cirka 50-70 timmar per år för hållbarhetsstrategen. Till det behöver räknas framtagande och samordning av den digitala utbildningen vilket kan uppskattas kräva cirka 100 timmar under första året.

Runt 200 medarbetare och politiker som utbildas i genomsnitt 2 timmar under ett år innebär 400 timmar per år. Utbildningen kan med fördel läggas i samband med arbetsplatsträffar, utvecklingsdagar eller sammanträden.

Mål viktiga områden

Utifrån att det både regionalt, nationellt och globalt finns stora brister avseende måluppfyllelsen inom miljö och hållbarhet finns det många områden där det skulle krävas större ansträngningar. Till detta uppdrag har det valts ut de områdena där det

bedöms att utökad styrning kan skapa förutsättningen att agera mer omfattande. I början undersöktes också ett målförslag på att öka andelen skyddat natur och att öka kunskapsnivån avseende tillståndet i miljön men förslaget togs inte med i slutversionen då det bedöms att målet är svårt att genomföra med befintlig organisation och personalstyrka. Området natur och biologisk mångfald bedöms ändå viktigt att utveckla då det finns luckor avseende kunskapsunderlag och aktiviteter. Jämlikhet och inkludering är också ett område som delvis saknar styrning och där utvecklingar behöver vändas. Om förslaget på program för social hållbarhet antas kommer programmet utgöra styrning på området.

Förslag på mål 1 - Mobilitet och trafik

Resandet och trafiken i Bollebygd står för tillgång till service, arbete, utbildning och fritidsaktiviteter. Trafiken som den ser ut idag leder också till stor miljö- och klimatpåverkan och kan vara exkluderande för vissa grupper. I Bollebygd ska mobilitet vara tillgänglig för många, ekonomiskt effektiv för samhälle och individ samt orsaka så liten miljö- och klimatpåverkan som möjligt.

Stödjande mål och indikatorer:

- **Senast 2030 är kommunens fordon fossilfria till den grad krisberedskap och teknik tillåter det.**
- **Gång, cykel och kollektivtrafik ökar i tillgänglighet och attraktivitet så att invånarnas genomsnittliga körsträcka med bil minskar långvarigt samt att invånarnas fysiska aktivitetsnivå ökar. Särskilt fokus på Olsfors, Hultafors och Töllsjö avseende utökad kollektivtrafik.**

Motivering

Bollebygd är på grund av sitt läge och bebyggelsestruktur starkt beroende av att många reser längre sträckor både inom kommunen och över kommungränsen. Resandet ger tillgång till service, arbete och sociala aktiviteter. Vägtrafiken är samtidigt den största utsläppskällan av fossila växthusgaser i kommunområdet. Trafiken står för en stor energianvändning med ett starkt importberoende av bränsle och är också en stor källa till mikroplaster från däck- och bromsslitage samt avgaser som leder till hälso- och miljöproblem. Stora delar av resebehovet sker med egen bil vilket inte är ekonomiskt effektivt för individen med stora kostnader för bränsle, värdeminskning och underhåll och inte effektivt för samhället med kostnader för bland annat parkeringsytor, sjukvård, vägunderhåll mm.

I visionen till 2035 står det: ”Oavsett om du åker inom, till eller från kommunen kan du göra det på ett säkert och hållbart sätt. Utbyggda gång- och cykelvägar och en väl fungerande kollektivtrafik gör det enkelt ta sig till skola, arbete, aktiviteter och rekreation.”

Kollektivtrafik, cykel och gång är mer kostnadseffektiva, oftast hälsofrämjande och tillgängliga för fler på grund av lägre kostnad och då det inte krävs körkort eller att andra skjutsar.

Kommunen har planmonopol, ansvarar för stora delar av infrastrukturen, kan förhandla om kollektivtrafik och har egna fordon och tjänsteresor att jobba med. Med det finns det både påverkansmöjlighet och en stor potential att öka hållbarheten i alla dimensioner.

Bättre kollektivtrafik efterfrågas av många kommuninvånare och inte minst ungdomar och äldre som samtal med ungdomsrådet och pensionärsrådet visade. Möjlighet att pendla till arbete eller utbildning med kollektivtrafik ökar Bollebygds attraktivitet som boplat.

Med målet bidrar Bollebygd tydligt till den regionala utvecklingsstrategin (RUS) där fossiloberoende, jämlikhet och förbättrad tillgänglighet pekas ut i strategins mål.

Senast 2030 är kommunens fordon fossilfria till den grad krisberedskap och teknik tillåter det.

En indikator som kommunen har stor rådighet över och som är enkel att mäta.

Ambitionen är inte helt ny, i budget för 2025 står det "När vi talar om upphandlingar sätter vi ribban högre. Fossilfria fordon är inget vi ska önska, det är något vi ska kräva...".

Ambitionen finns också genom att kommunen har antagit klimatlöfte 16 om att enbart köpa in fossilfria bilar. Det nya förslaget ersätter den befintliga budgetskrivningen och ambitionen får ett målbår. Indikatoren följs upp via [Kolada](#). Kommunen visar att man leder med gott exempel

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Nyckeltal	2019	2020	2021	2022	2023	2024
▼ Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%) 		29.6	33.9	36.1	33.9	48.4
Fossiloberoende personbilar i kommunorganisationen, andel (%) 		10.7	12.9	18.2	10.0	27.3
Fossiloberoende lätta lastbilar i kommunorganisationen, andel (%) 		50.0	57.1	57.1	58.6	72.4

Gång, cykel och kollektivtrafik ökar i tillgänglighet och attraktivitet så att invånarnas genomsnittliga körsträcka med bil minskar långvarigt samt att invånarnas fysiska aktivitetsnivå ökar. Särskilt fokus på Olsfors, Hultafors och Töllsjö avseende utökad kollektivtrafik.

Körsträckan per invånare är en indikator som är enkelt att följa upp och som avser ett verkligt resultat snarare än att mäta genomförandegrad av en åtgärd. Även om invånare byter till el eller förnybara bränslen är problemen inte lösta utan ökande andel kollektivtrafik, gång och cykel måste också resultera i minskad bilanvändning för att ha

effekt. Fokus på kollektivtrafik för Olsfors, Hultafor och Töllsjö är hämtat från befintlig budget. Avseende dessa orter har kollektivtrafiken en särskild social komponent då det ökar tillgängligheten för äldre, ungdomar och människor utan tillgång till bil. Indikatorn följs upp i Kolada och med större tidsintervall via resvaneundersökningar som utförs av Västra Götalandsregionen.

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Nyckeltal	2019	2020	2021	2022	2023	2024
✓ Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv 	810.1	768.8	762.0	782.4	785.9	

Konsekvenser

Konsekvensen för den kommunala organisationen med detta mål är att arbetet med kommunens egna fordon och med främjandet av gång, cykel och kollektivtrafik intensifieras. Mer arbetstid läggs på dessa områden. Fler fossilfria fordon i kommunens fordonsflotta leder till högre initiala kostnader för inköp av t.ex. elfordon men till lägre driftskostnader. Elfondor kräver också en logistik för laddning, särskilt inom hemtjänst och hemsjukvård där det finns goda exempel från andra kommuner. En förflyttning av resandet till mer gång, cykel och kollektivtrafik minskar kostnader för vägunderhåll och trafikrelaterade hälsoproblem. Det kan komma krävas investeringar i pendelparkeringar och cykelinfrastruktur. För att minska den ekonomiska belastningen behöver stöd sökas och samarbetsmöjligheter inom regionen och delregionen nyttjas. Boråsregionen är en samlande kraft som kan dra nytta av Västra Götalandsregionens kompetens inom området mobilitet. Tillköp av kollektivtrafik är en stor kostnad men med många användare kan tillköp övergå till ordinarie linjetrafik.

En mer jämlik tillgång till mobilitet skapar potential att fler kan nå arbetsplatser i kommunen eller ta sig till sommarjobb och fritidsaktiviteter. Den som saknar möjlighet att resa med bil för bättre möjligheter till sociala aktiviteter, tillgång till service och arbetsmarknad.

Goda möjligheter att arbetspendla med kollektivtrafik ökar Bollebygds möjligheter att attrahera människor till att flytta hit eller att etablera arbetsplatser i kommunen.

Ett mål för mobilitet och trafik föregår i viss mån den planerade mobilitetsplanen som är under framtagande. Samtidigt kan målet ge en ram och stärka mobilitetsplanen som i sin tur kan ha större detaljeringsgrad.

Förslag på mål 2 - Hållbara investeringar

Bollebygd står inför investeringar och byggnation av bland annat skola, reningsverk, äldreboende, och allaktivitetshall. Dessa byggnader ska finnas länge i samhället för

kommande generationer att vistas i och att förvalta. Därför ska byggnationen ske på ett långsiktigt hållbart och cirkulärt sätt.

Stödjande mål och indikatorer:

- **Vid nybyggnation ska kostnadseffektiva åtgärder vidtas för att tydligt minska byggnadens klimatpåverkan under hela livscykeln.**
- **Våra nya byggnader ska uppfylla kraven för att kunna låna via så kallade gröna lån.**

Motivering

Byggnation innebär stora investeringar för kommunen och är ofta en kommuns största miljö- och klimatpåverkan. Exempel: En nybyggd skola på 1000 m² orsakar ca. 300 ton koldioxidutsläpp under byggfasen vilket är nästan dubbelt så mycket som utsläppen från kommunens bilar på ett år. Utsläpp och miljöpåverkan orsakas av bland annat avfall från rivning och byggnation, materialens produktion och transporter, arbetsmaskiner, masshantering och energianvändning där kommunen har rådighet att välja mer eller mindre miljöskadliga alternativ.

Då många byggnader har en lång livslängd och besöks av många invånare och har inte sällan symbolisk karaktär finns det också en stor social aspekt och en pedagogisk potential.

Utveckling avseende hållbar byggnation har varit kraftfull och snabb de senaste åren och det finns nu många goda exempel och marknadsmässiga verktyg och arbetssätt att nyttja. Bollebygds kommun skulle inte bli en aktör i framkant som behöver ta riskerna det kan medföra utan kan stötta sig på andras erfarenheter. Samtidigt skulle kommunen bidra till att byggbranschen förflyttar sig i hållbar riktning.

Gröna lån innebär att kommunen lånar (t.ex. via Kommuninvest) till investering mot att uppfylla vissa kriterier. Gröna lån kan innebära något bättre räntevillkor. Kriterierna är bland annat ett 20 procent lägre energibehov än boverkets byggregler, klimatberäkningar och åtgärder som minskar klimatpåverkan t.ex. från grund och stomme.

I kommunens finanspolicy tas ämnet "gröna lån" upp och i riktlinjer för inköp och upphandling hänvisas till Upphandlingsmyndighetens krav vilket redan lägger grunden för målets genomförande. Det som saknas är en tydlighet och riktning i frågan.

Vid nybyggnation ska kostnadseffektiva åtgärder vidtas för att tydligt minska byggnadens klimatpåverkan både under hela livscykeln.

Indikatorn fokuserar på att åtgärder genomförs för att minska klimatpåverkan snarare än att sätta en konkret siffra för hur stor klimatpåverkan ska vara. Det vore också möjligt att hänvisa till en siffra men kräver mer erfarenhet och kan vara för fyrkantigt. Det är idag

relativt enkelt att genomföra åtgärder men det saknas en tydlig riktning. Exempel på åtgärder är att bygga med optimerade betongkonstruktioner, klimatförbättrad betong som orsakar lägre utsläpp, ersätta betong med träkonstruktioner, använda återbrukat byggmaterial, optimera transporter, fossilfria arbetsmaskiner med mera. Uppföljning sker genom projektutvärderingar.

Med målet bidrar Bollebygd tydligt till den regionala utvecklingsstrategin (RUS) där fossiloberoende och cirkularitet pekas ut i strategins mål och den offentliga sektorn ska vara föregångare.

Våra nya byggnader ska uppfylla kraven för att kunna låna via så kallade gröna lån.

Indikatorn förhåller sig till ett befintligt och erkänt regelverk. Genom att kunna uppfylla förutsättningar för gröna lån kan kommunen ta del av gröna lån vilket kan innebära lite mer förmånliga lånevillkor. Åtgärderna som krävs för detta mål överlappar till stor del med första målet om lägre klimatpåverkan. Uppföljning sker genom projektutvärderingar.

Konsekvenser

Miljö- och klimatkrav vid byggnation förknippas av många spontant med högre kostnader. I praktiken kan det se olika ut där det finns åtgärder som kan vara kostnadsdrivande, neutrala eller till och med leda till besparingar. Generellt krävs det inga anpassningar av investeringsbudgeten med denna ambitionsnivå. Däremot kan ett långsiktigt tankesätt bli aktuellt där lägre framtida kostnader kan rättfärdiga något högre initiala kostnader. Till exempel avseende energieffektivitet, materialval och underhållsbehov eller möjlighet till att ändra en byggnadens användningsområde under livstiden.

Kommunens projektorganisation behöver lära sig mer om möjligheter och begränsningar med olika hållbarhetskrav vilket redan sker i ett pågående projekt.

13. Investeringsbudget nya Bollebygds skolan 7-9 (kf fattar slutligt beslut) KS2024/260

§106

KS2024/260

Investeringsbudget nya Bollebygds skolan 7-9

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tilldelar kommunstyrelsen 223 mnkr i investeringsbudget för åren 2026-2028 så att upphandling av entreprenad kan påbörjas efter genomförd projektering. Fördelning mellan åren specificeras i kommande budget för aktuella år.

Ärendet

Kommunstyrelsen har genomfört en förstudie avseende ny 7-9 skola utifrån kommunfullmäktiges beslut 2023-12-06, § 140, om lokalisering av ny F-9 skola samt allaktivitetshall på befintligt skolområde. Arbetet med att genomföra kommunfullmäktiges beslut är indelat i tre etapper där ny 7-9 är första etappen. Förstudien innehåller även ett förslag på fortsatt etappindelning där etapp 2 avser befintliga 7-9 byggnader samt etapp 3 som innehåller byggnation av en allaktivitetshall. Förvaltningen har även fått i uppdrag att se över möjligheterna att påskynda arbetet med ny allaktivitetshall.

Förstudien avseende ny 7-9 har varit indelat i två faser där första fasen utmynnade i att arbeta vidare med en nybyggnation av en 7-9 skola efter beslut i kommunstyrelsen. Nya skolan kommer innehålla lokaler för 5 parallella klasser för varje årskull och kommer bestå av en byggnad med två plan på totalt ca 5500

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

kvadratmeter. Byggnaden kommer vara en sammanhållen skola där det även kommer finnas salar för praktiska och estetiska ämnen. Befintlig matsal och idrottshall kommer även fortsättningsvis nyttjas av eleverna på årskurs 7-9.

Kommunstyrelsen beslutade 2025-06-17 att inleda projektering utifrån förstudien, budget för projektering finns avsatt i kommunstyrelsens investeringsbudget. Projekteringen kommer resultera i ett förfrågningsunderlag för en totalentreprenad. Om tidsplanen hålls kommer upphandling av byggnationen inledas under slutet av 2025 för genomförande år 2026-2028. För att inleda upphandling behöver kommunfullmäktige besluta om tillskjutande av investeringsmedel på totalt 223 mnkr fördelat på åren 2026-2028. Sedan tidigare finns posten med i kommunens långsiktiga investeringsplan och lokalresursplan.

I beslutsunderlaget till kommunfullmäktige uppskattades kostnaden till 210 mnkr i 2023 års prisnivå och nuvarande förstudie visar på en uppskattad kostnad på 228 mnkr. I förstudien ingår dock kostnader för konstnärlig utsmyckning, miljöbudget samt ny angöring genom skolområdet som inte beaktades i den tidigare uppskattningen. Kostnadsuppskattningen ligger relativt väl i linje med den bedömning som gjorts tidigare men det finns fortfarande en stor osäkerhet då kalkylen bygger på schabloner efter förstudien, kostnadsuppskattningen kommer uppdateras vid två tillfällen, efter genomfört projektering samt efter genomförd upphandling.

Totalsumman uppgår enligt förstudien till 227,7mnkr. Av dessa ingår redan de 5 mnkr som avser projektering och förstudie i kommunstyrelsens investeringsbudget, tillskottet för att förverkliga byggnationen beräknas i

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

dagsläget alltså 223 mnkr.

Miljöbudget

Enligt kommunens riktlinje för upphandling ska upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier på basnivå användas och högre krav (avancerad och spjutspetsnivå) när så är möjligt. För att möjliggöra satsningar utöver grundkraven behöver en särskild satsning göras då de högre kraven är kostnadsdrivande. Eftersom det är väldigt svårt att på förhand avgöra vilka krav som ger mest nytta i förhållande till kostnad är det svårt att göra en uppskattning av vad de olika nivåerna innebär för kostnadsökningar. Ett alternativ är att ta fram skarpa underlag för varje krav men det kommer innebära en väldigt lång och utdragen process, istället föreslår förvaltningen att en summa i investeringsbudgeten reserveras för miljö-satsningar. Beslut om vilka kriterier som ska gälla i upphandling fattas av kommunstyrelsens arbetsutskott i samband med annonsering av upphandlingen, och kommer föregås av särskild avstämning av KSAU. Om ingen satsning på miljöbudget görs bedömer förvaltningen att inga krav utöver kriterier på basnivå kan ställas.

Konstnärlig utsmyckning

Enligt kommunens policy för konstnärlig gäller följande som har bäring på investeringsbudgeten: Vid nybyggnader av kommunala lokaler och offentliga platser samt vid större om- och tillbyggnader ska 1 % av den beräknade byggkostnaden (exkl. moms) upp till 5 000 tkr och 0,40 % på belopp därutöver avsättas för konstnärlig utsmyckning. Avsättning maximeras dock till 500 tkr. Vid större ny- om eller tillbyggnationer bör hållbarhet över tid och teknisk funktion samt kvalitet särskilt beaktas. Om den beräknade byggkostnaden understiger 500 tkr avsätts inga medel för utsmyckning. Med offentliga byggnader menas såväl egna som varaktigt hyrda lokaler för skola, förskola, äldreomsorg,

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

handikappomsorg samt fritidsanläggningar, bibliotek och liknande.

Produktionsanläggningar, verkstadslokaler och andra lokaler för intern service omfattas inte. Beviljat anslag för utsmyckningen ska omfatta samtliga kostnader för utsmyckningen såsom konstverk, rådgivning, framtagande av förslag, samråd, uppsättning m.m.

Byggkostnaden beräknas till ca 195 mnkr vilket innebär att avsättningen sätts till den maximala avsättningen på 0,5 mnkr enligt policyn.

Driftskostnad

Utifrån investeringskalkylen är en preliminär driftskostnadsberäkning gjord som innebär ökade kapitalkostnader på 13,3 mnkr samt schablonmässig internhyra på 2,8 mnkr. Den totala årshyran beräknas därmed uppgå till ca 16 mnkr.

Finansiering bedöms inte finnas inom ram. När samtliga etapper på skolområdet är klara avgår en del kostnader för moduler och internhyra för tomställda ytor men det är en relativt liten del av den totala finansieringen. I dagsläget är kostnaden för modulerna 1,5 mnkr för Nolåns förskola och ca 1 mnkr för F-3.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tilldelar kommunstyrelsen 223 mnkr i investeringsbudget för åren 2026-2028 så att upphandling av entreprenad kan påbörjas efter genomförd projektering. Fördelning mellan åren specificeras i kommande budget för aktuella år.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Beslutsunderlag

- Investeringsbudget ny 7-9 skola
- Projektdirektiv Nya Bollebygds skolan 7-9
- Presentation förstudie 7-9 2025-06-02

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse

2025-08-2625

Daniel Aronsson | Ekonomichef

Dnr KS2024/260-16

0734-64 70 06 |

suzanna.bengtsson@bollebygd.se

Kommunfullmäktige

Investeringsbudget ny 7-9 skola, tjskr efter ksau**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige tilldelar kommunstyrelsen 223 mnkr i investeringsbudget för åren 2026-2028 så att upphandling av entreprenad kan påbörjas efter genomförd projektering. Fördelning mellan åren specificeras i kommande budget för aktuella år.

Ärendet

Kommunstyrelsen har genomfört en förstudie avseende ny 7-9 skola utifrån kommunfullmäktiges beslut 2023-12-06 § 140 om lokalisering av ny F-9 skola samt allaktivitetshall på befintligt skolområde. Arbetet med att genomföra kommunfullmäktiges beslut är indelad i tre etapper där ny 7-9 är första etappen. Förstudien innehåller även ett förslag på fortsatt etappindelning där etapp 2 avser befintliga 7-9 byggnader samt etapp 3 som innehåller byggnation av en allaktivitetshall. Förvaltningen har även fått i uppdrag att se över möjligheterna att påskynda arbetet med ny allaktivitetshall.

Förstudien avseende ny 7-9 har varit indelad i två faser där första fasen utmynnade i att arbeta vidare med en nybyggnation av en 7-9 skola efter beslut i kommunstyrelsen.

Nya skolan kommer innehålla lokaler för 5 parallella klasser för varje årskull och kommer bestå av en byggnad med två plan på totalt ca 5500 kvadratmeter.

Byggnaden kommer vara en sammanhållen skola där det även kommer finnas salar för praktiska och estetiska ämnen. Befintlig matsal och idrottshall kommer även fortsättningsvis nyttjas av eleverna på årskurs 7-9.

Kommunstyrelsen beslutade 2025-06-17 att inleda projektering utifrån förstudien, budget för projektering finns avsatt i kommunstyrelsens investeringsbudget. Projekteringen kommer resultera i ett förfrågningsunderlag för en totalentreprenad. Om tidsplanen hålls kommer upphandling av byggnationen inledas under slutet av 2025 för genomförande år 2026-2028.

För att inleda upphandling behöver kommunfullmäktige besluta om tillskjutande av investeringsmedel på totalt 223 mnkr fördelat på åren 2026-2028. Sedan tidigare finns posten med i kommunens långsiktiga investeringsplan och lokalresursplan.

Ekonomiska förutsättningar

I beslutsunderlaget till kommunfullmäktige uppskattades kostnaden till 210 mnkr i 2023 års prisnivå och nuvarande förstudie visar på en uppskattad kostnad på 228 mnkr. I förstudien ingår dock kostnader för konstnärlig utsmyckning, miljöbudget samt ny angöring genom skolområdet som inte beaktades i den tidigare uppskattningen. Kostnadsuppskattningen ligger relativt väl i linje med den bedömning som gjorts tidigare men det finns fortfarande en stor osäkerhet då kalkylen bygger på schabloner efter förstudien, kostnadsuppskattningen kommer uppdateras vid två tillfällen, efter genomfört projektering samt efter genomförd upphandling. De olika delarna i kostnadsuppskattningen framgår i nedanstående tabell:

Poster	Budget (tkr)
Entreprenad (bygg/mark/pålning)	169 970
Risk och oförutsett 15% av entreprenaden	25 495
Entreprenadssumma	195 465

Byggherrekostnader	9 800
Projektering och förstudie	5 000
Myndighetsavgifter	5 700
Miljöbudget 5% av entreprenadsumman	9 773
Oförutsett 15% av byggherrekostnader	1 470
Projektbudget	227 208
Konstutsmyckning 1% av entreprenadssumman	500
Total investeringsbudget	227 708

Totalsumman uppgår enligt förstudien till 227,7mnr. Av dessa ingår redan de 5 mnr som avser projektering och förstudie i kommunstyrelsens investeringsbudget, tillskottet för att förverkliga byggnationen beräknas i dagsläget alltså 223 mnr.

Nedanstående punkter är kostnader som politiken har stor möjlighet att påverka och är uppskattade av tjänstepersoner på kommunstyrelseförvaltningen.

Miljöbudget

Enligt kommunens riktlinje för upphandling ska upphandlingsmyndighetens hållbarhetskriterier på basnivå användas och högre krav (avancerad och spjutspetsnivå) när så är möjligt. För att möjliggöra satsningar utöver grundkraven behöver en särskild satsning göras då de högre kraven är kostnadsdrivande. Eftersom det är väldigt svårt att på förhand avgöra vilka krav som ger mest nytta i förhållande till kostnad är det svårt att göra en uppskattning av vad de olika nivåerna innebär för kostnadsökningar. Ett alternativ är att ta fram skarpa underlag för varje krav men det kommer innebära en väldigt lång och utdragen process, istället föreslår förvaltningen att en summa i investeringsbudgeten reserveras för miljö-satsningar. Beslut om vilka kriterier som ska gälla i upphandling fattas av kommunstyrelsens arbetsutskott i samband med annonsering av upphandlingen, och kommer föregås av särskild avstämning av KSAU. Om ingen satsning på miljöbudget görs bedömer förvaltningen att inga krav utöver kriterier på basnivå kan ställas.

Konstnärlig utsmyckning

Enligt kommunens policy för konstnärlig gäller följande som har bäring på investeringsbudgeten;

”Vid nybyggnader av kommunala lokaler och offentliga platser samt vid större om- och tillbyggnader ska 1 % av den beräknade byggkostnaden (exkl. moms) upp till 5 000 tkr och 0,40 % på belopp därutöver avsättas för konstnärlig utsmyckning. Avsättning maximeras dock till 500 tkr. Vid större ny- om eller tillbyggnationer bör hållbarhet över tid och teknisk funktion samt kvalitet särskilt beaktas.

Om den beräknade byggkostnaden understiger 500 tkr avsätts inga medel för utsmyckning.

Med offentliga byggnader menas såväl egna som varaktigt hyrda lokaler för skola, förskola, äldreomsorg, handikappomsorg samt fritidsanläggningar, bibliotek och liknande. Produktionsanläggningar, verkstadslokaler och andra lokaler för intern service omfattas inte.

Beviljat anslag för utsmyckningen ska omfatta samtliga kostnader för utsmyckningen såsom konstverk, rådgivning, framtagande av förslag, samråd, uppsättning m.m.”

Byggkostnaden beräknas till ca 195 mnkr vilket innebär att avsättningen sätts till den maximala avsättningen på 0,5 mnkr enligt policyn.

Driftskostnad

Utifrån investeringskalkylen är en preliminär driftskostnadsberäkning gjord som innebär ökade kapitalkostnader på 13,3 mnkr samt schablonmässig internhyra på 2,8 mnkr. Den totala årshyran beräknas därmed uppgå till ca 16 mnkr. Finansiering bedöms inte finnas inom ram.

När samtliga etapper på skolområdet är klara avgår en del kostnader för moduler och internhyra för tomställda ytor men det är en relativt liten del av den totala finansieringen. I dagsläget är kostnaden för modulerna 1,5 mnkr för Nolåns förskola och ca 1 mnkr för F-3.

Barnkonsekvensanalys

Detta uppdrag har inte någon negativ påverkan på barnen utan kommer när den nya skolan är klar innebära många fördelar såsom bättre arbetsmiljö och nya, ändamålsenliga lokaler. Under byggnationen kommer skolområdet påverkas negativt. Hänsyn till detta beaktas i kommande projekteringsfas.

Beslutsunderlag

Projektdirektiv nya Bollebygds skolan 7-9, 2025-08-14

Presentation förstudie, 2025-05-28

Behovsbeskrivning nya Bollebygds skolan 7-9, 2024-09-19

Skickas till

Utbildningsnämnden, ekonomiavdelningen, teknik- och servicenämnden

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren

Förvaltningschef

Daniel Aronsson

Ekonomichef

Projektdirektiv

Nya Bollebygds skolan 7-9

2025-06-02

Projektdirektiv - Nya Bollebygds skolan 7-9

1. Projektets bakgrund och syfte

- Bakgrund: Den befintliga grundskolan har i dagsläget för trånga lokaler. Skolans klassrum är inte dimensionerade ventilationsmässigt utefter beläggning och dessutom för varma under sommarhalvåret. Det saknas grupprum till hälften av skolans klassrum och dessutom är det lyhört mellan de flesta klassrum.
- Syfte: En ny grundskola ska byggas på skolområdet och klassrummen ska vara rätt dimensionerade för antal elever. Nya skolan ska även ha möjlighet med tillbyggnad om elevantalet skulle öka i framtiden.

2. Kopplingar till andra kommunala projekt och mål

I dagsläget finns det redan en grundskola och lokalerna i skolan uppfyller inte verksamhetsbehov. När den nya grundskolan är byggd och i drift av verksamheten kommer den befintliga att byggas om till årskurs F-3. Detta för att nuvarande lokaler som F-3 bedriver sin verksamhet i är moduler och en byggnad. Hyrestiden för modulerna kommer inte att förlängas och byggnaden är uttjänad.

3. Projektets mål och vision

- Projektmål: Nya skolan ska vara en högstadieskola med årskurs 7-9 och vara 5 parallellt. Varje klassrum ska vara dimensionerade för 30 elever. Till varje klassrum ska finnas minst ett grupprum. Det ska finnas plats för en särskild undervisningsgrupp (ca 15 elever) med tillhörande personalarbetsplatser.
- Vision: Att det ska vara en lärande miljö för eleverna.

4. Projektets omfattning

- Fysiska gränser: Nya byggnaden som ska vara en grundskola är fristående och påverkar inte. En ny angöringsväg till skolan kommer att byggas mellan Nolåns förskola och lågstadiet F-3.
- Tjänster och funktioner: -
- Geografiskt område: Bollebygd Flässjum 13:1
- Avgränsningar: Storkök kommer inte att ingå i nya grundskolan eftersom det finns ett redan.

5. Tidsramar och milstolpar (uppskattning)

- Startdatum: Förstudien påbörjades den 9/2024.
- Slutdatum: Gruvt uppskattad överlämnings skolan till verksamheten VT 2029.
- Milstolpar:

Fas	Tidpunkter
Upphandling konsulter till FFU	April/maj 2025
Projektering FFU till totalentreprenad	Augusti 2025
Upphandling totalentreprenad	December 2025
Projektering TE	April 2026
Produktion TE	Augusti 2026
Besiktning	Sept – okt 2028
Verksamhet inflyttning	November 2028
Skolstart	VT 2029

6. Budget/finansiering och ekonomiska konsekvenser

- Projektbudget:

Poster	Budget
Entreprenad (bygg/mark/pålning/vägen osv samt BH)	169 970 000 kr
Risk och oförutsett 15% av entreprenaden	25 495 500 kr
Entreprenadssumma	195 465 500 kr
Byggherrekostnader	9 800 000 kr
Projektering förstudie och FFU till TE	5 000 000 kr
Myndighetsavgifter	5 700 000 kr
Miljöbudget 5% av entreprenadsumman	9 773 275 kr
Oförutsett 15% av byggherrekostnader	1 470 000 kr
Projektbudget	227 208 775 kr
Konstutsmykning enl. policy	500 000 kr
Total investeringsbudget	227 708 775 kr
Avrundat investeringsbudget	228 000 000 kr

- Finansieringskälla: Investeringen kommer från kommunala medel.
- Ekonomiska konsekvenser:

Sammanfattning av förstudiens ekonomiska konsekvenser

1. Preliminär årshyra: 16,0 mnkr (schablon för driftskostnader samt kapitalkostnader nedan)
2. Preliminära investeringsrelaterade kapitalkostnader: 13,3 mnkr

7. Projektorganisation

- Projektägare: Strategisk fastighet
- Projektledare: Said Dawodi, Strategisk fastighet
- Verksamhet: Verksamheten som ska bedriva lokalerna är utbildningsförvaltningen.
- Inblandade parter: Arkitekt, kalkylingenjör, mark-konsult, VVS-konsult, Miljökonsult, brandkonsult, El-konsult, KA, Byggladare, Installationssamordnare, fuktsakkunnig, konstkonsult

8. Kravspecifikation och funktionella krav

- Byggtekniska krav: Förhålla sig till BBR29 och EKS12.
- Användarkrav: Solceller ska installeras och laddstolpar till el-bilar.
- Miljökrav: Utifrån projektets förutsättningar ska basnivå uppnås gällande hållbarhetskriterierna från Upphandlingsmyndigheter. Där det är möjligt gällande hållbarhetskriterierna ska ambitionen vara att uppnå avancerad nivå eller spjutspetsnivå.

9. Riskhantering

	Risk	Åtgärd	Ansvarig
1	Ekonomi, eventuell ökad inflation och räntehöjningar.	Öka oförutsedda kostnader i kalkylen.	Projektledare
2	Omvärldsfaktorer såsom, krig m.m, kan påverka leverans av material.	Stämma av med entreprenören om deras inköp påverkas något av omvärldsfaktorer	Projektledare
3	Överklagan av bygglovet kan innebära tidsförskjutning och senareläggning av inflyttning.	Besvara överklagan och informera verksamheten samt politiken.	Projektledaren
4	Överklagan av upphandling kan innebära tidsförskjutning och senareläggning av inflyttning.	Besvara överklagan och informera verksamheten samt politiken.	Projektledaren
5	Förstörelse av närboende eller ungdomar som hänger runt skolområdet under produktionen.	Övervakning av byggområdet.	Entreprenören

6	Osäkert kring pålning utifrån vikten från bottenplattan.	Se över detta under projekteringen av FFU	Projektledaren
7	Under produktionen är det pågående verksamhet kring skolområdet och barn som leker/springer runt.	Ytterst viktigt att spärra av byggområdet ordentligt så att obehöriga inte tar sig in.	Entreprenören
8	Under produktionen kommer det att se ifrån sig ljud och speciellt vid pålning.	Informera verksamheten vid arbeten som medför oväsen.	Projektledaren/ Entreprenören

10. Kommunikation och samarbete

- Kommunikationsplan: All kommunikation till kommunen går via kommunens projektledare. Projektledaren tar det slutgiltiga beslutet utifrån ekonomisk synpunkt och andra viktiga delar/områden som kan påverka tidplanen samt kvalitet.
- Viktiga intressenter:
 - Verksamhetsmöten kommer hållas löpande under genomförandet.
 - Politiken kommer att informeras på Planberedningar/KSAU.
 - Närboende informeras löpande av projektledare. Gårdstensbostäder.

11. Upphandling och avtal

- Upphandlingsstrategi: Till förstudien och projektering av FFU fasen kommer en Generalkonsult att upphandlas. Till produktionen blir det en upphandling av en totalentreprenad. Projektledaren kommer även att ha en stödgrupp bestående av byggläda, miljösamordnare, installationssamordnare, fuktsakkunnig samt en kontrollansvarig.

12. Kvalitetssäkring och uppföljning

- Kvalitetskontroller: Uppdraget ska kvalitetsgranskas samt följa gällande Bollebygds kommun interna processer. Projektledarens egenkontroller ska vara väl genomarbetade. Interna och externa resurser som nyttjas för uppdraget kvalitetsgranskas av projektledaren.
- Uppföljning och rapportering: Uppföljning kommer att ske via projekteringsmöten, byggmöten, ekonomimöten och andra möten för framdriften av projektet.

13. Handlingsalternativ

Man tog ett beslut att utreda i förstudiefasen möjligheterna till en tillbyggnad och friståendebyggnad gällande detaljplanens förutsättningar. Utöver detaljplanen skulle man utreda friytan, översvämningssrisk, risker vid tillbyggnad och nybyggnad, PREST ämnen, närliggande diken/ån samt ledningar i mark. Utredning visade att ett fristående byggnad är det bästa alternativet utifrån friytan, prickmark och andra faktorer.

- Se bilaga ” Bollebygds skolan 7-9 placering, daterad 2024-12-18” för utförligt utredning.

14. Slutrapport och överlämning

- Slutdokumentation: Vi projektets avslut ska relationshandlingar lämnas över, egenkontroller, drift- och underhållsinstruktioner, garantier osv. I samråd med förvaltaren behöver man se över vad som ska laddas upp internt.
- Överlämning: Vid överlämning till kommunen ska en teoretisk och praktisk driftgenomgång hållas av entreprenören till berörda parter inom kommunen. Detta kommer att ske strax slutet av projektet innan slutbesiktningen.

15. Bilagor

- PPT 7-9 skola, daterad 2025-05-28
- Bollebygds skolan 7-9 placering, daterad 2024-12-18
- Behovsbeskrivning Nya Bollebygds skolan 7-9, daterad 2024-09-19

Behovsbeskrivning

Stadsområde

Bollebygd

Projekt

Nya Bollebygdskolan 7-9

Ansvarig

Helena Hallqvist Johansson, Magnus Svanberg

Datum

2024-09-19

Revideringsdatum

xx

Innehåll

Behovsbeskrivning.....	1
Bakgrund.....	3
Nuläge.....	3
Problembeskrivning.....	4
Vision/Verksamhetsidé.....	4
Verksamhetens målgrupp.....	4
Personal.....	4
Specifikt för den nya lokalen.....	4
Ytor och lokaler	5
Arbetsmiljö.....	8
Belysning.....	8
Ljudklimat.....	8
Funktionskrav.....	8
Geografisk placering.....	8
Förråd, cyklar och barnvagnar	8
Sophantering och återvinning	8
IT	8
Säkerhet - Trygghet.....	9
Lås, Larm och Passersystem	9
Utemiljö.....	9
Angöring.....	10
Jämställdhetsperspektiv	10
Tillgänglighet	10
Barnperspektiv	10
Övrigt.....	10

Bakgrund

Nuläge

Bollebygds skolan 7-9 är en 5-parallellig högstadieskola med 15 klasser och ca 375 elever. Skolan är kommunens enda högstadieskola och tar emot elever från kommunens fyra mindre f-6 skolor. Eleverna blandas i nya klasser vid starten i åk 7. Lärarna arbetar och sitter i ämneslag. Dessa ämneslag är utspridda i skolans lokaler, för att öka vuxennärvaron på hela skolan. Personalen sitter i ämneslag, där Ma-No lärare sitter i ett arbetsrum, PREST ämnena delar rum, Sv och SO lärare delar arbetsrum och språklärare delar arbetsrum, alltså 4 olika arbetsrum för personalen.

Lektionssalarna som ofta är dimensionerade för 24 elever är i nuläget för trånga och det är i vissa fall svårt att obehindrat röra sig mellan bänkar för att hjälpa elever. Ventilationen är också otillräcklig. Det finns i nuläget 14 vanliga undervisningssalar, en bildsal, tre NO salar som är utrustade med el och vatten varav två med dragskåp. Dessa salar är dock mindre och en hel klass går inte att rymma i dessa salar. Det finns också ett angränsande rum (institution) för beredning av lösningar mm. som innehåller både disk, vatten och dragskåp. Det finns också där ett ventilerat skåp för farliga ämnen och skåp för att förvara gasol/gaser i. Skolan har 4 slöjdsalar, två för trä och metallslöjd, med tillhörande metallverkstad och dessutom två textilsalar. Då vi i nuläget säljer undervisning till våra f-6 skolor så behövs dessa 4 slöjdsalar. I en ny skola så kan lokalernas antal halveras för att endast inrymma högstadiets undervisning i slöjd. När det gäller skolans Hem och Konsumentkunskaps undervisning så finns det två undervisningssalar med 8 kök i varje sal/ lokal, ett dessutom anpassat för elever med funktionsvariationer. Dessa två som i nuläget är helt fulla är angeläget att även ha i en ny skola, för att få plats med den undervisning som ligger på högstadiet och som ska läggas mot andra ämnen vid schemaläggning.

Det finns en flexgrupp som idag består av två rum dit elever som har behov av att få extra stöd går. Där finns platser för ca 20 elever.

Skolan inrymmer också en lokal för vår särskilda undervisningsgrupp där det finns 12 elevplatser och där 3-4 personal arbetar. Dessa elever har ofta hela sin skoldag eller delar av denna i gruppens lokal (ett större klassrum)

Musiksalen med tillhörande grupprum behövs också i en nybyggd skola då den befintliga musiksalen i nuläget är helt fulltecknad.

I nuläget så säljer vi praktisk estetiska ämneslektioner till kommunens f-6 skolor och vid ett ökat elevantal så blir det ännu trängre och ohållbart att kunna möta detta behov.

Skolans "uppehållsrum" som också innehåller ett café är en naturlig samlingsplats som vi önskar att även ha i en ny skola.

Framåt ser vi behov av tre nya lektionssalar med tillhörande grupprum utöver det vi i dagsläget har. Vi behöver dessutom grupprum till skolans alla undervisningssalar.

Problembeskrivning

Skolans lokaler är för trånga för den verksamhet som bedrivs, skolans klassrum är inte dimensionerade ventilationsmässigt utefter beläggning och dessutom för varma under sommarhalvåret. Det finns heller inte möjlighet att möta antalet elever som beräknas komma till skolan framöver. Det saknas grupprum till hälften av skolans klassrum och dessutom är det lyhört mellan de flesta klassrum, så klasserna stör varandra om de till exempel har genomgång eller ser på film. Viktigt med grupprum för att alla elever ska få sin rätt till stöd tillgodosedd.

Konferensrum saknas, eller en gemensam lokal där hela personalgruppen kan samlas.

Vision/Verksamhetsidé

Alla elever ska bli behöriga till gymnasiet.

Alla elever ska få en utbildning som präglas av trygghet och studiero.

Alla elever ska kunna läsa och använda det svenska språket på ett rikt och nyanserat sätt.

Verksamhetens målgrupp

Elever åk 7-9

Elever och personal (lärare, elevstödjare, speciallärare, SYV, administratörer elevhälsa, biträdande rektor och rektor) ska få tillgång till en god arbetsmiljö där eleverna har möjlighet att utvecklas mot målen och personalen kan göra ett gott jobb.

Personal

Arbetsplatser:

- Riktiga ergonomiska arbetsplatser med ljusinsläpp och god ventilation.

Personalrum:

- I nuläget finns ett personalrum som behöver vara större för att all personal ska kunna värma mat och få en andhämtningspaus. Där behöver finnas disk/vattenmöjligheter, spis/ugn samt kyl, frys och mikrovågsugn. Det behöver finnas bord att kunna äta vid och soffor för en paus. Gärna med möjlighet att kunna gå ut och ta en paus. Toaletter och möjlighet till ombyte behöver finnas.

Specifikt för den nya lokalen

Nya skolan ska vara en högstadieskola med årskurs 7-9 och vara 5 parallelligt. Varje klassrum ska vara dimensionerade för 30 elever. Det ska gå max 450 elever på skolan men önskvärt är grupper om 25 elever i varje klass men med möjlighet att öka klasstorleken till max 30 elever. Till varje klassrum ska finnas minst ett grupprum.

Det ska finnas plats för en särskild undervisningsgrupp (ca 15 elever) med tillhörande personalarbetsplatser samt tambur och toaletter.

Det ska finnas plats för en flexgrupp (en sal) där elever kan få stöd och som gränsar till arbetsrum med arbetsplatser för speciallärare.

Det ska finnas plats för elevhälsans personal (skolsköterska, 2 kuratorer och skolpsykolog samt SYV), centralt placerad i skolan

Det ska finnas ämnesspecifika salar för Hem och konsumentkunskap (2 salar), Trä och metallslöjd, textilslöjd, Bild, musik och NO salar (3 st) med tillhörande institutioner.

Det ska finnas en expedition med arbetsrum för rektor, biträdande rektor, 2 skoladministratörer och den ska ligga vid huvudingången till skolan, med god överblick kring vilka som kommer till skolan. Arkiv och förråd i anslutning.

Det ska finnas ett personalrum centralt placerad i skolan.

Det ska finnas arbetsrum till all personal, med ergonomiska och ljusa lokaler fördelade skolans olika delar.

Ytor och lokaler

Personal:

- *Personalrum i mitten av skolan (centralt placerad)*
- *Vilorum personal*
- *Mycket viktigt med bra akustik + ljusinsläpp. Ljusa lokaler med stora fönsterytor och god ventilation*

Personalrum som behöver vara större för att all personal ska kunna värma mat och få en andhämtningspaus. Där behöver finnas disk/vattenmöjligheter, spis/ugn samt kyl, frys och mikrovågsugn. Det behöver finnas bord att kunna äta vid och soffor för en paus. Gärna med möjlighet att kunna gå ut och ta en paus. Toaletter och möjlighet till ombyte behöver finnas.

Arbetsplatser: Riktiga ergonomiska arbetsplatser med ljusinsläpp och god ventilation. Stora ljusa arbetsrum kopplade/i närhet till undervisningssalar, så att t ex matte/No lärarna har sitt arbetsrum i närheten av de klassrum som de undervisar i (ämnessalar för NO)

Expedition:

- *Två arbetsrum intill varandra för rektorer. Absolut krav!*
- *Expedition och skolledning, centralt placerade. Mottag av besökare mm*

Administration

- *Två rum för administration. Arbetsplats med fönster mot verksamheten (öppningsbar lucka)i ena rummet och fönster ut mot utemiljön jalousigardin ev låsbart*
- *Värdeskåp för nycklar, datorer och liknande*
- *Förråd för förbrukningsmaterial. Plats för kopiator.*

Från skolans expedition ska det vara enkelt att bevaka de som vistas kring och också passerar skolans huvudentré. För elevernas trygghet är det viktigt att det finns

möjlighet till utblick från personalrummet över skolgården. Dolda platser ska undvikas och goda siktlinjer ska eftersträvas för en ökad indirekt vuxennärvaro. Lokalutformningen ska underlätta för att vuxna ska kunna ha uppsikt och närhet till eleverna. Personalrummets plats önskas vara centralt placerad i mitten av skolan.

Elevhälsa:

Anpassade rum/lokaler till skolsköterska, 2 kuratorer och SYV. Det ska finnas kylmöjlighet för vaccin och läkemedel, samt väntrum och vilorum för elever.

Undervisningssalar:

- Stora ljusa undervisningssalar
- Arbetsrum kopplade till undervisningssalarna
- Positivt med glasväggar till grupprum
- Grupprum kopplat till alla klassrum

Ämnesspecifika salar

- **Bild:**
 - Arbetsytor + tillhörande diskbänkar/vatten. OBS!! Mycket viktigt med bra ljussättning i klassrummet.
 - Utrymme/förråd kopplat till klassrum.
 - Keramikugn och drejskiva
- **NO:**
 - Anpassade salar för laborationer i NO, där dragskåp, vatten och el finns och möjlighet till demonstrationer finns.
 - I angränsande rum ska det finnas en prepp i Kemi på ca 30 m², beläget vid en yttervägg med dragskåp, ventilerat skåp för gasol och vatten (diskbänk), diskmaskin samt skåp för farliga kemikalier/metaller osv..
 - Prepp i biologi och fysik gemensamt ca 50 m² med vatten, eluttag och arbetsrum nära/kopplat till lektionssalar.
- **Two nya Hkk salar**
 - I varje sal 8 kök.
 - Anpassat kök för funktionsvariation,
 - Skafferier och tillhörande institution för tvätt, hygien och torkskåp
 - Arbetsplats för lärare i anslutning till salen
- **Two nya Slöjdsalar**
 - En sal för trä och metallslöjd. I anslutning ska det finnas en metallverkstad och ett målarrum med vatten och god ventilation. Virkesförråd i anslutning och spånsug placerad i rum på utsidan för att minimera ljud. Det behöver finnas ett ventilerat skåp för färger/lösningsmedel och gasol/gas
 - Eluttag för spänning 400V till maskiner

- En sal för textilslöjd med god belysning och förvaring

- **SO:**
 - Ämnesspecifika salar med kopplade grupprum. Ämnesspecifikt menas interaktiva projektorer med touchfunktion på Whiteboard samt vanliga kartor att dra ner från tak. Om möjligt kopplad institution/prepp likt NO-salar för laborationer i geografi
- **Musik:**
 - En musiksall med 2 kopplade grupprum, ljuddämpande material, eluttag och förråd/institution

En studio/Flex för att kunna hjälpa elever i behov av stöd:

- arbetsplatser för ca 15 elever där även speciallärares arbetsplatser ligger i anslutning till denna (3 personalarbetsplatser) samt ett grupprum.

Särskild undervisningsgrupp

- Sal för "Särskild undervisningsgrupp" med **egen ingång**, med egen tillgång till toalett och vatten (RWC) kapprum

Aktivitetsrum för elever

- Möjlighet att flexibelt ordna aktiviteter för eleverna såsom t ex pingis mm
- Kafédel för samvaro

Städ:

- Materialval för städ. hygienytor lättstädad hållbart material.

- **Övriga aspekter att fundera över:**

- Kombinerat kopiering/materialrum
- Rekreationsytor utomhus för elever för rastaktiviteter.
- Skolbibliotek önskvärt
- Uppehållsrum med elevskåp och toaletter

Arbetsmiljö

Tänk på att verksamheten står för flyttbara ergonomiska hjälpmedel. Det är bra att tänka på dessa och få med från början så det förbereds för el.

Belysning

Allmän belysning, miljöbelysning, dagsljus, god färgåtergivning.

Ljudklimat

Ska uppnå ljudklassen för lokaler enligt BBR. Ska vara bra akustik för att dämpa ljuden och minska störningar.

Funktionskrav

Geografisk placering

Nya skolan ska placeras på skolområdet och man behöver se över placering av den nya skolan. Det kan antingen bli en tillbyggnad eller ett fristående byggnad.

Förråd, cyklar och barnvagnar

Ett förråd i anslutning till personalrummet för att ställa in utemöbler på vinterhalvåret om det finns en utegård där utemöbler står på sommarhalvåret (så de inte blir utsatta för sabotage).

Sophantering och återvinning

I dagsläget finns det redan ett åv-hus men utifrån placering av den nya skolan behövs eventuellt ett nytt åv-hus byggas för verksamheten. Det som gäller för det nya åv-huset är att det ska finnas plats för att sortera olika fraktioner och plats för att förvara grovsopor för vidare transport till återvinningsstation. Återvinningshuset ska placeras nära nya skolan. På väggen i åv-huset ska det finnas plats för förvaring av stege. Det ska även dras in vatten och avlopp dras i åv-huset. Det ska vara lätt att dra in och ut kärl, vilket innebär att undvika trösklar.

IT

Skolans arbete kommer att ske med digitala redskap både för elever, pedagoger och övrig personal. Det kommer att finnas en person som hanterar redskap på skolan och det bör finnas ett utrymme för detta. I anslutning till detta ett klassat förråd för förvaring av utrustning.

Generellt behöver skolan ha mycket god uppkoppling via Wi-Fi för att skapa en flexibel arbetsmiljö. Vi ser gärna att det även finns ett öppet nätverk som kan användas av besökare på skolan. Låsbara laddskåp på några platser i skolan kan göra det möjligt att lämna sin enhet. Av vikt är att det generellt finns tillräckligt med uttag för att kunna ladda all utrustning som används av skolan.

Säkerhet - Trygghet

Från skolans expedition ska det vara enkelt att bevaka de som vistas kring och också passerar skolans huvudentré. För elevernas trygghet är det viktigt att det finns möjlighet till utblick från personalrummet över skolgården. Dolda platser ska undvikas och goda siktlinjer ska eftersträvas för en ökad indirekt vuxennärvaro. Lokalutformningen ska underlätta för att vuxna ska kunna ha uppsikt och närhet till eleverna. Personalrummets plats önskas vara i mitten av skolan.

Byggnaden ska förberedas med kanalisation för kameraövervakning på såväl utsida som insida. Se över växtligheten runt skolan och öppna upp så det blir mer insyn på skolgården från t ex vägen

Behövs ett säkerhetsrum/säkerhetsskåp som man kan förvara känsligt dokument i såsom NP och liknande i anslutning till expeditionen.

Krav på timerfunktion till eluttag i personalkök samt i Hkk salarna, ev andra utrymmen i samråd med verksamheten.

Lås, Larm och Passersystem

Väl fungerande skalskydd och passersystem ska finnas i skolan.

Låssystem ASSA ARX. Innerdörrar ska bestyckas med handtagsläsare som i nya f-6.

Cylinder skall vara befintligt system som skolområdet har.

Utemiljö

Ska finnas väderskydd för sol/regn/vind såsom skärmtak, pergola osv.

Solskydd i söderläge, mörkläggningsgardiner inomhus, glas med reflektionsskydd, hindra instrålning men svårt att se in utifrån.

Bra belysning för att inte skapa otrygga miljöer och dolda hörn både dag- och kvällstid samt minska skadegörelse.

Ska finnas samlingsyta ex. bänkar och bord eller gradäng

Se över en ny aktivitetsplan och basketkorgar/plan. Samråd i samråd ihop med verksamheten.

Det ska finnas grönska med lättskötta planteringar.

Önskemål att kunna utnyttja ån och skapa en vacker utemiljö och kunna använda miljön för att experiment kring vatten.

Orienteringstavla över skolan som är belyst

P-plats för funktionsvariation.

Parkering för cyklar och liknande

Wifi tillgängligt utomhus

Angöring

Viktigt att beakta angöring utifrån ett säkerhetsperspektiv:

- Lastintag, angöring för transporter av kontorsmaterial.
- Avlämningsplats för taxiplats/färdtjänst.
- Zon för vårdnadshavare att lämna och hämta med bil på ett säkert sätt.

Jämställdhetsperspektiv

Tillgänglighet

Skolan ska vara tillgänglighetsanpassad där elever och personal vistas. Ska finnas hiss för skolans elever och personal inomhus.

Barnperspektiv

Genom att bygga ändamålsenliga lokaler.

Övrigt

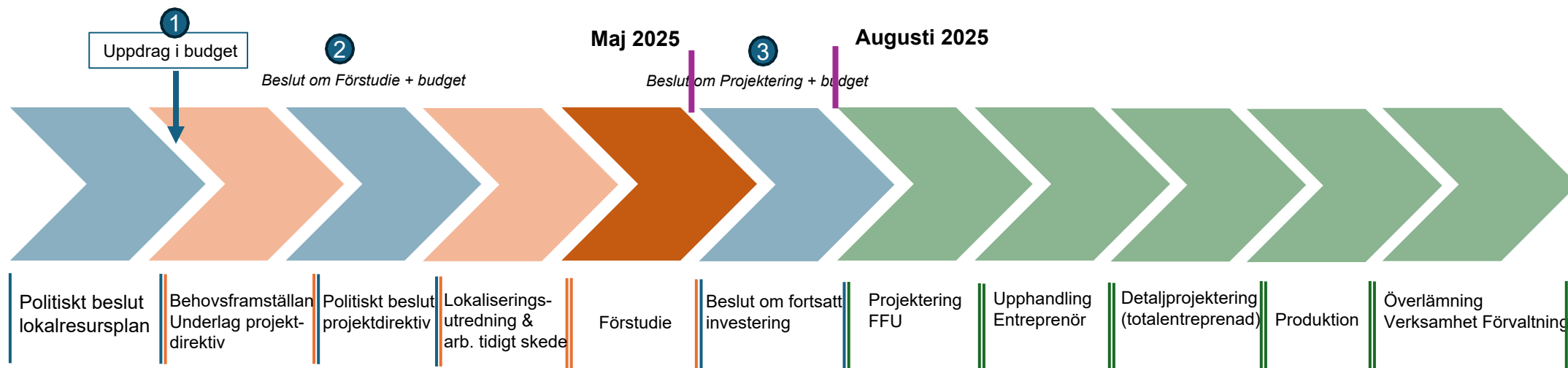
Inkludera eleverna i framtagandet av konst kopplat till bygget.

Inventering kring vilka maskiner/utrustning som kan flyttas med till nya skolan.

Använda sig av cirkulärt återbruk av möbler i skolan.

Önskemål av bergvärme för att ta vara av kylan under varmare perioder.

Status: Förstudie Nya Bollebygds skolan 7-9

- Leverans av underlag är genomförd
- Kalkylen, geo/mark/radon rapporterna har levererats
- Upphandlingsmyndigheten, basnivå
- FKU upprättas till projekteringen, startas efter sommaren.

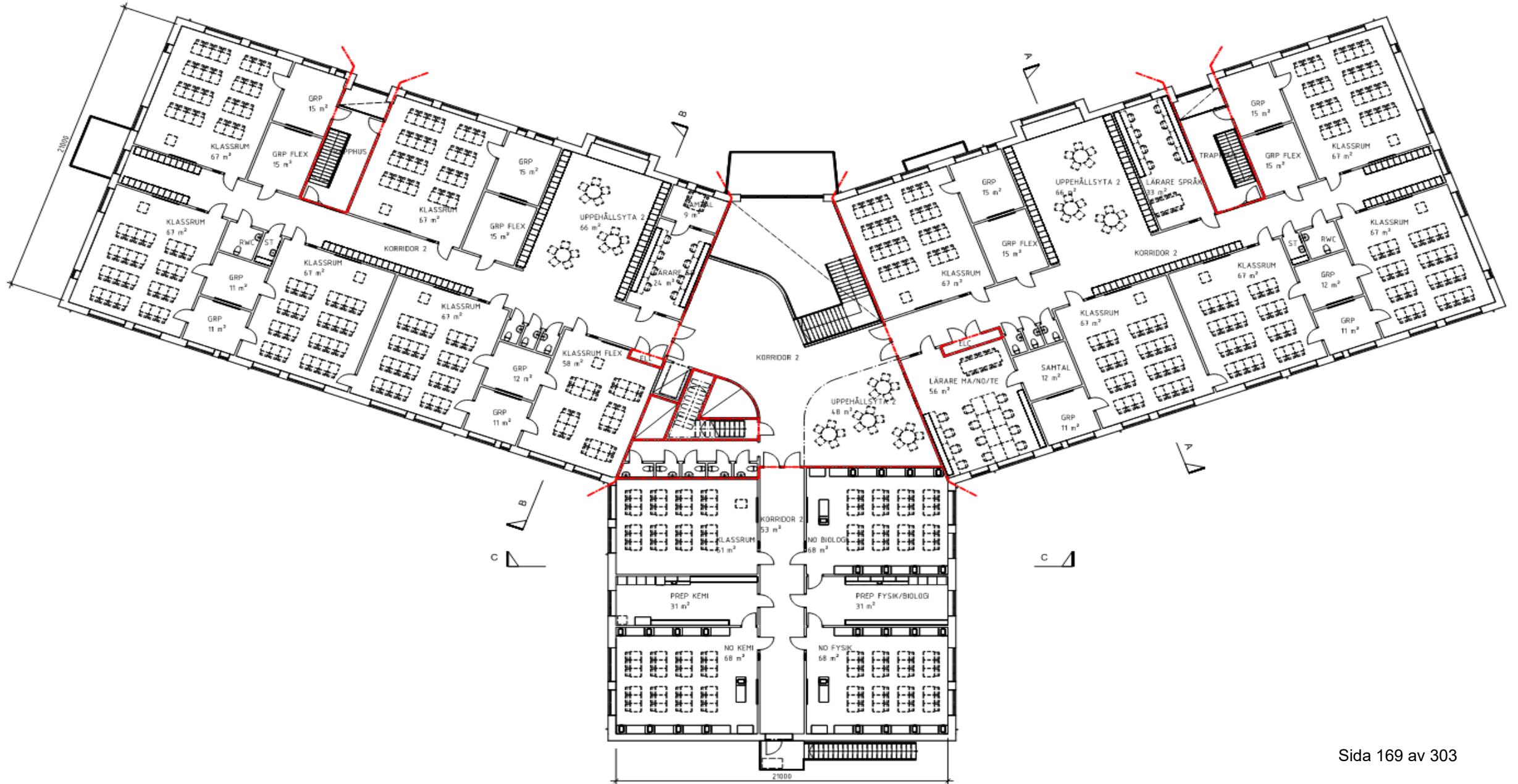
Plan1

Architectural floor plan of Plan 1, showing various rooms and their areas. The plan is divided into several sections by red lines. Rooms include:

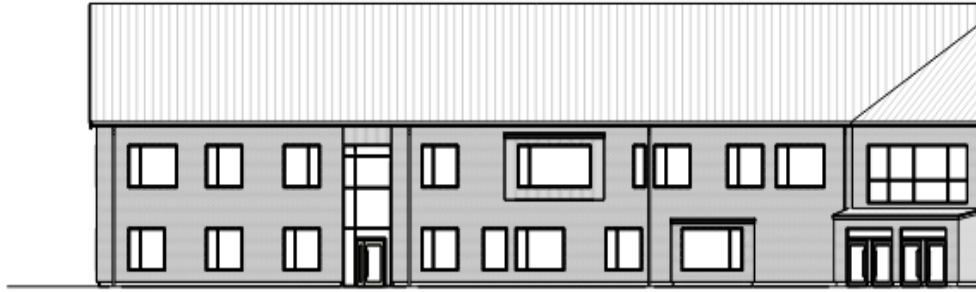
- KLASSRUM (48 m²)
- GRUPP (12 m²)
- REKTOR (12 m²)
- ADMIN (12 m²)
- PAUSRUM (82 m²)
- RECEPTION (10 m²)
- HUVUDENTRÉ
- VINDFÄNG
- KAPPRUM (24 m²)
- UPPEHÅLLSYTA (45 m²)
- LÄRARE (33 m²)
- TEXTILSLÖJ
- TRÄFÖR
- HKK (99 m²)
- HKK FRD (13 m²)
- HKK 100
- TVÄTT (9 m²)
- TRÄFRD (16 m²)
- TRÄSLÖJD (102 m²)
- UC (30 m²)
- ELC (14 m²)
- METALL (28 m²)
- SERVERING (17 m²)
- CAFÉKÖK (18 m²)
- STADKENTRAL (24 m²)
- SYV (20 m²)
- FRD (6 m²)
- HISS
- SAHL (9 m²)
- VANTRUM
- KURATOR (12 m²)
- PSYKOLOG (12 m²)
- VILRUM (5 m²)
- SKK (24 m²)
- KORRIDOR 1 (74 m²)
- VILRUM (30 m²)
- RWC
- LÄRARE (22 m²)
- RWC
- KLASSRUM (68 m²)
- GRUPP (12 m²)
- FRD (8 m²)
- UPPEHÅLLSYTA 1 (66 m²)
- KLASSRUM (48 m²)
- GRUPP (12 m²)
- REKTOR (12 m²)
- ADMIN (12 m²)
- PAUSRUM (82 m²)
- RECEPTION (10 m²)
- HUVUDENTRÉ
- VINDFÄNG
- KAPPRUM (24 m²)
- UPPEHÅLLSYTA (45 m²)
- LÄRARE (33 m²)
- TEXTILSLÖJ
- TRÄFÖR
- HKK (99 m²)
- HKK FRD (13 m²)
- HKK 100
- TVÄTT (9 m²)
- TRÄFRD (16 m²)
- TRÄSLÖJD (102 m²)
- UC (30 m²)
- ELC (14 m²)
- METALL (28 m²)
- SERVERING (17 m²)
- CAFÉKÖK (18 m²)
- STADKENTRAL (24 m²)
- SYV (20 m²)
- FRD (6 m²)
- HISS
- SAHL (9 m²)
- VANTRUM
- KURATOR (12 m²)
- PSYKOLOG (12 m²)
- VILRUM (5 m²)
- SKK (24 m²)
- KORRIDOR 1 (74 m²)
- VILRUM (30 m²)
- RWC
- LÄRARE (22 m²)
- RWC
- KLASSRUM (68 m²)
- GRUPP (12 m²)
- FRD (8 m²)
- UPPEHÅLLSYTA 1 (66 m²)

Dimensions: 21050 (width), 2000 (height).

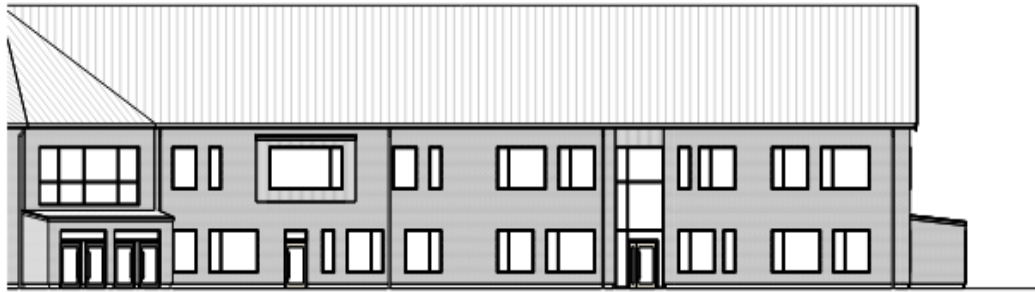
Plan 2

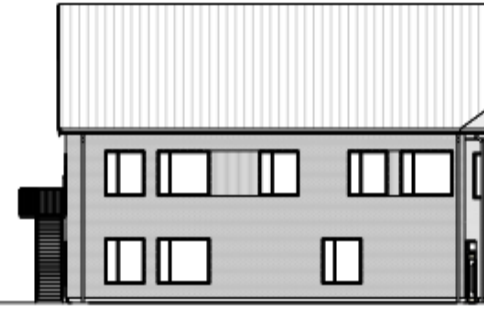
Fasader

FASAD MOT NORR - DEL 1

FASAD MOT NORR - DEL 2

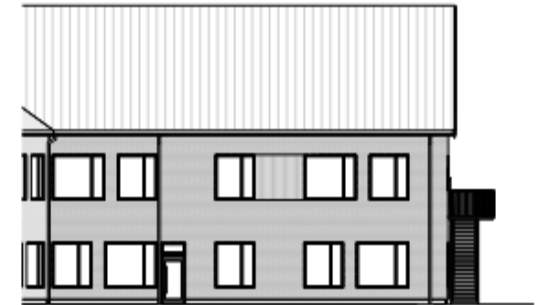
FASAD MOT ÖSTER - DEL 1

FASAD MOT ÖSTER - DEL 2

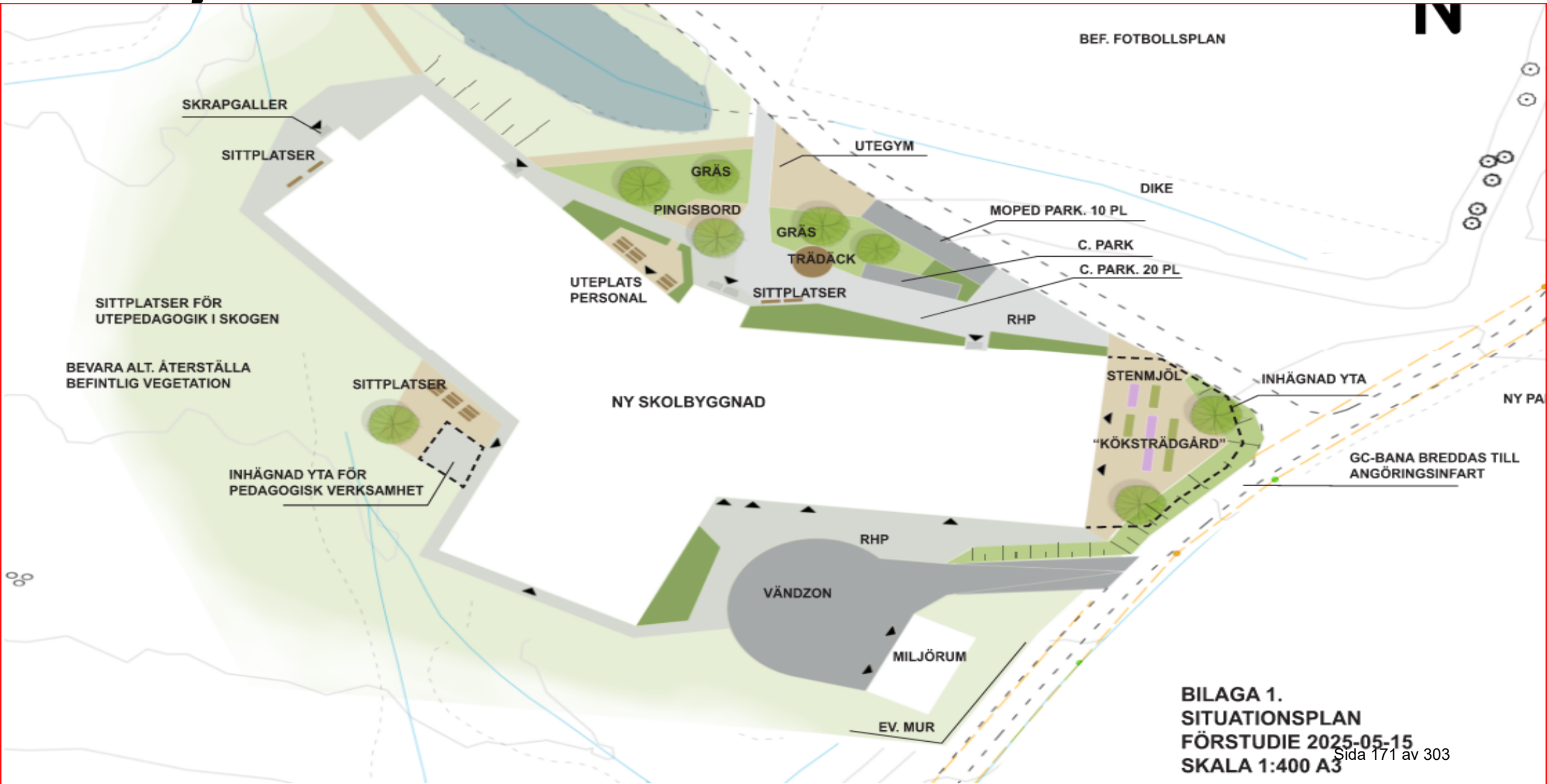

FASAD MOT VÄSTER - DEL 1

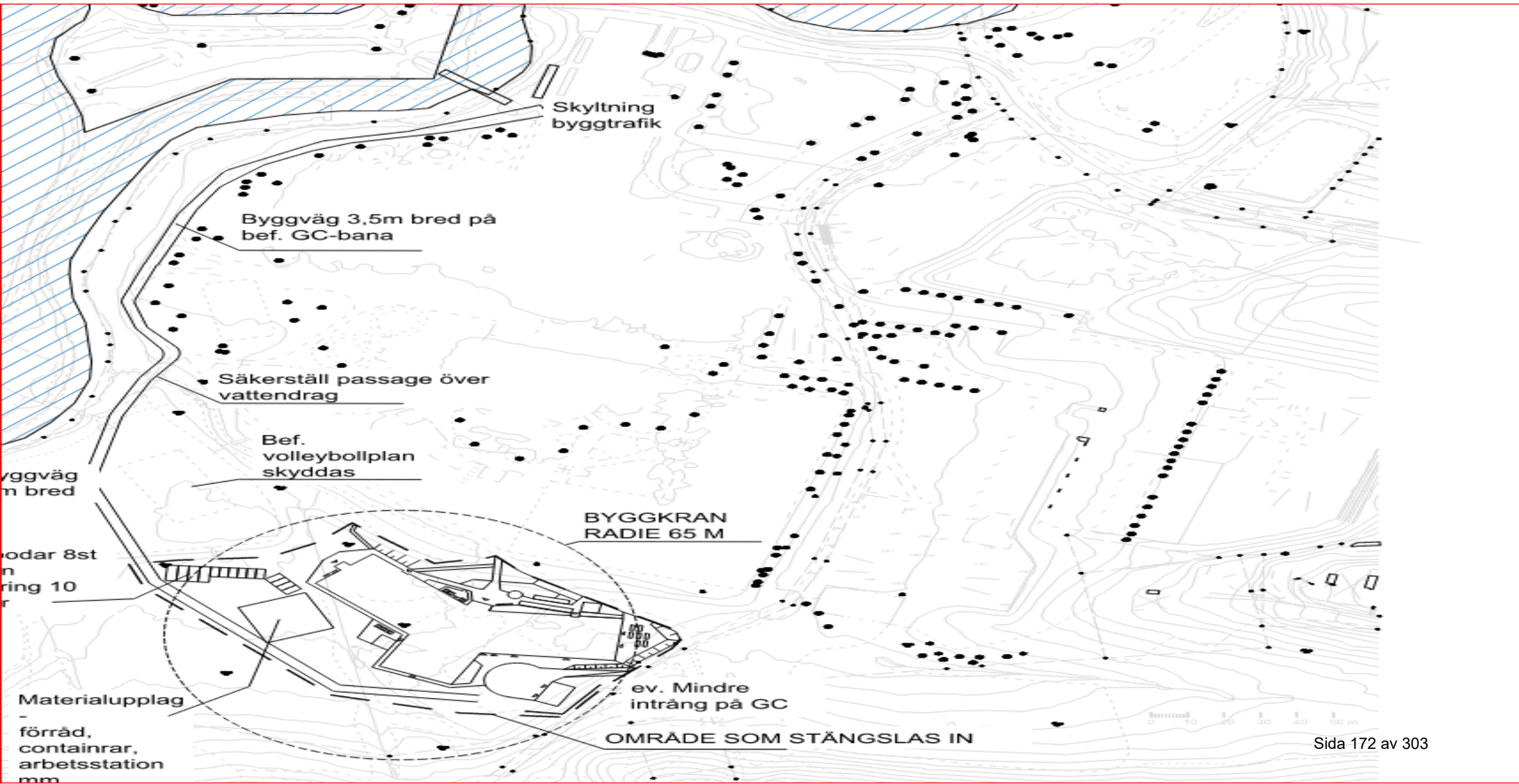

FASAD MOT VÄSTER - DEL 2

Utemiljö

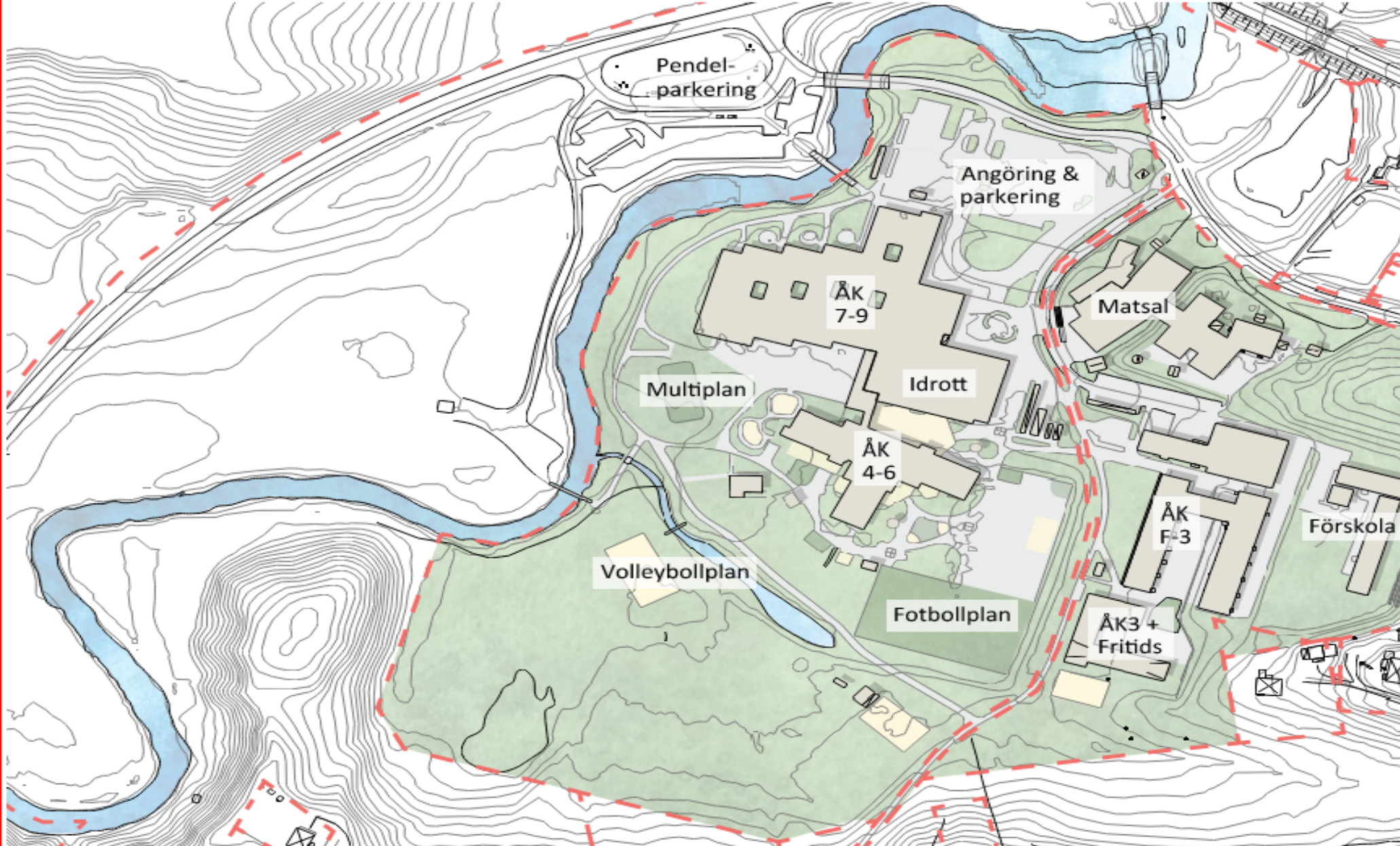

APD-Plan

Etappindelning

— BEFINTLIGT UTSEENDE —

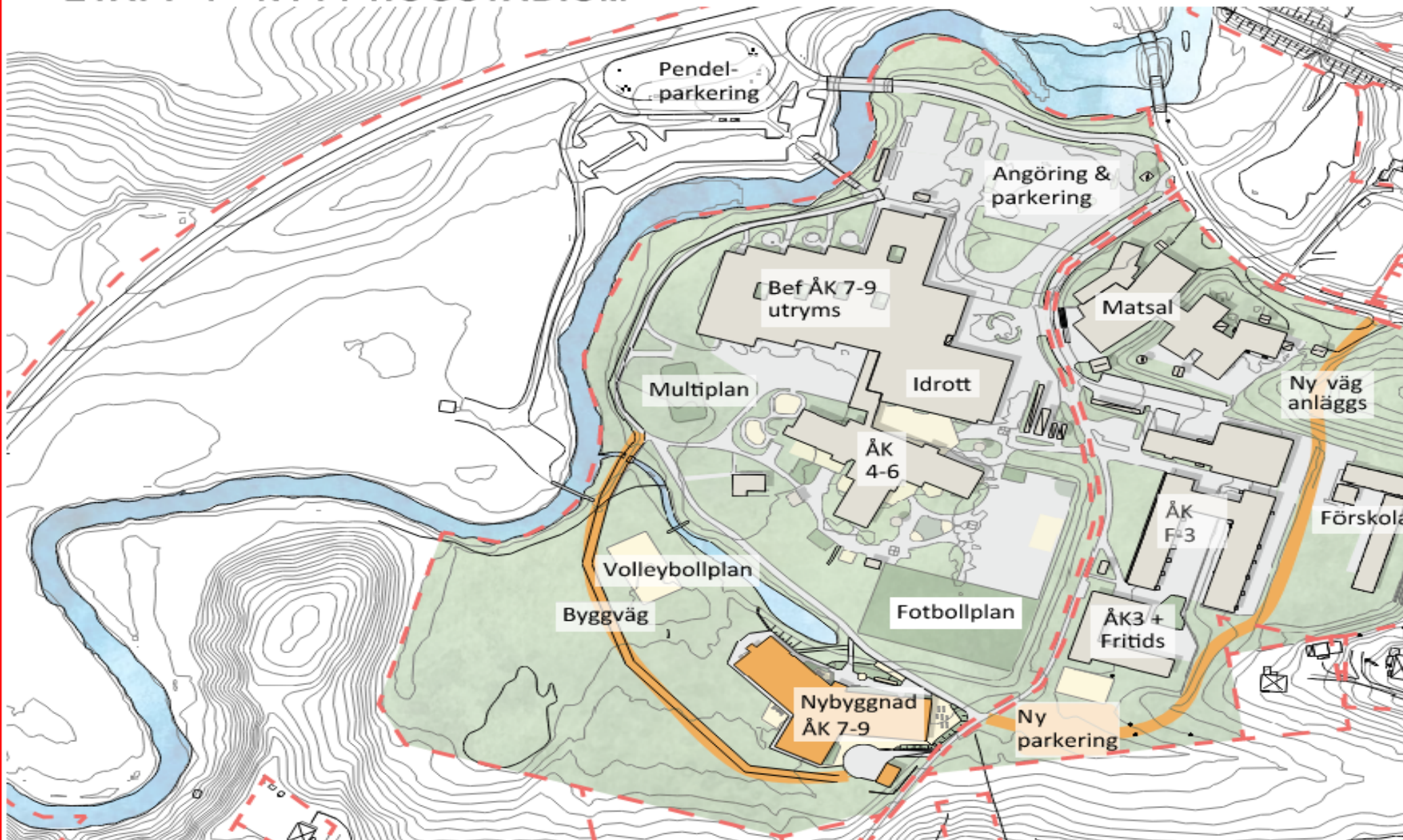

BEFINTLIGT

Sida 173 av 303

Etappindelning

ETAPP 1 - NYTT HÖGSTADIUM

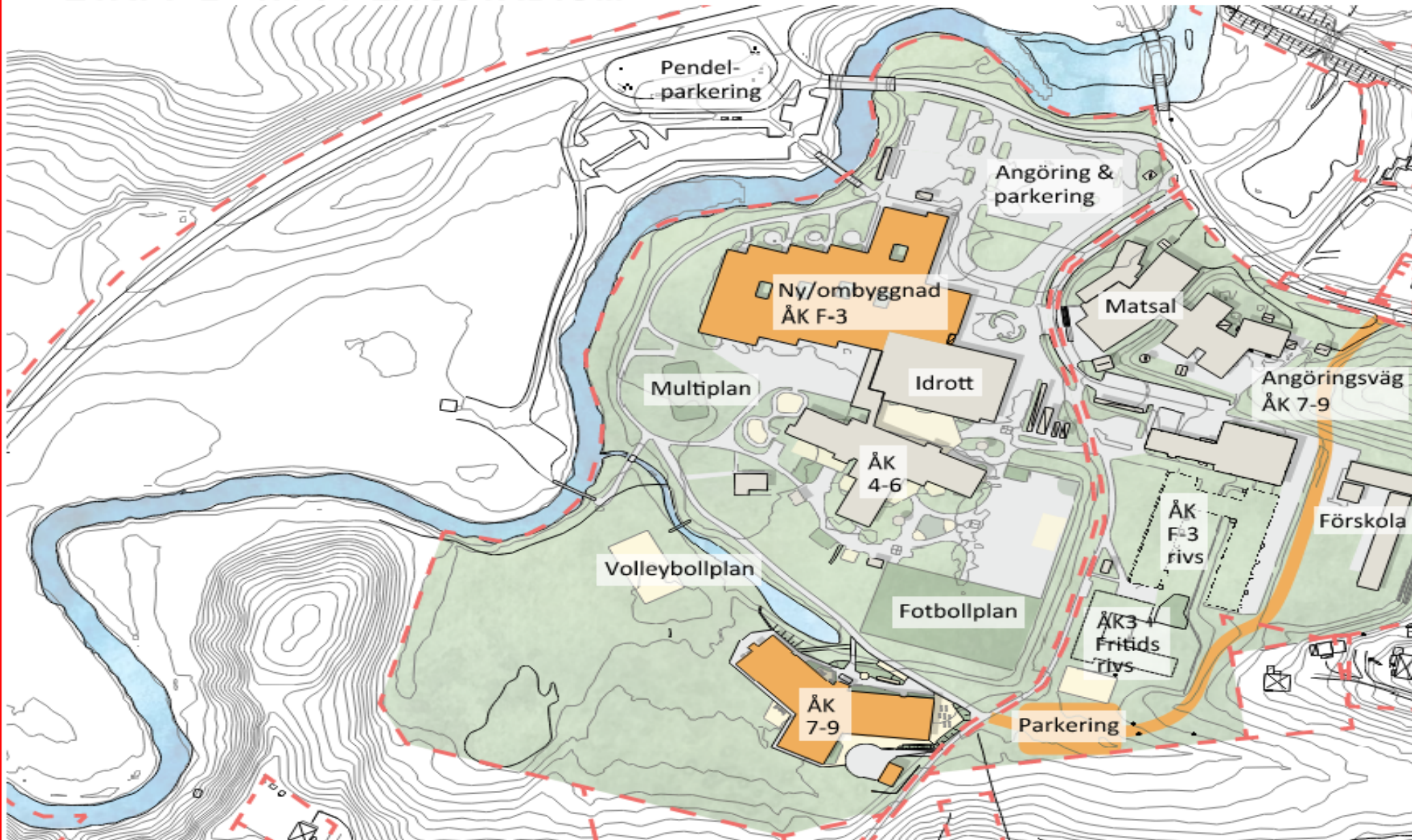
- Nytt högstadium byggs
- Byggväg anläggs
- Angöringsväg och parkering till högstadium anläggs
- Befintliga lokaler för högstadium utryms
- Bygglov för förskola går ut 2028

BLIVANDE

BEFINTLIGT

Etappindelning

ETAPP 2 - NYTT LÅGSTADIUM

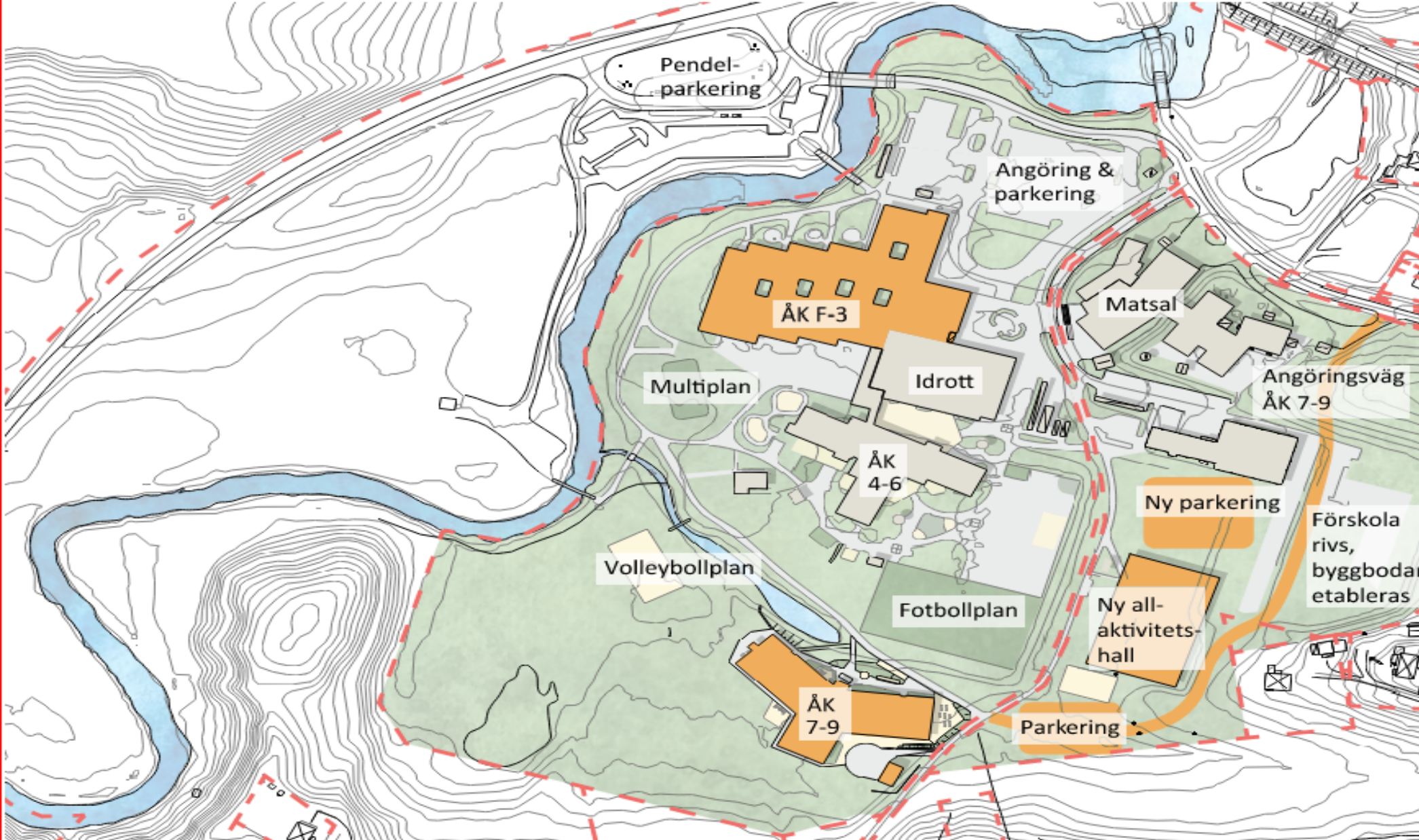
- Befintliga lokaler för högstadium anpassas alt. rivs för nybyggnad av lokaler för lågstadium
- Byggväg till högstadium avvecklas
- Befintliga lokaler för lågstadium rivs
- Bygglöv för ÅK3 & fritids går ut 2031

BLIVANDE

BEFINTLIGT

Etappindelning

ETAPP 3 - NY AKTIVITETSHALL

- Ny aktivitetshall byggs
- Parkering & angöring till aktivitetshallen anläggs

BLIVANDE

BEFINTLIGT

Kostnader Nyckeltal: förstudie fas 1 & 2

Fas1: Nyckeltal 37 000kr/BTA, inkluderar byggherrekostnader, projektering, omkostnader samt risk i produktionen. Pålning ca 6mnkr, BTA 4 600m²

Fas 1: $4\,600 * 37\,000 + 6\,000\,000 = 176,2\text{mnkr}$

Fas 2: Nyckeltal 37 000kr/BTA, inkluderar byggherrekostnader, projektering, omkostnader samt risk i produktionen. Pålning ca 8mnkr, BTA 5 500m²

Fas 2: $5\,500 * 37\,000 + 8\,000\,000 = 211,5\text{mnkr}$

Investeringsbudget baserad på förstudie underlagen

Poster	Budget
Entreprenad (bygg/mark/pålning/vägen osv samt BH)	169 970 000 kr
Risk och oförutsett 15% av entreprenaden	25 495 500 kr
Entreprenadssumma	195 465 500 kr
Byggherrekostnader	9 800 000 kr
Projektering förstudie och FFU till TE	5 000 000 kr
Myndighetsavgifter	5 700 000 kr
Miljöbudget 5% av entreprenadsumman	9 773 275 kr
Oförutsett 15% av byggherrekostnader	1 470 000 kr
Projektbudget	227 208 775 kr
Konstutsmyckning 1% av entreprenadssumman	500 000 kr
Total investeringsbudget	227 708 775 kr
Avrundat investeringsbudget	228 000 000 kr

-
- *Konstnärlig utsmyckning enl policy*

Ekonomi Förstudie nya Bollebygds skolan 7-9

Kostnad för byggentreprenaden: - kr

Projekteringskostnader (förstudie): 916 000 kr

Prognos byggherrekostnader: 400 000 kr

Prognos oförutsedda kostnader: 550 000 kr

Projektkostnad: 1 866 000 kr

Upparbetade kostn. byggentre: - kr

Upparbetade kostn. projektering (förstudie): 716 298
kr

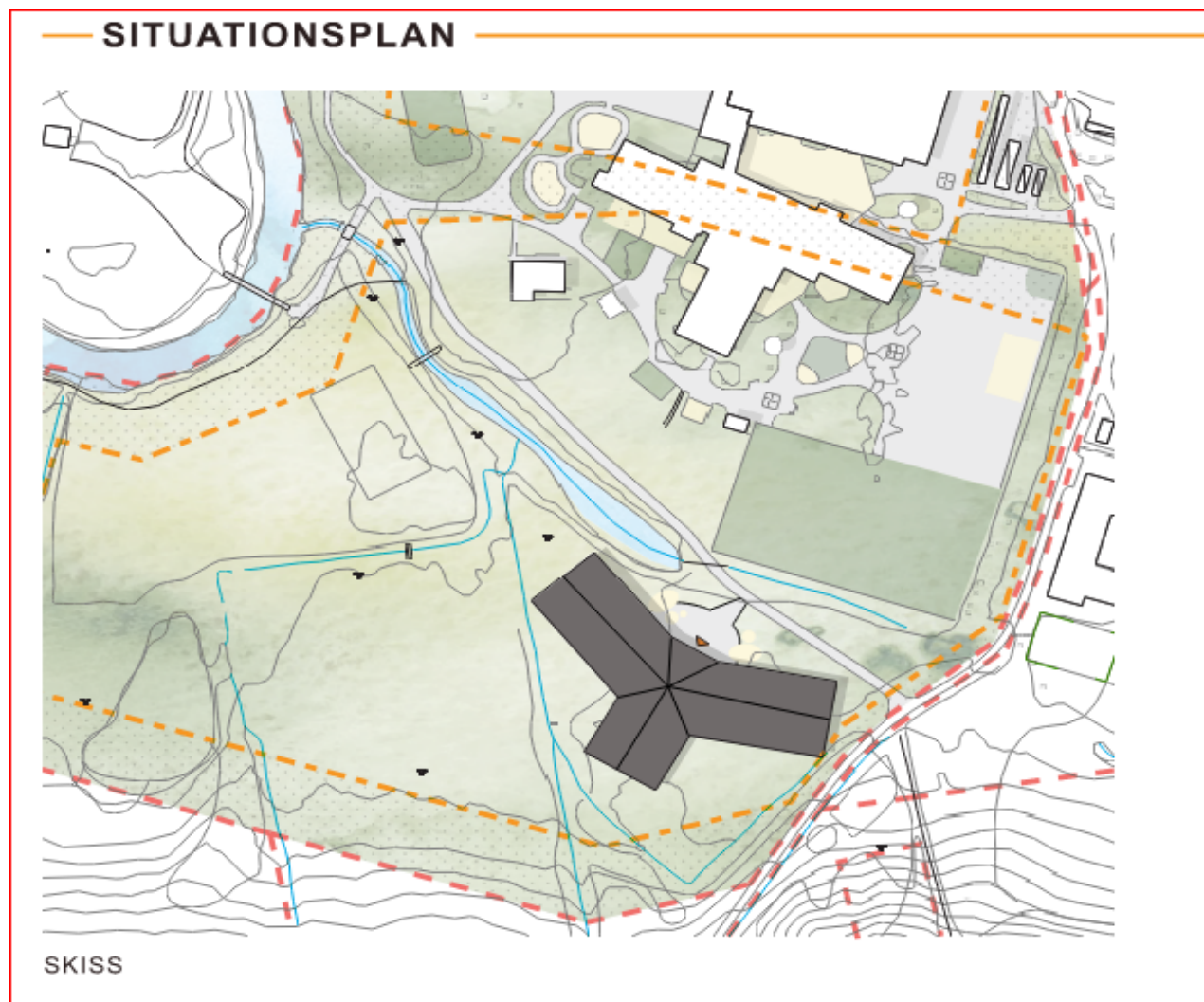
Upparbetade kostn. byggherre: 142 717 kr

Upparbetade ÄTA-arbeten: 393 715 kr

Upparbetat i projektet (maj/2025): 1 252 730 kr

Aviserade ÄTA-arbeten: 524 800kr

Projektbudget: 2 500 000kr

BOLLEBYGDS
KOMMUN

14. Budgetunderlag kommunstyrelsen, 2026-2028 KS2025/216

§104

KS2025/216

Budgetunderlag kommunstyrelsen, 2026-2028

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen antar upprättat budgetunderlag för kommunstyrelsen 2026-2028.

Ärendet

I enlighet med kommunens budgetprocess omfattar kommunfullmäktiges budgetbeslut även preliminära ramar för nästkommande år. Utifrån dessa preliminära ramar ska respektive nämnd upprätta budgetunderlag som beskriver konsekvenserna av den preliminärt tilldelade ramen samt kompletterande information/specifiering av förändrade behov senast augusti månad. I detta ärende beskrivs kommunstyrelsens budgetunderlag för 2026–2028.

Budgetunderlaget avser enbart kommunstyrelsen som nämnd, inspel från övriga t.ex. fackliga parter och revisionen behandlas i den övergripande budgetprocessen.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar upprättat budgetunderlag för kommunstyrelsen 2026-2028.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Beslutsunderlag

- Budgetunderlag kommunstyrelsen, 2026-2028
- Budgetunderlag kommunstyrelsen, 2026-2028

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Gäller för:

Dokumentansvarig: Titel

Dnr : **184785**

Budgetunderlag kommunstyrelsen, 2026-2028

Budgetunderlagets funktion

Under hösten 2023 beslutades om en ny budgetprocess vilket innebär att kommunfullmäktiges budgetbeslut även innehåller preliminära ramar för nästkommande år. Utifrån dessa preliminära ramar ska respektive nämnd upprätta budgetunderlag som beskriver konsekvenserna av den preliminärt tilldelade ramen samt kompletterande information/specifiering av förändrade behov senast augusti månad. I denna rapport beskrivs kommunstyrelsens budgetunderlag för 2026–2028.

Inför 2024 genomfördes en organisationsförändring som för kommunstyrelsens del innebär en utökad verksamhet då ansvar samt organisation för plan- och exploatering samt strategisk fastighets förts över från samhällsbyggnadsnämnden.

Kommunstyrelsen har en särställning jämfört med övriga nämnder på så sätt att uppdraget är bland annat att samordna, leda och stödja övriga nämnder/förvaltningar. Detta uppdrag behöver utvecklas. Vissa uppdrag, åtaganden och behov som kommunen har uppfylls till viss del eller inte alls och ett aktivt ställningstagande måste göras. I vissa frågor kommer förstärkningar på kommunstyrelsen innebära fördelar för övriga nämnder medan minskningar i många fall kan innebära suboptimering.

Preliminär budgetram 2026

Ram 2025	77,2
Födelsedagsfest	-0,1
Förändringsuppdrag	-0,8
Ram 2026	76,3

Kommunstyrelsens ram föreslås minskas från 77,2 till 76,3 mnkr vilket beror på det förändringsuppdrag som givits samt engångstillskott under 2025 som avgår inför 2026. Kommunstyrelsen får inga tillskott baserat på befolkningstillväxt och har

heller inga större interna eller externa intäkter, utan har en helt ramfinansierad budget.

Önskemål om utökad ram

Under våren 2025 har kommundirektörens ledningsgrupp (KLG) gjort en gemensam prioritering över förvaltningsgränserna utifrån de behov som identifierats i kommunens olika verksamheter. Utifrån prioriteringen har behoven/önskemålen bedömts enligt följande definitioner:

Kostnadsökningar: Rena kostnadsökningar som inte går att undvika, dvs oavsett om något beslut fattas eller inte kommer förändringen innebära ökade kostnader för kommunen. Om medel inte tillskjuts måste det ske en omprioritering inom den aktuella nämndens ram. För kommunstyrelsens del finns planarbete järnväg (0,8 mnkr), fler och dyrare datorer (0,6 mnkr), ökade kostnader inom HR (0,5 mnkr), nytt folkhälsoavtal (0,2 mnkr) samt detaljplanekostnader skolområdet Olsfors (0,3 mnkr).

Prioriteringar: Identifierade behov som kan vara svåra att undvika eller som innebär ett stort mervärde för verksamheter och fördelas i tre olika klasser baserat på KLGs bedömning (högre, lägre och ej prioriterat). För kommunstyrelsens del är de högre prioriterade behoven strategiska lönesatsningar (0,6 mnkr). De lägre prioriterade behoven är införande av SDK, säker digital kommunikation (0,2 mnkr) samt projekt inom AI (0,4 mnkr). För kommunstyrelsens del finns även fyra behov som bedömts som ej prioriterade digitaliseringsstrateg (0,8 mnkr), inköpssystem e-handel (1,5 mnkr), anställningsguide (0,3 mnkr) samt MEX-ingenjör (0,8 mnkr)

Utöver dessa prioriteringar kan takten på kommunens arbete när det gäller iordningsställa verksamhetsmark utökas om satsning sker på plan- och exploateringsenheten.

Planarbete järnväg, 0,8 mnkr

Under 2024 fattades beslut om ny järnväg mellan Göteborg och Borås. Det är i dagsläget många saker som behöver redas ut och klargöras men enligt det medfinansieringsavtal som tecknats kommer respektive kommun stå för de

förändringar av detaljplaner som kan behöva göras. För Bollebygds del görs bedömningen i dagsläget att det inte är ett jättestort arbete i jämförelse med övriga kommunen men det beräknas innebära kostnader på ca 0,8 mnkr från 2026 och framåt och motsvarar en konsulttjänst på halvtid.

Fler och dyrare datorer, 0,6 mnkr

Kommunstyrelsen ansvarar för licensiering av operativsystem, servrar, databaser och office-paketet samt all relaterad hårdvara (exkl utbildningsnämndens elevdatorer). Under de senaste åren har antalet datorer som efterfrågas av verksamheterna ökat och det innebär dels ökade licenskostnader som redan har kompenserats, dels ökade kostnader för själva datorerna. Enhetspriset per dator har ökat med nästan det dubbla på 5 år utan ökning av anslag. För att motverka kostnadsökningen har kommunen arbetat aktivt med att förlänga livslängden samt sälja uttjänt hårdvara. Inför 2026 ser förvaltningen att det inte längre är möjligt att hålla tillbaka kostnaderna utan att minska på antalet datorer till verksamheterna.

Ökade kostnader inom HR, 0,5 mnkr

Inom kommunens HR-verksamhet syns ökade kostnader för åtaganden som är kommungemensamma, vilket innebär att det nyttjas av samtliga förvaltningar men bekostas av HR-avdelningen och är många gånger en direkt effekt av att antalet anställda har ökat. Det rör främst kostnader för företagshälsovård samt facklig tid.

Nytt folkhälsoavtal, 0,2 mnkr

Kommunen har avtal med VGR om medfinansiering inom folkhälsa. Tidigare år har VGR (västra götalandetsregionen) accepterat medfinansiering i form av nedlagd tid men det är inte längre möjligt utan medfinansiering behöver ske genom att kommunen skjuter till egna pengar utöver tjänst.

Detaljplane-kostnader skolområdet Olsfors, 0,3 mnkr

Kommunen har köpt in två fastigheter i nära anslutning till skolan i Olsfors för att möjliggöra en utbyggnad av befintliga lokaler som är trånga. Kommunstyrelsen har fått i uppdrag att ta fram projektdirektiv för utveckling av skolområdet i Olsfors. För att genomföra utbyggnation behöver detaljplan för området göras om för att inkludera de inköpta fastigheterna. Förvaltningens bedömning är att kostnaden för

att ta fram en ny detaljplan för området uppgår till ca 0,5 mnkr varav ca 0,2 mnkr ryms inom befintlig driftsbudget för strategisk fastighet.

Strategiska lönesatsningar, 0,6 mnkr

Tidigare år har det för många fackförbund varit sifferlösa löneavtal vilket inneburit att det har varit möjligt att omfördela en del av löneutökningsutrymmet för att genomföra satsningar utifrån den jämställdhetsanalys som genomförs varje år och som syftar till att motverka könsdiskriminering. I dagsläget är fler löneavtal än tidigare siffersatta, vilket innebär att lönerevisionen varje år ska nå upp till en viss nivå för respektive fackförbund vilket i sin tur gör det svårare att genomföra satsningar utifrån jämställdhetsanalysen. För att kunna hantera detta gör förvaltningen bedömningen att det behövs en satsning på ca 0,6 mnkr. Det kan ses som en stor summa men den behöver också ställas i relation till kostnaden för hela lönerörelsen på ca 10 mnkr om året.

SDK, säker digital kommunikation, 0,2 mnkr

Säker digital kommunikation (SDK) erbjuder ett tryggt, enkelt och säkert sätt att skicka känslig och sekretessklassad information mellan den offentliga sektorns olika aktörer. Målet är att öka säkerheten och effektiviteten för digital samverkan och informationsutbyte för att på så sätt ge bättre förutsättningar för att ta hand om de individer som behöver stöd. Det finns flertalet tillämpningsområden inom kommunens verksamheter. Kostnaden avser ökad årlig driftskostnad.

Projekt inom AI, 0,4 mnkr

I dagsläget genomförs mindre projekt inom AI och förvaltningen har tittat på den utvecklingen som sker och föreslår en satsning som innebär att kommunen köper in licenser för i princip samtliga medarbetare som har en egen arbetsdator. Syftet med satsningen är att sprida användandet i hela organisationen och genom olika utbildningsinsatser och nätverkande hitta möjligheter att effektivisera arbetet med hjälp av AI i samtliga verksamheter.

Hantering av förändringsuppdrag

Kommunstyrelsen får inga tillskott baserat på befolkningstillväxt eller liknande utan har en helt anslagsfinansierad budget. Det innebär att det inte sker något

tillskott till verksamheten med automatik. Kostnaderna under kommunstyrelsen kan delas in i två delar.

Den kommunövergripande delen som t.ex. finansierar gemensamma lokaler, räddningstjänst, kollektivtrafik osv. är väldigt svåra att påverka och bestäms på många sätt av andra än kommunstyrelsen själva.

Den andra delen är kommunstyrelsens egna verksamheter med ekonomi/IT, HR/Lön och administrativa enheten. Dessa kostnader går att minska men det kommer få konsekvens för övriga nämnder. Förvaltningens bedömning är att det snarare behövs satsas på kommunstyrelsens verksamheter för att erbjuda ett än bättre stöd än att det minskas. Det finnas annars risker att nämnderna behöver bygga upp egna suboptimerade funktioner inom de områden där kommunstyrelsen behöver minska.

Som tidigare nämnts riskerar kostnadsminskningar på kommunstyrelsens verksamhet leda till utökade kostnader eller minskat stöd för kommunens övriga nämnder. Detta är något kommunstyrelsen gärna undviker men samtidigt måste kommunstyrelsen i första hand säkerställa finansiering åt övergripande funktioner samt funktioner som säkerställer kommunstyrelsens uppdrag att leda och samordna. Inför 2026 kommer en optimering av tjänster som rör besöksnäring och näringslivsåtgärder ske vilket kommer frigöra större delen av kommunstyrelsens förändringskrav. Vissa mindre kostnadsbesparingar kan utöver det genomföras utan större konsekvenser och det är något som förvaltningen aktivt arbetar med sedan flera år, men det finns mer att göra.

Kommunstyrelsen har under flera år visat på ganska stora överskott och det har inneburit att kommunstyrelsen ibland har tagit kostnader som kanske egentligen skulle höra hemma i en annan nämnd, detta har inte på något sätt varit optimalt utifrån ett ekonomistyrningsperspektiv men samtidigt ett smidigt sätt att hantera vissa kostnader, det rör främst kostnader inom IT. Den möjligheten kommer minska i takt med att kommunstyrelsens budget minskas.

Preliminär budgetram 2027–2028

Digitaliseringsstrategi, 0,8 mnkr

Vill kommunen utöka takten inom digitaliseringsarbetet och på ett mer aktivt sätt tillvarata digitaliseringens möjligheter behövs det en central funktion som på ett mer aktivt sätt driver på utvecklingen.

E-handel, 1,5 mnkr

Ett område där många kommuner har identifierat en effektiviseringspotential är inom e-handel och genom att bli bättre på att följa upp avtalade villkor. E-handel innebär för kommunens del att leverantörer och deras artiklar läggs upp i ett internt e-handelssystem och sedan sker alla beställningar i det systemet snarare än i leverantörens egna webshop. Det innebär att kommunen kan styra vilka produkter som ska köpas in utifrån det upphandlade sortimentet. Det finns även möjligheter att välja produkter utifrån miljö/klimat kriterier. En fördel med e-handel är det förenklar fakturaadministrationen genom att leverantörsfakturan matchas mot beställningen och kan gå direkt till betalning om allt stämmer.

Anställningsguide, 0,3 mnkr

I HR-systemet finns det möjlighet att effektivisera en del manuellt arbete, förvaltningens bedömning är dock att det inte frigör tillräckligt mycket tid för att sänka kostnaden för personal men kan innebära en bättre arbetsmiljö och motverka arbetstoppar. En sådan funktion är en anställningsguide som innebär att tiden för att skriva anställningskontrakt minskas. Om arbetsbelastningen för lönehandläggarna fortsätter öka kan det vara en bra satsning att genomföra istället för att utöka antalet lönehandläggare.

MEX-ingenjör, 0,8 mnkr

För att kunna möta behov och politiska beslut utifrån samhällsutvecklingen avseende nya bostadsområden och mark för företag finns behov av ytterligare en MEX-ingenjör. Om det krävs ett tillskott i budget eller om en omfördelning av tjänster kan ge utrymme för en sådan tjänst är något som kommunstyrelseförvaltningen kommer att arbeta med under 2026.

Investeringar

Enligt kommunens riktlinje för investeringar klassificeras investeringar i tre kategorier.

Reinvesteringsbudget avser återkommande mindre investeringar som primärt används för att ersätta en befintlig tillgång, kapitalkostnader för dessa täcks normalt inom nämndens ram.

Investeringsprojekt är beslutade investeringsprojekt som ska genomföras och **investeringsplan** som beskriver investeringsbehoven under en 10 års period. Investeringsbehov i form av helt nya lokaler eller omfattande ombyggnationer finns med i den långsiktiga investeringsplanen men beskrivs närmare i kommunens lokalresursplan och genomförs av kommunstyrelsen.

Reinvesteringsbudget

Kommunstyrelsen räknar med ett behov på reinvesteringsbudget på ca 3 mnkr om året för IT samt ytterligare 1 mnkr för ospecifierade investeringar t.ex. inventarier och mindre inköp av system.

Investeringsprojekt

Under hösten föreslås kommunfullmäktige bevilja medel för byggnation av ny 7-9. Utöver det beräknas i dagsläget inget annat investeringsprojekt vara aktuellt under 2026. Sedan tidigare finns 5 mnkr avsatt för förstudie och projektering.

Investeringsplan

För kommunstyrelsens del återfinns de planerade investeringarna i kommunens övergripande investeringsplan som beskrivs närmare i lokalresursplanen.

15. Åtgärder utifrån utredning om Åsastugorna KS2025/156

§105

KS2025/156

Åtgärder utifrån utredning om Åsastugorna**Beslut****Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsen godkänner åtgärdsplanen i ärendet. Kommunstyrelsen översänder följande frågor till samtliga nämnder avseende nämndernas upphandlingsorganisation för besvarande senast december 2025:

- Hur har nämnden säkerställt att det finns kompetens för att genomföra direktupphandlingar under 300 tkr?
- Hur säkerställer nämnden att dokumentation av direktupphandlingar genomförs?
- Hur säkerställer nämnden att inköp sker hos ramavtalade leverantörer?
- Vem/vilka funktioner har rätt att fatta beslut om inköp samt skriva på avtal gällande köp av varor/tjänster (alltså avrop på befintliga ramavtal)?

I åtgärdsplanen ska ingå en revidering av instruktion till kommundirektör så att det i den framgår att kommundirektör ska informera om väsentliga händelser i förvaltningar och nämnder om det inte finns särskilda skäl däremot, så som sekretess av något slag. En översyn av Riktlinjer för kommunstyrelsens uppsiktsplikt samt kommunens styrmodell ska göras så att text i Instruktion till kommundirektör, Riktlinjer för kommunstyrelsens uppsiktsplikt samt kommunens styrmodell är samstämmiga.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

I åtgärdsplanen ska ingå en revidering av kommunstyrelsens reglemente så att det under § 11 Ordföranden (kommunalråd) framgår att kommunstyrelsens ordförande har ansvar att informera om väsentliga händelser i förvaltningar och nämnder om det inte finns särskilda skäl däremot, så som sekretess av något slag.

Revidera det kommungemensamma reglementet att ordförande har ansvar att informera om väsentliga händelser i förvaltningar och nämnder om det inte finns särskilda skäl däremot, så som sekretess av något slag.

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade på sammanträdet 2025-05-27, § 105, att ge kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag, utifrån rapport om Åsastugorna, att identifiera de brister som utredningen om Åsastugorna har påvisat och komma med förslag till åtgärder för att avhjälpa bristerna.

I rapporten finns fyra anmärkningar beskrivna som kan klassificeras inom följande områden

- Inköp och upphandling (anmärkning 1 och 4)
- Ansvarsfördelning och delegation (anmärkning 2)
- Attest (anmärkning 3)

I rapporten görs även en utförligare beskrivning utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Det är även frågan om uppsiktsplikt som har diskuterats mest efter det att rapporten offentliggjorts och det finns därför skäl att genomföra åtgärder även utifrån det.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelsen i ärendet beskriver de åtgärdsförslag som kommunstyrelseförvaltningen identifierat i form av en åtgärdsplan:

- Utskick av relevanta styrdokument om inköp och upphandling samt attestreglemente till förtroendevalda.
- Informationsinhämtning om nämndernas inköpsorganisation utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt.
- Genomgång av delegeringsordning i nämnd i samband med revidering/antagande.
- Fortsatt projektering och upphandling av ny servicebyggnad ska, om beslut fattas, genomföras av kommunens projektledare och upphandlingsorganisation.
- Fortsätta arbetet med nytt reglemente för Åsastugorna utifrån kommunfullmäktiges uppdrag för att ta bort olämpliga funktioner utifrån ett kontroll- och ansvarsperspektiv.
- Förtydliga innebörden av attest för samtliga attestanter, särskilt genomgång för kommunens beslutsattestanter.
- Informera och ha dialog om innebörden av kommunstyrelsens uppsiktsplikt för kommunstyrelsens ledamöter.
- Stärka stödet från kommunstyrelseförvaltningen till kommunstyrelsen utifrån uppsiktsplikten.
- Större utrymme för uppsiktsplikten i samband med utbildning av förtroendevalda vid varje ny mandatperiod.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen godkänner åtgärdsplanen i ärendet. Kommunstyrelsen

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

översänder följande frågor till samtliga nämnder avseende nämndernas upphandlingsorganisation för besvarande senast december 2025:

- Hur har nämnden säkerställt att det finns kompetens för att genomföra direktupphandlingar under 300 tkr?
- Hur säkerställer nämnden att dokumentation av direktupphandlingar genomförs?
- Hur säkerställer nämnden att inköp sker hos ramavtalade leverantörer?
- Vem/vilka funktioner har rätt att fatta beslut om inköp samt skriva på avtal gällande köp av varor/tjänster (alltså avrop på befintliga ramavtal)?

Ledamöternas förslag till beslut

Ulf Rapp (S) föreslår följande som tilläggsförslag:

- 1) "I åtgärdsplanen ska ingå en revidering av instruktion till kommundirektör så att det i den framgår att kommundirektör ska informera om väsentliga händelser i förvaltningar och nämnder om det inte finns särskilda skäl däremot, så som sekretess av något slag. En översyn av Riktlinjer för kommunstyrelsens uppsiktsplikt samt kommunens styrmodell ska göras så att text i Instruktion till kommundirektör, Riktlinjer för kommunstyrelsens uppsiktsplikt samt kommunens styrmodell är samstämmiga."
- 2) I åtgärdsplanen ska ingå en revidering av kommunstyrelsens reglemente så att det under § 11 Ordföranden (kommunalråd) framgår att kommunstyrelsens ordförande har ansvar att informera om väsentliga händelser i förvaltningar och nämnder om det inte finns särskilda skäl däremot, så som sekretess av något slag.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

3) Revidera det kommungemensamma reglementet att ordförande har ansvar att informera om väsentliga händelser i förvaltningar och nämnder om det inte finns särskilda skäl däremot, så som sekretess av något slag.

Beslutsgång

Ordföranden frågar först om förvaltningens förslag antas och finner att så sker. Därefter frågar ordföranden om arbetsutskottet antar eller avslår Ulf Rapps (S) tilläggsförslag och finner att arbetsutskottet antar förslaget.

Beslutsunderlag

- Åtgärder utifrån utredning om Åsastugorna
- § 105 KS Uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen utifrån rapport om Åsastugorna

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Tjänsteskrivelse

2025-08-14

Daniel Aronsson | Ekonomichef

Dnr KS2025/156-2

0734-64 70 06 |

daniel.aronsson@bollebygd.se

Kommunstyrelsen

Åtgärder utifrån utredning om Åsastugorna**Förslag till beslut**

Kommunstyrelsen godkänner åtgärdsplanen i ärendet.

Kommunstyrelsen översänder följande frågor till samtliga nämnder avseende nämndernas upphandlingsorganisation för besvarande senast december 2025:

- Hur har nämnden säkerställt att det finns kompetens för att genomföra direktupphandlingar under 300 tkr?
- Hur säkerställer nämnden att dokumentation av direktupphandlingar genomförs?
- Hur säkerställer nämnden att inköp sker hos ramavtalade leverantörer?
- Vem/vilka funktioner har rätt att fatta beslut om inköp samt skriva på avtal gällande köp av varor/tjänster (alltså avrop på befintliga ramavtal)?

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade på sammanträdet 2025-05-27, § 105, att ge kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag, utifrån rapport om Åsastugorna, att identifiera de brister som utredningen om Åsastugorna har påvisat och komma med förslag till åtgärder för att avhjälpa bristerna.

I rapporten finns fyra anmärkningar beskrivna som kan klassificeras inom följande områden

- Inköp och upphandling (anmärkning 1 och 4)
- Ansvarsfördelning och delegation (anmärkning 2)
- Attest (anmärkning 3)

I rapporten görs även en utförligare beskrivning utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt. Det är även frågan om uppsiktsplikt som har diskuterats mest efter det att rapporten offentliggjorts och det finns därför skäl att genomföra åtgärder även utifrån det.

Denna tjänsteskrivelse beskriver de åtgärdsförslag som förvaltningen identifierat i form av en åtgärdsplan:

- Utskick av relevanta styrdokument om inköp och upphandling samt attestreglemente till förtroendevalda
- Informationsinhämtning om nämndernas inköpsorganisation utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt.
- Genomgång av delegeringsordning i nämnd i samband med revidering/antagande.
- Fortsatt projektering och upphandling av ny servicebyggnad ska, om beslut fattas, genomföras av kommunens projektledare och upphandlingsorganisation.
- Fortsätta arbetet med nytt reglemente för Åsastugorna utifrån kommunfullmäktiges uppdrag för att ta bort olämpliga funktioner utifrån ett kontroll- och ansvarspekteriv.
- Förtydliga innebörden av attest för samtliga attestanter, särskilt genomgång för kommunens beslutsattestanter.
- Informera och ha dialog om innebörden av kommunstyrelsens uppsiktsplikt för kommunstyrelsens ledamöter.
- Stärka stödet från kommunstyrelseförvaltningen till kommunstyrelsen utifrån uppsiktsplikten.
- Större utrymme för uppsiktsplikten i samband med utbildning av nya förtroendevalda inför varje ny mandatperiod.

Respektive punkt i åtgärdslistan förtydligas nedan.

Ekonomiska förutsättningar

Åtgärdsplanen beräknas inte innebära ökade kostnader förutom egen nedlagd tid.

Bedömning

Inköp och upphandling

Utifrån rapporten är det tydligt att upphandling har genomförts på felaktigt sätt och av obehörig nämnd/person. Det framgår dock inte i rapporten vad orsaken till den felaktiga upphandlingen är.

För att minimera risken för fel framöver föreslår kommunstyrelseförvaltningen att befintlig policy och riktlinjer skickas ut till förtroendevalda i samtliga nämnder för genomläsning. Om det därefter upplevs som otydligt kan en utbildningsinsats genomföras av kommunens upphandlingsenhet.

Det är också viktigt att påtala att även om kommunen har en centraliserad upphandlingsfunktion så har varje nämnd ett stort ansvar för genomförandet av avrop och för direktupphandlingar under 300 tkr. Utöver vad som beskrivs i granskningsrapporten finns andra indikationer på att nämndernas interna ansvarsfördelning är otydlig. Ett åtgärdsförslag är att respektive nämnd får i uppdrag att beskriva sin inköpsorganisation utifrån följande frågeställningar:

- Hur har nämnden säkerställt att det finns kompetens för att genomföra direktupphandlingar under 300 tkr?
- Hur säkerställer nämnden att dokumentation av direktupphandlingar genomförs?
- Hur säkerställer nämnden att inköp sker hos ramavtalade leverantörer?
- Vem/vilka funktioner har rätt att fatta beslut om inköp samt skriva på avtal gällande köp av varor/tjänster (alltså avrop på befintliga ramavtal)?

Ansvarsfördelning och delegation

Samtliga förtroendevalda och tjänstepersoner måste känna till och förstå vad delegationsordning innebär och hur beslut får och kan fattas utifrån densamma. Respektive förvaltningschef ansvarar för att ta fram förslag på delegationsordning och få den beslutat i nämnd/styrelse och vid detta tillfälle ska förvaltningschef säkerställa att förståelse för delegationsordningen finns hos såväl förtroendevalda som tjänstepersoner inom nämnd och förvaltning. Det behövs också förtydligas vad delegation kontra attestbehörighet innebär.

En del av rapporten behandlar också det faktum att en förtroendevald förutom att vara ordförande för Åsastugorna även hade en mängd andra funktioner:

”Dessa funktioner, där såväl politiska som förvaltningsmässiga funktioner sammanfaller, är enligt vår uppfattning olämplig ur ett kontroll- och ansvarsperspektiv. Det skapar otydlighet i roll- och ansvarsfördelningen, och riskerar att underminera tjänstepersoners möjligheter att utöva tillräcklig kontroll i t.ex. attesteringskedjan. När en förtroendevald är involverad i både beslut, genomförande och kontrollmoment, försvåras möjligheten för den interna kontrollstrukturen att fungera oberoende och effektivt. Detta är särskilt problematiskt i sammanhang där enskilda tjänstepersoner förutsätts tillämpa kontrollmoment gentemot en person som samtidigt innehar en ledande politisk roll och är involverad i projektets genomförande.”

I denna del lämnas inget åtgärdsförslag i denna rapport utan det kommer införlivas i det arbete som utgår från kommunfullmäktiges uppdrag om framtida reglemente för Åsastugorna. Det är dock viktigt att påpeka att detta kommer vara en viktig grund för förvaltningens kommande förslag och att det därmed har betydelse även för åtgärder utifrån advokatrapporten. För att minimera risken till dess att nytt reglemente eller annan lösning är på plats är det viktigt att i samband med ev. fortsättning av

projektering och upphandling av ny servicebyggnad att arbete utförs av kommunens projektledare och upphandlingsorganisation

Attest

Rapporten pekar på brister vid den interna kontrollen i samband med attestering av fakturor samt vilket ansvar (kontrollansvar) dessa funktioner har.

Denna del rör främst tjänstepersoner då den absoluta majoriteten av all attestering sker av tjänstepersoner, det kan däremot var av vikt att informera förtroendevalda om hur ansvarsfördelningen ser ut. Kortfattat finns två olika roller, dessa benämns som beslutattestant (ibland även slutattest) samt granskningsattestant (ibland även mottagningsattestant).

Granskningsattestant är första kontrollen i kedjan och är en roll samtliga användare i ekonomisystemet har, den fås efter att en digital utbildning genomförts, behörighet beställs av medarbetarens chef. Rollen innebär att man intygar att varan fysiskt har levererats till kommunen eller att tjänsten har utförts. Kontroll ska också ske så att leveransen stämmer med det som var beställt, med avseende på pris, kvantitet och kvalitet.

Beslutsattestant är kärnan i kontrollen och är normalt den som är budgetansvarig för enhet, dvs i princip alltid en chefsfunktion. En beslutsattest innebär att man intygar att transaktionen har blivit korrekt hanterad i tidigare skede.

Beslutsattestanten ska förvissa sig om att:

- beställning har skett av behörig person
- levererad kvantitet och kvalitet är riktig och i överensstämmelse med beställning
- pris, rabatt och övriga villkor är riktiga och stämmer med ingångna avtal • inköpet följer kommunens inköps- och upphandlingsregler
- jäv enligt ej föreligger
- mottagningsattestanten har erforderliga kunskaper om sin roll

- konteringen är korrekt utifrån kommunens kodplan
- konteringen är korrekt utifrån momsreglerna
- budget finns avsatt och täcker kostnaden

I utredningen framgår att organisationen och flöden kopplat till attesteringen varit oklar då samma person som varit utsedd som beslutsattestant ibland har granskningsattesterat fakturor och enbart vid något tillfälle beslutsattesterat (det är dock omöjligt att beslutsattestera en faktura som man själv granskningsattesterat, fakturor kan inte betalas i ekonomisystemet utan att två olika personer har attesterat). Yttersta ansvaret för organisationen ligger hos samtliga nämnder hos förvaltningschefen som enligt delegation har mandat att utse beslutsattestanter å nämnden vägnar. Förvaltningens bedömning är att just organisationen kring Åsastugorna är ett undantag och att kommunens attestorganisation överlag är god även om det alltid finns förbättringsområden. En utbildning riktad till samtliga beslutsattestanter ska ändå genomföras i samband med en chefsdag framförallt för att säkerställa att samtliga beslutsattestanter vet om sitt ansvar.

De tjänstepersoner som har genomfört attestering i det aktuella fallet och som fortfarande är anställda i kommunen har uppmärksamats på attestreglementet. Vid genomgång har förvaltningen bedömt att granskningsattestant har genomfört sin skyldighet helt i enlighet med attestreglementet men att det brustit i beslutsattesteringen.

Uppsiktsplikt

Uppsiktsplikten finns beskriven i kommunallagen som är en ramlag. Det finns inga tydliga anvisningar om innehållet i uppsiktsplikten vilket innebär att det är upp till respektive kommun att utforma såväl innehåll samt hur den ska genomföras i praktiken. I Bollebygd finns en riktlinje som i viss mån tydliggör kommunstyrelsens uppgift inom området. I praktiken läggs mycket fokus på möten med respektive nämnds presidium vilket visserligen kan vara bra men uppsiktsplikt utövas inte bara genom fysiska möten utan även via uppföljningar, delårsrapport samt årsredovisning.

Kommunstyrelsens uppsikt över övriga nämnders verksamhet utövas i första hand genom att kommunstyrelsen tar del av nämndernas februari-, april-, delårs-, oktober- och årsrapporter, handlingar och protokoll från nämndernas sammanträden, nämndernas budgetunderlag och verksamhetsplaner, nämndernas arbete med intern kontroll, revisorernas granskningsrapporter samt information om väsentliga händelser i förvaltningar och nämnder. Av kommunens styrmodell framgår också att det finns möjligheter för kommunstyrelsen att begära in information från nämnderna. Ett exempel på detta är att kommunstyrelsen i samband med den årliga rapporten om intern kontroll gav nämnderna i uppdrag att genomföra granskning av sina inköp.

Kommunstyrelsen behöver informeras och utbildas i vad kommunens riktlinje för uppsiktsplikt innebär. Kommunstyrelseförvaltningen behöver troligen stärka sitt stöd till kommunstyrelsen i hur uppsiktsplikten kan genomföras.

För att utgöra en bättre vägledning för kommunstyrelsens ledamöter kan även riktlinjen behöva förtydligas. Det kan lämpligen genomföras i samband med nästa mandatperiod genom en workshop eller liknande där hela samtliga ledamöter deltar.

Uppsiktsplikten kan också behöva lyftas fram som ett tydligare moment i den introduktionsutbildning för förtroendevalda som sker i inledningen av varje mandatperiod.

Skickas till

Samtliga nämnder

BOLLEBYGDS KOMMUN

Kommunstyrelseförvaltningen

Monica Holmgren

Daniel Aronsson

Förvaltningschef

Ekonomichef

Postadress 517 83 Bollebygd	Besöksadress Ballebovägen 2	Telefon 033-231300	Telefax 033-231428	Webbplats www.bollebygd.se	E-post kommunen@bollebygd.se
--------------------------------	--------------------------------	-----------------------	-----------------------	---	--

**BOLLEBYGDS
KOMMUN**

Tjänsteskrivelse

2025-08-14

§105

KS2025/156

Uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen utifrån rapport om Åsastugorna

Beslut

Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att identifiera de brister som utredningen om Åsastugorna har påvisat och komma med förslag till åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Ärendet

Dagens sammanträde

Ett extra ärende om uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen utifrån rapporten om Åsastugorna initieras på dagens sammanträde.

Ledamöternas förslag till beslut

Ulf Rapp (S), med instämmande av Daniel Persson (SD) och Rune Kennborn (KD), föreslår följande: Kommunstyrelseförvaltningen får i uppdrag att identifiera de brister som utredningen om Åsastugorna har påvisat och komma med förslag till åtgärder för att avhjälpa bristerna. Förslaget antas.

Skickas till

Kommundirektör, ekonomichef

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

16. Regional utvecklingsstrategi för Västra
Götaland 2021-2030 (RUS) - yttrande
KS2020/128

§107

KS2020/128

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 (RUS) - yttrande

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen antar förslag till yttrande, skapat 2025-08-04, som sitt eget och översänder det till miljö- och regionutvecklingsnämnden Västra Götaland.

Ärendet

Den regionala utvecklingsstrategin är en övergripande strategi för det gemensamma regionala utvecklingsarbetet i Västra Götaland. Västra Götalandsregionen (VGR) har i rollen som regionalt utvecklingsansvarig ansvar för att strategin tas fram och att det sker i samverkan med kommuner, näringsliv, myndigheter, akademi och det civila samhället

Den regionala utvecklingsstrategin är styrande för VGR och vägledande för andra utvecklingsaktörer. Enligt förordningen om regionalt utvecklingsarbete (2017:583), ska strategin ses över en gång mellan varje val. Under 2024–2025 genomförs en översyn av regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 (RUS). Det ska inte tas fram någon ny strategi utan översynen har fokus dels på att aktualisera strategin utifrån omvärld och nuläge, dels på att förstärka genomförandet.

Förslaget på aktualiserad strategi har arbetats fram i bred dialog med kommuner, kommunalförbund, näringsliv, det civila samhället, myndigheter, akademi med

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

flera, samt internt inom VGR:s nämnder, förvaltningar och bolag. Förslaget baseras även på omvärldsanalys, uppföljning av utvecklingen i länet, utvärdering av strategins kraftsamlingar och andra lärdomar från genomförandet.

Remissversionen är ett tjänstemannaförslag som bereds politiskt efter avslutad remiss.

Remissvar ska vara miljö- och regionutvecklingsnämnden tillhanda senast 15 september 2025. Kommunen kan ge ett eget remissvar vilket Bollebygds kommun gör. Boråsregionen kommer också att samordna ett gemensamt svar från Sjuhäradskommunerna som grundar sig i den dialog och de möten som Boråsregionen haft med respektive kommun under våren 2025. Remissen består i ett antal standardiserade frågor som ska besvaras så kortfattat och konkret som möjligt. Remissinstans uppmanas att ta med det man ser som styrkor i strategin och det man tycker behöver ändras.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar förslag till yttrande, skapat 2025-08-04, som sitt eget och översänder det till miljö- och regionutvecklingsnämnden Västra Götaland.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Svar på remiss - aktualiserad regional utvecklingsstrategi i Västra Götaland 2021 – 2030
- Aktualiserad regional utvecklingsstrategi i Västra Götaland 2021 – 2030 - yttrande

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

- Remissmissiv extern - Aktualiserad RUS
- Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 -
Remissversion aktualiserad strategi 2025

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

Suzanna Bengtsson | Kanslichef och kommunsekreterare Dnr : **184710**
0734-64 70 10 | suzanna.bengtsson@bollebygd.se

Miljö- och regionutvecklingsnämnden

Aktualiserad regional utvecklingsstrategi i Västra Götaland 2021 – 2030 - yttrande

Sammanfattning av ärendet

Den regionala utvecklingsstrategin är en övergripande strategi för det gemensamma regionala utvecklingsarbetet i Västra Götaland. Västra Götalandsregionen (VGR) har i rollen som regionalt utvecklingsansvarig ansvar för att strategin tas fram och att det sker i samverkan med kommuner, näringsliv, myndigheter, akademi och det civila samhället.

Den regionala utvecklingsstrategin är styrande för VGR och vägledande för andra utvecklingsaktörer. Enligt förordningen om regionalt utvecklingsarbete (2017:583), ska strategin ses över en gång mellan varje val. Under 2024-2025 genomförs en översyn av regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 (RUS). Det ska inte tas fram någon ny strategi utan översynen har fokus dels på att aktualisera strategin utifrån omvärld och nuläge, dels på att förstärka genomförandet.

Förslaget på aktualiserad strategi har arbetats fram i bred dialog med kommuner, kommunalförbund, näringsliv, det civila samhället, myndigheter, akademi med flera, samt internt inom VGR:s nämnder, förvaltningar och bolag. Förslaget baseras även på omvärldsanalys, uppföljning av utvecklingen i länet, utvärdering av strategins kraftsamlingar och andra lärdomar från genomförandet.

Remissvar ska vara miljö- och regionutvecklingsnämnden tillhanda senast 15 september 2025. Kommunen kan lämna ett eget yttrande vilket Bollebygds

kommun gör. Boråsregionen kommer också att samordna ett gemensamt svar från Sjuhäradskommunerna som grundar sig i den dialog och de möten som Boråsregionen haft med respektive kommun under våren 2025.

Yttrande

Fråga: Vad är er samlade uppfattning om strategins relevans i förhållande till utvecklingen i Västra Götaland och omvärldens förändringar, och därmed för att nå målet: Tillsammans gör vi Västra Götaland till föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt Västra Götaland?

Yttrande: Bollebygds kommun är positiva till aktualiseringen av strategin och ser den som betydelsefull för att fortsätta driva samverkan och utvecklingen i regionen. Ett exempel för att nå det övergripande målet, Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt Västra Götaland, är det gemensamma arbetet som har resulterat i beslutet om ny järnväg Göteborg- Borås, ett arbete och beslut som berört Bollebygds kommun i hög grad.

Beslutet i frågan är ett resultat av gemensamt arbete och som visar på styrkan när flera aktörer arbetar mot samma mål och det ur ett västsvensk perspektiv. Bollebygd fick i samband med beslutet möjlighet till dubbel zontillhörighet vilket är mycket positivt och det bidrar till att uppnå målet.

För att verkligen nå målet om ett hållbart och konkurrenskraftigt Västra Götaland behöver förutsättningar för pendling mellan orter inom regionen bli ännu bättre. Tåget mellan Göteborg och Borås är ett bra exempel på hur man kan underlätta för invånare att pendla men det skulle behövas fler tågstationer längs med sträckan, inte minst i Bollebygd, och/eller att andra allmänna kommunikationsmedels täthet och sträckningar utökas betydligt för att invånare ska välja att åka med t ex buss i stället för att ta bilen. Närtrafik över kommun-gränser är ett annat exempel på en åtgärd som skulle kunna innebära att fler väljer att åka kommunalt.

Zonindelning och dess begränsningar är/kan vara ett hinder för att invånare ska välja att åka kollektivt. Ett hållbart Västra Götaland innebär också ett

hållbart resande med allmänna kommunikationsmedel och här krävs kraftiga åtgärder inom kollektivtrafiken och en kulturförändring för att få fler att åka kollektivt.

Fråga: De fyra långsiktiga prioriteringarna har förtydligats. Fångar beskrivningen under respektive långsiktig prioritering de utmaningar och möjligheter som är mest centrala för gemensamma insatser framåt?

Yttrande: Bollebygds kommun tycker framför allt att prioriteringen Bygga kompetens som har förstärkts med ett tydligt fokus på insatser och framtidsberedskap bland unga är positivt. Vikten av kompetensomställningen är också framlyft, vilket är positivt då det är av största vikt för att klara av framtida utmaningar och förändringar i vår omvärld som ställer krav på ny kompetens i samhället.

Fråga: Tre nya områden föreslås, som vi gemensamt behöver kraftsamla kring de närmaste åren. Fångar dessa de viktigaste områdena för särskilt fokus, riktad samverkan och gemensamma insatser? Har respektive kraftsamling rätt avgränsning och innehåll?

Yttrande: Framför allt ändringen från Fullföljda studier till Framtidsrusta barn och unga ser Bollebygds kommun mycket positivt på. Den nya formuleringen ger en bättre beskrivning av vad som behöver göras för barn och unga i ett bredare perspektiv än bara studier. Insatser som behöver ske inom skolan men också utanför skolan där det ges utrymme att samla aktörer utifrån barn och ungdomars hela livssituation. Kraftsamlingen ligger väl i linje med den nya socialtjänstlagen som trädde i kraft 1 juli.

Bollebygds kommun saknar en kraftsamling där det tydligare framgår ett fokus på näringsliv. Eventuellt kan kraftsamlingen Industrins gröna omställning till viss del införliva näringslivet men inte fullt ut. Allt näringsliv är inte industri och i Bollebygds kommun finns många näringsidkare som inte kan räknas till industri men som kan, måste och vill bidra till den gröna omställningen.

Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering kan förkortas till Samverkan i samhällsplaneringen då syftet och fokus bör vara att utveckla

samverkan inom samhällsplanering utifrån de olika aktörernas ansvar och roller. Ökad robusthet blir en följd av ökad samverkan. Kraftsamlingarna är bredare och mer omfattande jämfört med tidigare formuleringar vilket i sig skapar ett större handlingsutrymme men det kan samtidigt bli svårare att prioritera inom kraftsamlingarna.

Fråga: Samarbete mellan aktörer är nödvändigt för ett framgångsrikt genomförande av strategin. Hur kan genomförandet förstärkas? Vad fungerar bra eller dåligt? Hur kan er organisation bidra?

Yttrande: Större samverkan över regionala gränser som kan utläsas under Knyta samman Västra Götaland är positivt och ett måste ur ett tillväxtperspektiv men kraftsamlingarna behöver ta höjd för samverkan utanför regionen t ex infrastruktur och man bör lyfta fram kommunerna och deras betydelse och roll än mer. Samarbetet mellan aktörer är nödvändigt för att nå målet och för att kunna genomföra strategin. Det krävs att samarbetet fungerar på alla nivåer; statlig, regional och lokal och det är av största vikt att tillse att samarbetet fungerar. I dag saknar vi (som region), eller i vart fall så behöver de stärkas, gemensamma ytor för erfarenhetsutbyte och lärande vilket kan förstärka genomförandet.

Fråga: De vägledande principerna ligger kvar. Hur ser ni på hur de bidrar till strategins genomförande?

Yttrande: Bollebygds kommun tycker att principerna bidrar i hög grad till strategins genomförande, men att det till viss del saknas stöd i själva genomförandet. Positivt är att det finns utrymme för divergens i genomförandet i principerna.

BOLLEBYGDS KOMMUN
Kommunstyrelsen

Ulf Rapp (S)
Ordförande

Monica Holmgren
Förvaltningschef

Remissmissiv – översyn av Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030

Den regionala utvecklingsstrategin är en övergripande strategi för det gemensamma regionala utvecklingsarbetet i Västra Götaland. Västra Götalandsregionen (VGR) har i rollen som regionalt utvecklingsansvarig ansvar för att strategin tas fram och att det sker i samverkan med kommuner, näringsliv, myndigheter, akademi och det civila samhället. Den regionala utvecklingsstrategin är styrande för VGR och vägledande för andra utvecklingsaktörer. Enligt förordningen om regionalt utvecklingsarbete (2017:583), ska strategin ses över en gång mellan varje val.

Under 2024–2025 genomförs en översyn av regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030 (RUS). Det ska inte tas fram någon ny strategi utan översynen har fokus dels på att aktualisera strategin utifrån omvärld och nuläge, dels på att förstärka genomförandet. VGR:s miljö- och regionutvecklingsnämnd ansvarar för att leda processen som omfattar uppföljning, dialoger och uppdatering av strategin utifrån det som kommer fram i översynen.

Förslaget på aktualiserad strategi har arbetats fram i bred dialog med kommuner, kommunalförbund, näringsliv, det civila samhället, myndigheter, akademi med flera, samt internt inom VGR:s nämnder, förvaltningar och bolag. Förslaget baseras även på omvärldsanalys, uppföljning av utvecklingen i länet, utvärdering av strategins kraftsamlingar och andra lärdomar från genomförandet. Remissversionen är ett tjänstemannaförslag som bereds politiskt efter avslutad remiss.

Frågor till remissinstanserna

Svaret ska utgå från de fem frågeställningarna nedan och vara så kortfattat och konkret som möjligt. Ta upp både det som ni ser som styrkor i strategin och det ni tycker behöver ändras. Motivera kortfattat.

- Vad är er samlade uppfattning om strategins relevans i förhållande till utvecklingen i Västra Götaland och omvärldens förändringar, och därmed för att nå målet: *Tillsammans gör vi Västra Götaland till föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt Västra Götaland?*
- De fyra långsiktiga prioriteringarna har förtydligats. Fånga beskrivningen under respektive långsiktig prioritering de utmaningar och möjligheter som är mest centrala för gemensamma insatser framåt?
- Tre nya områden föreslås, som vi gemensamt behöver kraftsamla kring de närmaste åren. Fånga dessa de viktigaste områdena för särskilt fokus, riktad samverkan och gemensamma insatser? Har respektive kraftsamling rätt avgränsning och innehåll?
- Samarbete mellan aktörer är nödvändigt för ett framgångsrikt genomförande av strategin. Hur kan genomförandet förstärkas? Vad fungerar bra eller dåligt? Hur kan er organisation bidra?
- De vägledande principerna ligger kvar. Hur ser ni på hur de bidrar till strategins genomförande?

Praktisk information

Vi vill ha ert remissvar **senast 15 september 2025**. Svaret skickas till:
miljo-och.regionutvecklingsnamnd@vgregion.se

Ange i ämnesraden "Er organisation – Remissvar RUS, MRU 2025-00150.
Ange även en kontaktperson.

För er som vill få förslaget presenterat för er eller har frågor om remissen, så bjuder vi in till två digitala seminarier den 28 april och 5 maj. Anmälan sker via www.vgregion.se/rusremiss.

Ett presentationsmaterial om förslaget på aktualiserad strategi finns på www.vgregion.se/rusremiss.

Mer information om översynen, underlag och vilka dialoger som genomförts finns på [Dags att se över regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021-2030 - Västra Götalandsregionen](#)

Övriga frågor kan ställas till processledarna för översynen:

Hanna Jönsson hanna.m.jonsson@vgregion.se och Lisa Lundin
lisa.lundin@vgregion.se

Så behandlas synpunkterna

Västra Götalandsregionen sammanställer och behandlar de inkomna synpunkterna efter att remissperioden är slut. En samlad bild av remissvaren kommer presenteras på www.vgregion.se/rusremiss.

Under hösten 2025 tas det fram ett slutligt förslag på aktualiserad regional utvecklingsstrategi som behandlas i miljö- och regionutvecklingsnämnden (MRU), beredningen för hållbar utveckling (BHU)¹ och regionstyrelsen. Beslut om strategin fattas av regionfullmäktige i början av 2026.

De inspel som handlar om hur vi tillsammans genomför strategin utgör viktiga underlag för fortsatt dialog och vidareutveckling av samverkan, arbetssätt och satsningar.

Remisshandlingar

- Remissmissiv med frågor och sändlista (det här brevet)
- Remissversion aktualiserad Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030
- Bilaga: Sammanfattning av ändringar och förtydliganden i den aktualiserade regionala utvecklingsstrategin (bifogad sist i remissversionen)

Ovanstående handlingar finns tillgängliga på www.vgregion.se/rusremiss.

Vi ser fram emot att ta del av era remissvar!

Helena Lundberg Nilsson

Regionutvecklingsdirektör, Västra
Götalandsregionen

¹ Beredningen för hållbar utveckling (BHU) är en gemensam politisk beredning mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i Västra Götaland.

Sändlista

Västra Götalands 49 kommuner

Boråsregionen Sjuhärad
kommunalförbund²
Fyrbodals kommunalförbund
Göteborgsregionens
kommunalförbund
Skaraborgs kommunalförbund
Business Region Göteborg
Almi Företagspartner Väst AB
Arbetsförmedlingen
Balthazar Science Center
Boverket
Chalmers tekniska högskola
Coompanion Fyrbodals³
Coompanion Göteborg
Coompanion Sjuhärad
Coompanion Skaraborg
CSR Västsverige
Dalénium Science Center
Dalslands kanal
Drivhuset⁴
Energimyndigheten
Företagarna Västra Götaland
Göteborgs universitet
Göteborgsregionen social ekonomi
Havs- och vattenmyndigheten
Hela Sverige ska leva Göteborg
Hela Sverige ska leva Fyrbodals
Hela Sverige ska leva Sjuhärad
Hela Sverige ska leva Skaraborg
Hushållningssällskapet Väst
Hushållningssällskapet Sjuhärad
Högskolan Borås
Högskolan Skövde
Högskolan Väst
Industrirådet
Innovatum Science Center
Innovatum Science Park
IUC Väst, IUC Sjuhärad, GTC och IDC
West Sweden⁵
Jordbruksverket
Jämställdhetsmyndigheten
Kungsbacka kommun
Lindholmen Science Park
LO-distriktet i Västsverige
LRF Västra Götaland
Länsstyrelsen i Västra Götaland

Molekylverkstan Science Center
Myndigheten för yrkeshögskolan
Navet Science Center
Oslo kommune
Region Halland
Region Jönköping
Region Skåne
Region Stockholm
Region Värmland
Region Örebro
RF SISU Västra Götaland
Riksantikvarieämbetet
RISE
Sahlgrenska Science Park
Samordningsförbunden i Västra
Götaland⁶
Samrådet för nationella minoriteter
Samrådet för funktionshinder
Samrådet för hbtqi
Samrådet för mänskliga rättigheter
Samrådet för barnrätt
Science Park Borås
Science Park Skövde
Skogsstyrelsen
Skoop i Göteborgsregionen
SLU i Skara
Social ekonomi Fyrbodals
Social ekonomi Sjuhärad
Social ekonomi Skaraborg
Stiftelsen Stenebyskolan
Svenska ESF-rådet
Svenskt näringsliv Västra Götaland
Sveriges kommuner och regioner
Svinesundskommittén
TCO
Tillväxtverket
Trafikverket
Ung företagsamhet⁷
Unionen
Universeum
VGR:s överenskommelse med det
civila samhället
Vinnova
Vision Västra Götalandsregionen
Väst kuststiftelsen
Västra Götalands bildningsförbund
Västsvenska handelskammaren
Östfold Fylkeskommune

² Kommunalförbunden ombeds att svara med utgångspunkt i det delregionala perspektivet.

³ Vi önskar ett samberett svar från Coompanion

⁴ Vi önskar ett samberett svar från Drivhusen

⁵ Vi önskar ett samberett svar från IUC-bolagen

⁶ Vi önskar ett samberett svar från samordningsförbunden

⁷ Vi önskar ett samberett svar från Ung företagsamhet

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030

Remissversion Aktualiserad strategi 2025

Förord remissversion

FÖRSLAG PÅ AKTUALISERAD STRATEGI har arbetats fram i bred dialog med kommuner, kommunalförbund, näringsliv, det civila samhället, akademi, länsstyrelsen och andra myndigheter med flera, samt internt inom Västra Götalandsregionens nämnder, förvaltningar och bolag. Förslaget baseras även på omvärldsanalys, uppföljning av utvecklingen i länet, utvärdering av strategins kraftsamlingar och andra lärdomar från genomförandet.

De ändringar och förtydliganden som gjorts i strategin sammanfattas i en bilaga till remissversionen. I bilagan beskrivs även syfte och avgränsning för översynen samt hur den genomförs i en dialogprocess. Förslaget är ute på remiss 14 april–15 september 2025 och vi ser fram emot att ta del av era remissvar.

Helena Lundberg Nilsson, Regionutvecklingsdirektör,
Västra Götalandsregionen, april 2025

Innehåll

Tillsammans ställer vi om	4
VI SOM GENOMFÖR STRATEGIN.....	4
SÅ LÄSER DU DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN	5
Strategins mål	6
Goda förutsättningar i Västra Götaland	8
ETT SAMLAT OCH STRATEGISKT REGIONALT UTVECKLINGSARBETE	8
Samhällsutmaningar som drivkraft.....	9
Fyra långsiktiga prioriteringar	10
STÄRKA INNOVATIONSKRAFTEN – för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant.....	12
BYGGA KOMPETENS – för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande	13
ÖKA INKLUDERINGEN – för stärkt tillit och sammanhållning	14
KNYTA SAMMAN VÄSTRA GÖTALAND – för hållbar och förbättrad tillgänglighet	15

Tillsammans kraftsamlar vi	16
INDUSTRINS GRÖNA OMSTÄLLNING	18
FRAMTIDSRUSTA BARN OCH UNGA	18
ÖKAD ROBUSTHET GENOM SAMVERKAN I SAMHÄLLSPANERING.....	19
Genomförande – i dialog och samverkan.....	20
FYRA VÄGLEDANDE PRINCIPER.....	23
KUNSKAP OCH LÄRANDE.....	24
VERKTYG OCH RESURSER.....	25
Så bidrar strategin till Agenda 2030.....	27
Så hänger det ihop	28
BILAGA: Sammanfattning av ändringar och förtydliganden	30

Tillsammans ställer vi om

Alla som bor och verkar i Västra Götaland ska ha möjlighet att leva ett gott liv. Nyckeln till Västra Götalands långsiktiga attraktivitet och konkurrenskraft är vår gemensamma förmåga att vara innovativa och ställa om till ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart samhälle.

DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN anger en riktning för omställningen till ett gott liv i Västra Götaland. Den beskriver mål och prioriteringar där takten i omställningen behöver öka och den fokuserar på områden som utvecklas dels genom samarbete mellan organisationer och sektorer, dels genom samverkan mellan lokal, regional, nationell och internationell nivå.

För att ställa om till ett hållbart Västra Götaland behöver vi möta flera samhällsutmaningar parallellt. Ingen kan lösa dessa utmaningar på egen hand, men tillsammans kan vi bidra till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Strategin sträcker sig till 2030, med utblick mot 2045 för att väga in behovet av långsiktighet när vi samverkar kring komplexa samhällsutmaningar och möjligheter för länets utveckling.

Vi som genomför strategin

Vi som varit med och tagit fram strategin och ska bidra till att den genomförs är näringslivet och dess organisationer, länets 49 kommuner och fyra kommunalförbund, akademi och forskningsinstitut, det civila samhället, Västra Götalandsregionen samt länsstyrelsen och andra statliga myndigheter. Vi har alla olika ansvar, resurser och kunskaper, och strategin är plattformen för vår samverkan och för ett kraftfullt genomförande.

SÅ HÄNGER DET IHOP

Strategin tar sin utgångspunkt i Vision Västra Götaland – Det goda livet.

Det goda livet förutsätter en hållbar utveckling i tre dimensioner – ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Dessa tre dimensioner är beroende av varandra och förstärker varandra.

Den regionala utvecklingsstrategin bidrar till det regionala genomförandet av internationella, europeiska och nationella utvecklingsstrategier. På global nivå finns Agenda 2030 med 17 hållbarhetsmål. På europeisk nivå finns strategier och regleringar som ska säkerställa en rättvis omställning till en hållbar och konkurrenskraftig ekonomi i EU och med mål och åtgärder för klimatneutralitet fram till 2050. På nationell nivå finns Strategin för hållbar regional utveckling.

Regionala utvecklingsstrategin samspelar med tre andra regionala måldokument som är antagna av regionfullmäktige. Dessa måldokument är Strategi för hälso- och sjukvårdens omställning i Västra Götalandsregionen, Regionalt trafikförsörjningsprogram och Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan.

Den regionala utvecklingsstrategin vägleder kommuner, kommunalförbund, näringsliv, akademi och forskningsinstitut, det civila samhället samt länsstyrelsen och andra statliga myndigheter i det gemensamma arbetet med regional utveckling. Strategin och regionfullmäktiges budget styr tillsammans Västra Götalandsregionens satsningar på regional utveckling.

Så läser du den regionala utvecklingsstrategin

Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut riktningen för vårt gemensamma arbete för Västra Götalands utveckling. Strategin består av ett mål, fyra långsiktiga prioriteringar och tre områden för tvärssektoriell kraftsamling.

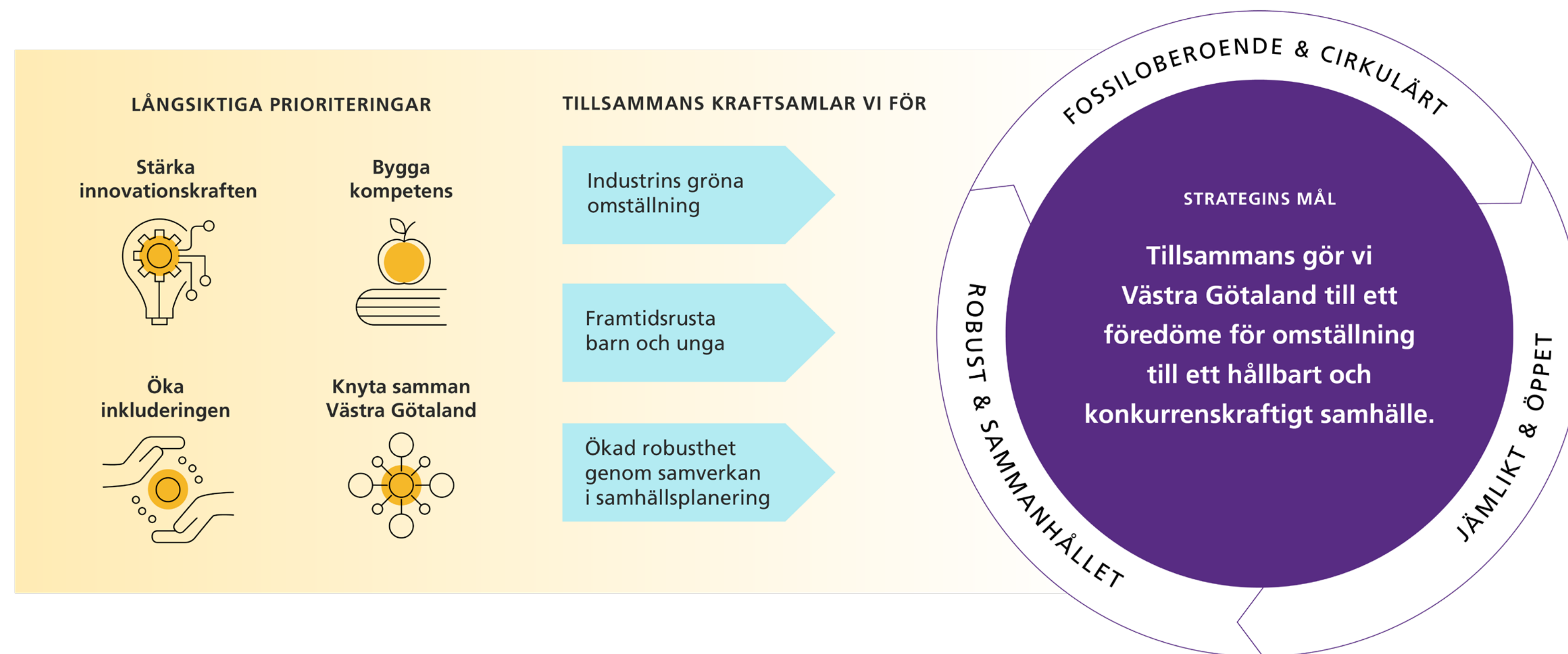
STRATEGINS MÅL pekar ut riktningen fram till 2030 och handlar om behovet av att ställa om Västra Götaland till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Målet konkretiserar vad en sådan omställning innebär ur ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv. Målet har utblick mot 2045 för att signalera behovet av långsiktighet när vi samverkar kring komplexa samhällsutmaningar och möjligheter för länets utveckling.

DE FYRA LÅNGSIKTIGA PRIORITERINGARNA beskriver de områden som utgör basen för Västra Götalands samlade och strategiska utvecklingsarbete på regional nivå. Områdena griper in i varandra och kräver strategisk samverkan och gemensamma insatser för att klara omställningen till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

TILLSAMMANS KRAFTSAMLAR VI med fokus på tre områden som behöver extra kraft för att accelerera omställningstakten. Det innebär att vi stärker vår tvärssektoriella samverkan och samordnar utvecklingsarbetet för att åstadkomma viktiga förflyttningar. Kraftsamlingarna ses över en gång per mandatperiod.

GENOMFÖRANDET sker i dialog och samverkan, med utgångspunkt i kunskap och lärande. Fyra vägledande principer utmanar och guidar oss.

Figuren beskriver den regionala utvecklingsstrategins olika delar och hur de förhåller sig till varandra. Strategin har ett mål, fyra långsiktiga prioriteringar som utgör den breda basen i det regionala utvecklingsarbetet och tre områden som vi tillsammans kraftsamlar kring för att accelerera omställningstakten i riktning mot målet.

Strategins mål

– pekar ut riktningen framåt och handlar om behovet av att ställa om Västra Götaland till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Målet konkretiserar vad en sådan omställning innebär ur ekonomiskt, miljömässigt och socialt perspektiv.

Strategins mål

Nyckeln till ett långsiktigt konkurrenskraftigt och attraktivt Västra Götaland är vår gemensamma förmåga till innovativ omställning inom en rad områden. Det bidrar till att alla som bor och verkar i Västra Götaland ska ha möjlighet att leva ett gott liv. Strategins mål pekar ut riktningen för Västra Götalands utveckling och det formuleras enligt följande:

Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

Målet konkretiserar och balanserar vad en sådan omställning innebär ur ett ekonomiskt, ett socialt och ett miljömässigt perspektiv: Ett Västra Götaland som ställer om är robust och sammanhållet, jämlikt och öppet samt fossiloberoende och cirkulärt.

Målet pekar ut riktningen till 2030, med utblick mot 2045 för att det krävs långsiktighet när vi samverkar kring komplexa utmaningar och ställer om samhället.

Robust och sammanhållet

I det robusta Västra Götaland är samhället motståndskraftigt och kan möta både kända och oförutsedda utmaningar. Näringslivet har hög konkurrenskraft och en internationellt erkänd förmåga att hantera tekniska utvecklingssprång, behovet av nya kompetenser och ekonomiska förändringar. Akademin bidrar genom att tillhandahålla forskning i framkant samt relevant kompetensförsörjning och kompetensutveckling. Det finns utvecklade strukturer för livslångt lärande och genom nya och innovativa arbetssätt och digitala tjänster tillgodoses näringslivets och offentlig sektors behov

av arbetskraft och kompetens. Det finns en uthållighet och god beredskap att möta effekterna av ett förändrat klimat, geopolitisk instabilitet, omvälvande händelser och kriser.

Det sammanhållna Västra Götaland kännetecknas av en hållbar och förbättrad tillgänglighet och ett välfärdssystem med god demokratisk förankring som gör att invånarna känner sig trygga och får jämlika förutsättningar för att förverkliga och tillgodose sina behov.

Jämlikt och öppet

I det jämlika Västra Götaland deltar varje människa i samhället på jämställda och jämlika villkor och ingen människa lämnas utanför i samhällsutvecklingen. Där har alla oavsett kön samma möjligheter att forma samhället och sina egna liv. Samhället är inkluderande och transparent, och invånarna är delaktiga och har tillit till varandra och till samhället i stort. Olika platser förutsättningar tas tillvara och det finns ett samspel och utbyte mellan platser både fysiskt och digitalt. Tillgången till, och möjligheten att delta i, förenings- och kulturliv stärker tillhörigheten och välbefinnandet hos invånarna.

Det öppna Västra Götaland är integrerat med omvärlden och har ett rikt utbyte nationellt och internationellt. Genom goda relationer och samarbete med våra grannregioner bidrar vi till en hållbar utveckling både lokalt och globalt.

Fossiloberoende och cirkulärt

I det fossiloberoende och cirkulära Västra Götaland är den privata och offentliga sektorn föregångare som inspirerar och påverkar det nationella, det europeiska och det internationella miljö- och klimatarbetet. Klimatomställningen accelererar,

vilket leder till minskade utsläpp från både produktion och konsumtion. Användningen av nyutvunna råvaror minskar. Fossila bränslen och material ersätts med elektrifiering och resurseffektiva och biobaserade produkter och tjänster. Genom att eliminera avfall, hålla produkter och material i användning och återskapa naturliga system minskar Västra Götaland sitt ekologiska fotavtryck och främjar en cirkulär ekonomi. Den biologiska mångfalden stärks och det ger också positiva effekter på människors hälsa och välmående.

I ett fossiloberoende och cirkulärt Västra Götaland kan och vill invånarna göra hållbara val och bidrar med kreativa lösningar som begränsar miljö- och klimatpåverkan.

Strategin ska bidra till klimatmålen för Västra Götalands län

Sedan 2009 finns ett gemensamt klimatmål i Västra Götaland – att vara en fossiloberoende region år 2030. Samtliga kommuner i Västra Götaland, lärosäten och många företag och organisationer står bakom detta mål. Klimatmålet innebär att utsläppen av växthusgaser ska minska med 80 procent från 1990 års nivå till år 2030. Dessutom ska utsläppen av växthusgaser från västsvenskarnas konsumtion minska med 30 procent jämfört med 2010, oavsett var i världen de sker.

Goda förutsättningar i Västra Götaland

Västra Götaland har 1,8 miljoner invånare och består av 49 kommuner. Länet är stort till ytan och består av landsbygder, små och stora tätorter och städer. I Västra Götaland finns stora naturresurser med vatten, skogar och den största jordbruksarealen i Sverige. Detta utgör bas för konkurrenskraftiga näringar där det rika naturlivet, den långa kuststräckan och de många sjöarna även gör länets olika delar attraktiva att besöka, leva och verka i. Det finns en mångfald av branscher och företag som har stor betydelse för utvecklingen såväl i Västra Götaland som nationellt och internationellt. Västra Götaland har ett rikt kulturliv, ett unikt kulturarv och starkt civilsamhälle och föreningsliv. Det finns en styrka i Västra Götalands långa tradition av samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv, akademi och det civila samhället som ger oss goda förutsättningar att vara ett föredöme för omställning.

VÄSTRA GÖTALANDS GEOGRAFISKA struktur består av fyra regionala kärnor – Göteborg, Borås, Skövde och Trollhättan–Vänersborg–Uddevalla. Samtliga är betydelsefulla utifrån läge, storlek och funktion, där Göteborgsregionen är tillväxtmotor för ett större omland. Göteborg har också en särskild roll som centrum för länets arbetsmarknad, forskning och innovation, logistik och transport samt internationella utbyten. Här ligger Skandinavians största hamn och sjöfarten är avgörande för svensk export och import. Västra Götaland är därtill Sveriges transport- och logistikcentrum med flera geografiskt utspridda noder där flera transportslag möts.

ALLA ORTER OCH platser i Västra Götaland har olika funktioner som binds samman i ett nätverk via digital och fysisk infrastruktur, både inom och utanför länets och landets gränser. Det skapar en regional helhet av platser som utvecklas utifrån sina respektive förutsättningar och möjligheter.

VÄSTSVENRIKE ÄR EN av de starkaste regionerna i Europa när det kommer till innovation och en av de regioner i världen där det satsas mest på investeringar i forskning och utveckling i förhållande till ekonomins storlek. Industrin står för en stor del, däribland fordonsindustrin och life science. Globalt verksamma företag, lärosäten, starka forskningsmiljöer samt välutvecklade strukturer för entreprenörskap och innovation gör Västra Götaland till en ledande region inom både forskning och utveckling. Länets framstående forsknings- och utbildningsmiljöer bidrar tillsammans till attraktivitet och utveckling. Därtill har det dynamiska kulturlivet både nationell och internationell lyskraft.

I VÄSTRA GÖTALAND finns många starka och unika branscher och företag som har stor betydelse i ett internationellt perspektiv. Flera branscher, till exempel transportmedelsindustrin och kemiindustrin, befinner sig mitt i stora omvandlingar som kräver både innovation och förändrade kompetenser. I en öppen och internationellt konkurrensutsatt region som Västra Götaland påverkas näringslivet tidigt av både konjunktursvängningar och det geopolitiska läget, men där många års samlat regionalt utvecklingsarbete ger en robust grund att stå på.

Ett samlat och strategiskt regionalt utvecklingsarbete

Det regionala utvecklingsarbetet i Västra Götaland är långsiktigt strategiskt och omfattar utveckling inom kultur och upplevelser, föreningsliv, kompetensförsörjning, näringsliv, forskning och innovation, miljö och klimat. Det omfattar även samhällsplanering av infrastruktur, bredband, kollektivtrafik och platser utveckling samt arbete med folkhälsa, jämställdhet, antidiskriminering och mänskliga rättigheter.

DET FINNS EN LÅNG tradition av att offentlig sektor, näringsliv, akademi och det civila samhället agerar tillsammans i Västra Götaland, både inom länet, med grannregioner och i olika internationella samarbeten. Etablerade samarbetsmiljöer, stabila strukturer och en mångfald av människor ger resurser och förutsättningar att omsätta kunskap och engagemang i hållbara lösningar. Detta bidrar även till länets gemensamma förmåga att möta utmaningar och kriser. Det regionala utvecklingsarbete som kännetecknar Västra Götaland är en styrka för att åstadkomma en innovativ omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

Samhällsutmaningar som drivkraft

Västra Götaland har ett bra utgångsläge men vi behöver samtidigt möta ett antal regionala och globala utmaningar. Detta innebär att stora samhällssystem behöver ställas om och förändras i grunden, inte minst för att begränsa den globala uppvärmningen och den akuta förlusten av biologisk mångfald. Komplexiteten i de flesta samhällsutmaningarna gör att innovativa lösningar behöver arbetas fram gemensamt och tvärsektoriellt utifrån Västra Götalands förutsättningar och styrkor. Ett utvecklingsarbete som tar sin grund i samhällsutmaningarna ger kraft i omställningen.

Strategin tar sin utgångspunkt i följande samhällsutmaningar:

- Effekterna av klimatpåverkande utsläpp ökar och den biologiska mångfalden är akut hotad med alltmer allvarliga konsekvenser på samhällsnivå.
- Det osäkra världsläget med fler allvarliga kriser och geopolitiska konflikter ställer nya krav på samhälle och näringsliv.
- Den demografiska utvecklingen med minskande födelsetal, ökad medellivslängd och lägre andel befolkning i yrkesverksam ålder leder till utmaningar att klara välfärdens uppdrag och näringslivets kompetensförsörjning. Bristen på vissa kompetenser är stor, samtidigt som många saknar arbete.
- Västsveriges ekonomi och näringsliv står inför hårdare global konkurrens, snabb förändring i värdekedjor och ökade krav på nyckelkompetenser. För att behålla jobben och länets ledande position inom forskning, innovation och utveckling krävs snabbhet och stärkta satsningar.
- Den digitala transformationen, utvecklingen inom AI och andra banbrytande teknologier går snabbt och påverkar alla delar i samhället. Det öppnar nya möjligheter men innebär också etiska dilemman och risker inom exempelvis cybersäkerhet.
- Utvecklingsbehoven för transportinfrastruktur, särskilt för järnväg och kollektivtrafik, är fortsatt stora. Långa ledtider samt en generell brist på finansiering ställer krav på alternativa arbetssätt och lösningar.
- Invånarnas tillgång till arbete och samhällsservice skiljer sig åt inom länet. Socioekonomiska klyftor behöver minska och invånare känna sig delaktiga i samhället.
- Tilliten till samhället och demokratin riskerar att minska i takt med dels ökad spridning av falsk eller vilseledande information, dels utbredd organiserad brottslighet.
- En ökande andel unga känner oro för framtiden och är inte nöjda med livet. Alltför många barn och unga upplever psykisk ohälsa. Många klarar inte skolan. Allt yngre personer rekryteras till kriminella gäng.

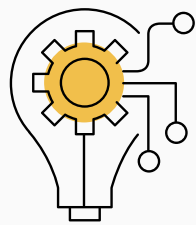

Fyra långsiktiga prioriteringar

– beskriver de fyra viktigaste områdena för gemensamma insatser för att klara omställningen till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Områdena utgör basen i det samlade strategiska utvecklingsarbetet i Västra Götaland.

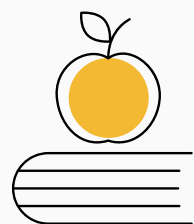
Strategin pekar ut fyra långsiktiga prioriteringar

De fyra långsiktiga prioriteringarna beskriver de områden som utgör basen för Västra Götalands samlade regionala utvecklingsarbete. Det krävs strategisk samverkan och gemensamma insatser inom dessa områden för att möta de samhällsutmaningar vi står inför och för att klara av att ställa om till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. Samtidigt är det områden där förändringstakten måste accelerera eller där den gemensamma beredskapen bör stärkas för att vi ska klara ett antal banbrytande förändringar.

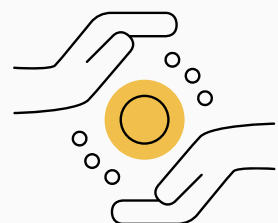
Stärka innovationskraften

– för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant

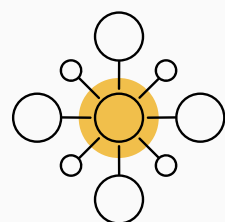
Bygga kompetens

– för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande

Öka inkluderingen

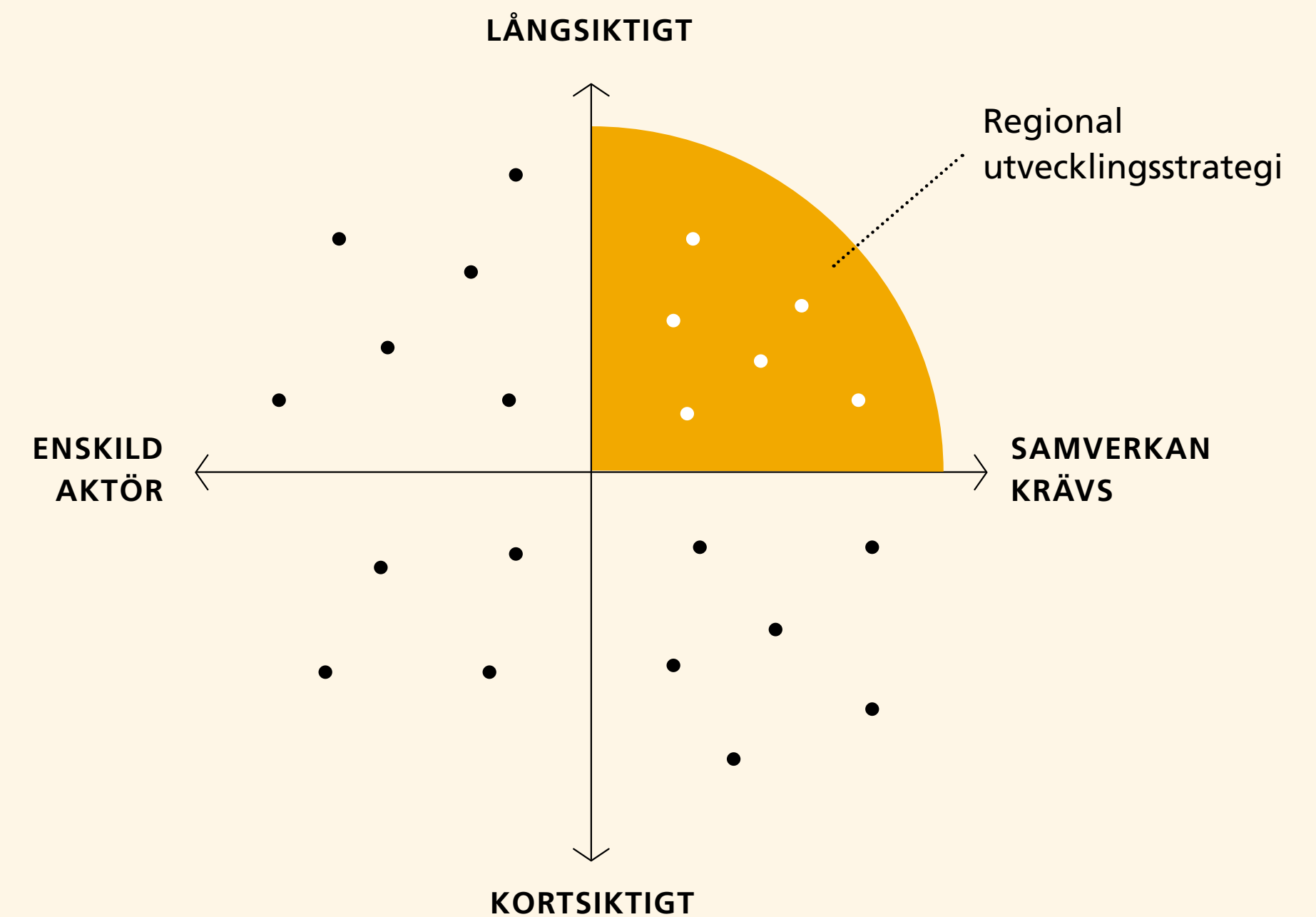
– för tillit och sammanhållning

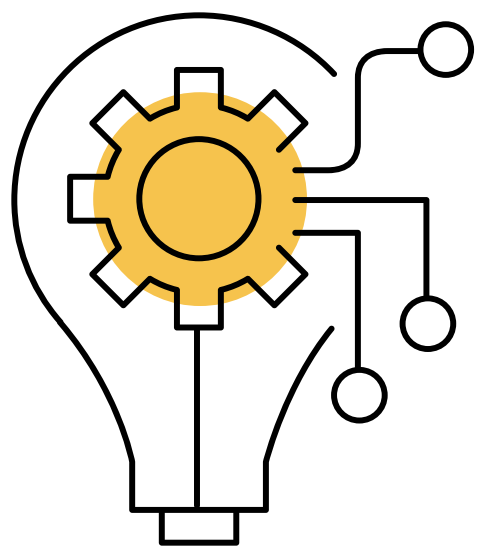

Knyta samman Västra Götaland

– för hållbar och förbättrad tillgänglighet

↪ Strategin prioriterar områden som är långsiktigt strategiskt viktiga för Västra Götalands utveckling och där det behövs samverkan mellan olika aktörer och gemensamma insatser för att klara av att ställa om till ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

Stärka innovationskraften

– för ett konkurrenskraftigt näringsliv i framkant

Att stärka innovationskraften handlar om att nyttiggöra kunskap och utveckla idéer med potential att både skynda på omställningen och skapa värde i privat och offentlig sektor. Det omfattar dels insatser för att öka entreprenörskap och nyföretagande och stimulera de mindre företagens innovationskraft, dels satsningar på internationellt starka kluster och forsknings- och innovationsmiljöer.

I ETT ROBUST och fossiloberoende Västra Götaland bygger vi vidare på vår långa erfarenhet av nära samarbete mellan kunskapsintensiv industri, akademi, forskningsinstitut och offentlig sektor. Det gör oss attraktiva som internationell samarbetspart och som plats för strategiska etableringar och investeringar. Samverkan gör oss även mer motståndskraftiga i tider av osäkert världsläge med snabbt förändrade förutsättningar för näringsliv och samhälle.

I VÄSTRA GÖTALAND pågår en grön omställning där fossila energikällor fasas ut och linjära värdekedjor ersätts av cirkulära. Elektrifiering och ökad fossilfri elförsörjning är avgörande för att stärka konkurrenskraften, behålla jobben och säkerställa framtida utveckling. Stärkt innovationskraft ger nya affärsmöjligheter även inom områden som säkerhet, resiliens och biologisk mångfald. Genom att rikta investeringar mot hållbarhet kan Västra Götaland stärka sin position globalt, öka den långsiktiga konkurrenskraften och bidra till omställningen till ett fossiloberoende samhälle.

HELA DET DYNAMISKA SYSTEMET behövs, från stora kunskaps- och exportintensiva företag, underleverantörer och tjänsteföretag till bredden av innovativa små och medelstora företag. Därtill sociala företag som främjar sociala innovationer och

nya affärsmodeller. Entreprenöriella inslag i skola, högre utbildning och forskning stärker företagsamheten och bidrar till förnyelse och utveckling av både samhälle och näringsliv. När invånarnas delaktighet och kreativitet, särskilt barns och ungas skaparförmåga, tas tillvara utvecklas morgondagens innovationer, tjänster och företag.

I VÄSTRA GÖTALAND FINNS områden av särskilt stor betydelse för länets konkurrenskraft, tillväxt och export. Det är viktigt att både behålla nuvarande verksamheter och främja utveckling i riktning mot framtida tekniker och produktionssätt. Strategin ska stärka förutsättningarna för innovativ omställning och hållbar utveckling inom:

- **Hållbar industri** innefattar produktion, nya och biobaserade material, resurseffektiv process- och produktutveckling, industrinära tjänster som digitalisering, teknologier, cirkulära affärsmodeller och energiförsörjning.
- **Hälsa och life science** omfattar utveckling av läkemedel, medicinteknik, välfärdsteknik och innovationer inom hälso- och sjukvård med fokus på precisionshälsa och nyttiggörande av digitaliseringens möjligheter.
- **Livsmedelskedjan, skogliga och maritima näringar** utgår från länets stora naturresurser med hav, sjöar,

skogs- och jordbruksarealer och har fokus på innovation, produktion och vidareförädling.

- **Framtidens mobilitet** samlar styrkan i fordons-, flyg- och rymdindustrin, med innovation inom logistik, självkörande tekniker, drönare, elektrifiering och nya typer av tjänster för både person- och godstransporter.
- **Besöksnäring samt kulturella och kreativa branscher** bidrar till länets attraktionskraft och innovativa näringsliv inom områden som evenemang, film, spel, textil och mode.

TEST OCH DEMONSTRATION av innovationer i både pilotform och verklig miljö är ett sätt att hantera olika perspektiv, komplexitet och risker för att på så sätt möta behovet av att snabbt kunna skala upp. Det minskar också tiden till praktisk användning och kan forma en tidig hemmamarknad för globalt framväxande lösningar.

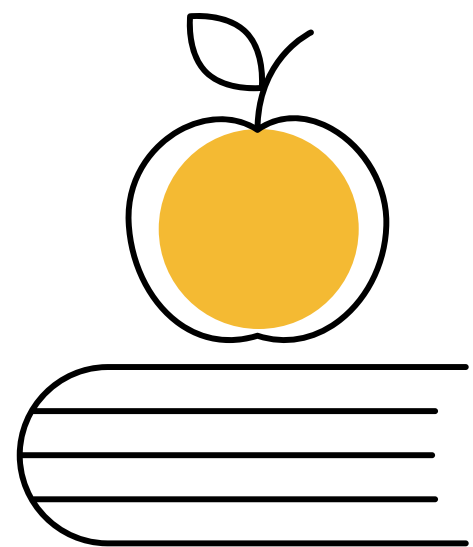
SAMVERKAN OCH KUNSKAPSÖVERFÖRING blir allt viktigare när traditionella branscher vävs samman på nya sätt och med nya branscher. Små och medelstora företag driver på förändringen med innovation och snabb produktutveckling, vilket stärker sysselsättning och företagens lönsamhet. För att nå framgång och effektivisera både privat och offentlig sektor, behövs satsningar på digital transformation, AI, banbrytande tekniker och innovationer samt kompetensutveckling i samarbete med institut och akademi.

FORTSATT STARKA FORSKNINGS- OCH INNOVATIONSMILJÖER möjliggör värdeskapande samarbeten mellan små och stora företag, akademi och offentlig sektor. Nätverk är nyckeln både till företagens tillväxt och till att de ska stanna i Västra Götaland. Offentlig sektor behöver efterfråga och driva på satsningar för förnyelse och, tillsammans med privat sektor, attrahera kompetenser och kapital för utveckling. Innovationer måste kombinera teknik och affärsmodeller med etik, lagar och regler. Test och demonstration av

innovationer i pilotform, verklig och digital miljö hjälper till att hantera komplexitet, påskynda praktisk användning och skapa en tidig hemmamarknad för globala lösningar. Innovations- och utvecklingskraften ökar när mångfald och jämställdhet betraktas som konkurrensfördelar. Deltagande i europeiska samarbeten tillför ny kunskap, sprider goda exempel, och stärker effekterna av regionala satsningar på forskning och innovation.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att stärka innovationskraften:

- ➔ Stimulera entreprenörskap samt utveckla och ta tillvara barns och ungas kreativitet och färdigheter.
- ➔ Främja nyföretagande och bidra till ökad konkurrenskraft och förändringsförmåga i små och medelstora företag, genom exempelvis digitalisering, cirkulära affärsmodeller och utvecklat klimat- och hållbarhetsarbete.
- ➔ Öka den internationella konkurrenskraften genom satsningar på exempelvis hållbar och fossiloberoende industri, hälsa och life science, hållbar mobilitet, livsmedelskedjan, skogliga och maritima näringar, besöksnäring samt kulturella och kreativa branscher.
- ➔ Stärka den västsvenska attraktiviteten för internationell spetskompetens, strategiska etableringar och investeringar.
- ➔ Satsa på innovationsmiljöer för att utveckla, skala upp och nyttiggöra lösningar i samverkan mellan näringsliv, akademi och offentlig sektor.
- ➔ Delta i nationella och europeiska partnerskap för erfarenhetsutbyte och uppväxling av regionala satsningar.

Bygga kompetens

– för bättre kompetensförsörjning och livslångt lärande

Att bygga kompetens handlar om att öka tillgången till kunskap och kompetens som är avgörande för att samhället ska kunna utvecklas. Utbildning och arbete är grunden för att människor och företag ska växa. Den gröna och digitala omställningen kräver att vi lär och agerar utifrån ny kunskap och ändrade förutsättningar. När behovet av kompetens snabbt förändras blir möjligheterna till livslångt lärande allt viktigare.

DET FINNS FLERA utmaningar i att möta framtidens arbetsmarknad. Utvecklingen inom både privat och offentlig sektor förutsätter tillräckligt med arbetskraft med efterfrågad kompetens. Saknas detta kan effekten bli att företag flyttar sin verksamhet ut ur landet och att den offentliga sektorn inte kan upprätthålla välfärden och viktiga samhällsfunktioner. Enskilda företag och organisationer har behov av att både nyanställa kvalificerad arbetskraft och utbilda befintlig personal.

BEHOVET AV KOMPETENS förändras till följd av digitalisering, automatisering, AI och andra avancerade teknologier samt högre krav på hållbarhet. För att Västra Götaland ska bli fossiloberoende och cirkulärt krävs nya kompetenser och att vi nyttiggör ny forskning. Det geopolitiska läget och ökade säkerhetshot påverkar arbetsmarknaden och kompetensbehoven i stor utsträckning och kan leda till att hela branscher omformas snabbt. Efterfrågan på kompetens förväntas öka inom flera sektorer samtidigt som många går i pension, födelsetalen går ner och andelen människor i arbetsförålder minskar. Förmågan att förutsäga vilken kompetens som

behövs i framtiden och att ställa om till nya och innovativa arbetssätt blir allt viktigare. Här kan digitaliseringen och AI vara möjliggörare.

MATCHNINGEN MELLAN UTBUD och efterfrågan på kompetens förutsätter ett nära samarbete mellan utbildningsanordnare, arbetsgivare och branschföreträdare samt att utbudet av utbildningar anpassas snabbare. Det handlar om att förbättra förutsättningarna för ett livslångt lärande och en andra chans för personer vars utbildningsbakgrund och kompetens inte möter kraven på arbetsmarknaden.

VI BEHÖVER SAMVERKA OCH ARBETA systematiskt med kompetensförsörjning utifrån människan, samhällets och arbetsmarknadens behov. När vissa yrken förändras eller försvinner och andra inträder behövs nya sätt att utbilda. Det behövs både bredd och spets inom universitet, högskolor och yrkesutbildningar samt möjlighet till bildning vid folkhögskolor, studieförbund och i föreningslivet. Folkhögskolestudier kan bidra med nya chanser till kunskap som senare kan leda till jobb, men också till bildning och mänsklig mognad.

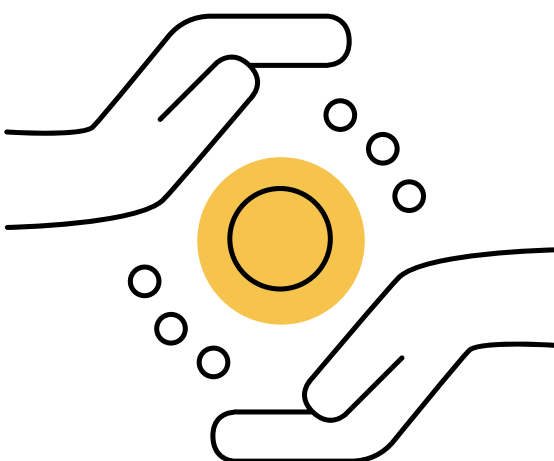
TIDIGA INSATSER som får fler barn och unga att fullfölja grundskola och gymnasieskola är viktigt och förbättrar förutsättningarna att inkluderas på arbetsmarknaden och få ett gott liv. Det krävs också insatser som gör fler barn och unga intresserade av naturvetenskap, teknik och matematik.

BEHOVET AV KOMPETENS inom områden som hållbarhet, digitala tjänster och säkerhet, AI, naturvetenskap och teknik ökar inom de flesta sektorer. För att klara konkurrensen om kompetens och arbetskraft behöver hela Västra Götaland vara en attraktiv plats att bo och verka på, med goda förutsättningar för att attrahera, ta emot och behålla internationell kompetens. Genom att vidga arbetsmarknaden över lokala, regionala och nationella gränser kan vi tillsammans stärka Västsveriges internationella lyskraft och förbättra möjligheterna att klara omställningen.

SAMTIDIGT ÄR DET VIKTIGT att utveckla validering av kunskap och kompetens, särskilt bland nyanlända, som ett stöd för att människor lättare ska kunna etablera sig på arbetsmarknaden. Både det offentliga och det privata arbetslivet behöver bredda sin rekrytering och bli bättre på att ta tillvara mångfalden av arbetskraft samt hitta vägar för att anställa personer som inte fullt ut möter kompetenskraven. Särskilda insatser krävs för etablering av grupper som har en svagare förankring på arbetsmarknaden såsom utrikes födda kvinnor. Genom aktivt arbete för att minska stereotypa utbildnings- och yrkesval skapas en mer jämlik och jämställd arbetsmarknad vilket i sin tur ökar kreativiteten och innovationskraften.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att bygga kompetens:

- ➔ Främja kompetensomställning och livslångt lärande för att möta arbetsmarknadens förändrade behov, tekniskiften och ökade krav på hållbarhet.
- ➔ Förbättra matchningen på arbetsmarknaden för en bättre balans mellan utbud och efterfrågan.
- ➔ Göra tidiga insatser för att få fler barn och unga intresserade av naturvetenskap, teknik och matematik och för att utmana könsstereotypa val av utbildning, yrke och fritidssysselsättning.
- ➔ Ta tillvara och utveckla hela arbetskraftens kompetens och underlätta för fler att etablera sig på arbetsmarknaden och för att få människor att växa.

Öka inkluderingen

– för stärkt tillit och sammanhållning

Att öka inkluderingen handlar om att skapa förutsättningar för samhörighet och att alla individer ska kunna vara aktiva i samhälls- och arbetsliv. Det handlar också om att öka människors tillit till varandra, till samhället och till demokratin. Att stärka barns och ungas förutsättningar och möjligheter är grunden.

VARJE MÄNNISKA SKA kunna använda sin fulla potential i ett jämlikt och sammanhållet Västra Götaland. Tilliten mellan människor och till samhället i stort är grunden för en fungerande demokrati. Att vara delaktig i samhällsutvecklingen och kunna påverka beslut som rör levnadsförhållandena är en mänsklig rättighet som samtidigt är central för hälsa, välbefinnande och individers egenmakt. Detta påverkar Västra Götalands samlade utvecklingskraft och robusthet samt möjlighet att agera samlat i tider av omställning.

DE SOCIOEKONOMISKA KLYFTORNA måste minska. Möjligheten att delta i samhällslivet påverkas av var man bor samt ursprung, utbildning, ålder, kön, fysiska och psykiska funktionsnedsättningar och en rad andra faktorer. Många upplever en allt större oro kring ekonomisk otrygghet, organiserad brottslighet, klimatförändringar och geopolitisk instabilitet. Här krävs att offentlig sektor, näringsliv, myndigheter och civila samhället tillsammans värnar om ett jämlikt och tryggt samhälle där invånarna har framtidstro.

JÄMLIKA MÖJLIGHETER TILL hälsa och utbildning för barn och unga är viktiga grundläggande beståndsdelar i ett robust och öppet Västra Götaland. Många barn och unga, särskilt flickor

och unga HBTQI-personer¹, upplever psykisk ohälsa. Alltför många barn klarar inte skolan. Bland dem utmärker sig pojkar, även om faktorer som socioekonomisk bakgrund eller migrationsbakgrund också spelar in. Tidiga och förebyggande insatser ger barn och unga goda förutsättningar att klara grundskolan och gymnasiet, ökar motivationen och möjligheterna till en meningsfull och aktiv fritid. Det har stor betydelse för möjligheten till framtida försörjning och en god hälsa. Barn och ungas egenmakt och framtidstro stärks när de ges förutsättningar och möjlighet till delaktighet i frågor som berör dem.

UTBILDNING OCH BILDNING är inte bara en förutsättning för att få arbete och inkomst, det ökar även individers möjlighet att påverka sin livssituation och bidra till samhällsutvecklingen. Här spelar folkbildningen med exempelvis folkhögskolor och studieförbund en viktig roll. De bidrar även till fler chanser till utbildning, att komma in i arbetslivet och ett vidgat deltagande i kultur- och samhällsliv.

ARBETE OCH SYSSELSÄTTNING har en avgörande betydelse för människors välmående och delaktighet i samhället. Samverkan mellan aktörer med ansvar för dem som står långt

från arbetsmarknaden är en förutsättning för att tillsammans kunna sänka trösklarna och bryta de mönster som gör att vissa grupper utestängs. Bland dem finns exempelvis utrikes födda kvinnor. Här har offentliga och privata arbetsgivare en viktig roll.

INVÅNARNAS LIVSKVALITET och möjlighet till arbete stärks med tillgången till sociala nätverk och mötesplatser. Kultur, föreningsliv och idrott är med och skapar grunden för gemenskap, trygghet och egenmakt. Det civila samhället och den sociala ekonomin kan ta tillvara entreprenöriella förmågor och engagemang ur ett invånarperspektiv för utvecklingen av lokalsamhället, i miljö- och klimatfrågor eller för att lösa sociala utmaningar. Arbetsintegrerande sociala företag har en särskild roll att kombinera företagande med socialt ansvar och vägar till sysselsättning.

MÖTESPLATSER OCH DEN offentliga miljöns utformning har stor betydelse för att motverka utanförskap. Tillgång till bostäder är en välfärdsfråga och boendesegregationen behöver minska medan tillgången till offentlig och kommersiell service behöver förbättras i delar av länet. Om en ort kan behålla och utveckla det lokala serviceutbudet gynnar det såväl utvecklingen som tilliten till det offentliga. Här krävs att invånare involveras i utvecklingen av sin egen plats och i samverkan mellan kommun, näringsliv och civila samhället.

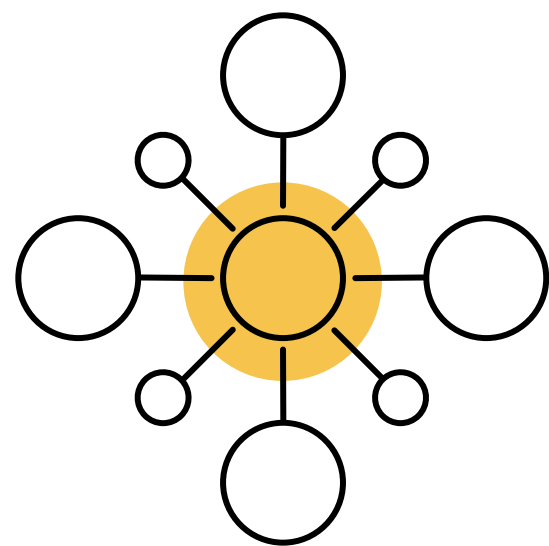
DIGITALISERINGEN STÄRKER invånarnas tillgång till information, delaktighet och inflytande över samhällsutvecklingen. Kontakterna mellan invånare och myndigheter sker i allt högre grad digitalt. Här krävs gemensamma insatser som minskar digitalt utanförskap och ger alla mer jämlika förutsättningar att delta i samhället. Det krävs också att vi säkerställer tillgång till centrala samhällstjänster även för dem som inte kan använda

internet. Att förstå flödet av information, nyttja sociala medier och ha en källkritisk förmåga är kärnan i yttrande- och informationsfriheten. Det handlar även om att stärka invånarnas medie- och informationskunnighet för att öka motståndskraften mot falsk och vilseledande information.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att öka inkluderingen:

- ➔ Ge fler möjlighet till utbildning och egen försörjning genom utvecklad samverkan mellan offentlig sektor, näringsliv, myndigheter och civila samhället.
- ➔ Utveckla arbetssätt som ökar invånarnas delaktighet, engagemang och inflytande i samhällsutvecklingen.
- ➔ Stärka barns och ungas möjligheter till en bra, jämställd och jämlik start i livet.
- ➔ Stärka dialogen med det civila samhället
- ➔ Tillvarata digitaliseringens möjligheter för att öka invånarnas aktiva deltagande i samhället samt motverka det digitala utanförskapet.
- ➔ Främja och värna yttrandefriheten, stärka invånarnas medie- och informationskunnighet och öka motståndskraften mot falsk och vilseledande information.

¹ HBTQI är ett samlingsnamn för homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera uttryck och identiteter samt intersexpersoner.

Knyta samman Västra Götaland

– för hållbar och förbättrad tillgänglighet

Att knyta samman Västra Götaland handlar om att öka närheten mellan olika delar av länet men även med grannregioner, övriga Sverige och andra länder. Vi vill göra det möjligt för människor och företag att nå varandra och ha ett resurseffektivt utbyte med omvärlden. Ett sammanhållet Västra Götaland utgår från både lokala och regionala perspektiv med invånarna i fokus. En samordnad planering för fysisk och digital infrastruktur, transport, hållbar markanvändning och bebyggelse behövs för att göra Västra Götaland robust och konkurrenskraftigt.

FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR ETT STARKT Västra Götaland ökar genom att infrastrukturen utvecklas regionalt, nationellt och internationellt. Samverkan med grannregionerna och länder som Norge, Danmark och Tyskland är särskilt viktigt att värna och utveckla. Västra Götalands ortstruktur med omgivande landsbygder, kust och skärgård utgör de geografiska förutsättningarna. Länets flerkärniga struktur med Borås, Skövde och Trollhättan–Vänersborg–Uddevalla samt med Göteborgs-området som nav, ger goda förutsättningar för en robust och sammanhållen utveckling. Attraktiva livsmiljöer och ett transporteffektivt och uppkopplat Västra Götaland bidrar till samhällsutveckling, främjar hållbara resor och minskar klimat- och miljöpåverkan.

JÄRNVÄGEN ÄR GRUNDEN i ett hållbart transportsystem. Det krävs stora investeringar för att öka kapaciteten och för att gods- och persontransporter ska kunna flyttas från väg till järnväg. Det förutsätter gemensam förmåga att hitta nya finansieringslösningar och att staten, länets kommuner och Västra Götalandsregionen fortsätter investera i infrastruktur. Insatser för hållbart resande behöver samtidigt anpassas till

geografiska skillnader och behoven hos invånare och företag.

GENOM ATT TA TILLVARA DIGITALISERINGENS möjligheter, nya tekniker, kombinationer av färdssätt, samt utveckling och spridning av smarta lösningar, kan andelen hållbara transporter och resor öka. Kollektivtrafiken bör prioriteras i samhällsplaneringen och vara konkurrenskraftig gentemot bilen samtidigt som det krävs samlade insatser för att öka andelen gång- och cykelresor.

INVESTERINGAR I FAST OCH MOBILT BREDBAND öppnar möjligheter för fler invånare och företag i alla delar av Västra Götaland att bo, leva och verka på plats och på distans. Digitaliseringen av offentliga tjänster kan förbättra tillgången till vård, utbildning och andra samhällstjänster och stärka näringslivets möjligheter för utveckling. Sammantaget minskar det vårt behov av att resa vilket är en viktig del i arbetet med att skapa en hållbar tillgänglighet.

LÅNGSIKTIGA REGIONALA UTMANINGAR inom exempelvis gods- och persontransport, bebyggelseplanering, energiförsörjning

och klimatanpassning sträcker sig över fysiska och administrativa gränser. Vi behöver därför hjälpas åt att synliggöra, ta vara på och stärka funktionella samband och strukturer mellan kommunerna, inom länet, med grannregioner, nationellt och internationellt. Ökad samplanering av fysisk och digital infrastruktur, etableringar, energi- och livsmedelsförsörjning, bostadsförsörjning, kollektivtrafik, service, besöksmål och kulturutbud kan bidra till bättre resursutnyttjande och ökad attraktivitet. Det bidrar även till mer jämlika villkor, minskad klimatpåverkan och stärkt biologisk mångfald.

SAMVERKAN INOM FYSISK PLANERING mellan lokal, regional och nationell nivå är avgörande för en hållbar markanvändning. I den detaljerade planeringen måste vi hitta balansen mellan samhällsutveckling och stärkt biologisk mångfald. Sammanhängande livsmiljöer och utvecklade ekologiska korridorer ger olika arter möjlighet att förflytta sig i landskapet. Genom att designa samhällen som ger tillbaka mer än de tar, kan vi skapa välmående för både människor och natur.

DET DIGITALISERADE SAMHÄLLET öppnar nya möjligheter. Med hjälp av AI, tillgång till stora mängder data, digitala tvillingar och teknologier som ”sakernas internet” kan vi simulera och visualisera olika scenarier som effektiviserar samhällsplaneringen och rustar samhället för framtiden.

OMGIVNINGEN OCH NÄRMILJÖN påverkar människors liv. Därför behöver det offentliga stimulera utvecklingen av inkluderande livsmiljöer, där invånare trivs och känner sig delaktiga. Det är grunden i ett utvecklingsarbete för gestaltad livsmiljö. Men vi behöver också ta till vara specifika geografiska förutsättningar, platsidentitet och kulturarv, genom samarbete mellan invånare, föreningsliv, företag och kommun på platsen. Då uppnås synergier som också kan bevara och förbättra tillgången till kommersiell och offentlig service.

Exempel på långsiktigt viktiga samverkansområden för att knyta samman Västra Götaland:

- ➔ Utveckla den transporteffektiva infrastrukturen och öka andelen hållbara resor.
- ➔ Fortsätta utbyggnaden av fast och mobilt bredband i hela länet.
- ➔ Utveckla och tillämpa digitala tjänster som ökar tillgängligheten till samhällsservice för alla.
- ➔ Öka samverkan inom samhällsplanering för hållbar markanvändning, utifrån olika aktörers olika roller och ansvar.
- ➔ Stärka människors möjlighet att utveckla sin egen livsmiljö.
- ➔ Samverka för ökad närhet och utbyte nationellt, europeiskt och internationellt.

Prioriterade infrastrukturstråk

Prioriteringar av transportsystemets infrastruktur för Västra Götaland sker vart fjärde år i en nationell plan för transportsystemet och i en regional plan för transportinfrastrukturen. Revidering av planerna pågår för kommande period 2026-2037 och som grund för arbetet har Västra Götalandsregionen i samverkan med kommunalförbunden tagit fram en strategisk inriktning för transportinfrastrukturen. Här tydliggörs den långsiktiga viljeinriktningen för transportsystemets utveckling.

Tillsammans kraftsamlar vi

– strategin pekar ut tre områden där vi särskilt behöver fokusera de närmaste åren på att stärka samverkan och samordna utvecklingsarbetet för att nå större effekt.

Strategin innehåller tre områden för kraftsamling 2026–2030

Strategin innehåller tre områden där vi särskilt behöver kraftsamla tillsammans de närmaste åren för att kunna accelerera omställningstakten i riktning mot strategins mål. Att kraftsamla innebär att vi har extra fokus på att bygga regional kapacitet och samordning genom stärkt tvärssektoriell samverkan och samordnat utvecklingsarbete. Tillsammans riktar vi resurser dit med målet att nå en ökad genomförandekraft som består efter avslutad kraftsamling. Målsättningen är att skapa samsyn kring behov och önskad förflyttning och få på plats ett mer systematiskt sätt att arbeta tillsammans. Kraftsamlingarna ses över och revideras vid behov en gång per mandatperiod.

Tillsammans kraftsamlar vi 2026–2030 för:

- Industrins gröna omställning
- Framtidsrusta barn och unga
- Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering

Dessa ersätter och bygger delvis vidare på de västsvenska kraftsamlingar som var i fokus i strategin 2021–2025; Fullföljda studier, Digitalisering, Elektrifiering och Cirkulära affärsmodeller.

KRAFTSAMLING

Industrins gröna omställning

VÄSTRA GÖTALAND ÄR Sveriges största industriregion med en femtedel av landets industrijobb. En framgångsrik exportindustri är avgörande för både Västsveriges och Sveriges ekonomi och konkurrenskraft. Industrins gröna omställning är nödvändig för att minska klimatpåverkan och behålla produktion, kompetens och jobb i länet. Nyckelfaktorer som rätt kompetens, tillräcklig elförsörjning och cirkulära värdekedjor är centrala för att lyckas med omställningen och nå en effektiv användning av resurser och material. Att tillsammans kraftsamla handlar om att vi systematiskt identifierar och undanröjer hinder och gör allt vi kan för att underlätta denna omställning.

INDUSTRIN OCH TRANSPORTSEKTORN är mitt i en historisk övergång från fossila bränslen till el, vilket ökar behovet av fossilfri el. Samtidigt växer nya industrigrenar fram, som en konsekvens av ekonomins elektrifiering. Endast en tredjedel av länets elförbrukning produceras idag lokalt, vilket kräver planering för ny fossilfri elproduktion samt lagring, exempelvis genom vätgas och batterier. I Västra Götaland råder en bred enighet om behovet att öka länets elproduktion med minst 15 TWh fram till 2030 för att stärka självförsörjningsgraden. Analyser visar att elbehovet fortsätter att stiga även efter 2030. Även elnätens distributionskapacitet behöver förstärkas.

FÖR ATT OMSTÄLLNINGEN ska bli både miljömässigt och ekonomiskt hållbar måste vi bryta det ohållbara

uttaget av jordens resurser. Omställningen till en cirkulär ekonomi är avgörande för att uppnå ett hållbart och fossilfritt samhälle. Innovationer inom cirkulär produkt- och affärsutveckling samt effektivare materialflöden är nödvändiga. Genom att övergå från linjära till cirkulära värdekedjor, och skapa produkter som behåller sitt värde över tid, kan vi uppnå lönsamhet och långsiktig hållbarhet. Västra Götaland har goda förutsättningar att ta en ledande roll.

TILLGÅNG TILL RÄTT kompetens i alla led och branscher är avgörande, både inom nya och befintliga områden. Den nya tekniken och innovationerna behöver både internationellt konkurrenskraftiga utbildningsmiljöer och labb för forskning, test och demonstration. Västsveriges tradition av utbildning som matchar efterfrågan på arbetsmarknaden är en förmåga som ska stärkas för att möta industrins snabbt förändrade behov. Det gör Västsverige mer attraktivt för kompetens och strategiska etableringar och investeringar.

FÖR ATT ÖKA takten i omställningen krävs gynnsamma samhälleliga förutsättningar och långsiktiga spelregler både nationellt och inom EU. Invånarnas involvering i omställningen kan med rätt stöd skapa förändringskraft tillsammans med näringslivet och offentlig sektor. Genom uthållig samverkan kan vi göra länet attraktivt för de som vill leva, bo och arbeta här.

KRAFTSAMLING

Framtidsrusta barn och unga

BARN OCH UNGA i Västra Götaland ska ha de bästa förutsättningarna för en bra start i livet, vilket är avgörande för både individ och samhälle. Genom samverkan mellan olika aktörer som kommuner, region, stat, näringsliv och civila samhället kan vi samla resurser kring barn och unga. Det är viktigt både för att främja individens välmående och för att ge nästa generation de verktyg som krävs för att de ska kunna vara med och skapa en hållbar och innovativ framtid. Barn och unga är morgondagens kompetenser och ledare. Tillsammans kan vi stärka friskfaktorer och minska riskfaktorer för barn, oavsett kön, i alla åldrar och under dygnets alla timmar.

LIVSVILLKOREN FÖR BARN och unga är ojämlika och påverkas av socioekonomisk bakgrund och var de växer upp. Utvecklingen går åt fel håll med minskat välbefinnande, hög upplevd psykisk ohälsa och en fortsatt stor andel som inte klarar skolan. Många känner oro för klimatförändringar och världsläget samt tvivlar på sin möjlighet att påverka samhällsutvecklingen. Den höga användningen av digitala medier kan ge både nya perspektiv och sammanhang men också påverka hälsan negativt.

TILLSAMMANS BEHÖVER VI kraftsamla för att utjämna skillnaderna. Det krävs tidiga insatser och att framgångsrika metoder delas och sprids. Vi behöver främja

god och jämlik hälsa, motivation och framtidstro samt skapa förutsättningar för meningsfull fritid, sociala nätverk och att fler klarar skolan. Unga ska känna att de är delaktiga i samhället, blir lyssnade på och kan påverka både sitt liv och samhället.

LÄSFRÄMJANDE, SPRÅKUTVECKLING OCH bildning lägger grunden för delaktighet i samhället. Främjande av fysisk aktivitet och hälsa är viktigt, liksom att ge barn och unga lika möjligheter att delta i föreningsliv och kultur. Att fler på sikt ska klara skolan är avgörande, och de som behöver ska ges nya utbildningsmöjligheter, exempelvis via folkhögskola eller vuxenutbildning. Tidig kontakt med arbetslivet gynnar både unga och arbetsgivare, som behöver förstå vad unga värdesätter i framtida arbetsliv. Vi måste samtidigt bli bättre på att tidigt hitta och ge stöd till barn som riskerar hamna i kriminalitet.

MED GEMENSAMMA KRAFTER och långsiktiga insatser ska vi framtidsrusta barn och unga i Västra Götaland och ge dem bättre förutsättningar för ett gott liv.

KRAFTSAMLING

Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering

VÄSTRA GÖTALAND BEHÖVER vara robust och förberett för framtiden. Vi står inför utmaningar som geopolitisk osäkerhet, demografiska förändringar, förlust av biologisk mångfald och de negativa effekterna av klimatförändringar. Därför behövs en väl fungerande gemensam beredskap där samverkan och planering är centrala. Genom att kraftsamla för att ta fram gemensamma analyser, scenarier och planeringsunderlag i form av kart- och framtidsbilder, kan vi stärka länets utvecklingskraft, beredskap och underlätta för den samlade fysiska planeringen hos kommuner och andra aktörer.

DET HANDLAR OM att utgå från Västra Götalands olika geografiska förutsättningar och bygga robusta strukturer och samverkansformer utifrån allas olika roller och ansvar i samhällsplaneringen, såväl kommuner, region, myndigheter som näringsliv och civila samhället. Tillsammans kan vi bygga kunskap, identifiera risker, lyfta möjligheter och tydliggöra övergripande utvecklingsbehov på både kort och lång sikt för invånare och näringsliv. Det kan vara underlag som visar på synergier och gemensamma nyttor för den samlade energi- och livsmedelsförsörjningen, lokalisering av strategiska etableringar, fysisk och digital infrastruktur samt tillgänglighet till studier, arbete och samhällsservice.

DET KAN ÄVEN handla om underlag som stöttar klimat- anpassning, stärker den biologiska mångfalden och resurseffektiv användning av jord, skog och vatten. Det förändrade klimatet medför risker och sårbarheter som exempelvis värmeböljor, torka, höjd havsnivå, översvämningar och risk för skred. Samtidigt behöver vi säkerställa att den biologiska mångfalden kan anpassa sig i ett föränderligt klimat genom att värna sammanhängande naturområden.

ATT KRAFTSAMLA FÖR ökad samplanering ska leda till att vi använder våra resurser mer effektivt, stärker motståndskraften och anpassningsförmågan även i tider av kris och förändring. Samtidigt måste arbetet präglas av flexibilitet för att hantera både kända och oförutsedda utmaningar och vända dessa till möjligheter. Tillsammans kan vi snabba på omställningen till ett framtidssäkrat, robust och konkurrenskraftigt Västra Götaland.

Genomförande

– sker i dialog och samverkan, med utgångspunkt i kunskap och lärande. Fyra vägledande principer utmanar och guidar oss.

Genomförande – i dialog och samverkan

Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut vår gemensamma riktning för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle. För att få genomslag behöver vi vara många som driver på utvecklingen åt samma håll. Vi har alla olika mandat och resurser till vårt förfogande men ansvaret är delat. Tillsammans kan vi öka takten i omställningen genom stärkt dialog och samverkan, uthålligt engagemang och gemensamma satsningar. Vi behöver utmana oss själva att arbeta och samarbeta på nya sätt, vidga våra perspektiv, vara modiga, gå före och prova det utforskade.

STRATEGIN ÄR ÖVERGRIPANDE och långsiktig. Vi driver utvecklingen framåt med utgångspunkt i de utmaningar vi står inför och konkretiserar och prioriterar strategins innehåll i delstrategier, handlingsplaner och överenskommelser. Det möjliggör aktiv samverkan och partnerskap mellan och över sektorer.

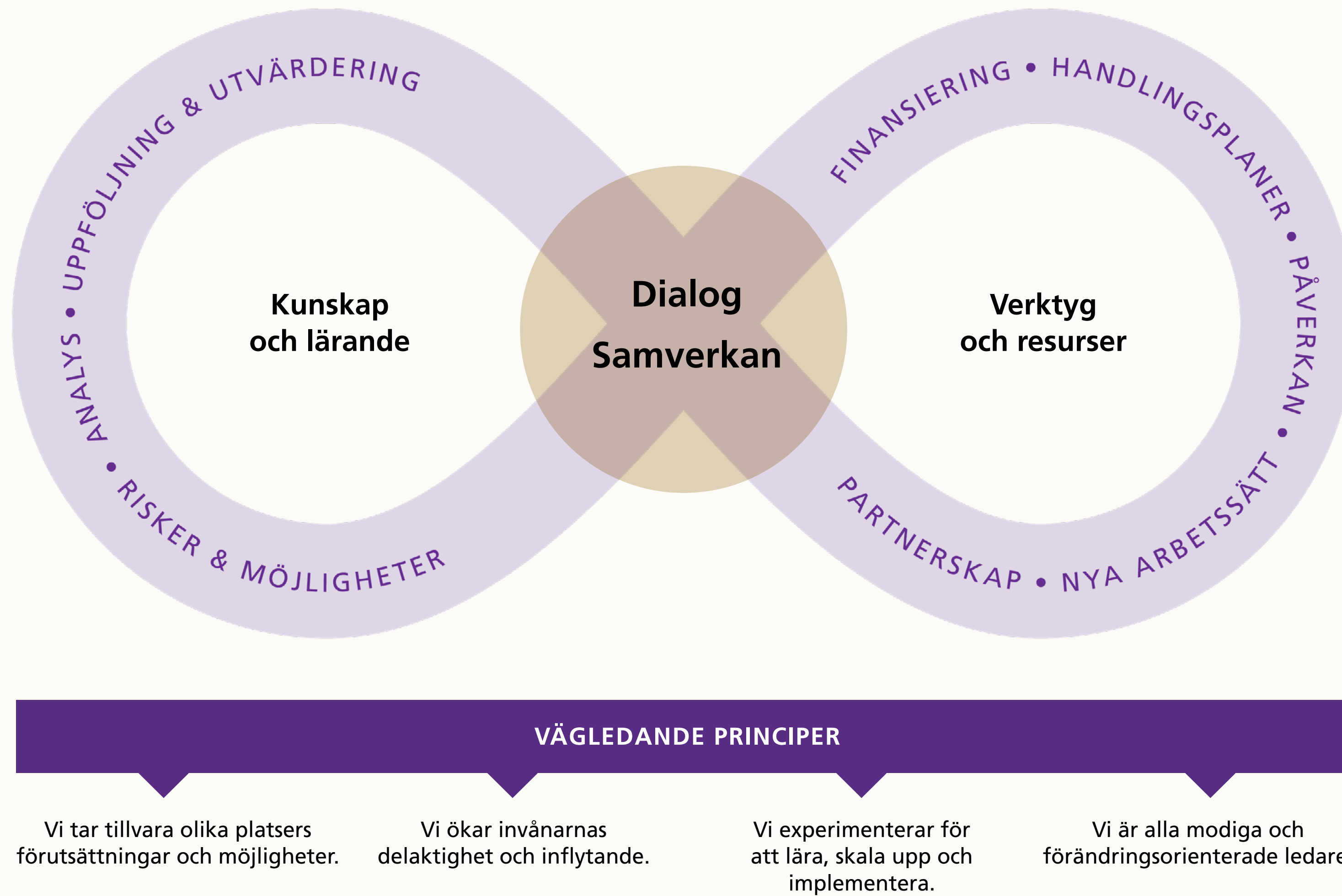
VI BEHÖVER AVSÄTTA personella och ekonomiska resurser i våra budgetar och planer. Det krävs också samverkan som kopplar ihop styrningen på lokal, regional, nationell och europeisk nivå.

VI SOM BIDRAR till genomförandet av strategin är näringslivet och dess organisationer, länets 49 kommuner och fyra kommunalförbund, akademi och forskningsinstitut, det civila samhället, Västra

Götalandsregionen samt länsstyrelsen och andra statliga myndigheter. Vi har olika ansvar, resurser och kunskaper och strategin är plattformen för vår samverkan och för ett kraftfullt genomförande.

MÖJLIGHETERNA FÖR EN gemensam rörelse framåt ökar med stöd av fyra vägledande principer och med utgångspunkt i kunskap och lärande om de utmaningar vi står inför samt hur vi klarar av att möta dem tillsammans. Det är genom dialog och samverkan som vi kan hantera de eventuella målkonflikter som uppstår längs vägen, till exempel när en positiv utveckling på ett område innebär en negativ utveckling på ett annat. Den digitala transformationen med ökad användning av data och AI öppnar för nya arbetssätt, snabbare analys och effektivare styrning och beslutsfattande.

↪ Bilden illustrerar genomförandet av strategin med kontinuerlig dialog och samverkan i centrum. Kunskap och lärande samspelar och växelverkar med de insatser vi gör med hjälp av våra olika resurser och verktyg. De vägledande principerna i figurens bas vägleder oss i genomförandet.

Fyra vägledande principer

Strategin pekar ut fyra principer som ska vägleda oss i vår dialog och samverkan för att genomföra strategin. Principerna ska hjälpa oss att ta tillvara möjligheterna i hela Västra Götaland genom att de inspirerar och utmanar oss att arbeta och samverka på nya sätt. De ska bidra till att vidga perspektiven, öka delaktigheten, uppmuntra oss att gå före och våga prova det utforskade. De vägledande principerna är även ett sätt att integrera Agenda 2030 i genomförandet.

Vi tar tillvara olika platser förutsättningar och möjligheter

Västra Götaland är ett stort län med en variation av möjligheter och utmaningar kopplade till olika platser förutsättningar. Denna variation ska tas tillvara, vilket förutsätter att vi synliggör olika behov av utveckling. Vi behöver en funktionell samverkan över territoriella gränser och politik-områden som utgår från de frågor vi tillsammans ska hantera. Det kan innebära att vi behöver utmana invanda och administrativa gränser. Genom samverkan mellan orter som har olika styrkor och funktioner kan utveckling ske både lokalt och i Västra Götaland som helhet. Kulturlivet som förenande kraft bidrar till att brygga över gränser.

Vi ökar invånarnas delaktighet och inflytande

För att förändringsarbetet ska bli långsiktigt hållbart behöver invånarna ha möjlighet att vara delaktiga, ha inflytande och kunna bidra till samhällsutvecklingen. Rätten till delaktighet gäller även barn och unga, vilka ska få möjlighet att delta efter sina egna förutsättningar i frågor som berör dem. Inkludering främjar människors hälsa och stärker demokratin. Vi verkar tillsammans för att så många som möjligt ska få möjlighet att delta i genomförandet av strategin och göra sina röster hörda. Först då kan vårt arbete bidra till Agenda 2030:s övergripande mål att ingen ska lämnas utanför.

Vi experimenterar för att lära, skala upp och implementera

Genom att experimentera och skapa fysiska och digitala test- och demonstrationsplattformar möjliggör vi lärande och innovationskraft för hållbar utveckling. Genom nya arbetssätt, metoder och samverkansformer skyndar vi på utvecklingen inom områden där förändringstakten behöver öka. Behovet att fatta goda och snabba beslut under allt större osäkerhet ökar behovet av olika sätt att hantera beslutsprocesser under kontrollerade former. Att ta risken att misslyckas är en del av lärandet. Samtidigt ska vi ta tillvara det som redan fungerar bra. Då mobiliserar vi för att förverkliga och sprida hållbara lösningar och skala upp insatser som bidrar till att öka omställningstakten.

Vi är modiga och förändringsorienterade ledare

Stora förändringar kräver mod. För att öka takten i omställningen krävs gemensamt ledarskap, delat ansvar och strategisk samverkan. Vi behöver alla vara modiga, kreativa och förändringsorienterade och utveckla arbetssätt som vägleder oss i svåra prioriteringar. Vi behöver hjälpas åt att synliggöra, diskutera och hantera synergier och målkonflikter. Vi behöver klara av att vara handlingskraftiga och snabba trots ökad komplexitet. Samsyn, fokus och uthållighet är nycklar för långsiktiga resultat, men vi behöver också ha tillit till andra och varandra, ha mod att ifrågasätta det invanda och beredskap att hantera det oväntade.

Kunskap och lärande

STRATEGIN SKA GENOMFÖRAS utifrån aktuell och uppdaterad kunskap om och analys av Västra Götalands utveckling samt länets utmaningar och styrkor i en föränderlig omvärld. Kunskap, uppföljning och utvärdering skapar underlag för gemensamt lärande och behovsmotiverade prioriteringar i arbetet framåt. I en tid med alltmer vilseledande och falsk information i omlopp blir det särskilt viktigt att värna att utvecklingsarbetet bygger på etablerad kunskap och forskning.

ERFARENHETERNA FRÅN TIDIGARE KRISER visar hur snabbt förutsättningarna kan förändras. Därför måste det finnas en bred beredskap. Tillsammans är vi bättre rustade att hantera de regionala följderna av stora internationella kriser, exempelvis pandemier, geopolitiska konflikter, klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och energi- och livsmedelsförsörjning. Genom att integrera en kontinuerlig risk- och omvärldsanalys i genomförandet av strategin ökar vi den gemensamma beredskapen och handlingsförmågan inför både kända och okända risker och möjligheter. Det hjälper oss att vara modiga och förändringsorienterade ledare.

FÖR ATT FÖLJA UTVECKLINGEN i länet presenterar Västra Götalandsregionen kontinuerligt statistik och fakta på både regional och kommunal nivå i interaktiva publikationer med koppling till strategins mål och prioriterade områden. Västra Götalandsregionen har även det övergripande ansvaret för uppföljning och utvärdering av regionala utvecklingsstrategin. Respektive aktör ansvarar för att följa upp sina insatser. Ett aktivt och systematiskt arbete krävs för att skapa ett strategiskt lärande av de uppföljningar och utvärderingar som görs.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN gör en årlig uppföljning av de gemensamma insatser som genomförs för att bidra

till strategins mål, de långsiktiga prioriteringarna och inom kraftsamlingarna. Det sker genom att följa och beskriva utvecklingen av ett antal övergripande indikatorer som relaterar till Västra Götalands utveckling i de tre dimensionerna av ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Huvuddelen av indikatorerna som används kommer från de nyckeltal som Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) sammanställt som en del av uppföljningen av Agenda 2030 på kommunal och regional nivå.

STRATEGIN SKA SES ÖVER minst en gång varje mandatperiod. I översynen som genomförs 2024–2025 har strategins tvärssektoriella kraftsamlingar för perioden 2021–2025 utvärderats. Utvärderingarna slår fast att strategins kraftsamlingar bidrar till att:

- bygga regional kapacitet och samordning genom att mobilisera aktörer och fungera agendasättande
- öka samordning och samverkan
- rikta resurser, öka kunskap och möjliggöra konkreta insatser.

FÖR ATT FÅ ett gemensamt lärande behövs fortsatt dialog och att vi tillsammans diskuterar resultat och genomförande. Det bidrar i sin tur till att de samlade resurserna kan nyttjas på ett effektivt sätt i den riktning strategin pekar.

Uppföljning och kunskapsunderlag

Västra Götalandsregionen ansvarar för att kontinuerligt utvärdera och följa upp arbetet med den regionala utvecklingsstrategin. Kunskap, uppföljning och utvärdering skapar underlag för ett gemensamt lärande och behovsmotiverade prioriteringar i arbetet framåt i det samlade regionala utvecklingsarbetet. Ta del av uppföljning, utvärdering och kunskapsunderlag på: www.vgregion.se/vg2030

Verktyg och resurser

VI BEHÖVER ALLA känna ansvar och bistå med kompetens och resurser för att driva på omställningen i strategins riktning. Det är önskvärt att strategins genomförande integreras i våra respektive ordinarie mål och styrdokument samt att strategins prioriteringar avspeglas i fördelningen av personella och ekonomiska resurser. Tillsammans verkar vi för att växla upp regionala satsningar genom att attrahera finansiering från nationell och EU-nivå till Västra Götaland.

VI BEHÖVER KONKRETISERA strategins innehåll i exempelvis understrategier, handlingsplaner och överenskommelser som hjälper oss samlas kring prioriterade insatser. En gemensam kommunikationsstrategi stöttar oss i genomförandet och underlättar dialog, samhandling och kunskapsspridning.

EXEMPEL PÅ VERKTYG för att genomföra strategin är befintliga och nya samarbeten, olika överenskommelser och ett gemensamt påverkansarbete på nationell och europeisk nivå. Genom en innovations och hållbarhetsinriktad offentlig upphandling går det att rikta betydande resurser som stödjer omställningen genom nya innovationer, digitala verktyg, produkter och tjänster.

Samverkansplattformar för omställning

Befintliga dialog- och samverkansplattformar är viktiga för att driva på utvecklingsarbetet mellan organisationer

och sektorer och för samverkan mellan lokal, regional, nationell, europeisk och internationell nivå. Västra Götalandsregionen ansvarar för att arrangera arenor där vi kan mötas i samtal över aktörsgränserna, dela kunskap och erfarenheter samt vidareutveckla och konkretisera de områden där vi behöver arbeta närmare varandra. Den årliga konferensen Framtid Västra Götaland är ett exempel på en sådan arena.

VI BEHÖVER ÄVEN skapa samsyn kring behov och önskad förflyttning inom de områden för kraftsamling som strategin adresserar och få på plats ett mer systematiskt sätt att arbeta tillsammans. Nya digitala och fysiska mötesplatser bör utvecklas och samverkan med andra svenska och europeiska regioner är viktigt inom flera områden. Även samverkan över administrativa gränser behöver utvecklas i olika delar av länet, mellan exempelvis olika kommuner som delar utmaningar och förutsättningar.

EN UTVECKLAD SAMVERKAN mellan kommuner, kommunalförbund och region är avgörande. Det omfattar ett gemensamt årshjul för politiska samtal mellan regional och kommunal nivå, dialog om insatser, uppföljning och lärande samt prioriteringar framåt i strategins riktning. Kommunala och regionala medel ska avsättas till insatser i delregionerna genom överenskommelser mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden samt Business Region Göteborg.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONENS SAMRÅD med det civila samhället och idéburna offentliga partnerskap bidrar till samlad kunskap från olika perspektiv. Genom kontinuerlig dialog med näringslivet och förmågan till gemensamma beslut kan satsningar och utvecklingsarbete riktas dit de gör mest nytta.

DET ARBETE SOM pågår i den breda samverkansplattformen Klimat 2030 bidrar till den regionala utvecklingsstrategins prioriterade områden genom av konkreta klimatåtgärder i samverkan mellan länets aktörer. Det stärker genomförandekraften i omställningen. VGR:s beslutade koldioxidbudget för Västra Götaland är ett annat verktyg som ska vägleda insatser. Koldioxidbudgeten visar länets utsläppsutrymme, det vill säga hur mycket utsläppen kan behöva minska varje år för att länet ska uppfylla sin del av Parisavtalet.

Gemensamt påverkansarbete nationellt och internationellt

Västra Götaland är en del av ett större nationellt, europeiskt och globalt sammanhang där vår utveckling är beroende av beslut och processer som vi själva inte äger och styr. Vi behöver gå fram gemensamt på nationell och europeisk nivå för att undanröja hinder för Västra Götalands utveckling och skapa förutsättningar för gemensamt prioriterade frågor inom till exempel infrastrukturområdet och elförsörjning.

När vi pekar på samma behov och agerar tillsammans har vi störst chans att göra skillnad. Men det kräver dialog, tillit och förtroende och att vi skapar och medverkar i samverkansstrukturer för att enkelt mobilisera och enas om ett gemensamt västsvenskt budskap. Ett påverkansarbete syftar till att skapa en förflyttning i prioriterade frågor och kräver ett aktivt engagemang på nationell och europeisk nivå. Det kan

handla om att skapa förändringar i policyer, regeltolkning och lagstiftning samt om att kanalisera finansiella resurser till Västra Götaland.

Finansiering från nationell och europeisk nivå

Omfattningen av åtgärder och insatser behöver matcha utmaningarna. Därför är det nödvändigt att tillsammans verka för ökade ekonomiska resurser till Västra Götaland från nationell och internationell nivå.

Bland EU:s finansiella instrument finns viktiga verktyg för den regionala och lokala utvecklingen, till exempel är programmen inom sammanhållningspolitiken direktanpassade efter västsvenska behov och förutsättningar. Det finns även många europeiska fonder och finansieringsinstrument som bidrar till att stärka västsvenska aktörer inom områden som infrastruktur, forskning och innovation, hälsa, kultur, kompetensförsörjning, miljö och digitalisering. Dessa resurser är viktiga för att öka genomförandekraften i strategins långsiktiga prioriteringar och kraftsamlingar.

Strategi för smart specialisering

Att identifiera och prioritera områden med potential för internationell konkurrenskraft och hållbar utveckling, så kallad smart specialisering, har en central roll i EU:s regionalpolitik och är en grund för satsningar inom EU:s regionalfondsprogram. Smart specialisering har blivit ett allt viktigare verktyg för tillgången till europeiska partnerskap och konkurrensutsatt finansiering på nationell och europeisk nivå. Västra Götalands strategi för smart specialisering anger särskilt kunskapsintensiva områden i Västra Götaland med omställningspotential, där akademien och näringslivet har hög internationell konkurrenskraft och tillväxtpotential.

SÅ HÄNGER DET IHOP

Samverkan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden

Strategin styr, tillsammans med regionfullmäktiges budget, Västra Götalandsregionens satsningar på regional utveckling. Västra Götalandsregionen är ansvarig för att i samverkan utarbeta och besluta om strategin. Västra Götalandsregionens roll är att leda genomförandet genom att samordna insatser och skapa förutsättningar för samverkan. Västra Götalandsregionen ansvarar också för att kontinuerligt utvärdera och följa upp arbetet med strategin och möjliggöra ett gemensamt lärande. Utöver det bidrar Västra Götalandsregionen med egna verktyg och resurser till insatser inom strategins långsiktiga prioriteringar och kraftsamlingar, till exempel genom projektfinansiering. Analyser och sammanställningar av utvecklingen i Västra Götaland uppdateras kontinuerligt av VGR.

Beredningen för hållbar utveckling (BHU) är ett politiskt samverkansorgan mellan Västra Götalandsregionen och kommunalförbunden i frågor om hållbar utveckling. Styrning och prioriteringar inom den regionala utvecklingsstrategin bereds genom samrådsdiskussioner i BHU, inför beslut i regionfullmäktige.

Boråsregionen Sjuhärads kommunalförbund, Fyrbodals kommunalförbund, Göteborgsregionen samt Skaraborgs kommunalförbund ansvarar för samverkan och gemensamt utvecklingsarbete mellan kommunerna på delregional nivå. De fyra kommunalförbunden arbetar med strategin i samverkan med kommunerna och integrerar den i ordinarie styrning och uppföljning.

Så bidrar strategin till Agenda 2030

Den regionala utvecklingsstrategin för Västra Götaland 2021–2030 bidrar till en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling. Strategin är ambitiös när det gäller att möta Agenda 2030 och FN:s 17 globala hållbarhetsmål utifrån lokal och regional nivå.

STRATEGIN BYGGER PÅ anpassad integrering av Agenda 2030. Det innebär att de regionala utmaningarna och förutsättningarna har avgjort strategins inriktning och prioriteringar, vilket i sin tur avgör vilka av Agenda 2030:s mål och delmål som strategin direkt och indirekt bidrar till på olika lång sikt.

GENOM SATSNINGAR PÅ de långsiktiga prioriteringarna och kraftsamlingarna bidrar den regionala utvecklingsstrategin till bättre hälsa och välbefinnande, möjligheter till utbildning och kompetensutveckling samt ökad sysselsättning

och förbättrade förutsättningar för företagande och entreprenörskap. Strategin ska samtidigt stärka allas lika rättigheter och öka inkluderingen samt bidra till en hållbar samhällsplanering med bland annat utveckling av fysisk och digital infrastruktur. Den bidrar också till minskad klimatpåverkan och omställning till en hållbar konsumtion och produktion med satsningar på hållbar industri, forskning, innovation och tillförlitlig och förnybar energi.

NÄR STRATEGIN GENOMFÖRS är det viktigt att vi fortsätter dialogen om och bedömningen av dess bidrag till Agenda

2030. Indikatorer ska användas som relaterar till såväl ekonomiskt, socialt som miljömässigt hållbar utveckling. På så sätt kan vi få en effektiv styrning och uppföljning. Agenda 2030 betonar samverkan, delaktighet och transparens som förutsättningar för ett framgångsrikt genomförande och för det övergripande målet att ingen ska lämnas utanför. På samma sätt kräver den regionala utvecklingsstrategin kontinuerlig dialog, delaktighet och ett gemensamt ansvar, där samverkan och partnerskap över sektorer och mellan aktörer är en förutsättning.

VI BEHÖVER UTVECKLA former som synliggör eventuella målkonflikter. Då minskar risken att ett mål nås på bekostnad av andra mål. De vägledande principerna fungerar som verktyg för att integrera Agenda 2030 i genomförandet av strategin. Det sker bland annat utifrån principerna att vi ska öka invånarnas delaktighet och inflytande över samhällsutvecklingen samt ta tillvara olika platser förutsättningar och möjligheter att klara omställningen till ett hållbart samhälle.

Så hänger det ihop

Den regionala utvecklingsstrategin är vår gemensamma strategi för den regionala utvecklingen i Västra Götalands län. Strategin har sin grund i det uppdrag som Västra Götalandsregionen har från regeringen att dels utarbeta och fastställa en regional utvecklingsstrategi för länet, dels samordna genomförandet och uppföljningen av strategin. Uppdraget finns i lagen om regionalt utvecklingsansvar (2010:630) och förordningen om regionalt utvecklingsarbete (2017:583).

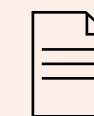
DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN vägleder kommuner, kommunalförbund, näringsliv, akademi och forskningsinstitut, det civila samhället samt länsstyrelsen och andra statliga myndigheter i det gemensamma arbetet med regional utveckling. Strategin styr, tillsammans med regionfullmäktiges budget, Västra Götalandsregionens satsningar på regional utveckling.

STRATEGIN TAR SIN utgångspunkt i Vision Västra Götaland – Det goda livet, där det goda livet står för god hälsa, arbete och utbildning, trygghet, gemenskap och delaktighet i samhällslivet, en god miljö där vi värnar de förnybara systemen, möta behoven hos barn och ungdomar, en uthållig tillväxt och ett rikt kulturliv. Det goda livet förutsätter en hållbar utveckling, där den ekonomiska, sociala och miljömässiga hållbarheten är sinsemellan beroende och förstärker varandra.

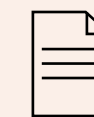
DEN REGIONALA UTVECKLINGSSTRATEGIN bidrar till det regionala genomförandet av internationella, europeiska och nationella utvecklingsstrategier. På global nivå finns Agenda 2030 med 17 globala hållbarhetsmål. FN:s barnkonvention ska omsättas från teori till praktik där barn och unga är delaktiga i frågor som berör och engagerar dem och där de utvecklas utifrån sina unika förutsättningar och förmågor. På europeisk nivå finns sammanhållningspolitiken och EU:s tillväxtstrategier som anger riktningen för en rättvis omställning till en hållbar och konkurrenskraftig ekonomi samt mål och åtgärder för klimatneutralitet fram till 2050. Ett annat ramverk i genomförandet utgörs av den europeiska deklarationen om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå (CEMR-deklarationen) liksom strategin Jämställt Västra Götaland 2024–2027 som pekar ut en riktning för jämställdhetsarbetet i länet. På nationell nivå bidrar regionala utvecklingsstrategin till Nationell strategi för hållbar regional utveckling i hela landet 2021–2030.

REGIONALA MÅLDOKUMENT

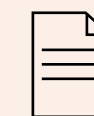
Den regionala utvecklingsstrategin samspelar med tre andra regionala måldokument som är antagna av regionfullmäktige. De ska tillsammans bidra till att uppfylla den gemensamma Vision Västra Götaland – Det goda livet. För att öka takten i genomförandet behöver ett mer aktivt samarbete utvecklas inom område där måldokumenterna överlappar och förstärker varandra. Dessa måldokument är:

KULTURSTRATEGI VÄSTRA GÖTALAND OCH KULTURPLAN är det övergripande måldokumentet för kultur, demokratiutveckling och civilsamhällesfrågor. Kulturstrategins mål är "Ett fritt, rikt och starkt kulturliv i hela Västra Götaland" och innehåller ett antal områden där kulturområdet interagerar med övrigt regionalt utvecklingsarbete. Dessa områden är gestaltad livsmiljö, medie- och informationskunnighet (MIK), folkbildning, kultur och hälsa, idrott, kulturella och kreativa näringar och platsutveckling samt bibliotek och läsfrämjande. Kulturstrategin har en särskild del där kulturens bidrag till regional utveckling beskrivs.

REGIONALT TRAFIKFÖRSÖRJNINGSPROGRAM är det övergripande måldokumentet för kollektivtrafikens utveckling. En övergripande helhetssyn mellan kollektivtrafik och bostadsbyggande, infrastrukturutveckling samt lokalisering av verksamheter och service skapar en grund för en hållbar region där människor ges goda förutsättningar att leva och utvecklas. Kollektivtrafiken ska planeras både utifrån att minska transporternas påverkan på miljön och med hänsyn till dem som är beroende av en fungerande kollektivtrafik. Trafikförsörjningsprogrammet revideras och är ute på remiss våren 2025.

STRATEGI FÖR HÄLSO- OCH SJUKVÅRDENS OMSTÄLLNING I VÄSTRA GÖTALANDS-REGIONEN är det övergripande måldokumentet för utvecklingen av hälso- och sjukvården mot en god och nära vård och beskriver arbetet för att möta samhällets ökade behov av hälso- och sjukvård utifrån begränsade resurser. Arbetet med genomförandet bygger bland annat på tvärspektoriell samverkan. Områden där ett nära samarbete mellan regional utveckling och hälso- och sjukvård behövs är bland annat digitalisering, innovation, hälsa och life science, kompetensförsörjning, förebyggande folkhälsorarbete och tidiga insatser för barn och unga.

Tillsammans gör vi Västra Götaland till ett föredöme för omställning till ett hållbart och konkurrenskraftigt samhälle.

BILAGA: Sammanfattning av ändringar och förtydliganden i den aktualiserade regionala utvecklingsstrategin

I denna bilaga sammanfattas de ändringar som gjorts i strategin inför remiss. Längre ner beskrivs även syfte och avgränsning för översynen samt hur den genomförs i en dialogprocess.

Ändringar och förtydliganden i strategin

I de aktörsdialoger som genomförts i översynen framgår att den regionala utvecklingsstrategin (RUS) till stor del fortsatt upplevs relevant och angelägen. Det finns därmed ett stöd för att behålla strategins mål och fyra långsiktiga prioriteringar. För att få genomslag och lösa samhällsutmaningarna behöver vi samverka utifrån våra olika roller och ansvar för att hitta vägar framåt, och vi behöver hela tiden utveckla samverkan, våra arbetssätt och gemensamma insatser.

STRATEGINS MÅL LIGGER KVAR. Strategin gäller fortsatt fram till 2030, men eftersom det krävs långsiktighet när vi samverkar kring komplexa utmaningar och omställning, har en utblick mot 2045 lagts till.

DE SENASTE ÅRENS OMVÄRLDSHÄNDELSEr och förändrade förutsättningar för utveckling i Västra Götaland har påverkat aktualiseringen. Det handlar bland annat om:

- Det osäkra världsläget med fler allvarliga kriser och geopolitiska konflikter ställer nya krav på robusthet och beredskap i samhälle och näringsliv.
- Västsveriges ekonomi och näringsliv står inför hårdare global konkurrens, snabb förändring i värdekedjor och ökade krav på nyckelkompetenser.
- Den demografiska utvecklingen med minskande födelsetal, ökad medellivslängd och lägre andel befolkning i yrkesverksam ålder leder till utmaningar att klara välfärdens uppdrag och näringslivets kompetensförsörjning.

- Effekterna i samhället av klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald blir alltmer kännbara och allvarliga.
- Den digitala transformationen, utvecklingen inom AI och andra banbrytande teknologier går snabbt och påverkar alla delar i samhället. Det öppnar nya möjligheter men innebär också etiska dilemman och risker inom exempelvis cybersäkerhet.
- Ungas välbefinnande utvecklas åt fel håll, många känner oro för framtiden och det är fortsatt många som inte klarar skolan. Allt yngre personer rekryteras till kriminella gäng.
- Tilliten till samhället och demokratin riskerar att minska i takt med dels ökad spridning av falsk eller vilseledande information, dels utbredd organiserad brottslighet.

Samtidigt kvarstår de utmaningar som tas upp i gällande strategi, exempelvis att invånarnas tillgång till arbete och service skiljer sig åt i olika delar av länet.

Som en följd av ovan har strategins avsnitt ”Samhällsutmaningar som drivkraft” skrivits om och strategin som helhet har genomarbetats med uppdateringar utifrån aktuellt omvärldsläge. Strategins bidrag till klimatomställningen och till att stärka den biologiska mångfalden har förtydligats. De siffersatta – redan antagna – klimatmålen för Västra Götaland har skrivits in i strategin efter önskemål från kommuner och länsstyrelsen med flera.

DE FYRA LÅNGSIKTIGA PRIORITERINGARNA; Stärka innovationskraften, Bygga kompetens, Öka inkluderingen och Knyta samman Västra Götaland ligger kvar och fortsätter utgöra basen i det regionala utvecklingsarbetet. I aktörsdialogerna har många lyft att det är viktigt att bättre synliggöra allt värdefullt utvecklingsarbete som sker inom dessa områden i genomförandet av strategin. Inspel har också handlat om hur olika aktörsgrupper kan och vill

bidra i genomförandet, exempelvis har det civila samhällets roll synliggjorts mer. Översynen har resulterat i några förtydliganden i beskrivningen av de långsiktiga prioriteringarna för att i högre grad spegla omvärldsförändringar och dagens förutsättningar samt stärka genomförandekraften. Exempel:

- **Stärka innovationskraften;** Inom denna långsiktiga prioritering tydliggörs vikten av att satsa både på bredden för ett diversifierat näringsliv, inklusive entreprenörskap och små- och medelstora företag, och på ökad spets inom områden av särskild vikt för länets sysselsättning och globala konkurrenskraft. Vikten av att tillsammans stärka den västsvenska attraktiviteten för internationell spetskompetens, strategiska etableringar och investeringar har förtydligats.
- **Bygga kompetens;** Samverkan och gemensamma insatser inom denna långsiktiga prioritering är idag än mer avgörande för att möta de demografiska utmaningarna och klara morgondagens kompetensförsörjning och livslånga lärande. Bygga kompetens har uppdaterats med ett ökat fokus på hur vi kan säkra och utveckla de kompetenser som krävs för den gröna och digitala omställningen, men även ökat fokus på att tillvarata allas kompetens.
- **Öka inkluderingen;** Denna långsiktiga prioritering har konkretiserats utifrån ett regionalt utvecklingsperspektiv. Det handlar bland annat om vikten av invånarnas delaktighet och engagemang i samhällsutvecklingen, tillit till samhället och demokratin och om att bryta digitalt utanförskap, men även om att bättre synliggöra näringslivets engagemang och det civila samhällets och sociala ekonomins roll.
- **Knyta samman Västra Götaland;** Inom denna långsiktiga prioritering är det fortsatt viktigt med samverkan och påverkansarbete för att möta utvecklingsbehoven för transporteffektiv infrastruktur och samhälle samt fortsatt bredbandsutbyggnad. Men även att ta vara på synergier inom

samhällsplanerings- och markanvändningsområdet, som en förutsättning för stärkt utvecklingskraft och ökad närhet i olika delar av länet. Digitalisering och ny teknik lyfts som möjligheter för både hållbara resor och samhällsplanering.

TRE NYA OMRÅDEN ATT KRAFTSAMLA KRING FÖRESLÅS. Dessa ersätter och bygger delvis vidare på dagens fyra kraftsamlingar (Fullföljda studier, Digitalisering, Elektrifiering och Cirkulära affärsmodeller).

De nya områdena är:

- Industrins gröna omställning
- Framtidsrusta barn och unga
- Ökad robusthet genom samverkan i samhällsplanering

En viktig del i remissen är att fånga synpunkter från de olika remissinstanserna om vad det är viktigast att tillsammans fokusera på inom respektive område de närmaste åren.

INDUSTRINS GRÖNA OMSTÄLLNING motiveras av att Västra Götaland är en stark industriregion och att den gröna omställningen är avgörande för att säkra industrins långsiktiga konkurrenskraft, klara klimatomställningen och behålla jobben, vilket i sin tur finansierar vår välfärd. Mycket av den samverkan som sker idag kring elförsörjning, cirkulära värdekedjor och inte minst i kompetensförsörjningsarbetet kan förstärkas genom att vi kraftsamlar tillsammans.

FRAMTIDSRUSTA BARN OCH UNGA föreslås mot bakgrund av att barn och ungas välmående utvecklas åt fel håll och att det är en kritisk fråga både för individen och för samhällsutvecklingen i stort. I genomförda aktörsdialoger trycker i stort sett alla aktörer på vikten av att – utifrån sina olika roller och ansvar – fortsatt kraftsamlar för att ge barn och unga i Västra Götaland en bra start i livet. Men för att tydligt signalera att det handlar om mycket mer än att klara sig igenom skolan, föreslås en ny inramning och ett omtag i samverkan inom vissa områden. Samtidigt är det viktigt att ta tillvara erfarenheterna från nuvarande arbete inom Fullföljda studier och vidareutveckla och sprida det som fungerar bra.

ÖKAD ROBUSTHET GENOM SAMVERKAN I SAMHÄLLSPANERING motive-ras utifrån att många aktörer uttrycker ett behov av ökad gemensam beredskap inom exempelvis energi- och livsmedelsförsörjning och klimatanpassning. Fokus ligger på att med hjälp av gemensamma analyser, scenarier och framtidsbilder samt ökad samplanering bli mer resurseffektiva, motståndskraftiga och öka utvecklingskraften i Västra Götaland. Denna kraftsamling handlar inte om att Västra Götalandsregionen avser göra anspråk på att bli regionplaneorgan enligt Plan- och bygglagen, utan om att utveckla samverkan i samhällsplaneringen utifrån våra olika roller och ansvarsområden.

Viktiga satsningar och samarbeten inom strategins nuvarande fyra kraftsamlingar kommer till viss del fortsätta inom ramen för de nya områdena för kraftsamling. Andra delar fortsätter i det gemensamma genomförandet inom strategins långsiktiga prioriteringar. Exempelvis är den digitala transformationen och tillämpningen av AI avgörande för strategins genomförande som helhet och det är viktigt med fortsatt samverkan kring Digitalisering inom olika områden. Delar av det som sker idag inom kraftsamlingarna Elektrifiering och Cirkulära affärsmodeller kan vidareutvecklas inom ”Industrins gröna omställning”, andra delar fortsätter som en naturlig del av arbetet inom de långsiktiga prioriteringarna Stärka innovationskraften och Bygga kompetens. Arbetet inom cirkulära livsmiljöer kan även drivas vidare som en del i utvecklingsarbetet i den långsiktiga prioriteringen Knyta samman Västra Götaland. Goda erfarenheter och fungerande samverkan inom Fullföljda studier kan vidareutvecklas inom ”Framtidsrusta barn och unga”.

I AVSNITTEN OM STRATEGINS GENOMFÖRANDE har mindre förtydliganden gjorts. De fyra vägledande principerna ligger kvar och ska fortsätta utmana oss i genomförandet. I aktörsdialogerna har många lyft vikten av att fortsatt ta tillvara olika platsers förutsättningar möjligheter, samtidigt som vi behöver samordna oss på nationell och europeisk nivå för att undanröja hinder för Västsveriges utveckling och skapa förutsättningar för gemensamt prioriterade frågor. Det gemensamma ledarskapet blir alltmer avgörande och vi behöver vara handlingskraftiga och snabba trots ökad komplexitet och osäkerhet.

Utgångspunkter för översynen

Översynen handlar om att aktualisera delar av strategi utifrån omvärld och nuläge, inte om att ta fram en ny strategi. Syftet är också att förstärka genomförandet med fokus på att se över strategins kraftsamlingar som beslutas för fyra år i taget.

Enligt förordningen om regionalt utvecklingsarbete (2017:583) ska den regionala utvecklingsstrategin ses över minst en gång mellan varje val till region- och kommunfullmäktige. Varje region avgör hur omfattande översynen ska vara. I Västra Götaland pågår genomförandet av strategin med stort engagemang från kommuner, näringsliv, lärosäten, civila samhället, länsstyrelsen och andra berörda myndigheter. Rådande omvärldsläge och de senaste årens utveckling motiverar ändå att delar av strategin aktualiseras för att den fortsatt ska vara relevant och aktuell. Miljö- och regionutvecklingsnämnden, som leder översynen, har därför beslutat att översynen ska:

- Se över och aktualisera delar av strategin:
 - Behålla målet och långsiktiga prioriteringar, men ha dialog om hur genomförandet går och behöver förstärkas.
 - Se över kraftsamlingarna med hjälp av utvärdering och dialog.
- Förstärka genomförandet av strategin.
- Höja kunskapen om värdet av det gemensamma regionala utvecklingsarbetet.

Så gör vi översynen tillsammans

Översynen genomförs som en dialogprocess. När strategin togs fram skedde det i bred dialog och delaktighet. På samma sätt är det viktigt att involvera kommunerna och andra nyckelaktörer i översynen. Att skicka förslaget på aktualiserad strategi på remiss är en viktig del i detta. En bred delaktighet och förankring är en förutsättning för ett fortsatt starkt gemensamt genomförande. Aktualiseringen av strategin tar utgångspunkt i:

- Kunskapsunderlag om utvecklingen i Västra Götaland och omvärldsanalys
- Årliga uppföljningar av strategins genomförande
- Utvärdering av strategins nuvarande kraftsamlingar
- Inspel från aktörsdialoger och politiska samtal under perioden maj 2024–februari 2025.

Arbetet med översynen går att följa på www.vgregion.se/vg2030. Där listas alla aktörsdialoger och kunskapsunderlag, uppföljningar och utvärderingar.

17. Sammanträdesplan 2026 för
kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och
kommunstyrelsens arbetsutskott (kf fattar
slutligt beslut ang kf plan) KS2025/173

§108

KS2025/173

Sammanträdesplan 2026 för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

1. Sammanträdesplan 2026 för kommunfullmäktige godkänns.
2. Sammanträdesplan 2026 för kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott godkänns.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i punkt 1.

Ärendet

En förteckning över sammanträdesdagar 2026 för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott har upprättats och sammanträdestiderna ska godkännas av respektive instans; kommunstyrelsen och kommunfullmäktige.

Enligt förslaget ska kommunfullmäktige ha sammanträden på torsdagar följande datum: 19 februari, 19 mars, 7 maj, 4 juni, 24 september (sista med gamla KF), 15 oktober (nytt KF), 19 november och 10 december. Starttid kl 17 förutom i november då sammanträdet (med budgetdebatt) börjar kl 16.

Enligt förslaget ska kommunstyrelsen ha sammanträden på tisdagar följande datum: 27 januari, 3 mars, 14 april, 12 maj, 16 juni, 1 september, 6 oktober, 27 oktober, 24 november och 15 december. Starttid kl 13.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

1. Sammanträdesplan 2026 för kommunfullmäktige godkänns.
 2. Sammanträdesplan 2026 för kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott godkänns.
- Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i punkt 1.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Sammanträdesplan 2026 för kommunstyrelsens arbetsutskott, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige
- Sammanträdesplan 2026 för kommunstyrelsens arbetsutskott, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Sammanträdesplan 2026 för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och kommunstyrelsens arbetsutskott

Kommunstyrelsens arbetsutskott (ksau) (börjar kl 8.30 om inget annat anges) Torsdagar	Kommunstyrelsen (börjar kl 13 om inget annat anges) Tisdagar	Kommunfullmäktige (börjar kl 17 om inget annat anges) Torsdagar
JANUARI		
15 januari	27 januari	-
FEBRUARI		
5 februari	-	19 februari
MARS		
26 mars	3 mars	19 mars
APRIL		
23 april	14 april (årsredovisning)	-
MAJ		
28 maj	12 maj	7 maj (årsredovisning)
JUNI		
	16 juni (till kf i sept)	4 juni
AUGUSTI		
20 augusti	-	-
SEPTEMBER		

17 september	1 september	24 september
OKTOBER		
8 oktober	6 oktober	15 oktober (nytt KF)
	27 oktober (budget/plan) + skattesats	
NOVEMBER		
5 november	24 november	19 november (budget/plan) + skattesats Obs! Start kl 16
DECEMBER		
3 december	15 december	10 december

18. Revidering av förbundsordning för
Tolkförmedling Väst (kf fattar slutligt beslut)
KS2025/111

§109

KS2025/111

Revidering av förbundsordning för Tolkförmedling Väst

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige fastställer förslag till reviderad förbundsordning för Tolkförmedling Väst. Den nya förbundsordningen gäller från och med 2026-01-01.

Ärendet

Direktionen för Tolkförmedling Väst föreslår revideringar i förbundsordningen. Förslaget är utskickat till medlemskommunerna för beslut om fastställande i respektive medlemsfullmäktige.

Följande revideringar föreslås:

- Åmåls kommun önskar gå in som medlem i Tolkförmedling Väst. Åmåls kommun läggs därmed in som medlemskommun under paragraf 2.
- Paragraf 16 avseende eget kapital stryks mot bakgrund att förbundets revisorer påtalat att reglering av egna kapitalet ska hanteras genom annat redovisningsförfarande. Skrivningen om årligt beslut i samband med godkännande av årsredovisningen blir därmed felaktig. Nivån på det egna kapitalet och eventuell utbetalning av överskott påverkas inte av ändringen i förbundsordningen.
- Informationen i paragraf 18-19 avseende om direktionens möten är offentliga eller inte tas bort. Närvaro och yttranderätt på direktionens möten regleras istället under paragraf 10. I sak förändrar den nya skrivningen inte närvaro eller yttranderätten på direktionens möten.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

I övrigt föreslås inga förändringar. Den nya förbundsordningen föreslås gälla från 1 januari 2026.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige fastställer förslag till reviderad förbundsordning för Tolkförmedling Väst. Den nya förbundsordningen gäller från och med 2026-01-01.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Förslag till reviderad förbundsordning för Tolkförmedling Väst
- Protokollsutdrag
- Förbundsordning ÄNDRINGSMARKERINGAR

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

§ 587 Förslag till reviderad förbundsordning

Beslut

Direktionen beslutar att anta den reviderade förbundsordningen och översända den för beslut om fastställande i respektive medlemsfullmäktige.

Sammanfattning av ärendet

Följande revideringar föreslås:

- Åmåls kommun önskar gå in som medlem i Tolkförmedling Väst. Åmåls kommun läggs därmed in som medlemskommun under paragraf 2.
- Paragraf 16 avseende eget kapital stryks mot bakgrund att förbundets revisorer påtalat att reglering av egna kapitalet ska hanteras genom annat redovisningsförfarande. Skrivningen om årligt beslut i samband med godkännande av årsredovisningen blir därmed felaktig. Nivån på det egna kapitalet och eventuell utbetalning av överskott påverkas inte av ändringen i förbundsordningen.
- Informationen i paragraf 19-20 avseende om direktionens möten är offentliga eller inte tas bort. Närvaro och yttranderätt på direktionens möten regleras istället under paragraf 10. I sak förändrar den nya skrivningen inte närvaro eller yttranderätten på direktionens möten.

I övrigt föreslås inga förändringar.

Den nya förbundsordningen föreslås gälla från 1 januari 2026.

Beslutsunderlag

- Tjänsteutlåtande
- REVIDERAD FÖRBUNDSORDNING, dnr 25/0014-2
- Nuvarande förbundsordning med ändringsmarkeringar

Beslutet skickas till

Förbundsmedlemmarna

Förbundsordning

Diarienummer:	Beslutad av: Respektive medlemsfullmäktige
Uppdaterad:	Granskad:
Dokumentansvarig: Förbundssekreterare	

1 § Namn och säte

Förbundets namn är Tolkförmedling Väst och har sitt säte i Göteborg.

2 § Medlemmar

Förbundet utgörs av 47-46 medlemmar. Medlemsorganisationerna är Västra Götalandsregionen samt kommunerna Alingsås, Bengtsfors, Bollebygd, Borås, Dals Ed, Essunga, Falköping, Grästorp, Gullspång, Göteborg, Götene, Herrljunga, Hjo, Härryda, Karlsborg, Kungälv, Lerum, Lidköping, Lilla Edet, Lysekil, Mark, Mariestad, Mölndal, Munkedal, Orust, Partille, Skara, Skövde, Sotenäs, Stenungsund, Strömstad, Svenljunga, Tanum, Tibro, Tjörn, Tidaholm, Tranemo, Trollhättan, Töreboda, Uddevalla, Ulricehamn, Vara, Vargårda, Vänersborg, Åmål samt Öckerö.

3 § Ändamål

Förbundets ändamål är att tillgodose medlemmarnas behov av språktolk genom att bedriva gemensam språktolk- och översättningsförmedling.

4 § Organisation

Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund med en direktion. Direktionen är förbundets beslutande församling och styrelse. Direktionen består av en ordinarie ledamot och en ersättare från respektive medlemsorganisation. Ordinarie ledamot från Göteborgs stad är ordförande i direktionen och ledamoten från Västra Götalandsregionen är vice ordförande. Ordförande och viceordförande utgör direktionens presidium.

Direktionen kan inrätta de övriga organ som behövs för att bedriva förbundets verksamhet på ett effektivt och korrekt sätt.

Direktionen utser en förbundsdirektör som har att leda verksamheten enligt direktionens anvisningar. Förbundet har ett kansli med uppgift att under förbundsdirektör sköta förbundets administration och dess övergripande verksamhet. Förbundet har lokalkontor på flera orter.

5 § Firmatecknare

Ordföranden är firmatecknare i förening med förbundsdirektör. Vice ordförande är ersättare för ordföranden.

6 § Mandattid

Direktionens ledamöter och ersättare väljs för en mandattid på fyra år räknat från den 1 januari året efter val.

7 § Arvoden och ersättningar

Arvoden och andra ekonomiska ersättningar till ledamöter och ersättare i direktionen samt till revisorerna ska utgå enligt de regler och bestämmelser som gäller för Västra Götalandsregionen. Arvoden och ekonomiska ersättningar bekostas av förbundet.

8 § Revisorer

Förbundet ska ha två förtroendevalda revisorer som utses av Västra Götalandsregionen. Revisorerna väljs för samma mandatperiod som ledamöterna och ersättarna i direktionen. Uppdraget är slutfört när revisorerna under det femte året efter valet har avslutat granskningen av det fjärde årets verksamhet och avlämnat sina revisionsberättelser. Det första året i varje mandatperiod inleds således med dubbla revisorskollegier. Revisorerna ska avge revisionsberättelse till direktionen och till respektive medlems fullmäktige.

9 § Initiativrätt

Ärenden i direktionen får väckas av:

- ledamot i direktionen
- medlem genom dess fullmäktige eller styrelse
- organ under direktionen om direktionen har medgivit sådan rätt

10 § Närvaro- och yttranderätt

Direktionen avgör själv i vilka fall någon som ej är ledamot eller ersättare i direktionen har rätt att närvara och yttra sig vid direktionens möten.

Vid ordinarie ledamots förhinder tjänstgör ersättare. Ledamot kallar själv in sin ersättare.

Direktionens möten är inte offentliga med undantag från mötet då budgeten beslutas.

11 § Beslut

Direktionen fattar beslut med enkel majoritet i samtliga ärenden. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

12 § Anslagstavla

Förbundets anslagstavla finns på förbundets webbplats.

Förbundets tillkännagivanden anslås på förbundets anslagstavla.

13 § Andelskapital

Varje medlem tillskjuter 1 svensk krona per kommuninvånare som andelskapital vid inträde i förbundet. Kvotvärdet av detta ger medlemmens andel i förbundet.

14 § Andel i tillgångar och skulder

Medlemmarna har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till medlemmens andel av andelskapitalet. Fördelningsgrunden gäller även för täckande av brist om förbundet skulle sakna medel att betala sina skulder i verksamheten samt vid skifte av förbundets behållna tillgångar eller skulder som föranleds av förbundets upplösning.

15 § Kostnadstäckning

Förbundets årliga kostnader ska minst täckas av årets intäkter. Medlemmarna debiteras för utförda tjänster enligt självkostnadsprincipen.

Fd Paragraf 16 Eget kapital

~~Direktionen fattar årligen beslut om återbetalning av eget kapital i samband med direktionens godkännande av årsredovisningen.~~

16 § Finanspolicy, borgen m.m.

Förbundet ska följa den av direktionen antagna finanspolicy. Förbundet får inte teckna borgen, garantier eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

Förbundet får inte bilda bolag, förvärva andelar i bolag eller motsvarande utan godkännande av samtliga medlemmars fullmäktige.

17 § Insyn och informationsskyldighet

Medlemmarna i förbundet, genom sina respektive styrelser, har rätt till insyn i förbundet. Direktionen ska avlämna den information över verksamheten som medlem i förbundet efterfrågar. Direktionen ansvarar för att informera medlemmarna i förbundet om principiella händelser eller andra händelser av större vikt för förbundet eller någon av dess medlemmar.

18 § Budgetprocess

Direktionen ska årligen fastställa budget för förbundet. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten och ekonomin under budgetåret samt en plan för ekonomin under den kommande tvåårsperioden.

Budgeten ska fastställas senast den 30 september för kommande verksamhetsår. Budgetförslaget ska dessförinnan samrådas med medlemmarna.

Budgetförslaget ska vara tillgängligt för allmänheten. ~~Direktionsmötet då budgeten fastställs är offentligt.~~

19 § Årsredovisning och delårsrapport

Direktionen ska senast den 30 mars ha upprättat årsredovisning för det gångna verksamhetsåret. Årsredovisningen översänds efter revision till respektive medlem för beslut om godkännande i fullmäktige samt beslut om prövning av ansvarsfrihet för direktionen.

~~Direktionsmötet då årsredovisningen behandlas är inte offentligt.~~

Direktionen upprättar även en delårsrapport som efter revision översänds till respektive medlem för behandling i fullmäktige.

20 § Inträde av ny medlem

Vid önskan om att inträda som medlem i förbundet ska ansökan ställas till direktionen som yttrar sig och överlämnar ärendet om ny förbundsordning till medlemmarna. Ny medlem har antagits när samtliga medlemmar, ansökande och befintliga, genom fullmäktigebeslut antagit den nya förbundsordningen.

21 § Ändring av förbundsordningen

Ändringar och tillägg till förbundsordningen ska antas av direktionen och fastställas av samtliga medlemmars fullmäktige.

22 § Uppsägning och utträde

Förbundet är bildat för obestämd tid. En medlem har rätt att utträda ur förbundet.

Uppsägningstiden är tre år räknat från ingången av den månad då uppsägningen skedde.

Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen bestäms i en överenskommelse mellan samtliga medlemmar. Den ekonomiska regleringen ska ske utifrån förbundsordningens 13 – 15 §§ såvida inte annat avtalas mellan medlemmarna. De kvarvarande medlemmarna antar de ändringar i förbundsordningen som krävs med anledning av utträdet.

23 § Likvidation

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation.

Förbundet ska också träda i likvidation om mer än hälften av medlemmarna genom samstämmiga beslut i respektive medlems fullmäktige fattat beslut härom.

Likvidation verkställs av direktionen i egenskap av likvidator. Vid skifte av förbundets tillgångar och skulder i anledning av likvidationen ska den i 14 § angivna fördelningsgrunden mellan medlemmarna gälla. När förbundet har trätt i likvidation ska förbundets egendom i den mån det behövs för likvidationen genom försäljning eller på annat lämpligt sätt omvandlas till pengar. Verksamheten får fortsatt tillfälligt bedrivas om det så krävs för en ändamålsenlig avveckling.

När direktionen fullgjort sitt uppdrag som likvidator ska direktionen avge en slutredovisning för sin förvaltning. Redovisningen sker genom en förvaltningsberättelse som rör likvidationen i sin helhet med redovisning av skiftet av behållna tillgångar. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationen. Handlingarna ska revideras av förbundets revisorer vilka ska yttra sig i en revisionsberättelse. Till slutredovisningen ska fogas direktionens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv.

Förbundet är upplöst då förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgetts samtliga medlemmar.

24 § Tvister

Om tvist uppkommer mellan förbundet och en eller flera medlemmar och om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse ska tvisten avgöras av allmän domstol.

19. Svar på motion (FR) om publicering av
kallelser och protokoll från bygg- och
miljönämnden (kf fattar slutligt beslut)
KS2024/306

§112

KS2024/306

Svar på motion (FR) om publicering av kallelser och protokoll från bygg- och miljönämnden**Beslut****Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsen tillstyrker bygg- och miljönämndens förslag till kommunfullmäktige.

Ärendet

Michael Plogell (FR) föreslår i motion 2024-11-18 att kommunfullmäktige ska besluta att kallelser och protokoll som upprättas inom ramen för bygg- och miljönämnden ska publiceras på samma sätt som för övriga nämnder. Kommunfullmäktige har remitterat motionen till bygg- och miljönämnden för handläggning.

Bygg- och miljönämnden har handlagt ärendet på sammanträde 2025-06-10, § 92, och föreslår att kommunfullmäktige avslår motionen. I protokollsutdraget tydliggörs att bygg- och miljönämndens kallelser samt protokoll inte publiceras på samma sätt som för övriga nämnder, däremot publiceras de på kommunens hemsida under "Startsida › Kommun och politik › Kommunens organisation › Nämnder › Bygg- och miljönämnden › Ärendelista och protokoll bygg- och miljönämnden" och finns tillgänglig för medborgarna.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Ledamöternas förslag till beslut

Ulf Rapp (S) föreslår att kommunstyrelsen tillstyrker bygg- och miljönämndens förslag till kommunfullmäktige. Förslaget antas.

Beslutsunderlag

- Protokollsutdrag BMN-2024-1444 KS § 92 motion om publicering av kallelser och protokoll
- Motion (FR) om publicering av kallelser och protokoll från bygg- och miljönämnden

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Från: "Suzanna Bengtsson" <suzanna.bengtsson@bollebygd.se>
Skickat: Tue, 19 Nov 2024 09:23:27 +0100
Till: "Suzanna Bengtsson" <suzanna.bengtsson@bollebygd.se>
Ämne: VB: Motion

-----Ursprungligt meddelande-----

Från: Michael Plogell
Skickat: den 18 november 2024 20:31
Till: Suzanna Bengtsson <suzanna.bengtsson@bollebygd.se>
Ämne: Motion

I Sverige gäller offentlighetsprincipen. Syftet är att medborgare ska få insyn och möjlighet att kontrollera hur bl a tjänstemän arbetar.
I det politiska livet i Bollebygd har detta bl a manifesterats i att kallelser och protokoll från politiska möten i nämnder och fullmäktige publiceras på hemsidan meeting.bollebygd.se.
Genom att studera handlingarna som presenteras på hemsidan ges Bollebygds invånare insyn i lokalpolitiken och de kan då kontrollera vad politiker och tjänstemän beslutar och verkställer.
Det har nyss kommit till vår kännedom att den nyligen instiftade bygg- och miljönämnden valt att exkludera medborgarnas insyn. För att ta del av kallelser och protokoll måste invånare kontakta nämnden och be att få dokument. Tydligt är den rutinen "bättre" för de politiker och tjänstemän som arbetar för nämnden. Så kan vi inte ha det. Det är tydligt att de i nämnden ansvariga politikerna inte har klart för sig vilka de arbetar för.
Mot bakgrund härav lämnar vi följande

Motion

Folkets Röst vill att kommunfullmäktige ska besluta att kallelser och protokoll som upprättas inom ramen för bygg- och miljönämnden ska publiceras på samma sätt som för övriga nämnder. För närvarande publiceras sådana dokument på hemsidan ovan.

Med vänlig hälsning/Best regards
Michael Plogell

§92 Motion om publicering av kallelser och protokoll – BMN-2024-1444.

Beslut

Bygg – och miljönämnden beslutar föreslå Kommunfullmäktige att avslå motionen.

Ärendet

Michael Plogell (FR) föreslår i motion 2024-11-18 att kommunfullmäktige ska besluta att kallelser och protokoll som upprättas inom ramen för bygg - och miljönämnden ska publiceras på samma sätt som för övriga nämnder.

Kommunfullmäktige beslutade 2024-12-11 § 122 att remittera motionen till bygg-och miljönämnden för handläggning.

Bedömning

I dagsläget har implementering av Netpublicator genomförts och i det arbetet kan Bygg- och miljönämnden arbeta i linje med motionärens intention. Netpublicator används som mötesplattform för att kunna distribuera och läsa handlingar vid nämndens sammanträden, detta då det saknas möjlighet till koppling från verksamhetssystemet till det kommunövergripande ärendehanteringssystemet Platina och Meetings (för möteshantering och publicering).

Implementering av Netpublicator har genomförts och utbildning/ genomgång har hållits för samtliga ledamöter i nämnden.

Bygg- och miljönämndens kallelser samt protokoll publiceras inte på samma sätt som för övriga nämnder, däremot publiceras de på kommunens hemsida under ” Start sida › Kommun och politik › Kommunens organisation › Nämnder › Bygg- och miljönämnden › Ärendelista och protokoll bygg- och miljönämnden ” och finns tillgänglig för medborgarna.

Reservation

Madeleine Söderlund (FR) reserverar sig mot beslutet med motiveringen att Madeleine inte anser att motionens intention är uppfylld då handlingarna inte kommer att publiceras på Meetings.

Beslutsgång

Ordförande frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Förvaltningens förslag till beslut

Bygg – och miljönämnden beslutar föreslå Kommunfullmäktige att avslå motionen.

Ekonomiska förutsättningar

Bygg- och miljönämnden har i budget för 2025 erhållit en ramhöjning för införandet.

Beslutsunderlag

- Svar på motion om publicering av kallelser och protokoll från bygg- och miljönämnden Beslut Kommunfullmäktige, tjänsteskrivelse 2025-04-04
- Beslut Kommunfullmäktige, 2024-12-11
- Svar på motion om publicering av kallelser och protokoll, 2024-11-18

Skickas till

Kommunfullmäktige

20. Svar på motion (KD) om representation i
kommunala råd (kf fattar slutligt beslut)
KS2025/36

§111

KS2025/36

Svar på motion (KD) om representation i kommunala råd

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen och ger i uppdrag till kommunstyrelsen att se över styrdokument såsom reglementen, riktlinjer och vägledning för utpekade kommunala råd; föreningsråd, hållbarhetsråd, pensionärsråd och ungdomsråd, och deras sammansättning.

Ärendet

Mathias Carlzon (KD) föreslår i motion daterad 2025-02-06 att kommunfullmäktige ger ett uppdrag att tillse att en översyn av rådens sammansättning blir mer enhetlig så att alla grupper och individer ges samma möjlighet att kommunicera med våra politiska beslutsfattare.

En översyn och eventuell revidering av styrdokument utifrån varje råds syfte och organisatoriska tillhörighet kan ge en mer enhetlig hantering av de olika råden och dess sammansättning, men innebär per automatik inte att alla råd ska ha en exakt samma organisation och sammansättning.

Idag benämns styrdokumentet för de olika råden på tre olika sätt, reglemente, riktlinjer och vägledning vilket också bör ses över vid en översyn så att styrdokumentet ges samma tyngd och innehåll oavsett råd.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige bifaller motionen och ger i uppdrag till kommunstyrelsen att se över styrdokument såsom reglementen, riktlinjer och vägledning för utpekade kommunala råd; föreningsråd, hållbarhetsråd, pensionärsråd och ungdomsråd, och deras sammansättning.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Svar på motion (KD) om representation i kommunala råd
- Motion (KD) angående kommunala råd

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Motion till Kommunfullmäktige Bollebygds kommun gällande Kommunala Råd.

Bollebygds kommun har 4 stycken utpekade Råd.
Kommunala pensionsrådet, Föreningsrådet, Hållbarhetsrådet samt Ungdomsrådet.

Hållbarhetsrådet består enbart av politiker samt kommunala tjänstepersoner och har ingen extern representant ex från någon förening med koppling till hållbarhet.

Ungdomsrådet har 4 ledamöter, enbart ungdomar.

Föreningsrådet har 11 ledamöter, enbart representanter från föreningslivet i Bollebygd. Här är alla föreningar välkomna att medverka.

Kommunala pensionärsrådet har 12 ledamöter samt 11 ersättare. 6 av ledamöterna är politiker övriga ledamöter är antingen från PRO eller STF. Ersättare består av 5 politiker o resterande av PRO och STF.

Om man bortser från Hållbarhetsrådet så har det Kommunala Pensionärsrådet en väldigt stor representation av politiker i sin styrelse. De flesta av politikerna är ordförande för en kommunal nämnd/styrelse.

Det känns märkligt att just pensionärernas och deras intressen har en sådan direktkontakt in i politiken, varken Föreningsrådet som representerar alla föreningar i kommunen eller ungdomsrådet som representerar alla ungdomar i kommunen har denna direktkontakt. Dessa båda råd saknar helt politisk representation.

Det rimmar illa med kommunal likabehandling att en grupp individer i detta fall pensionärer som representeras av 2 föreningar har en sådan särställning gentemot de övriga föreningarna och grupp individer.

Jag vill ge kommunfullmäktige i uppdrag att tillse at en översyn av rådens sammansättning blir mer enhetlig så att alla grupper och individer ges samma möjlighet att kommunicera med våra politiska beslutsfattare.

Bollebygd 2025-02-06
/Mathias Carlzon Ledamot Bollebygds Kommunfullmäktige

21. Svar på medborgarförslag om
uppförandekod för förtroendevalda
KS2025/131

§110

KS2025/131

Svar på medborgarförslag om uppförandekod för förtroendevalda**Beslut****Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen**

Kommunstyrelsen anser medborgarförslaget besvarat då man bedömer att i Bollebygds kommuns fall kan bilagan i fullmäktiges arbetsordning ses som fullgod som uppförandekod för förtroendevalda.

Ärendet

Glenn Zetterlind föreslår i medborgarförslag 2025-04-15 att kommunen tar fram uppförandekod för kommunens förtroendevalda. Kommunfullmäktige har på sammanträde 2025-05-08, § 41, överlämnat medborgarförslaget till kommunstyrelsen för handläggning och beslut. Förslagsställaren hänvisar i sitt förslag till att många kommuner beslutat om uppförandekoder och ger Strömsunds kommun som ett exempel med olika punkter kring uppförande.

I aktuell arbetsordning för kommunfullmäktige finns en bilaga (2) om vägledande principer för kommunfullmäktiges arbete. Bilagan lyder i sin helhet enl nedan:

Arbetsordningen för kommunfullmäktige i Bollebygds kommun har tagits fram för att vara vägledande för fullmäktiges arbete men också värdegrundsskapande. Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande instans, och har inte bara stor påverkan på formella beslut inom den kommunala kompetensen, utan har också ett stort ansvar som föredöme för atmosfären i det politiska arbetet och

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

trovärdigheten i kommunen. Vidare är kommunfullmäktige till viss del kommunens ansikte utåt, och påverkar omvärldens bild av kommunen.

Professionalism

I en liten kommun är det vanligt att politiska företrädare har många olika uppdrag. Ledamoten måste behålla sin helhetssyn, och endast beakta de omständigheter som ligger till grund för ledamotsuppdraget. Det är då viktigt att denne håller isär sina roller. När ledamot i kommunfullmäktige tjänstgör bör ledamoten tänka på att uppdraget inte ska påverkas av intressen inom andra uppdrag. Ledamoten bör också beakta skillnaden i uppdrag hos politiken respektive förvaltningen.

Respekt

Alla ledamöter är demokratiskt valda och ska behandla varandra med respekt, även om det råder vitt skilda åsikter. Debatten ska hållas på en saklig nivå, och personangrepp, sarkasmer, antydningar, nedvärderande gester och liknande får inte förekomma. Kommunfullmäktiges arbete är ett lagspel, där det ligger i allas intresse att på ett effektivt sätt hitta samförstånd och kompromisser, som gynnar kommunens verksamheter. Respekt innebär också att störande aktiviteter under möten ska undvikas, och att avtalade tider och överenskommelser ska hållas.

Lojalitet

Med lojalitet avses två saker; dels att vara lojal mot fattade beslut, dels att vara lojal mot fullmäktige-församlingen och kommunen. Har ett beslut fattats så ska ledamoten även om beslutet inte gått en väg ledamoten själv förespråkade ändå respektera beslutet. Beslutet är fattat i demokratisk ordning, och som ledamot i kommunfullmäktige ska man respektera det.

Publicering

Fullmäktiges möten är offentliga och websända, varför ledamöterna alltid måste vara beredda på att de kan publiceras och/eller citeras på film, tv, radio eller på internet eller liknande.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Med dagens moderna teknik (t ex smartphones etc.) är det inte praktiskt möjligt att med

100 % säkerhet känna till om publicering sker eller inte. I de fall ordföranden känner till att någon form av publicering kommer att ske under mötet, ska ordförande tydligt upplysa ledamöter och ersättare om detta vid sammanträdes början.

Förvaltningens bedömning:

En kommun kan fatta beslut om en uppförandekod för politiker, men det är viktigt att förstå vad en sådan kod innebär och vilken rättslig status den har. En uppförandekod är ett dokument som beskriver vilka värderingar och förhållningssätt som förtroendevalda förväntas följa, t ex respektfullt bemötande, saklighet i debatter samt ansvarstagande och transparens. Enligt kommunalt självstyre (regeringsformen 14 kap. 2 §) och kommunallagen (KL 2 kap.) har kommunen rätt att organisera sin verksamhet och anta styrande dokument, så länge de inte strider mot lag. En uppförandekod för politiker kan därför antas av kommunfullmäktige som en del av kommunens styrdokument – men den är inte juridiskt bindande på samma sätt som lag eller reglementen exempelvis.

En uppförandekod kan inte heller reglera politiska yttranden i strid med yttrandefriheten. Det finns flera domstolsbeslut där antagna kommunala uppförandekoder upphävts med hänvisning att de strider mot yttrandefrihetsgrundlagen exempelvis och kan uppfattas som begränsning av politiska rättigheter. Om en domstol upphäver en kommuns beslut om en uppförandekod för politiker, sker det oftast med hänvisning till kommunallagen (KL):

13 kap. 8 § – Laglighetsprövning

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Domstolen får upphäva ett kommunalt beslut om det inte har tillkommit i laga ordning, hänför sig till något som inte är en angelägenhet för kommunen, strider mot lag eller annan författning, eller annars innebär att kommunen överskridit sina befogenheter. Det är vanligt att domstolen vid prövning av uppförandekoder lutar sig mot att det strider mot lag och/eller att kommunen överskridit sina befogenheter. Vidare kan en uppförandekod anses strida mot yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) på så vis att koden försöker begränsa vad politiker får säga i politiska sammanhang, och då kan det vara ett brott mot grundlagsskyddad yttrandefrihet. Även Regeringsformen anges – kommunen får inte införa regler som inkräktar på grundlagsskyddade fri- och rättigheter, eller agera utanför sin kompetens. Kommunallagen anger vidare att en kommun bara får besluta i frågor som är kommunala angelägenheter. Att försöka styra förtroendevaldas beteende på ett sätt som liknar disciplinpåföljd kan bedömas gå utanför detta.

En uppförandekod fungerar främst som en normgivande och vägledande text/dokument. Kommunstyrelseförvaltningen bedömer att i Bollebygds kommuns fall kan bilagan i fullmäktiges arbetsordning ses som fullgod som uppförandekod för förtroendevalda. Medborgarförslaget kan med det anses besvarat.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen anser medborgarförslaget besvarat då man bedömer att i Bollebygds kommuns fall kan bilagan i fullmäktiges arbetsordning ses som fullgod som uppförandekod för förtroendevalda.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Beslutsunderlag

- Svar på medborgarförslag om uppförandekod för förtroendevalda
- Medborgarförslag rörande uppförandekod för politikens förtroendevalda

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Från: Glenn Zetterlind

Skickat: den 15 april 2025 11:12

Till: Emma Isfeldt <emma.isfeldt@bollebygd.se>; Funktionsadress Kommunen
<kommunen@bollebygd.se>; Funktionsadress Kommunstyrelsen
<kommunstyrelsen@bollebygd.se>

Ämne: Förtydligande av medborgarförslag rörande uppförandekod för politikens
förtroendevalda

Efter många år inom politiken och samhällsdebatten ser jag med oro på var vi är på väg, i den stora som den lilla världen här hemma i Bollebygd.

Vår påverkansmöjlighet i rikspolitiken är begränsad och på nationell nivå, ja där är det ingen som hör våra röster. Då är det bra att sopa framför egen dörr.

I vår kommun har tonläget sakta men säkert försämrats och hårdnat i takt med nya partier och generationsväxlingar inom partierna.

För säkerhets skull skall jag nämna att en förkrossande majoritet av politiken sköter sig utmärkt, det är minoriteten som oroar.

Det har sagts mig att "vi ju aldrig styra våra politiker på sociala medier eller övrig fritid".

När jag klev in i politiken så var det mycket noga med att jag skulle hålla en del saker i minnet, detta då jag var i förtroendebranschen.

Just precis därför har kommuner uppförandekoder, de har ingen lag att luta sig emot utan är en överenskommelse förtroendevalda emellan att vara ett föredöme.

En enkel sökning på nätet ger hundratals träffar när det kommer till uppförandekoder i kommuner från norr till söder, Bollebygd är dock inte en av de kommuner som kommer upp. Kikar runt lite och hittar en värdegrund från Bollebygd. Så här ser det ut.

Värdegrund: Vi har en gemensam värdegrund som vi vill förmedla. Vi vill att kommunen ska under mandatperioden verka för ökad öppenhet, närhet till invånarna och väsentligen utökad medborgardialog. Kommunens verksamhet ska i alla delar genomsyras av grundprincipen att vi är till för de som bor och arbetar i Bollebygds kommun. Det är skattebetalarna som är vår uppdragsgivare. Samtidigt måste vi värna om våra medarbetare. Utan deras arbetsglädje och insatser kommer värdegrunden inte nås.

Bra så långt även om det finns en hel del att önska utöver ovanstående rader.

Efter att ha tittat hur andra kommuner jobbar har jag valt att tipsa kommunen om Strömsund och där står följande att läsa i punkterna fem och sex.

Punkt 5. § 5 God ton

Det är viktigt att hålla en god ton i den politiska debatten. Ett tilltal får aldrig bli nedlåtande eller respektlöst. Det är viktigt för politikens anseende att förtroendevalda tar varandras engagemang på allvar.

Mobbning och kränkande beteende är oacceptabelt överallt – så även i politiken. De förtroendevalda i Strömsunds kommun förväntas ta ansvar och vara förebilder för hur man uppträder i ett demokratiskt samhälle.

Och.

Punkt 6. § 6 Sociala medier

Under de senaste årtiondena har det i vårt samhälle utvecklats en rad nya verktyg som möjliggör utbyte av tankar, information och åsikter via internet och sociala medier.

Utgångspunkten vid all publicering på webben är att allt är tillåtet som inte är kränkande. Kränkningar kan bestå av förtal, personliga angrepp eller förolämpningar. En grövre form av kränkning utgörs av diskriminering, vilket är åtalbart. Självklart får man heller inte bryta mot andra lagar.

Ord kan uppfattas olika, det som är "normalt uttryckssätt" för en person kan av andra uppfattas som mycket "personligt kränkande", undvik därför ord som kan tänkas missuppfattas och försök se till helheten i inlägg.

Och.

§ 6.1 Kom ihåg

När du som politiker skriver på webben, ha hela tiden i åtanke att:

- ett etiskt förhållningssätt ska gälla, där man visar respekt för tjänstepersoner och andra politikers åsikter samt undviker förolämpningar och personangrepp
- du "bara" skriver det du skulle kunna säga till personen öga mot öga
- du kritiserar åsikter, inte personer
- skilja mellan den politiska rollen och privatpersonen
- använda ett vårdat språk, du är en representant för kommunen som politiker, men även för ditt parti och medborgarna

Dessa två avsnitt är något vi med enkelhet skulle kunna implementera i Bollebygds

kommun. Det är som jag ser det än viktigare utifrån tankarna att "vi ju aldrig styra våra politiker på sociala medier eller övrig fritid".

I den stora världen utanför Bollebygd ser vi dagligen hur fascismen breder ut sig och där är vår röst näst intill obefintlig. Men här hemma kan vi sopa framför egen dörr och behandla varandra med ömsesidig respekt.

För som en klok politiker en gång uttryckte det, "Vi är i förtroendebranschen". Nu är det hög tid att visa det.

Jag hoppas mitt medborgarförslag antas och att arbetet för ett tryggt Bollebygd fortsätter.

G Zetterlind

Tubbared.

22. Revidering av reglemente för
socialnämnden (kf fattar slutligt beslut)
KS2021/28

§115

KS2021/28

Revidering av reglemente för socialnämnden

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar förslag till reviderat reglemente för socialnämnden, att börja gälla från 2025-10-01.

Ärendet

En ny socialtjänstlag trädde i kraft 1 juli 2025, med syftet att göra socialtjänsten mer förebyggande, tillgänglig och kunskapsbaserad. I och med detta behöver socialnämndens reglemente revideras utifrån ny lag. Det har samtidigt gjorts en snabb generell översyn som tagit sikte på språkliga och juridiska uppdateringar.

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut i ärendet.

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige antar förslag till reviderat reglemente för socialnämnden, att börja gälla från 2025-10-01.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Revidering av socialnämndens reglemente
- Reglemente för socialnämnden

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Skickas till

Kommunstyrelsen

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Fastställt: Kommunfullmäktige 2021-03-18, § 36

Reviderad: Kommunfullmäktige 2025-xx-xx, § x

Gäller för: Socialnämnden

Dokumentansvarig:

Kommunsekreterare

Dnr : 184795

Reglemente för socialnämnden

Gäller från och med 2025-10-01.

Utöver det som föreskrivs i kommunallagen, andra lagar, kommungemensamt reglemente för kommunstyrelsen och nämnderna i Bollebygds kommun, och styrmodell (inkl styrprinciper) för Bollebygds kommun gäller bestämmelserna i detta reglemente.

Verksamhetsområde

§ 1 Huvudarbetsuppgifter

Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter enligt socialtjänstlag (2025:400), föräldrabalk (1949:381), lag (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall, lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (1964:167), samt lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga.

Socialnämnden ansvarar även för:

- den kommunala hälso- och sjukvården och psykiatri enligt hälso- och sjukvårdslag (2017:30), kommunens uppgifter enligt lag (1993:387) om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade, och familjerådgivning.
- kommunens uppgifter enligt lag (2008:962) om valfrihetssystem avseende kommunens hemtjänstverksamhet.
- kommunens uppgifter enligt lag om arbetslöshetsnämnd (1944:475) och lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.
- det kommunala aktivitetsansvaret enligt skollag (2010:800) och ska i det arbetet samverka med andra kommunala aktörer.
- kommunens uppgifter enligt lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl.
- att lämna yttrande till försvarsmakten vid antagande av hemvärns-soldater enligt hemvärnsförordning (1997:146).
- etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare enligt lag (2017:584) om ansvar för etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

- att lämna yttranden i de fall då sådan skyldighet framgår av lag, förordning eller föreskrift. Nämnden ansvarar även för andra uppgifter där ansvaret läggs på socialnämnd eller liknande nämnd enligt lag, förordning eller föreskrift.

Sammansättning

§ 2 Nämnden

Socialnämnden består av 7 ledamöter och 7 ersättare. Kommunfullmäktige utser bland ledamöterna en ordförande och en vice ordförande.

§ 3 Förvaltning

Under socialnämnden lyder socialförvaltningen.

Socialnämnden ansvarar, inom sitt verksamhetsområde, för och leder arbetet som utförs av socialförvaltningen. Förvaltningen leds av en förvaltningschef som inför nämnden är ansvarig för verksamheten. Nämnden har personalansvaret inom sitt ansvarsområde med undantag för förvaltningschef. Förvaltningschefen är anställd av kommunstyrelsen och underställd kommunchefen.

Nämnden får utfärda riktlinjer för socialförvaltningen och dess personal.

§ 4 Utskott

Inom socialnämnden ska det finnas ett socialt utskott som enligt nämndens delegeringsordning beslutar i ärenden som utgör myndighetsutövning mot enskild.

Utskottet utses av socialnämnden och ska bestå av tre av nämndens ledamöter. Nämnden utser även två ersättare. Ersättare deltar endast när ordinarie ledamot är förhindrad att delta.

Nämnden väljer bland utskottets ledamöter en ordförande och en vice ordförande. Om ordföranden på grund av sjukdom eller av annat skäl är hindrad att fullgöra sitt uppdrag för en längre tid får nämnden utse en annan

ledamot i utskottet att som ersättare för ordföranden fullgöra dennes uppgifter.

Vid utskottssammanträden ska sekreterare närvara.

Representanter för verksamheten närvarar i den utsträckning som bedöms lämplig av utskottets ordförande.

Vid utskottssammanträden ska protokoll skrivas.

23. Uppdrag kring utvärdering av ny
organisation på nämnds- och förvaltningsnivå
KS2023/92

§114

KS2023/92

Uppdrag kring utvärdering av ny organisation på nämnds- och förvaltningsnivå

Beslut

Arbetsutskottets förslag till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ger kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att genomföra utvärdering av den nya nämnds- och förvaltningsorganisation som trädde i kraft 2024-01-01.

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2023-11-16, § 126, att inrätta en ny nämnds- och förvaltningsorganisation på tidigare samhällsbyggnadsnämnden/samhällsbyggnadsförvaltningen. Bakgrunden är en dom från Mark- och miljödomstolen 2021-02-09 som meddelade Bollebygds kommun att det kan uppkomma en misstanke om att det brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning i ett ärende som jävsnämnden hanterade. Domen riktade sig till jävsnämnden, i ett ärende där samhällsbyggnadsnämnden var sökande. Delikatessjäv enligt 6 kap. 25 § femte punkten KL, bedömdes därför föreligga i den så kallade "jävsdomen". Jävsförhållandet i detta fall fanns i förvaltningsorganisationen, dels genom anställningsförhållanden, dels att det kan uppkomma misstankar om brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning. Kommunfullmäktige beslutade således i november 2023 om en ny organisation, varvid samhällsbyggnadsnämnden och samhällsbyggnadsförvaltningen upphörde 2023-12-31, i och med att den nya organisationen trädde i kraft 2024-01-01.

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Beslutet innebar att det bildades en ny nämnd – bygg- och miljönämnd – med tillhörande förvaltning, bygg- och miljöförvaltning. Kvarvarande enheter på dåvarande samhällsbyggnadsförvaltningen; VA/Gata, Park/Avfall, Måltid, Lokalvård och Operativ fastighet bildade en ny nämnd – teknik- och servicenämnd – med tillhörande förvaltning, teknik- och serviceförvaltning. Fastighetsenheten delades i en strategisk del, som flyttades till kommunstyrelsen, och en operativ del - operativ fastighet - som då tillhör teknik- och serviceförvaltningen.

Plan- och exploateringsenheten (PLEX) flyttades till kommunstyrelsen (KS). Förutsättningen för den nya organisationen kostandesberäknades innan införandet och låg till grund inför beslutet.

Den nya bygg- och miljönämnden beräknades med största sannolikhet ha fler nämndsmöten jämfört med frekvensen på dåvarande jävsnämnd och antalet ledamöter och ersättare kunde som minst vara fem + fem i den nya nämnden. Det innebar en kostnadsökning, jämfört med jävsnämndens budget, utifrån ökade arvoden på 600 tkr.

Dåvarande samhällsbyggnadsnämnd, nuvarande teknik- och servicenämnd, kunde minskas till fem ledamöter och fem ersättare och nya bygg- och miljönämnden få sju ledamöter och sju ersättare.

Bygg- och miljöförvaltningen skulle ha en förvaltningschef som även är första linjens chef för handläggare och övriga medarbetare på förvaltningen.

Kostnadsökningen, utifrån tidigare budget, från enhetschef till förvaltningschef beräknas uppgå till 250 tkr.

Bygg- och miljönämnden behövde ha en nämndsekreterare och registrator. Dessa funktioner kan säkert kombineras men också ingå i en administrativ-

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

/samordningstjänst. Denna administrativa tjänst var en utökning och beräknades uppgå till 700 tkr.

Sammanlagt beräknades det till en kostnadsökning på 1 550 tkr.

Kvarvarande enheter; VA/Gata, Park/avfall, Måltid, Lokalvård och Fastighet operativ på nuvarande teknik- och serviceförvaltning borde rimligtvis innebära en förändring avseende budget på förvaltningen. Biträdande förvaltningschef föreslogs tas bort då omfattningen på förvaltningen minskade.

Budgeten - 1,3 mnkr - för biträdande förvaltningschef föreslås kvittas mot ovanstående kostnadsökning. Kostnadsökning: $((700+250+600)-1300) = 250$ tkr.

Flytt av PLEX till kommunstyrelsen beräknades innebära en mindre kostnadsökning, 100 tkr, då en ny organisation behövdes på kommunstyrelseförvaltningen (KSF). Då den dåvarande fastighetsenhet delades upp i en operativ och en strategisk del innebar det en mindre kostnadsökning då det beräknades tillkomma en ny chefstjänst på den operativa enheten motsvarande 200 tkr. Total kostnadsökning för hela omorganisationen beräknades till: $250 \text{ tkr} + 100 + 200 \text{ tkr} = 550 \text{ tkr}$.

Då det nu är drygt 1,5 år sedan den nya organisationen trädde i kraft bör en utvärdering göras. Utvärderingen bör göras utifrån nämnds- och förvaltningsperspektiv på teknik- och servicenämnden och dess förvaltning, bygg- och miljönämnden och dess förvaltning samt kommunstyrelsen och dess förvaltning och ur följande aspekter:

- **Ekonomi**

Hur ser kostnaderna ut jämfört med de beräkningar som gjordes, allt annat lika?

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Har det tillkommit kostnader och vad beror de på? (se även fråga kring nya tjänster nedan)

Har det blivit någon effektivisering som inte förutsågs?

- **Tjänster**

Har det tillkommit tjänster i den nya organisationen och vad är orsaken till den/dessa?

Till vilken kostnad? (se även fråga om tillkommande kostnader ovan)

- **Medarbetare**

Hur upplever medarbetare den nya organisationen. *OBS! Utvärderingen handlar om organisation inte person:*

Har något blivit bättre och i så fall vad?

Har något blivit sämre och i så fall vad?

Är det ingen skillnad?

Punkter att ta i beaktande utifrån ovanstående frågor:

- Ärendegång
- Närhet till nämnd/politik
- Dialog och samverkan med andra utanför egen förvaltning
- Samordningsvinster/förluster
- Övrigt som är av vikt att föra fram

- **Förtroendevalda**

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Hur upplever förtroendevalda den nya organisationen. *OBS! Utvärderingen handlar om organisation inte person:*

Har något blivit bättre och i så fall vad?

Har något blivit sämre och i så fall vad?

Är det ingen skillnad?

Punkter att ta i beaktande utifrån ovanstående frågor:

- Ärendegång
- Närhet till förvaltning
- Dialog och samverkan med andra utanför egen nämnd/styrelse
- Samordningsvinster/förluster
- Övrigt som är av vikt att föra fram

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsen ger kommunstyrelseförvaltningen i uppdrag att genomföra utvärdering av den nya nämnds- och förvaltningsorganisation som trädde i kraft 2024-01-01.

Beslutsgång

Ordföranden frågar om förslag till beslut kan antas och finner att så sker.

Beslutsunderlag

- Utvärdering av ny organisation på nämnds- och förvaltningsnivå
- § 126 Kf Ny nämnds- och förvaltningsorganisation på samhällsbyggnadsnämnden/samhällsbyggnadsförvaltningen

Skickas till

Kommunstyrelsen

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

Paragrafen är justerad

Justerandes
sign

Utdragsbestyrkande

§126

KS2023/92

Ny nämnds- och förvaltningsorganisation på samhällsbyggnadsnämnden/samhällsbyggnadsförvaltningen

Beslut

Kommunfullmäktige beslutar enligt alternativ 2, som lyder;

Samhällsbyggnadsnämnden och samhällsbyggnadsförvaltningen upphör 2023-12-31, i och med att ny organisation träder i kraft. I samband med upplösningen av samhällsbyggnadsnämnden upphäver kommunfullmäktige sitt beslut 2021-03-18, § 35, revidering 2023-09-21, § 92, om antagande av samhällsbyggnadsnämndens nämndspecifika reglemente.

Jävsnämnden upphör 2023-12-31, i och med att ny organisation träder i kraft. I samband med upplösningen av jävsnämnden upphäver kommunfullmäktige sitt beslut 2021-03-18, § 39, om antagande av jävsnämndens nämndspecifika reglemente.

Ny nämnds- och förvaltningsorganisation träder i kraft från och med 2024-01-01. Beslutet innebär att det bildas en ny nämnd – bygg- och miljönämnd – med tillhörande förvaltning, bygg- och miljöförvaltning.

Kvarvarande enheter på nuvarande samhällsbyggnadsförvaltningen; VA/Gata, Park/Avfall, Måltid, Lokalvård och Operativ fastighet bildar en ny nämnd – teknik- och servicenämnd – med tillhörande förvaltning, teknik- och serviceförvaltning.

Plan- och exploateringsenheten (PLEX) flyttas till kommunstyrelsen (KS).

Fastighetsenheten delas i en strategisk del, som flyttas till KS, och en operativ del som stannar i den nuvarande samhällsbyggnadsnämnden.

Den tidigare samhällsbyggnadsnämndens delegeringsordning, beslutad av samhällsbyggnadsnämnden 2023-02-20, § 31, ska gälla som bygg- och miljönämndens, teknik- och servicenämndens samt kommunstyrelsens egen i de delar som avser före detta samhällsbyggnadsnämnden.

Den tidigare samhällsbyggnadsnämndens dokumenthanteringsplan, beslutad av samhällsbyggnadsnämnden 2019-12-09, § 263, ska gälla som bygg- och miljönämndens, teknik- och servicenämndens samt kommunstyrelsen egen i de delar som avser före detta samhällsbyggnadsnämnden.

Dessa bestämmelser gäller fram till den tidpunkt som bygg- och miljönämndens, teknik- och servicenämndens samt kommunstyrelsen har beslutat om eller reviderat egna

delegeringsordningar och dokumenthanteringsplaner.

Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen mandat att omfördela f.d. samhällsbyggnadsnämndens budget och uppdrag till bygg- och miljönämnden, teknik- och servicenämnden samt kommunstyrelsen.

Ärendet

Mark- och miljödomstolen har genom dom 2021-02-09 meddelat Bollebygds kommun att det kan uppkomma en misstanke om att det brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning i ett ärende som jävsnämnden hanterat. Domen riktar sig till jävsnämnden, i ett ärende där samhällsbyggnadsnämnden var sökande.

Samhällsbyggnadsförvaltningens handläggare, inom bygg- och miljöenheten, arbetar mot båda nämnderna. Förutom nämndbeslut fattar även handläggare så kallade delegeringsbeslut, i nämndens namn. Enligt 7 kap. 4 § Kommunallagen (KL) ska i fråga om jäv för anställda bestämmelserna i 6 kap. 28-32 § KL tillämpas. För anställda i en kommun gäller således samma jävsregler som för förtroendevalda. En anställd är jävig om det finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroende för hans eller hennes opartiskhet i ärendet. Bestämmelsen avser s.k. delikatessjäv, den omständighet att handläggare arbetar både åt den nämnd som ska pröva en anmälan eller ansökan och den nämnd som är sökande medför att det, objektivt sett, kan uppkomma en misstanke om att det brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning. Delikatessjäv enligt 6 kap. 25 § femte punkten KL, har därför bedömts föreligga i den så kallade "jävsdomen" som beskrivs ovan. En nämnd kan inte bestämma om rättigheter och skyldigheter för kommunen i ärenden där nämnden också företräder kommunen som part. Bestämmelsen utgår ifrån nämndnivå och styr vilka uppgifter som får hanteras av en och samma nämnd. En kommun kan inte organisera kommunal drift och tillsyn av samma verksamhet i samma nämnd. Jäv kan uppstå om drift och verksamhetsansvar hanteras i samma nämnd som har myndighetsansvar. Bollebygds kommun har därför inrättat en särskild så kallad jävsnämnd. Denna nämnd behövs om en och samma nämnd har ansvar enligt miljöbalken, plan- och bygglagen och samtidigt har drifts- och förvaltningsansvar. Jävsförhållandet i detta fall finns i förvaltningsorganisationen, dels genom anställningsförhållanden, dels att det kan uppkomma misstankar om brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning.

Kommunfullmäktige gav på möte i juni 2023 kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag till ny nämnds- och förvaltningsorganisation på nuvarande samhällsbyggnadsnämnd och samhällsbyggnadsförvaltning. För att få fram förslag på framtida organisation har kommundirektör haft enskilda samtal med respektive enhetschef och förvaltningschef på samhällsbyggnadsförvaltningen där var och en har fått framföra sina tankar och synpunkter på en tänkbar organisation. Dessa samtal mynnade ut i åtta alternativ som kommundirektören stämt av med kommunjurist. Av de åtta alternativen kvarstod fem (5) då det i tre (3) fanns/fanns risk för jävsförhållande. De fem (5) alternativ som fanns kvar presenterades vid en och samma tillfälle för samtliga chefer på samhällsbyggnadsförvaltningen. I en workshop med gemensam dialog bland cheferna utkristalliserades tre (3) alternativ som de enhälligt förespråkade. Då det i uppdraget

ingår att kostnadsberäkna förslagen bad kommundirektör kommunstyrelsens arbetsutskotts ordförande och vice ordförande att se om något eller några av de fem (5) alternativ som fanns inte var aktuella att kostnadsberäknas. Ordförande och vice ordförande bad kommundirektör gå vidare med två (2) av alternativen. Dessa två (2) alternativ var två av de som cheferna på samhällsbyggnadsförvaltningen också förespråkade. Samverkan inkl. risk- och konsekvensanalys är genomförd på dessa två (2) alternativ. MBL är genomförd. Nedan presenteras de två (2) alternativen.

Förslag på ny nämnds- och förvaltningsorganisation

Nuvarande organisation innebär alltså ett jävsförhållandet i förvaltningsorganisationen, dels genom anställningsförhållanden, dels att det kan uppkomma misstankar om brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning. För att helt komma ifrån misstanke om brister i förutsättningarna för en opartisk bedömning i ett ärende som jävsnämnden hanterar samt för att helt komma ifrån eventuella jävsförhållanden ska bygg- och miljöenheten i Bollebygds kommun skiljas från nuvarande samhällsbyggnadsnämnd och samhällsbyggnadsförvaltning. Detta oavsett hur kvarvarande enheter på nuvarande samhällsbyggnadsförvaltningen organiseras framöver.

Nuvarande jävsnämnd upphör i och med att ny organisation träder i kraft oavsett vilket av alternativen som det blir beslut om. Jävsnämnden består av tre ledamöter och tre ersättare och de har fyra möten/år. Jävsnämnden har idag en budget på 50 tkr.

Nuvarande samhällsbyggnadsnämnd består av sju ledamöter och sju ersättare och de har 11 möten/år. Samhällsbyggnadsnämnden har idag en budget på 900 tkr.

Nuvarande bygg- och miljöenheten består av en enhetschef och 14 medarbetare. Enheten bibehålls intakt och flyttas i sin helhet över till ny nämnd och bildar egen förvaltning. Rimligt är då att nivå enhetschefen omvandlas till förvaltningschef och att nivå enhetschef slopas.

Nuvarande samhällsbyggnadsförvaltning har en organisation som består av förvaltningschef, biträdande förvaltningschef samt sju (7) enhetschefer varav en av dessa är enhetschef för bygg- och miljöenheten.

Alternativen presenteras som alternativ 1 och alternativ 2 utan inbördes rangordning.

Alternativ 1

Bygg- och miljöenheten ”knoppas” av från nuvarande nämnd och förvaltning och bildar en ny nämnd och förvaltning, bygg- och miljönämnden (BMN) och bygg- och miljöförvaltningen (BMF) och de enheter som är kvar i nuvarande samhällsbyggnadsnämnd bildar den nya samhällsbyggnadsnämnden och den nya samhällsbyggnadsförvaltningen. Jävsnämnden upphör. Detta förslag innebär att det bildas en ny nämnd, bygg- och miljönämnden, samt en ny förvaltning, bygg- och miljöförvaltningen. Kvarvarande enheter på nuvarande samhällsbyggnadsförvaltning ligger kvar så som de gör idag.

Den nya bygg- och miljönämnden kommer att ha fler nämndsmöten jämfört med frekvensen på nuvarande jävsnämnd och antalet ledamöter och ersättare kan som minst vara fem + fem i den

nya nämnden. Det innebär en kostnadsökning jämfört med jävsnämndens budget, utifrån ökade arvoden på 600 tkr. Detta under förutsättning att nuvarande samhällsbyggnadsnämnd är orörd och antalet ledamöter och ersättare där inte minskas.

Nuvarande samhällsbyggnadsnämnd kan minskas till fem ledamöter och fem ersättare, och antalet nämndsmöten kan med största sannolikhet inte behöva vara lika många per år som idag och då blir kostnadsökningen inte lika stor.

Förvaltningen ska ha en förvaltningschef som även är första linjens chef för handläggare och övriga medarbetare på förvaltningen. Kostnadsökningen, utifrån nuvarande budget, från enhetschef till förvaltningschef beräknas uppgå till 250 tkr.

Bygg- och miljönämnden behöver ha en nämndsekreterare och registrator. Dessa funktioner kan säkert kombineras men också ingå i en administrativ-/samordningstjänst. Denna administrativa tjänst är en utökning och beräknas uppgå till 700 tkr.

Total kostnadsökning alt $1\ 700 + 250 + 600 = 1\ 550$ tkr.

Kvarvarande enheter och organisation på nuvarande samhällsbyggnadsförvaltningen innebär ingen förändring avseende budget på förvaltningen. Dock kan förvaltningen göra en intern omorganisation, vilket är ett ansvar och uppdrag för förvaltningschef, och ta bort den biträdande förvaltningschefstjänsten och det blir då en besparing som kan minska kostnadsökningen med 1,3 mnkr.

Alternativ 2

Bygg och miljöenheten ”knoppas” av från nuvarande nämnd och förvaltning och bildar en ny nämnd och förvaltning, bygg- och miljönämnd (BMN) och bygg- och miljöförvaltning (BMF) och de enheter som är kvar i nuvarande samhällsbyggnadsnämnd bildar den nya samhällsbyggnadsnämnden och den nya samhällsbyggnadsförvaltningen. Jävsnämnden upphör. Detta förslag innebär att det bildas en ny nämnd, bygg- och miljönämnden, samt en ny förvaltning, bygg- och miljöförvaltningen. Kvarvarande enheter på nuvarande samhällsbyggnadsförvaltning ligger i stort sett kvar så som de gör idag, förutom att PLEX (Plan- och exploateringsenheten) flyttas över i sin helhet till kommunstyrelsen samt att fastighetsenheten delas i en operativ och en strategisk del varav den strategiska flyttas över till kommunstyrelsen.

Den nya bygg- och miljönämnden kommer med allra största sannolikhet ha fler nämndsmöten jämfört med frekvensen på nuvarande jävsnämnd och antalet ledamöter och ersättare kan som minst vara fem + fem i den nya nämnden. Det innebär en kostnadsökning, jämfört med jävsnämndens budget, utifrån ökade arvoden på 600 tkr. Detta under förutsättning att nuvarande samhällsbyggnadsnämnd är orörd och antalet ledamöter och ersättare där inte minskas.

Nuvarande samhällsbyggnadsnämnd kan minskas till fem ledamöter och fem ersättare och nya bygg- och miljönämnden få sju ledamöter och sju ersättare. Detta gör ingen skillnad rent ekonomiskt. Nuvarande samhällsbyggnadsnämnd kan minskas till fem ledamöter och fem ersättare samt kan med största sannolikhet inte behöva ha lika många nämndsmöten/år som

idag och då blir kostnadsökningen inte lika stor.

Förvaltningen ska ha en förvaltningschef som även är första linjens chef för handläggare och övriga medarbetare på förvaltningen. Kostnadsökningen, utifrån nuvarande budget, från enhetschef till förvaltningschef beräknas uppgå till 250 tkr.

Bygg- och miljönämnden behöver ha en nämndsekreterare och registrator. Dessa funktioner kan säkert kombineras men också ingå i en administrativ-/samordningstjänst. Denna administrativa tjänst är en utökning och beräknas uppgå till 700 tkr. Sammanlagt blir detta en kostnadsökning på 1 550 tkr.

Kvarvarande enheter; VA/Gata, Park/avfall, Måltid, Lokalvård och Fastighet operativ på nuvarande samhällsbyggnadsförvaltningen bör rimligtvis innebära en förändring avseende budget på förvaltningen. Biträdande förvaltningschef föreslås tas bort då omfattningen på förvaltningen har minskats betydligt. Budgeten - 1,3 mnkr - för biträdande förvaltningschef föreslås kvittas mot ovanstående kostnadsökning.

Kostnadsökning: $((700+250+600)-1300) = 250$ tkr.

Flytt av PLEX till kommunstyrelsen innebär en mindre kostnadsökning, 100 tkr, då en ny organisation behövs på kommunstyrelseförvaltningen (KSF).

Om nuvarande fastighetsenhet delas upp i en operativ och en strategisk del innebär det en mindre kostnadsökning då det tillkommer en ny chefstjänst på den operativa enheten motsvarande 200 tkr. Utifrån den strategiska delen fastighet så behöver KSF göra en omorganisation för att få en hållbar organisation men den räknar KSF att kunna göra inom befintlig budget.

Total kostnadsökning alt 2: $250 \text{ tkr} + 100 + 200 \text{ tkr} = 550 \text{ tkr}$.

Oavsett vilket alternativ så innebär det en kostnadsökning som kommunfullmäktige måste skjuta till budget för. Alternativ 1 innebär en kostnadsökning på 1 550 tkr. Kostnaderna tillkommer i uppbyggande av en ny nämnd där det blir ökade arvoden, 600 tkr, ny förvaltningschef, 250 tkr samt en ny nämndsekreterare/administratör, 700 tkr jämfört med idag. Alternativ 2 innebär en kostnadsökning på 550 tkr. Kostnader tillkommer i uppbyggandet av en ny nämnd där det blir ökade arvoden, 600 tkr, ny förvaltningschef, 250 tkr samt ny nämndsekreterare/ administratör, 700 tkr jämfört med idag. Dessutom tillkommer en kostnadsökning på KSF, 100 tkr, i den omorganisation som behöver genomföras om PLEX flyttas till kommunstyrelsen samt kostnad för chef för operativ fastighet, 200 tkr.

En kostnadsbesparing kan göras på kvarvarande, nuvarande samhällsbyggnadsförvaltning, där biträdande förvaltningschef kan tas bort - 1,3 mnkr.

Kommunstyrelseförvaltningens bedömning är att alternativ 2 är det bästa. Kommunstyrelsen får i det förslaget fullt ansvar för plan och exploatering och har full rådighet över dessa ärenden. Det innebär också redovisningsmässiga fördelar då jämförelsestörande poster för kostnader och intäkter, vilket är vanligt förekommande för enheten, samlas under samma nämnd. Det leder till

att redovisningen blir mer logisk och lättare att tolka. Enhetschef för plan- och exploatering, fastighetschef samt enhetschef bygg- och miljöenheten förespråkar alternativ 2. Vid risk- och konsekvensbedömningar som gjorts tillsammans med medarbetare och fackliga parter framkommer det att övervägande delen förespråkar alt 2. Nuvarande samhällsbyggnadsnämnd och förvaltningen blir i alternativ 2 mer en teknisk/ servicenämnd och teknisk/serviceförvaltning och bör byta namn från samhällsbyggnadsnämnd och samhällsbyggnadsförvaltning till teknik- och servicenämnd respektive teknik- och serviceförvaltning. Reglementen för de nya nämnderna samt delegeringsordningar behöver tas fram.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt alternativ 2, som lyder;

Samhällsbyggnadsnämnden och samhällsbyggnadsförvaltningen upphör 2023-12-31, i och med att ny organisation träder i kraft. I samband med upplösningen av samhällsbyggnadsnämnden upphäver kommunfullmäktige sitt beslut 2021-03-18, § 35, revidering 2023-09-21, § 92, om antagande av samhällsbyggnadsnämndens nämndspecifika reglemente.

Jävsnämnden upphör 2023-12-31, i och med att ny organisation träder i kraft. I samband med upplösningen av jävsnämnden upphäver kommunfullmäktige sitt beslut 2021-03-18, § 39, om antagande av jävsnämndens nämndspecifika reglemente.

Ny nämnds- och förvaltningsorganisation träder i kraft från och med 2024-01-01. Beslutet innebär att det bildas en ny nämnd – bygg- och miljönämnd – med tillhörande förvaltning, bygg- och miljöförvaltning.

Kvarvarande enheter på nuvarande samhällsbyggnadsförvaltningen; VA/Gata, Park/Avfall, Måltid, Lokalvård och Operativ fastighet bildar en ny nämnd – teknik- och servicenämnd – med tillhörande förvaltning, teknik- och serviceförvaltning.

Plan- och exploateringsenheten (PLEX) flyttas till kommunstyrelsen (KS).

Fastighetsenheten delas i en strategisk del, som flyttas till KS, och en operativ del som stannar i den nuvarande samhällsbyggnadsnämnden.

Den tidigare samhällsbyggnadsnämndens delegeringsordning, beslutad av samhällsbyggnadsnämnden 2023-02-20, § 31, ska gälla som bygg- och miljönämndens, teknik- och servicenämndens samt kommunstyrelsens egen i de delar som avser före detta samhällsbyggnadsnämnden.

Den tidigare samhällsbyggnadsnämndens dokumenthanteringsplan, beslutad av samhällsbyggnadsnämnden 2019-12-09, § 263, ska gälla som bygg- och miljönämndens, teknik- och servicenämndens samt kommunstyrelsen egen i de delar som avser före detta

samhällsbyggnadsnämnden.

Dessa bestämmelser gäller fram till den tidpunkt som bygg- och miljönämndens, teknik- och servicenämndens samt kommunstyrelsen har beslutat om eller reviderat egna delegeringsordningar och dokumenthanteringsplaner.

Kommunstyrelsens förslag bifalls av Ulf Rapp (S), Peter Rosholm (S), Lars-Erik Olsson (S) och Jonny Svensson (S).

Ledamöternas förslag till beslut

Ulf Rapp (S), med instämmande av Jonny Svensson (S), Lars-Erik Olsson (S) och Peter Rosholm (S), föreslår följande som tilläggsförslag: Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen mandat att omfördela f.d. samhällsbyggnadsnämndens budget och uppdrag till bygg- och miljönämnden, teknik- och servicenämnden samt kommunstyrelsen.

Daniel Persson (SD), med instämmande av Rune Kennborn (KD), föreslår bifall till alternativ 1, med ändringen att man tar bort biträdande förvaltningschef.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns tre förslag, varav ett tilläggsförslag. Ordföranden ställer först kommunstyrelsens förslag mot Daniel Perssons (SD) m.fl. och finner att kommunfullmäktige beslutar enligt kommunstyrelsens förslag. Ordföranden frågar därefter om kommunfullmäktige bifaller eller avslår Ulf Rapps (S) m.fl tilläggsförslag och finner att kommunfullmäktige bifaller förslaget.

Beslutsunderlag

- §179 KS Förslag ny nämnds- och förvaltningsorganisation på samhällsbyggnadsnämnden/samhällsbyggnadsförvaltningen
- Förslag nämnds- och förvaltningsorganisation på samhällsbyggnadsnämnden
- Protokoll fört vid förhandling enligt MBL §11 2023-09-13
- §82 Kf Uppdrag om nämnds- och förvaltningsorganisation på samhällsbyggnadsnämnden

Skickas till

Kanslichef/kommunsekreterare, kommundirektör, ekonomiavdelningen

Paragrafen är justerad